

تایلند

دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی

نام رسمی: پادشاهی تایلند^۱

نام ملی: موانگ تای^۲

۱- موقعیت جغرافیایی (حدود و وسعت)

مساحت کشور پادشاهی تایلند که در گذشته سیام خوانده می‌شد و در مرکز سرزمین قاره‌ای آسیای جنوب شرقی قرار دارد، بالغ بر ۱۹۸۱۱۵ مایل مربع و یا ۵۱۴۰۰۰ کیلومتر مربع می‌باشد.

تایلند از دو قسمت متمایز تشکیل شده است. قسمت عمده آن در شمال بانکوک یعنی خلیج تایلند واقع شده است. در نتیجه فاصله زیادی از خطوط اصلی کشتیرانی دریای چین جنوبی و بنادر مهم سنگاپور و هنگ کنگ دارد. ولی قسمت جنوبی که تا مرز شمالی مالزی و عرض جغرافیایی ۶ درجه شمالی می‌رسد، ساحلی به طول ۹۶۰ کیلومتر در کناره غربی خلیج تایلند را تشکیل می‌دهد. که راه مواصلاتی خوبی برای خطوط اصلی کشتیرانی دریای چین

1- Thailand

2- Muang Thai

* تای به زبان بومی به معنی آزاد است و تایلند یعنی سرزمین آزاد. به خاطر وجود معابد فراوان در این کشور به آن کشور هزار معبد و کشور معابد طلایی نیز گفته می‌شود.

جنوبی و مسیر سنگاپور، هنگ کنگ می‌باشد. از ویژگی‌های برجسته قسمت جنوبی خاک تایلند این است که در منطقه تاپ ساکائه در کناره جنوبی مرز میانمار به شدت باریک می‌شود، سپس در امتداد جنوبی خود پهنای قابل توجهی می‌یابد. در منطقه (کرا) با عرضی معادل ۵۶ کیلومتر امکان حفر کانالی برای متصل ساختن اقیانوس هند به دریای چین جنوبی وجود دارد. این تفکر برای جلوگیری از دور زدن کشتی‌ها در کناره‌های سنگاپور و ایجاد خطی فرعی، از قرن نوزدهم، همواره در نظر بوده است.

سواحل جنوبی تایلند مضرس است و بخصوص سواحل غربی کنار دریای آندامان^۱ که در آن بریدگی‌ها و جزایر متعددی واقع شده است. از مهمترین جزایری که در سواحل تایلند واقع شده‌اند می‌توان از پوکت^۲ نام برد که جزیره‌ای با مساحتی معادل مساحت سنگاپور واقع در کنار دریای آندامان است که توسط پل «سراسین»^۳ به قسمت اصلی خاک تایلند جنوبی متصل می‌شود. جزایر کوچک دیگری اطراف جزیره اصلی نیز واقع‌اند. افزون بر این به خاطر مضرس بودن سواحل، خلیج‌های کوچک و خورهای متعددی در مناطق ساحلی رؤیت می‌شود. به طور کلی تایلند از نظر جغرافیایی به چهار منطقه تقسیم می‌شود: منطقه مرکزی، شمال شرقی، منطقه شمال و منطقه جنوب که وسعت هر منطقه از این قرار است:

الف - منطقه مرکزی ۱۰۳,۹۰۱ کیلومتر مربع

ب - منطقه شمال ۱۶۹,۶۴۴ کیلومتر مربع

پ - منطقه شمال شرقی ۱۶۸,۸۵۴ کیلومتر مربع

ت - منطقه جنوب ۷۰,۷۱۵ کیلومتر مربع

تایلند از شرق به کشور لائوس و کامبوج و در قسمت شبه جزیره‌ای با خلیج تایلند (واقع در دریای چین جنوبی)، از جنوب با خلیج تایلند و شبه جزیره مالایا (از فدراسیون مالزی)، از غرب با خلیج بنگال (اقیانوس هند)، و میانمار و در شمال با میانمار و لائوس همسایگی دارد. خلیج

1-Andaman.
3-Sarasin.

2-Phuket.

بنگال نیز با جزایر نیکوبار هند همسایه است.

۲- آبهای داخلی

مهمترین رودخانه کشور چائوفایا^۱ (شاه رود) است که از تلاقی رودهای پینگ^۲، و یوم^۳ و نان^۴ به وجود آمده است و از شمال به جنوب جاری شده و پس از عبور از بانکوک پایتخت تایلند به خلیج تایلند می‌ریزد. این رودخانه بسیار پر آب و قابل کشتیرانی است، و کشتی‌های تا ده هزار تن به بندر بانکوک که در سی کیلومتری دهانه رودخانه قرار دارد، تردد می‌کنند. شبکه‌های وسیع آبی و کانالهای احداثی با توزیع آب رود چائوفایا اراضی وسیع شالیکاری و کشاورزی را مشروب می‌سازد. ضمناً محموله‌های دریایی لائوس همسایه شرقی تایلند از طریق همین رودخانه و بندر بانکوک به سواحل رود مکونگ حمل و از طریق آن رودخانه به وین تیان می‌رسد. رودخانه مهم دیگر مکونگ است که از تبت سرچشمه گرفته و پس از عبور از خاک چین مرز میانمار و لائوس را تشکیل می‌دهد. آنگاه با طی مسیری در داخل خاک لائوس مرزهای مشترک لائوس و تایلند را تشکیل می‌دهد. قسمت اعظم مکونگ در مرزهای تایلند و لائوس قابل کشتیرانی است. طبق این تقسیم بندی جغرافیایی، برای شناسایی اوضاع طبیعی تایلند می‌توان رودخانه‌های دیگر این کشور را نیز مطالعه کرد. لازم به یادآوری است که غالب این رودخانه‌ها در همان منطقه به هم پیوسته و رود وسیعتر و پر آب‌تری را تشکیل می‌دهند. در زیر به معرفی مهمترین آنها می‌پردازیم:

الف: رودهای واقع در منطقه مرکزی

مهمترین رودخانه‌های این منطقه رودهای «نان» و «یوم» است که هر دو در کنار شهر ناخون ساوان^۵ به هم پیوسته و رود عظیم چائوفایا را تشکیل می‌دهند. رودخانه پاساک^۶ از

1-Chao Phya.

2-Ping River.

3-Yom River.

4-Nan River.

5-Nakhon Sawan.

2-Pasak River.

ارتفاعات مرزهای لائوس سرچشمه گرفته و در نزدیکی شهر آیوتایا^۱ به چائوفایا می‌ریزد.

ب: رودخانه‌های منطقه شمال

رودخانه پرینگ^۲ از نواحی شمال غربی منطقه و نزدیکی مرزهای میانمار سرچشمه گرفته، و با سرازیر شدن به طرف جنوب در نزدیک بان تاک «Ban Tak» با رودخانه وانگ^۳ متصل می‌شود. رودخانه یوم^۴ با دو شاخه اصلی که از نزدیکی مرزهای لائوس سرچشمه می‌گیرد به رودهای فوق در قسمت جنوبی منطقه شمالی می‌پیوندد.

شبکه‌های آبی نقش بسزایی در شرایط طبیعی، حمل و نقل، اقتصاد و کشاورزی تایلند ایفا می‌کنند. بنابراین اکثر مراکز تجمع جمعیت و فعالیتهای اقتصادی و شهرها در کنار این رودخانه‌ها قرار دارند. در این منطقه نیز شبکه وسیعی از رودخانه‌ها جاری است.

مهمترین رودهای این منطقه رودخانه مون^۵ است که خود از چندین رود تشکیل شده سپس به مکنونگ می‌ریزد. رود مهم دیگر «نام پاسک»^۶ است.

ج: رودهای منطقه جنوب

مهمترین رودخانه واقع در منطقه جنوبی تایلند کوان^۷ است که در منطقه شهر بندری ساموت سونکران^۸ به خلیج تایلند می‌ریزد.

۳- عوارض طبیعی

جدای از شبه جزیره جنوبی تایلند که مشتمل بر اراضی پست و باریک ساحلی است. زنجیره کوههای پوشیده از جنگل تایلند را در بر می‌گیرد. سرزمین اصلی تایلند به چهار منطقه

1-Ayuthaya.
3-Wang River
5- Moun River.
7-Kwon River.

2-Pring River.
4-Yom River.
6-Nam Pasek River.
8-Samut Songkhran.

جغرافیای طبیعی و اوضاع اقلیمی / ۵

تقسیم می‌شود، غرب، شمال، شمال شرقی و جنوب شرقی که در اطراف جلگه وسیع مرکزی قرار گرفته‌اند و توسط رودخانه چائوفایا زهکشی می‌شوند. کوهستانهای غرب کشور نیز رودهای «کوی نویی»^۱ و «کوی یانی»^۲ را به سمت جلگه مرکزی می‌کشاند. کوهستانهای غربی با یک رشته شیاریهای شمالی، جنوبی همراه بوده و مملو از جنگلهای استوایی و نیزارها است. این کوهستانها هرچند که ارتفاعشان بالاتر از ۹۰۰ متر نیست، بسیار صعب العبورند و شیاریهای آن مانع بهره برداری و سکونت کامل جمعیت است.

در قسمت‌های شمالی کشور که دنباله قسمت جنوبی فلاتهای یونان^۳، شام^۴ و لائوس است، ارتفاعات بلندتر از غرب بوده و گاهی به ۱۵۰۰ متر می‌رسد و توسط جنگلهای انبوهی پوشیده شده است. ولی در برخی مناطق، طبیعت به خاطر تغییرات ناشی از کشت و زرع دگرگون شده است. در قسمت شمالی چهار دره پینگ، وانگ، یان و وان که رودهایی در عمق آنها جاری است مشاهده می‌شود که در پیرامون آنها اراضی نسبتاً پست پوشیده از گیاهان وجود دارد که در آنها کشت برنج توسعه یافته است.

فلات منطقه شمال شرقی به نام کورات^۵ کم ارتفاعتر از فلات منطقه شمالی است. لبه‌های جنوبی و غربی آن گاهی از ۳۰۰ متر تجاوز نمی‌کند، لبه‌های شرقی فلات شمال شرقی پست و موج وار بوده و آبراهه‌های «نام سی»^۶، «نام نون»^۷ را به سمت مکونگ سرازیر می‌سازد.

برخلاف اراضی مرتفع شمال، ناحیه کوچک جنوب شرقی واقع در سواحل شمالی خلیج تایلند که از جنگل پوشیده است از فلات کورات کم باران‌تر است. مهمترین منطقه جغرافیایی تایلند از لحاظ اقتصادی و جمعیت فلات مرکزی است که به خاطر موقعیت طبیعی، خاک مخصوص و سیستم شبکه‌های آبی طبیعی نقش مهمی ایفا می‌کند. رود چائوفرایا در این منطقه جاری است و مصب آن از ۱۹۰ کیلومتری بالای رود آغاز می‌شود. پایتخت قدیمی تایلند

1-Kwei Noi.
3-Yunnan.
5-Korat.
7-Nam Nun.

2-Kwei Yani.
4-Sham.
6-Nam Si.

آیوتایا^۱ در کنار این رود واقع شده و جمعیت روستایی آن نیز بسیار کم تراکم است.

۴- آب و هوا

سراسر تایلند در منطقه آب و هوایی حاره استوایی قرار دارد. لیکن به خاطر اینکه نسبت به سرزمین قاره‌ای آسیای جنوب شرقی در یک موقعیت مرکزی قرار دارد، نسبت به میانمار که در غرب و کشورهای هندوچین که در شرق آن واقع شده‌اند کمتر از بارندگی برخوردار است. به طور کلی ریزش باران در جنوب و حاشیه جنوب شرقی و کوهستانهای غربی و تا اندازه‌ای در کوهستانهای مرتفع‌تر شمالی بیشتر است. ولی بیشتر قسمت‌های کشور در ناحیه کم باران قرار گرفته و ریزش باران در این نقاط در طول سال حداکثر به ۱/۵ متر می‌رسد. تنوع اراضی طبیعی و موقعیت تایلند جالب توجه است. از نقطه نظر توپوگرافی کشور دربرگیرنده مناطق مرتفع جنگلی، فلاتهای نسبتاً خشک، فلاتهای حاصل خیز کنار رودخانه‌ها و سواحل ماسه‌ای است، که طبیعتاً دگرگونی در آب و هوا دارند. از آنجایی که تایلند در ۲۰ درجه شمال خط استوا قرار دارد، دارای آب و هوایی گرم و مرطوب بوده و به طور طبیعی کشوری با وضعیت جوی استوایی شمرده می‌شود. فصل بارندگی از تیر تا مهر است، از آبان تا بهمن، در قسمت‌های شمالی هوا کمی سردتر است؛ در حالی که میزان رطوبت از حدود ۹۵/۲ درصد به سطح ۵۸/۵ در این ایام می‌رسد. درجه حرارت در این فصل از ۶۰ درجه فارنهایت در صبح تا ۸۰ درجه فارنهایت در نیمه روز متغیر می‌باشد. از اسفند تا خرداد، به طور معمول هوا بسیار گرم و مرطوب است، و درجه حرارت طی آن اغلب به میزان ۱۰۰ درجه فارنهایت می‌رسد. وضعیت جوی گرم و مرطوب به ویژه در طول فصل بارندگی «کپک زدگی گیاهان» را باعث می‌شود. به طور کلی آب و هوا در شمال و شمال شرقی متغیرتر از بانکوک است، در فصل سرما برای گرم شدن پتو و لوازم گرم‌کننده لازم است.

1-Ayuthya.

۱- جمعیت و پراکندگی آن

در سال ۲۰۰۷ جمعیت تایلند ۶۵/۶ میلیون نفر برآورد شده است. پراکندگی جمعیت در همان سال ۱۲۶/۶ نفر بوده است. هرچند که این پراکندگی جمعیت از حدود ۱ تا ۱ در نواحی غربی و شمالی کشور تغییر می‌کند، ولی به طور کلی پراکندگی در اراضی مرتفع کمتر است.

۲- سابقه تاریخی تشکیل جمعیت

کاوشهای باستان‌شناسی حاکی از وجود تمدنهای بسیار کهن در این کشور است. لیکن اولین حکومت تایلند که تاریخ مدون دارد از ۱۲۸۳ میلادی با روی کار آمدن سلسله پادشاهی «سوخوتای»^۱ یا (سوکوتای) آغاز شد. پنج پادشاه از این سلسله به مدت کمتر از یک قرن بر این سرزمین حکومت کردند که پایتخت آنها شهر «سکوتای» در شمال تایلند بود. پس از سلسله سوخوتای سلسله دیگری به نام پادشاهان آیوتایادر شهر آیوتایا زمام امور را به دست گرفت که موسس آن «راماتیبودی اول» بود. سلاطین سلسله آیوتایا نزدیک به چهار قرن در این کشور حکومت کردند، پس از این سلسله که در نیمه قرن هجدهم به دست برمه‌ای‌ها سرنگون شد سرداری چینی تبار به نام تاکسین به مدت ۱۵ سال به پادشاهی رسید. پایتخت وی شهر

1-Sukothai.

«تونبوری» واقع در ساحل غربی رود چائو فرایا (نزدیک بانکوک کنونی) قرار داشت. پس از مرگ وی اولین پادشاه سلسله چاکری^۱ به نام رامای اول در ۱۷۸۲ زمام امور را به دست گرفت و پایتخت را به بانکوک منتقل کرد. پادشاه کنونی تایلد نیز از سلسله چاکری و نهمین پادشاه از این سلسله است که به «رامای نهم» مشهور است و در حال حاضر دارای بیشترین دوره سلطنت در میان پادشاهان جهان است.

۳- رشد جمعیت

طبق آمار سالهای ۱۹۷۴ تا ۱۹۸۱ میزان تولد بین ۲۲ تا ۲۹ نفر در هزار و میزان مرگ و میر میان ۵ تا ۶ نفر در هزار متغیر بوده است. چنانچه بالاترین ارقام را در هر دو طرف در نظر بگیریم رشد جمعیت در آن سالها ۲۳ نفر در هزار یعنی ۲/۳ درصد بوده است. در فاصله سالهای ۱۹۹۴ تا ۲۰۰۱ میزان تولد بین ۱۶ تا ۱۲ نفر در هزار و میزان مرگ و میر ۵ تا ۶ نفر در هزار را نشان می‌دهد و بنابراین میانگین نرخ رشد جمعیت در این سالها حدود یک درصد بوده و در حال حاضر (۲۰۰۸) از یک درصد کمتر است. توزیع سنی جمعیت به قرار زیر است:

جمعیت زیر ۱۴ سال ۲۱/۲ درصد

جمعیت بین ۱۴ تا ۶۴ سال ۷۰/۳ درصد

جمعیت بالای ۶۵ سال ۸/۵ درصد

۴- جمعیت فعال اقتصادی

کل جمعیت فعال اقتصادی کشور حدود ۳۶/۶ میلیون طبق آمار سال ۲۰۰۷ می‌باشد که بیشتر آن در بخش کشاورزی، جنگل و ماهیگیری شاغل اند. از این میزان ۲۰ میلیون نفر را مردان و ۱۶/۶ میلیون نفر را زنان تشکیل می‌دهند.

1-Chakri.

جدول زیر میزان اشتغال در بخشهای مختلف اقتصادی را نشان می دهد:

جمعیت فعال اقتصادی در سال ۲۰۰۷ بر حسب بخشهای گوناگون

کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۱۳/۱۹۲/۶۰۰ نفر
معادن و معادن سنگ	۶۵/۵۰۰ نفر
کارخانه ها	۵/۶۹۱/۲۰۰ نفر
ساختمان سازی، تجهیزات و تخریب	۲/۳۴۶/۱۰۰ نفر
خدمات گاز، الکتریسیته، آب	۱۰۷/۰۰۰ نفر
تجارت	۵/۵۶۷/۱۰۰ نفر
حمل و نقل و ارتباطات	۱/۰۴۲/۶۰۰ نفر
خدمات	۱۱/۷۷۲/۰۰۰ نفر
فعالیت های نامشخص	۷۰/۰۰۰ نفر
کل نیروها	۳۵/۷۵۰/۵۰۰ نفر

۵- استعداد مهاجرپذیری

در اثر تحولات و تنشهای منطقه هند و چین مهاجرین مختلفی از کشورهای لائوس، ویتنام و کامبوج به تایلند سرازیر شده اند، که بیشترین شمار آنها کامبوجی بوده اند. تایلند آخرین اردوگاه مهاجرین کامبوجی را در اوایل ۱۹۸۷ تعطیل کرد. شمار کمی از مردم تایلند به صورت کارگر و کارشناس به کشورهای مختلف از جمله کشورهای آسیای غربی مهاجرت کرده اند. در حال حاضر تایلند به خاطر سرمایه گذاری های سنگین خارجی که به ساختن کارخانه ها و شرکتهای خارجی انجامیده دارای زمینه مهاجرپذیری مساعدی است و مهاجرین آنرا نیروهای جویای کار از کشورهای همسایه بویژه میانمار تشکیل می دهند.

۶- اقوام، نژادها و روابط آنها

برخلاف سایر کشورهای منطقه آسیای جنوب شرقی، میزان اقلیتهای نژادی نسبت به جمعیت اصلی بسیار کمتر است. جز حدود ۳/۵ میلیون نفر مسلمان مالایو نژاد در جنوب کشور و شمار کمی کامبوجی که در شرق و تعدادی از قبایل که در شمال و شمال غرب زندگی می‌کنند؛ بقیه جمعیت به اقوام سیامی و لائو تعلق دارند، که از پیروان مذهب هینایانا (تراوادا) در آیین بودایی هستند. با این حال باید در نظر داشت که سکنه شمال شرقی از لحاظ تکلم بیشتر به قوم هم نژاد لائو تعلق دارند. این امر همراه با سطح پایین‌تر زندگی این مردم وضع را بدتر می‌کند. اقوام اقلیت تایلند به شرح زیر اند:

چینی‌ها: مهمترین اقلیتها در تایلند (چینی)ها هستند که ۱۴ درصد جمعیت را تشکیل می‌دهند. مهاجرین اولیه شامل هوکسین‌ها^۱ بودند که بعد از قرن هیجدهم، به عنوان مأمور جمع آوری مالیات برای خاندان سلطنتی تایلند وارد شدند. گروه دیگر تئوچوها^۲ بودند که در بانکوک به تاجران مهمی تبدیل شدند. بعداً مهاجرتهای وسیع و گسترده‌ای شامل مهاجران ناشی از شرایط اقتصادی چین به طرف تایلند صورت گرفت. در تایلند نیز نظیر دیگر کشورهای منطقه، (چینی‌ها) مردمی پر کار هستند، فرزندان خود را آموزش می‌دهند و بر تجارت و امور مالی اقتصاد محلی کشور تسلط دارند. تخمین زده می‌شود، که حدود ۶۰ درصد شرکتهای بزرگ تایلندی با مدیریت «تایی - چینی» اداره می‌شود؛ و ۱۰۰ درصد بانکهای تایلند نیز در کنترل خاندانهای ثروتمند چینی - تایی است. ولی برخلاف دیگر کشورهای منطقه، تمرکز وسیع ثروت در دست چینی‌ها هیچ‌گونه تعارضی ایجاد نکرده است. شاید هماهنگی نژادی تایلندیها مهمترین عاملی بوده است که روابط فامیلی میان دو نژاد را به طور وسیعی فراهم کرده است. گفته اند که یکی از شاهان تایلند به نام «رامای چهارم» یا «مون گات»^۳ از مهاجرت (چینی‌ها) و ازدواج آنها با زنان تایلندی و نیز تفاهم فرهنگی میان آنها پشتیبانی کرده است. به این خاطر

1-Hokkien.
3-Mongkut.

2-Teochew.

امروزه بسیار مشکل است، که قوم تایی را از قوم تایی - چینی تفکیک و متمایز کرد؛ و می توان گفت ۵۰ درصد جمعیت بانکوک چینی تبار هستند. (تایی - چینی)ها اغلب نام تایلندی دارند و بیشتر به زبان تایی صحبت می کنند تا چینی. در نتیجه دولت تایلند، بعضاً قوانینی که این قوم را متمایز می کند وضع کرده ولی عملاً (چینی ها) اقتصاد تایلند معاصر را شکل می بخشند.

مالایوها: از دیگر اقوام ساکن تایلند «مالایو»ها هستند که با ۵ درصد جمعیت نژادی در قسمتهای جنوبی تایلند ساکن و مسلمانند. آنها به طور معمول سرگرم کشت کائوچو و یا ماهیگیری هستند و غالباً آموزش عمومی تایلندی را به عنوان تهاجمی بر فرهنگ خود می دانند، نهضتهای جدایی طلب مسلمان نظیر «جنبش آزادیخواه پاتانی متحد» از سوی دولت سرکوب می شود.

اقوام شمالی: ساکنان نواحی مرتفع شمالی نزدیک «چپانگ مای» که حدود نیم میلیون بومی چادر نشین را تشکیل می دهند، از نواحی جنوبی چین به این قسمتها کوچ کرده اند، حدود ۲۰ قبیله نظیر «مئو»ها^۱ تا مردم بسیار ساده زیست «فی تونگ لونگ»^۲ در طول قرنها و زمانهای گذشته در این منطقه به مرور ساکن شده اند؛ مهمترین این قبایل به شرح زیر هستند:

الف: آخا^۳ جمعیت بومی منطقه شمالی است، که شمار آنها به حدود ۳۷۰۰۰ نفر می رسد؛ اینها از استان یونان چین مهاجرت کرده اند، محل اقامت آنها منطقه معروف مثلث طلایی است.

ب: مئو و یا هومونگ^۴ جمعیتی اصالتاً لائوسی هستند، که شمارشان ۷۵۰۰۰ نفر و در مرزهای لائوس و در محدوده چپانگ مای زندگی می کنند.

ج: قوم کارن که به آنها یانگ و یا کاریانگ^۵ نیز می گویند برمه ای تبار هستند، شمارشان ۳۵۰۰۰۰ نفر است که در مرزهای تایلند با میانمار زندگی می کنند.

1-Meo.

2-Phi Tong Luang.

3-Akha(Ekaw).

4-Homong.

5-Karen(Yang, Karing).

د: قوم لاهو و یا موسر^۱ از قسمتهای جنوب غربی چین مهاجرت کرده، در مثلث طلایی و محدوده فانگ، ائو و چیانگ مای زندگی می کنند؛ شمار آنها حدود ۵۵۰۰۰ نفر است.

ه: قوم لیسو یا لیسو^۲ نیز از اقوام برمه ای تبار هستند، که در چیانگ مای، فانگ و ماهونگ سوم^۳ زندگی می کنند، شمار کل آنها ۳۰۰۰۰ نفر می باشد.

و: قوم مین و یا یائو^۴ حدود ۴۰۰۰۰ نفر را تشکیل می دهند، که از قسمت های جنوبی چین مهاجرت کرده، و در محدوده استان «چیانگ رای»^۵ ساکن هستند.

۷- زبانهای رایج و خط

زبان عمده مردم تایلند زبان (تایی) است، در جنوب کشور مردم مسلمان مالایو نژاد به زبان مالایو تکلم می کنند. زبان تایی زبانی آهنگ دار است، هر کلمه می تواند با پنج آهنگ مختلف تلفظ شود؛ به صورت: پایین، متوسط، بالا، در حال صعود، و رو به پایین. هر آهنگی معنای کلمه را در کل تغییر می دهد. مثلاً Suay با آهنگ در حال صعود به معنی شگفت انگیز، ولی با آهنگ رو به پایین به معنی بخت بد است. ترجمه الفبا و نوشته های تایی به حروف لاتین درست نیست، زیرا هیچ گونه الگوی پذیرفته شده ای برای آن وجود ندارد؛ و هر کلمه می تواند به شکلهای مختلف نوشته شود. برای نمونه نام یک خیابان در شهر بانکوک به شکلهای Rajadomern و یا Ratchadamnoen و نیز Rajdamnoen نوشته می شود، یا یکی از شهرهای جنوبی تایلند به سه صورت Petchburi، Petchaburi و یا Phetchaburi نوشته می شود.

1-Lahu(Musser).

2-Lisu(Lisa).

3- Mae Hong Som

4-Mien Yao.

5-Chiang Rai

۸- توزیع جمعیت شهری و روستایی و شهرهای مهم

تایلند یک کشور کشاورزی است و درصد شهر نشینی آن کم است، بر حسب آمار سال ۲۰۰۶ جمعیت شهرهای مهم تایلند به شرح زیر است:

بانکوک و حومه ۹/۹ میلیون نفر

بانکوک ۵/۷ میلیون نفر

ناخان راجاسیما ۲/۵ میلیون نفر

چونبوری^۱ ۱/۲ میلیون نفر

چیانگ مای ۱/۶ میلیون نفر

ناخان سیتامارات^۲ ۱/۵ میلیون نفر

شهرهای مهم تایلند از نظر ویژگی‌های امروزی عبارت‌اند از:

بانکوک

پایتخت تایلند و یکی از بزرگترین شهرهای جنوب شرقی آسیاست؛ این شهر جمعیتی معادل ۶/۳ میلیون نفر را در خمیدگی رود چائو پرایا (یا رودخانه «شاهان») جای داده است، این رودخانه به خلیج تایلند واقع در ۳۵ مایلی جنوب بانکوک می‌ریزد. ناحیه تونبوری واقع در ساحل غربی رودخانه به عنوان جزئی از حومه شمرده می‌شود. بانکوک که دارای آثار ارزشمند تاریخی و معابد طلایی است، در ۱۷۸۲ به عنوان پایتخت انتخاب شد. (تایلندی‌ها آنرا «کرونک تپ» یا شهر فرشتگان می‌نامند؛ تایلند شهر عجیب و غریب، شهر پر تکاپو، دارای آپارتمان‌های مرتفع، معابد باستانی، فروشگاه‌های بزرگ و شلوغ، بازارهای محلی، خیابان‌های وسیع با ترافیک فشرده، کانالهای آب که کودکان در آنها شنا کرده و یا ماهی می‌گیرند؛ سر و صدای موزیک پاپ، جرنگ جرنگ ناقوس معابد، منازل بزرگ و خصوصی و رستورانهای بزرگ است. بیگانگان و بازدید کنندگان می‌توانند به راحتی برای سیاحت، به تمامی بانکوک سرکشی

1-(Chon Buri)

2-(Nakhon Si Thammarat)

کرده و مجموعه‌ای زیبا از مردم، سنتها و فرهنگ را تماشاکنند. بانکوک در جنگ جهانی دوم، متحمل خساراتی شده، و در دسامبر ۱۹۴۱ توسط (ژاپنی‌ها) غارت شد و چند روز بعد از حمله ژاپن به هاوایی و بندر پرل‌هاربر و نیز در سالهای ۱۹۴۴ و ۱۹۴۵ هدف بمبارانهای مکرر هواپیمای «متفقین» واقع شد.

چیانگ مای^۱

«چیانگ مای» دومین شهر بزرگ تایلند که حدود ۱,۶۵ نفر جمعیت دارد، مرکز مهم تجارت و توریسم بوده و در ۵۰۰ مایلی شمال بانکوک واقع شده است. این شهر پر از معابد، خیابانهای پر از دوچرخه و نیز وانتهای کوچکی است که به عنوان تاکسی به کار می‌روند. گاهی اوقات حتی فیل هم برای مسافر بری در جاده‌های آن دیده می‌شود.

این شهر هفت قرن پیش بنا شد، و تا ۱۵۵۶ میلادی یعنی تاریخ حمله اول (برمه‌ای)ها به آن مرکز عمده مذهبی، فرهنگی و تجاری بود. (برمه‌ای)ها در ۱۷۷۵ از آن رانده شدند و چیانگ مای و پادشاهی «لان نامای» بار دیگر جزئی از شمال تایلند شدند. این شهر برای مناظر زیبا، معابد باشکوه و مردم خوش برخورد معروف است.

چیانگ مای از شمال و غرب به مرزهای میانمار، لائوس در شمال و مشرق محدود است؛ منطقه‌ای کوهستانی است که جاده‌های پر پیچ و خم آن همراه رودخانه‌ها و دره‌ها از شمال به جنوب ادامه یافته است، محصول این منطقه برنج، تنباکو، ذرت، نیشکر است.

در کوههای منطقه چیانگ مای کاخ تابستانی سلطنتی بنا شده و دهکده‌هایی دارد که در ساخت انواع لوازم چوبی مهارتهای خاص دارند؛ دیدنی‌های تاریخی مهم نظیر لام فون^۲ و نیز سوخوتای در این منطقه قرار دارد.

1-Chiang Mai

2-Lamphun

سونکلا^۱

این شهر در ۸۱۵ مایلی جنوب بانکوک واقع است، و توسط بزرگراهی به بانکوک وصل می‌شود؛ آب و هوایی دلپذیر دارد که ناشی از نسیم دریا می‌باشد، آب و هوا در این منطقه معمولاً ملایم و فقط گاهی اوقات گرم می‌شود، باران نیز در آبان تا دی می‌بارد و از دی تا فروردین خشک است. در این شهر ۱۲۵۰۰۰ نفری، جامعه غربی کمتر دیده می‌شود، ولی به خاطر برنامه‌های مربوط به اکتشاف خلیج تایلند رو به رشد نهاده است.

«خون کائن» که مرکز استانی به همین نام در شرق تایلند است.

«لامپانگ» واقع در ساحل شرقی رود وونگ (Wong) و حدود ۴۵ مایلی شرقی شهر

چیانگ مای واقع است، در این شهر تسهیلات متعدد تصفیه نیشکر قرار گرفته است.

«ناخون پاتون» در جنوب غربی تایلند قرار دارد، که در برگیرنده معابد بسیاری است.

«ناخون راجاسیما» در ساحل رودخانه موم و یکصد مایلی شرق آیوتایا شهر باستانی

ناخون راجاسیما^۲ قرار دارد، که قبلاً تحت تسلط کامبوجی‌ها بود. این شهر محل فعالیت تجاری و توزیع منطقه شرقی کشور است و با جمعیت حدود ۲/۵ میلیون نفری خود پس از بانکوک پرجمعیت‌ترین شهر تایلند به شمار می‌رود.

پج بوری^۳، بندری است، در شمال غربی خلیج تایلند که از طریق راه آهن به بانکوک وصل

می‌شود؛ شهر بندری پوکت^۴ مرکز استان پوکت در جنوب غربی تایلند واقع شده است؛ و به

عنوان یکی از مهمترین بنادر توریستی کشور واقع در ساحل اقیانوس هند شمرده می‌شود. از

آنجا ماهی، کائوچو، قلع و ذغال صادر می‌شود. نزدیک مرز مالزی و در جنوبی‌ترین قسمت

خاک تایلند شهر یالا (Yala) قرار دارد؛ ساکنان این شهر غالباً مالایایی بوده و دارای فرهنگ و

دین اسلام هستند، صادرات عمده این شهر نیز کائوچو و قلع است.

1- Songkhla

2- Nakhon Ratchasima

3-Phet Buri

4-Phuket

تایلند در قلب جنوب شرقی سرزمین اصلی آسیا واقع شده است. از یک سو با کشورهای لائوس و کامبوج همسایه است؛ و از سوی دیگر با چین همجواری دارد، که به تحولات منطقه هند و چین و مسئله کامبوج و آسیای جنوب شرقی توجه داشته و علاقمند است. در مغرب تایلند کشور میانمار قرار دارد، که هم از لحاظ داخلی با شورشهای قبایل مختلف روبه‌روست؛ و هم اینکه از یک سیاست انزواطلبانه و در عین حال حفظ فاصله مساوی با قدرتهای مختلف پیروی کرده است. تایلند از سوی دیگر با مالزی و اندونزی (در دریا) همجواری و همسایگی داشته، و با کشورهای مزبور پیمان همکاریهای منطقه‌ای آ.سه.آن را پدید آورده است. تایلند؛ در نواحی جنوبی سرزمین اصلی و نواحی شرقی سرزمین شبه جزیره‌ای خود در کناره‌های خلیج تایلند (سیام سابق) واقع در دریای چین جنوبی (که یکی از دریاهای اقیانوس آرام می‌باشد) و در نواحی غربی شبه جزیره‌ای خود در سواحل دریای آندامان واقع در خلیج بنگال (از شاخه‌های اقیانوس هند) ساحل دارد. قسمت شبه جزیره‌ای تایلند در منطقه موسوم به **برزخ کرا** قدری باریک می‌شود، که از مدت‌ها پیش برای ایجاد یک کانال ارتباطی بین دریای چین جنوبی و خلیج بنگال در آن ناحیه در نظر گرفته شده است. ولی دولت تایلند بنا به ملاحظات سیاسی از ایجاد چنین کانالی واهمه دارد، زیرا احداث این کانال منطقه جنوبی شبه جزیره را که مسلمان مالایایی زبان هستند از سایر مناطق کشور جدا می‌سازد. با سقوط سایگون و کوتاه شدن دست آمریکا؛ از

منطقه ویتنام و ظهور مسئله کامبوج که در آن شوروی، ویتنام و طرفدارانشان در یک سو و چین و آمریکا ممالک غرب، کشورهای عضو آ.سه.آن و هوادارشان در سوی دیگر قضیه قرار گرفته بودند؛ تایلند به صورت کشور خط مقدم جبهه و رویارو با کامبوج و ویتنام در آمده بود، و مدتها پذیرای صدها هزار پناهنده کامبوجی و درگیری‌های مختلف مرزی با کامبوج بود. چین که از توسعه قدرت ویتنام در منطقه هندوچین و در منطقه آسیای جنوب شرقی ناخشنود است، کلیه توجه خود را به تایلند معطوف کرده؛ روابط بسیار نزدیک و دوستانه و همکاری‌های همه جانبه‌ای را با تایلند برقرار کرده است. آمریکا نیز با تایلند روابط نزدیک برقرار ساخته، و هر ساله بین نیروهای دو کشور مانورهای وسیع نظامی صورت می‌گیرد که به «کبرای طلایی» مشهور بوده و در آن هزاران نفر از نیروهای سه گانه ارتشهای دو کشور شرکت دارند. آمریکا انبارهای بزرگ ذخایر سلاح و مهمات در تایلند دایر و در مواقع لزوم از پایگاه نظامی یوتاپائو استفاده می‌کند. از طرف دیگر تایلند در قبال روسیه و ویتنام نیز از سیاست معقولانه‌ای پیروی نموده، روابط دوستانه سیاسی و سودمند تجاری با روسیه و اروپای شرقی برقرار ساخته است.

تایلند یکی از بزرگترین تولیدکنندگان برنج در جهان است و مازاد هنگفتی اضافه بر مصرف جمعیت خود برنج تولید می‌کند، که کشورهای گوناگون جهان از جمله روسیه، چین و دیگران خریدار آن هستند، و چون با سیاستهای حمایت از تولیدات داخلی آمریکا و اروپا روبه رو و متضرر شده است، می‌کوشد روابط دوستانه و دور از تشنجی با سایر کشورهای جهان برقرار نماید، تا بتواند مازاد محصول برنج خود را به کشورهای مختلف صادر کند.

جمعیت تایلند نسبت به جمعیت‌های قلیل لائوس و کامبوج قابل توجه بوده، و نسبت به کشورهای این منطقه دارای قدرت اقتصادی، نظامی و سیاسی قابل ملاحظه‌ای است.

تایلند بزرگترین صادرکننده برنج جهان، اولین تولیدکننده کائوچو، دومین صادرکننده وانگ سومین صادرکننده شکر خام، چهارمین صادرکننده مرغ، سومین تولیدکننده دستگاههای تهویه هوا (بعد از آمریکا و ژاپن) است و از تولیدکنندگان بزرگ میگوی پرورشی و قلع به شمار می‌رود. این کشور دارای بزرگترین ناوگان صیادی در منطقه جنوب شرقی آسیا است و همه این

عوامل نشانگر اهمیت استراتژیک و سیاسی تایلند در منطقه و در سطح جهان است. شهر بانکوک مقر کمیسیون اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد (اسکاپ) و مقر آسیایی سازمان خواروبار و کشاورزی ملل متحد است که این شهر را به یکی مراکز مهم رفت و آمدهای دیپلماتیک در منطقه تبدیل می‌کند. سرمایه‌گذارهای عظیم خارجی در این کشور بویژه از سوی ژاپن و چین و نیز شرکتهای بزرگ غربی نشانگر ثبات سیاسی و پائین بودن ریسک سرمایه‌گذاری در این کشور به شمار می‌رود.

الف: بودیسم

مذهب رسمی کشور شاخه «تراوادا» (Thravada) از بودیسم است که حدود ۹۵ درصد جمعیت تایلند پیرو آن هستند. این مذهب با تعالیم «بودا» که فردی از خاندانهای آریستوکرات ثروتمند جنوب نپال بود در فاصله سالهای ۴۸۳ تا ۵۰۳ پیش از میلاد شروع شد. بودیسم معاصر جهان به دو مکتب تقسیم می‌شود:

- ۱- مکتب «تراوادا» که در سریلانکا، تایلند و میانمار پیروان فراوانی دارد.
  - ۲- مکتب «ماهانیکا» که پیروانش در چین و ژاپن و کره فراوان هستند.
- در تایلند با وجود پذیرش بودیسم تراوادا، آن را به دو مکتب جداگانه تقسیم نموده‌اند.
- ۱- مکتب ماهانیکایا^۱ که تسامح بیشتری در تعالیم برای پیروانش دارد و فرهنگ اکثریت تایلندی‌ها را تشکیل می‌دهد.
  - ۲- مکتب سختگیر تامایوت^۲ که حدود ۱۰ درصد مردم بودایی پیرو آن هستند.
- پادشاه تایلند در نزد مردم مقام خاصی دارد، یعنی افزون بر داشتن مقام سیاسی مقام روحانی هم شمرده می‌شود؛ و این امر در کلیه جوانب زندگی اجتماعی و سیاسی کشور رسوخ دارد. نهاد

1- Mahanikaya

2-Thammayut

عالی بودیسم تایلند «شورای عالی سانگا»^۱ است که حدود ۳۵۰ هزار مانک و راهب بودایی را پوشش می‌دهد. انجمن بوداییان تایلند نیز در ۱۹۳۴ بنیانگذار شد و زیر سرپرستی پادشاه است؛ این انجمن ۷۱۳۹ نفر عضو دارد. شمار بوداییان تایلند در سال ۱۹۹۹ بیش از ۵۷ میلیون نفر گزارش شده است. مبداء تقویم شمسی تایلند تاریخ مرگ بودا است که با حروف B.E.^۲ نشان داده می‌شود. سال ۲۰۰۷ برابر با سال ۲۵۵۰ بودایی است.

ب: مسیحیت

از نقطه نظر کشیشی، تایلند شامل دو ناحیه کلیسایی و هشت اسقف نشین است. بر حسب آمار سال ۱۹۹۹ نزدیک به یک میلیون نفر در کشور تایلند دین مسیحی داشته‌اند، که شامل کاتولیک رم (۷۵ درصد) و دیگر فرق مسیحی است؛ نهادهای مربوطه عبارت‌اند از:
- کنفرانس اسقفی کاتولیک تایلند در ۱۹۶۹ تأسیس شد، و ریاست آن بر عهده اسقف اعظم بانکوک است.

- انجمن کاتولیک تایلند از دیگر نهادهای مسیحی تایلند است، که در بانکوک واقع است.

- اسقف نشین بانکوک که ریاست آن بر عهده اسقف اعظم بانکوک است.

- اسقف نشین تاره^۳ و مونسنگ^۴.

- جامعه و آیین عشاء ربانی انگلیکان که در حوزه صلاحیت مذهبی «اسقف انگلیکان» سنگاپور قرار دارد.

- «بنیاد کلیسای باپتیست» که در بانکوک واقع است.

- کلیسای عیسوی تایلند که در ۱۹۳۴ تأسیس شده است و در سال ۱۹۹۹ سراسر تایلند حدود ۲۲۰۰ کلیسا داشته است.

1- Sangha Supreme Council
3-Thare

2-Buddhist Era
4-Monsong

ج: ادیان دیگر

افزون بر ادیان فوق، پیروان مذاهب هندو، کنفوسیوسی، برهمنی و سیک هستند، که شمار آنها به ۱۲۰۰۰۰ نفر می‌رسد. (آمار ۱۹۹۹) بیشتر چینی تباران تایلند پیرو مکتب کنفوسیوسی هستند که در چین رایج است. مردم بودایی تایلند معتقد به اصول دینی خود هستند، و این امر در کلیه ابعاد زندگی جامع تایلندی نمودار است. مسلمانان نیز در حفظ سنن خود کوشا هستند. هر چند حکومت تایلند می‌کوشد تا از هرگونه برخورد با آنها جلوگیری کرده، و نظر آنها را جلب کند؛ ولی در مجموع سیاست مذهبی حکومت تقویت و حمایت و گسترش آیین بودایی است. مردم تایلند نیز مثل دیگر سکنه آسیای جنوب شرقی مردمانی نرم خو و صلح جو هستند، و چنانچه تحریکات سیاسی بیگانه نباشد؛ پیروان ادیان گوناگون با یکدیگر همواره در صلح و آرامش زندگی می‌کنند. بوداییان تشکیلات منظمی دارند و رهبران روحانی آنها مورد احترام جامعه هستند، و همین وضعیت منظم دینی در مورد دیگر مذاهب از جمله مسلمانان نیز جاری است.

مسلمانان تایلند

در قسمت جنوبی تایلند که از منابع طبیعی سرشاری نظیر کائوچو، ماهی و مواد معدنی برخوردار است یعنی در ۴ استان هم مرز با مالزی به نامهای پتانی، یالا، نارایتوارت و ساتون بیشترین جمعیت مسلمان تایلند زندگی می‌کنند و بودایی‌ها در این مناطق در اقلیت قرار دارند. زبان بیشتر مسلمانان زبان مالایو است و همه آنها دارای اسامی اسلامی نیز هستند. کشت برنج و پرورش درختان میوه و ماهیگیری از فعالیتهای روزمره مسلمانان است. بخش زیادی از آنها نیز در صنایع و معادن کار می‌کنند. مسلمانان شمال تایلند عمدتاً چینی نژاد و پیرو مذهب حنفی هستند ولی بیشتر مسلمانان استانهای مرکزی و جنوب کشور سنی مذهب و شافعی هستند و به صورت فعال در اعیاد گوناگون اسلامی شرکت کرده و جشن‌های باشکوهی بر پا می‌کنند. آمار مسلمانان به طور رسمی ۴ درصد جمعیت تایلند است اما گفته می‌شود که حدود ۱۰ درصد

تایلندی‌ها مسلمان هستند. معروف‌ترین مراسم مسلمانان جشن مولود النبی است که معمولاً در ماه اکتبر هر سال در یکی از پارکهای معروف شهر بانکوک که در مجاورت پارلمان تایلند قرار دارد برگزار می‌شود و توسط ولیعهد تایلند گشایش می‌یابد. همزمان با این رویداد دهه‌هازار نفر از مسلمانان که از نقاط مختلف تایلند به بانکوک سفر می‌کنند از غرفه‌های برپا شده در این نمایشگاه که انواع صنایع دستی، لباس، خوراکی‌های بومی، کتاب و فیلم را در بر می‌گیرد دیدن می‌کنند.

بیش از ۳۴۰۰ مسجد در سراسر تایلند وجود دارد که از معروفترین آنها در شهر بانکوک می‌توان از مسجد هارون، مسجد جامع الخیر، مسجد دارالامان و دارالمتقین نام برد. در رأس سازمانهای اسلامی تایلند فردی به نام شیخ الاسلام قرار گرفته است که پس از انتخاب وی توسط شورای مسلمانان از سوی پادشاه به این سمت منصوب می‌شود.

در جنوب تایلند مراکز فراگیری علوم اسلامی نیز وجود دارد. به طوری که از کشورهای مالزی و اندونزی و سایر مناطق به آنجا می‌آیند تا به فراگیری علوم اسلامی و زبان عربی و قرآن بپردازند. معلمان و اساتیدی که در آنجا تدریس می‌کنند سالهای زیادی به فراگیری معارف اسلامی در کشورهای اسلامی و عربی پرداخته‌اند. دو نشریه اسلامی در تایلند منتشر می‌گردد یکی بنام «الرابطه» که از سوی انجمن جهانی مسلمانان چاپ می‌گردد و دیگری «الجهاد» است که در ۴ استان جنوبی تایلند توزیع می‌شود. مسلمانان نیاز شدید به ترجمه کتابهای اسلامی دارند. توسعه آموزشهای اسلامی از طریق تأسیس مدارس و تمرکز بر آموزش و تعالیم دین به زبان مالایو و عربی از دیگر نیازهای آنها به شمار می‌رود.

اولین گروه مسلمانان از تجار عرب و هند بودند که در قرن ۱۲ میلادی به منظور داد و ستد و تجارت به رهبری سلطان مظفر شاه وارد منطقه پتانی تایلند شده و در آن حکومت کردند. پس از ورود این گروه مسلمان رفتارهای عادلانه و منصفانه آنها و استفاده از تعالیم اسلام باعث شد تا مردم تایلند اسلام را بپذیرند و این دین به سرعت در این کشور گسترش یافت و ساکنان آن با اعراب به صورت منسجم و متحد فعالیت کنند.

در جنوب تایلند مسلمانان بیشتری زندگی می‌کنند که تعداد دو هزار و نهصد مسجد در آن دایر است و در بانکوک پایتخت تایلند دویست مسجد فعالیت می‌کند و در بقیه شهرها و استانهای این کشور مساجد پراکنده هستند. مسجد جامع بانکوک بعنوان مرکز بزرگ اسلامی این شهر به شمار می‌آید و دویست مدرسه اسلامی با کمک و مساعدت دولت و با نظارت کامل دولت فعالیت می‌کنند.

حضور فعال مسلمانان تایلند در صحنه‌های سیاسی و ورود آنان به پارلمان و تصدی پستهای دولتی، موجب برطرف شدن بخشی از مشکلات اجتماعی و سبب امتیازاتی برای آنان شده است. در انتخابات سال ۱۹۹۲، ۱۲ نماینده و در سال ۱۹۹۵، ۱۵ نماینده مسلمان و در انتخابات ۲۰۰۱، ۲۳ نماینده مسلمان به مجلس راه یافتند. قابل ذکر است که ریاست قبلی مجلس نمایندگان تایلند برعهده نور محمد ماتا مسلمان سرشناس تایلندی بوده است. وی سپس وزیر حمل و نقل و ارتباطات و وزیرکشور تایلند شد.

در حال حاضر نشانه‌های بارز فرهنگ اسلامی در سراسر کشور تایلند مشاهده می‌شود. در شهر بانکوک به تنهایی بیش از ۱۵۰ مسجد فعال متعلق به مسلمانان وجود دارد. همچنین مسجد ۳۷۶ ساله «تکیه یوکین» واقع در شهر آیوتایا از دیگر نشانه‌های بارز فرهنگی اسلامی است. عطوفت و تساهل مذهبی که از جنبه‌های بی نظیر فرهنگ تایلند است این کشور را از سایر نقاط آسیا متمایز می‌سازد. همزیستی مسالمت‌آمیز و سازنده مذاهب و اقوام از ویژگی جامعه تایلند است که این کشور را قادر ساخته است تا منابع و انرژی جمعیت چند نژادی خود را در جهت منافع کشور به کار گیرد.

در تاریخ معاصر نقطه عطف مسلمانان تایلند، در حضور در صحنه سیاسی کشور، انتخاب نورمحمد ماتا، مسلمان سرشناس تایلندی، به عنوان رئیس مجلس وقت آن کشور است. همچنین در نوامبر ۱۹۹۷ سورین پیتسوان به عنوان وزیر امور خارجه انتخاب شد که اولین وزیر خارجه مسلمان تایلند است، این دو شخصیت تایلندی به ترتیب در سالهای ۱۳۷۶ و ۱۳۷۸ از ایران دیدار رسمی کرده‌اند.

مسلمانان جنوب هر از چند گاه خواسته‌های خود را که در حقیقت متضمن تغییرات در سیاستهای دولت تایلند و احترام آنها به اصول اسلام و در نهایت ایجاد دولت خود مختار اسلامی در این منطقه است، مطرح می‌نمایند. البته رهبران مسلمانان ویژگی اسلامی بودن دولت خود مختار مورد نظر خویش را بطور مشخص بیان نمی‌کنند. ولی معتقدند که این دولت باید به تدریج ایجاد شود تا از این طریق حقوق مسلمانان تأمین گردد.

دور جدید ناآرامیها در جنوب تایلند از ۴ ژانویه ۲۰۰۴ (۱۴ دی ۱۳۸۲) با حمله گروهی مسلح به یک پایگاه نظامی و کشتن چند نظامی و به غارت رفتن چند صد قبضه اسلحه، آغاز گردید. بعد از آن تاریخ چندین مورد درگیری و قتل صورت گرفته است که شدیدترین آن در روز ۱۳۸۳/۲/۹ اتفاق افتاد و در آن بیش از ۱۴۰ نفر عمدتاً از مهاجمان کشته شدند. در این روز قوای دولتی با ادعای سنگر گرفتن تعدادی از مهاجمان در یکی از مساجد جنوب تایلند به نام مسجد کروسه که دارای قدمت تاریخی است، به آن مسجد یورش بردند و ضمن تخریب بخشی از آن بیش از ۳۰ تن را کشتند.

در چهارم آبان ۱۳۸۳ نیز تظاهراتی در منطقه "تاک بای" از استان جنوبی "ناراتیوات" تایلند برپا شد. این تظاهرات با مداخله نیروهای امنیتی و پلیس منجر به کشته شدن شش نفر از اهالی مسلمان منطقه شد. با محاصره تظاهرکنندگان توسط نیروهای امنیتی تایلند شمار زیادی از آنان دستگیر و در حالی که دستهایشان از پشت بسته شده بود توسط کامیونهای ارتشی به بازداشتگاهی در خارج از این منطقه منتقل شدند. در راه انتقال مسلمانان روزه دار به بازداشتگاه، به دلیل اینکه آنان به صورت فشرده در کامیونهای ارتش جای داده شده بودند، نزدیک به ۸۰ نفر بر اثر خفگی جان خود را از دست دادند.

اینکه دلایل بروز این حوادث خشونت بار در استانهای مسلمان نشین تایلند و زمینه‌های بروز این حوادث چه می‌باشند گمانه زنی‌های چندی صورت گرفته است. واقعیت این است که قرار داشتن این استانها در جنوب تایلند در مجاورت با مالزی، دوری این مناطق از مرکز، فعال بودن بعضی از گروههای مسلح مالزیایی و تایلندی در مرزهای دو کشور در جنوب موجب شده

که دولت نسبت به این استان‌ها نگاهی امنیتی داشته و تلاشها و سیاست‌های خود در خصوص این مناطق را در درجه اول در راستای استقرار و حفظ امنیت سامان دهد.

از سوی دیگر می‌توان به تمایلات استقلال طلبانه اهالی جنوب با توجه به سوابق مبارزات مسلحانه در آن استانها به عنوان عامل اصلی اشاره کرده و یا اینکه به تحرک و فعالیت افراد مرتبط با گروه جماعه الاسلامیه در جنوب که ادعا می‌شود در منطقه بخصوص در سنگاپور فعال بوده و با القاعده ارتباط سازمانی دارد، به عنوان منبع این خشونت‌ها مظنون بود و نیز می‌توان به ترکیبی از دو عامل فوق به عنوان دلایل و محرکه‌های نا امنی و حوادث خشونت‌آمیز در جنوب نظر داشت. اگر چه باید به این نکته توجه داشت که قراین و شواهد روشن و محکمی در خصوص اصلی بودن این دلایل به عنوان ریشه خشونت‌های اخیر وجود ندارد. به نظر می‌رسد که دولت مرکزی، این حوادث و تحولات را به فرصتی برای تقویت موقعیت خود در جنوب تبدیل کرده است. در این حال ما شاهد توجه بیشتر دولت به توسعه و عمران منطقه و استانهای جنوبی بوده‌ایم. طرحهای مختلف عمرانی و زیربنایی بویژه طرح توسعه صنعت توریسم که در صورت اجرا و تکمیل علاوه بر افزایش درآمدهای تایلند، به جذب بیشتر مسلمانان در کلیت جامعه تایلندی و شروع تغییرات اجتماعی فرهنگی در منطقه و در میان مسلمانان خواهد انجامید و اقداماتی دیگر همچون انتصاب فردی مسلمان برای پست وزارت کشور و تأسیس بانک اسلامی از جمله اقداماتی بوده که توجه مسلمانان را بسوی دولت جلب کرده است.

دولت تایلند به منظور فراهم آوردن جوی مناسب برای کنترل مسلمانان سعی دارد از روابط خود با کشورهای اسلامی بویژه ایران و مالزی بهره جوید و مسئولین کشور در موارد مختلفی بر لزوم تقویت و بسط مناسبات با کشورهای خاورمیانه و ممالک اسلامی تأکید می‌نمایند.

آنچه مسلم است اینکه باز تر شدن فضای سیاسی تایلند و کمرنگ تر شدن نقش نظامیان در تحولات سیاسی این کشور و نیز تقویت نظام حزب در آن، فرصتهای مناسبتری برای فعالیت تشکیلاتی و مسالمت‌آمیز مسلمانان و مشارکت بیشتر آنان در تصمیم‌گیریهای ملی و منطقه‌ای فراهم خواهد آمد.

شیعیان تایلند

نزدیک به ۳۰ هزار نفر مسلمان شیعه در سراسر تایلند وجود دارد که آنها را می‌توان به گروه‌های زیر تقسیم کرد:

شیعیان بومی تایلند - این گروه از اعقاب شیخ احمد قمی می‌باشند که در آغاز قرن هفدهم میلادی از ایران به آیوتایا رفت و به علت لیاقتی که از خود در امور فرهنگی، تجاری و سیاسی نشان داد از سوی پادشاه سیام به مقامات بالا از جمله وزارت اعظم منصوب شد و نقش مهمی در پیشبرد امور سیاسی و تجاری کشور بازی کرد. مزار وی امروزه در کالج تربیت معلم شهر آیوتایا مورد احترام بسیاری از مردم تایلند است. فرزندان شیخ احمد قمی بعدها به دوشاخه مسلمان و بودایی تقسیم شدند. شاخه بودایی آن امروزه به نام خاندان «بونانگ» معروف است که از بزرگان امور سیاسی و اقتصادی تایلند به شمار رفته و در چند قرن اخیر مقامات مهمی سیاسی و اقتصادی را از آن خود کرده‌اند. شیعیان منطقه «مین بوری» واقع در نزدیکی بانکوک نیز از خاندان شیخ احمد قمی هستند که هر ساله در سالگرد وفات وی همراه با شاخه بودایی منسوب به شیخ احمد مراسم باشکوهی در کنار مزار وی برپا می‌کنند.

به هر رو شیعیان بومی تایلند پس از سالها سکونت در شهر آیوتایا و پس از تخریب آن شهر به وسیله برمه‌ای‌ها در میانه سده ۱۸ به محل دیگری که امروزه آنرا «تونبور» می‌نامند و در نزدیکی بانکوک در ساحل غربی روخانه چائوپرایا واقع شده مهاجرت کرده و بیشتر آنها در محله «جاران پارت» منزل گزیدند. این گروه که به شیعیان جاران پارت معروف هستند جمعیتی حدود ۲ الی ۳ هزار نفر را تشکیل می‌دهند که محل تجمع آنها در اعیاد و مراسم اسلامی مساجد «پاتونگ تام» و «امامباره» است که در نزدیکی یکدیگر قرار دارند. همچنین مساجد «قودی لانگ» (المهدی)، «مسجد الهدی» و «مسجد الفلاح» از دیگر مراکز عبادی این گروه شمرده می‌شود. در نواحی جنوبی تایلند نیز مساجد گوناگونی برای شیعیان ساخته شده است. از جمله آنها مسجد روح الله با وسعت ۲۰۰ متر مربع است که در ژوئیه سال ۲۰۰۷ در شهر جنوبی «ناخان سیتامارات» گشایش یافته است و نیز مسجد امام حسین (ع) در شهر ساتون.

شیعیان امامیه (پتانها) - این گروه از شیعیان که چهره آنها شباهت زیادی به ایرانیها دارد در منطقه‌ای به نام «بنگ موت» در حومه بانکوک زندگی می‌کنند که افغانی تبار هستند و در سالهای گذشته به تایلند مهاجرت کرده و شمار آنها در جنوب این کشور بسیار زیاد است. اگر چه بیشتر این گروه اهل سنت و برخی از آنها وهابی می‌باشند ولی پس از پیروزی انقلاب اسلامی شمار چشمگیری از آنها شیعه شده‌اند.

شیعیان جدید - این گروه که در انستیتوی اسلامی تایلند فعالیت دارند معمولاً از فارغ التحصیلان رشته‌های مختلف دانشگاهی بوده و به تدریج از سال ۱۳۷۰ شمسی با تلاش و فعالیت «آقای عبدالله مناجیت» بیشتر اعضاء خانواده‌های این انجمن به مذهب شیعه جعفری پیوسته‌اند. این انستیتو انجمن اسلامی نیز نامیده می‌شود.

دیگر شیعیان - افزون بر شیعیان فوق گروه زیادی از شیعیان هند و عراق و ایران و پاکستان و لبنان نیز در تایلند به زندگی و کار سرگرم اند. شیعیان جنوب تایلند بیشتر در شهرهای «ستون ناخون» و «سیتامراد» و «پتالونگ» و «ترانگ» زندگی می‌کنند.

مرکز اسلامی دار اهل البیت

این مرکز با پشتیبانی خوجه‌ها که مقر آنها در انگلیس و چند کشور آفریقایی است در سال ۱۳۵۶ و با کوشش یکی از مسلمانان بنام «احمد چولا» تاسیس شد و فعالیت خود را آغاز کرد. اعضای این مرکز را طلاب تایلندی تشکیل می‌دهند که بیشترشان در قم تحصیل کرده‌اند. چاپ کتاب و ادعیه، تدریس قرآن و برگزاری اردوی نوجوانان از مهارت‌های این مرکز است.

نهادهای دینی مسلمانان تایلند

نهادهای دینی مردم مسلمان تایلند از منظر اجتماعی دارای ویژگی‌ها خاص هستند و در طول زمان در میان مسلمانان پایدار مانده‌اند. برای نمونه، نهاد دینی مسجد با کارکردهای جدید و وابسته به آن در پنج دهه گذشته از اهمیت خاصی در میان مردم تایلند برخوردار شده‌است.

البته مدارس اسلامی، که ریشه تاریخی در میان مسلمانان تایی نیز دارند، باید به عنوان نهاد آموزشی - دینی مورد توجه قرار گیرند.

مساجد

مسجد مهمترین پایگاه دینی و اجتماعی در تمام جوامع اسلامی است. بر اساس آمار سال ۲۰۰۴ میلادی که از سوی بخش امور مذهب تایلد اعلام شده است، ۳۴۲۵ مسجد در ۶۱ استان این کشور وجود دارد، بیشترین تعداد این مساجد در استان پاتانی و سه استان دیگر مسلمان نشین یعنی نارتیوات، یالا، ساتون قرار دارد و ۹۷ درصد مردم برخی از این نواحی را مسلمانان تشکیل می دهند (جمعیت کل مسلمانان ۵ درصد از جمعیت ۶۴ میلیونی تایلد است) در شهر بزرگ بانکوک و حومه آن نیز تعداد زیادی مسجد وجود دارد که از لحاظ رتبه پس از شهرهای فوق قرار می گیرد و بیشتر متعلق به سنی مذهبها هستند.

مسجد را به زبان محلی مالایی «سوراوو» گویند که از منظر اجتماعی، کانونی برای زندگی اجتماعی مسلمانان تایی است و در شهرهای بزرگ، کوچک و مناطق روستایی محل اتصال و پیوند مسلمانان است و کارکردهای گوناگونی دارد. بسته به جمعیت مسلمانان هر منطقه، مساجد بزرگ و کوچک در شهرها و روستاها ساخته می شود. این مساجد نهادهایی اجتماعی با تنوع حرفه‌ای و شغلی مردم مسلمان هستند که در آنها به دور هم با مقاصد گوناگون جمع می شوند، در مساجد فعالیت‌هایی مانند نمازهای روزانه در پنج نوبت و همچنین نماز جمعه، مراسم غسل و کفن و تدفین انجام می شود. در مساجد تایلد آموزشهای اسلامی و قرآن اهمیت خاصی دارند معمولاً انجام سخنرانیها در مراسم گوناگون به ویژه مولود النبی (ص) با دعوت از روحانیون سایر مناطق به جز روحانی مستقر در مسجد صورت می گیرد.

یکی از کارکردهای مهم در مساجد تایلد، نقش آموزشی آن به ویژه با توجه به کمبود مدارس اسلامی در این کشور است و نقش آن در مکان‌هایی که مسلمانان در اقلیتند، بیش تر جلوه می کند. در واقع، در این کشور به طور سنتی مساجد با مدرسه و آموزش پیوند دارند. در تایلد

مدارس درون مساجد و در جنب آن هستند. اگر مدرسه‌ای بیرون از محیط مسجد باشد ساعات کار روزانه خاص خودش را دارد. حتی در شهر بزرگ بانکوک در مدارس وابسته به مساجد، یک معلم همواره در محل مسکونی آن اقامت دارد، معلمهای این مدارس نیز اغلب آموزش‌های لازم را در مناطق جنوبی تایلند و یا خارج از کشور دیده‌اند، مدرسه مساجد زیر نظر کمیته مسجد اداره می‌شود که آنها را به زبان محلی «کام ماکان» می‌گویند.

کمیته

بر اساس قوانین کشوری درباره مساجد که در سالهای ۱۹۴۷ و ۱۹۵۵ وضع شده‌اند وظایف و مسئولیت‌های کمیته مساجد عبارتند از:

- مدیریت و توسعه اراضی و مالکیت مساجد طبق قوانین شهری و دولتی
- بایگانی موضوعات مهم و ثبت امور مرتبط به مسجد در انجام قوانین شهری
- تضمین رعایت شئون اسلامی از سوی اعضای مساجد در انجام فرایض دینی.
- ثبت مساجد در دفتر امور مذاهب وابسته به وزارت آموزش انجام می‌شود که برای تشویق به ثبت مساجد، کمک‌هایی از سوی دولت صورت می‌گیرد و با ثبت مسجد می‌توانند عضو دفتر شیخ الاسلامی شوند. اما هنوز مساجدی در تایلند هست که ثبت نشده‌اند مساجد ثبت شده طبق قانون باید هفت عضو داشته باشند که اعضای کمیته مسجد شمرده می‌شوند. البته امام، مؤذن و خطیب جزء کمیته نیستند و تعداد اعضا نباید از دوازده نفر بیشتر شود. نظام‌گزینش اعضای کمیته بر اساس انتخاب مردم محلی است. حتی امام، مؤذن و خطیب نیز از سوی مردم انتخاب می‌شوند. انتخاب معمولاً با رأی محرمانه مردم همراه است و از سوی مقامات کمیته اسلامی استانی نظارت می‌شود. البته گاهی، به ویژه در گذشته که نقش مردم در سیاست کمتر بود، این انتخابات برای مسلمانان اهمیت داشت. ولی با انتخابات مجالس و فرستادن نمایندگان به مجلس و هیئت وزیران، از اهمیت این انتخابات تا حدی کاسته شده است. در این انتخابات برای مسلمانان جدی است و به آن بها می‌دهند. مؤذن امام و خطیب هر چهار سال یک بار

انتخاب می‌شوند و بعد از این مدت نیز می‌توانند در سمت خود باقی بمانند. داشتن اعتبار برای عضویت در کمیته مساجد مهم است. در واقع مردم به افراد مورد اطمینانی رأی می‌دهند که راست‌گویی، درستی و نیکوکاری آنان محرز شده باشد. از این رو اعضای کمیته‌های مساجد همواره از شأن اجتماعی در میان مردم برخوردارند. شغل افراد کاندیدای عضویت در کمیته‌ها نیز مهم است؛ آنها باید شغل آبرومندی داشته و نباید به سفر بروند و مؤذن، خطیب و امام مسجد نباید در نیروهای مسلح خدمت کنند. اعضای کمیته مساجد کارت شناسایی هم دارند.

کمیته‌های اسلامی استانی

کمیته مساجد واحد سازمان اجتماعی است که از انتخاب مردم ناشی می‌شود. کمیته اسلامی استانی نیز از ترکیب افراد منتخب کمیته‌های مساجد در هر استان تشکیل می‌شود و به زبان محلی به آن «کاماکان اسلامی پراچام کانک وات» می‌گویند. بر اساس آمار سال ۲۰۰۴ میلادی ۲۸ کمیته وجود دارد. مسئولیت اصلی این کمیته، هماهنگی و نظارت بر تمام کمیته‌های مساجد در سطح کشور است، همچنین این کمیته‌ها با مقامات استانی و شهری همکاری می‌کنند. اهمیت اجتماعی و جایگاه افراد در کمیته اسلامی استانی نسبت به کمیته مساجد بالاتر است. ضمن آن که نزدیکی آنها به مقامات محلی به اهمیت آن افزوده است.

کمیته استانها دارای رییس است که به آن «پراتال کاماکان» می‌گویند و اعضای آن نباید کمتر از هفت و یا بیش از پانزده نفر باشند، رییس کمیته یک معاون، یک منشی و دفتر دارد. اعضا معمولاً در همایشهای اسلامی که در بانکوک برگزار می‌شود شرکت می‌کنند همایشها از سوی وزارت آموزش و وزارت کشور برگزار می‌شود.

کمیته مرکزی امور اسلامی

این کمیته در واقع در ساختار کامل سازمان مذهبی - اجتماعی مسلمانان است و از نظر دولتی سازمان با اهمیتی است که می‌تواند «شیخ الاسلام» را تعیین و پس از نظر مثبت وزارت

کشور برای تنفیذ حکم به پادشاه معرفی کند. شیخ الاسلام به زبان تایپی «چولاراجمُنتری» است که مشاور شاه نیز به شمار می‌آید. این حکم مشاورت از گذشته‌های دور برای تمام شیخ‌الاسلام‌های تایلندی، یعنی از زمان شیخ احمد قمی و نوادگان او، بوده است و این منصب تا چهار شیخ الاسلام پیشین فقط شامل شیعیان یا نوادگان شیخ احمد قمی می‌شده است. اما از زمان رأی‌گیری، یعنی پنجاه سال قبل و انتخاب شیخ الاسلام از طرف مردم، این موقعیت بنا به جمعیت مسلمانان تایپی که سنی هستند به اهل سنت می‌رسد، در واقع شیخ الاسلام، شاه را در موضوعات مختلف اسلامی مشورت می‌دهد و حکمش از سوی شاه صادر و او بر اساس توصیه وزیر کشور منصوب می‌شود. دوره تصدی شیخ الاسلام ممکن است تا آخر عمر باشد. شیخ الاسلام کنونی «ساواسدی سومالایاسوک» است که از سال ۱۹۹۷ میلادی عهده‌دار این منصب بوده است و پیش از آن عضو کمیته اسلامی در سه دوره شیخ‌الاسلام‌های قبلی بوده و هم زمان نیز سه دوره نمایندگی مجلس را عهده‌دار بوده است.

کمیته مرکزی زیر نظر وزارت خانه‌های کشور و آموزش است که نهاد شیخ‌الاسلامی را تشکیل می‌دهد، دفتر شیخ الاسلام یک مسؤل دفتر دارد که به زبان محلی او را «ساماک چولاراجمُنتری» می‌نامند و با نظر اعضای کمیته مرکزی انتخاب می‌شود، برخی از وظایف کمیته مرکزی به شرح زیر است:

- ثبت مساجد و تخصیص کمک مالی به آنان، نظارت بر ترجمه متون اسلامی و ویژه قرآن کریم به زبان تایپی، انتشار کتاب و توزیع آن، برگزاری مراسم و جشنواره‌های اسلامی، هماهنگی و سازماندهی مسابقات قرائت قرآن کریم در سطح استان و کشور، برپایی نمایشگاه‌های اسلامی - آموزشی، برگزاری همایش‌های سراسری درباره راهنمایی‌های لازم برای معلمان اسلامی، شرکت در مجامع داخلی و بین‌المللی، انتقال مشکلات مسلمانان به مقامات کشوری

مدارس علوم دینی

جایگاه اصلی این مدارس در جنوب تایلند است و ریشه نسبتاً طولانی دارد که به قرن

نوزدهم میلادی برمی‌گردد. با پیوستن مناطق فعلی مسلمان نشین - سابقاً جزء امپراتوری مالاکا بودند - به تایلد در سال ۱۹۰۲ میلادی، همچنان شیوه‌های آموزشی گذشته در این مدارس تدریس می‌شود، زبان رایج برای تدریس دوسر اسلامی در مدارس علوم دینی پونداک، عربی و مالایی است که مسلمانان جنوب در حفظ آن‌ها کوشا هستند، عمده دوسر، آموزش ادعیه، قرائت و حفظ قرآن کریم، حدیث، فقه و حقوق اسلام است و به معلمان این مدارس «توک کورا» می‌گویند، شیوه ثبت نام در مدارس اسلامی ساده و تقریباً رایگان است و این مدارس کمک مالی از دولت دریافت نمی‌کنند. والدین در صورت نداشتن پول، در صورت مقدور تنها با تهیه مقداری مواد خوراکی عمدتاً میوه برای معلمان دینی سعی می‌کنند زحمات آنان را جبران کنند. کمک‌های بیشتر از طریق کمک افراد خیر یا زکات صورت می‌گیرد، از طرفی، دیگر علمای دینی و معلمان نیز چشم داشتی به حق الزحمه ندارند و اکثراً زندگی ساده‌ای دارند و اهالی منطقه که فرزندان‌شان در مدرسه محل تحصیل می‌کنند روزانه غذای دانش‌آموزان و معلمان را با میل باطنی تهیه می‌کنند. حتی دیده می‌شود که برخی از مدیران مدارس دینی از وجوه شخصی برای ترویج و رشد مدارس علوم دینی هزینه می‌کنند. ساده زیستی در میان معلمان و دانش‌آموزان کاملاً مشهود است. به عنوان مثال کلاس‌ها از میز، صندلی و امکانات دیگر نظیر دستگاه‌های خنک‌کننده برخوردار نیستند. وظیفه هر دانش‌آموز خواندن و فراگیری مطالب درسی است که در نهایت به حفظ هویت دینی و فرهنگی آنان، که همان فرهنگ مالایی است، منجر می‌شود. از آرزوهای طلاب آن است که روزی عالم دینی شوند تا ضمن خدمت به مردم و اشاعه فرهنگ دینی از منزلت اجتماعی برخوردار شوند. از این رو رفتن به خارج از کشور برای تکمیل علوم دینی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و بهترین مکان را در خاورمیانه به خصوص عربستان سعودی، مصر و لیبی می‌دانند. کسانی که به زبان عربی مسلط باشند، از مقام علمی و رتبه خوبی نزد دیگران برخوردارند، تعداد فارغ‌التحصیلان علوم دینی در تایلد کم نیست، با وجود این برخی از معلمان دینی مالزیایی، اندونزیایی و خاورمیانه‌ای با همان روحیه ساده زیستی در کنار مردم و به شیوه آنان زندگی می‌کنند و از احترام اجتماعی در میان مسلمانان ساکن در منطقه برخوردارند.

تعداد مدارس دینی در جنوب تایلند بیش از ۵۰۰ مدرسه است ولی به گفته مقامات تایلندی تنها ۳۰۰ مدرسه ثبت شده است، اما ممکن است ارقام بیش از آن باشد در مدارس بانکوک و یا مناطق شمالی نیز شیوه دولتی یعنی ترکیبی از دروس اسلامی با علوم جدید به زبان تایی آموزش داده می‌شود، این مدارس از نظر دولت رسمیت دارند و دولت سعی در ترویج این مدارس دارد. اخیراً تعدادی مدارس بین‌المللی اسلامی نیز افتتاح شده است.

گرچه از تاریخ تاسیس مدارس اسلامی سالها می‌گذرد، اما عمده‌ترین مشکلات مردم مسلمان عدم ارزیابی مدارک این مدارس توسط دولت است و فارغ‌التحصیلان آن طبیعتاً جذب بازار کار نمی‌شوند، از دیدگاه مسلمانان ایجاد مدارس دولتی در جنوب تایلند، مغایر با ارزش‌های دینی و فرهنگی است و در برخی موارد حمله به مدارس دولتی دیده می‌شود زیرا از نظر مسلمانان، حفظ زبان اجدادی (یعنی مالایی)، هویت دینی و فرهنگ تنها از طریق شرکت در مدارس دینی فراهم می‌شود. از این رو تحدید کردن آن موجب نارضایتی آنهاست. در این جامعه به مدیران و معلمان که خود را وقف گسترش دین مبین اسلام کرده‌اند احترام زیادی می‌گذارند.

الف: آموزش و پرورش

بر اساس قانون تعلیمات اجباری مصوب سال ۲۰۰۳ آموزش و پرورش ابتدایی بین سنین ۷ تا ۱۶ سالگی و به مدت ۹ سال اجباری و برای ۱۴ سال با احتساب دوره دو ساله کودکستان رایگان است. به طور کلی امر آموزش و پرورش در کنترل دولت است.

در تایلند چهار نوع مدرسه وجود دارد:

- ۱- مدارس دولتی که دولت آنها را تأسیس و اداره می‌کند.
- ۲- مدارس محلی که اغلب هزینه آنها از سوی دولت تأمین می‌گردد، لکن در صورتی که توسط مردم محل تأسیس شده باشند؛ از کمکهای مردم می‌توان در نگهداری این مدارس استفاده کرد.
- ۳- مدارس شهرداری‌ها که نوعی مدرسه ابتدایی است که از سوی شهرداریها تأسیس و تأمین می‌گردند.
- ۴- مدارس خصوصی که توسط بخش خصوصی یا افراد تأسیس گردیده و در ملکیت آنها باقی می‌ماند، قانون مدارس خصوصی مصوبه ۱۹۵۴ ناظر بر اداره آنها است طرح ملی آموزش چهار دوره آموزشی را پیش بینی کرده است:

۱- آموزش پیش از دوران ابتدایی (کودکستان) به مدت ۳ سال که اجباری نیست.

۲- آموزش ابتدایی به مدت ۶ سال (از ۶ سالگی)

۳- آموزش متوسطه به مدت ۶ سال (از ۱۲ سالگی)

۴- آموزش عالی از ۲ تا ۶ سال

در سال ۲۰۰۳ نزدیک به ۱۲ میلیون نفر در سه دوره کودکستان، ابتدایی و دبیرستان سرگرم تحصیل بوده‌اند.

هزینه‌های اختصاص داده شده به بخش آموزش و پرورش در سال مالی ۲۰۰۴ نزدیک به ۲۵۲ میلیارد بات یا حدود ۲۴/۴ درصد از بودجه کشور بوده است که معادل ۴ درصد تولید ناخالص داخلی است. گسترش آموزش در سطح روستاها یکی از اهداف عمده بوده تا از حرکت رو به افزایش دانش‌آموزان و روستاییان به شهرها به ویژه بانکوک جلوگیری شود. در زمینه بهبود کمی و کیفی آموزش‌های حرفه‌ای در سراسر کشور خدمات شایانی صورت گرفته است. دوره‌های کوتاه مدت حرفه‌ای در بیشتر روستاها انجام می‌شود، و آموزشگاهها سیار حرفه‌ای دایر شده که دوره‌های آموزشی مانند خیاطی، آرایش مو، آشپزی و غیره را ارائه می‌دهند. یکی از ابداعات دیگر، مدرسه ویژه کشاورزی برای کمک به اسکان و آشنا کردن مردم در آبادیها و مناطق جدید با کشاورزی است.

دوره ابتدائی در ۶ سالگی آغاز و برای مدت شش سال ادامه پیدا می‌کند. تمام کودکان در این سن طبق قانون باید به مدرسه بروند. در سال تحصیلی ۲۰۰۱ تعداد ۶/۰۵۶/۴۲۳ نفر در مدارس ابتدائی سرگرم تحصیل بوده‌اند.

دوره متوسطه به منظور ارائه بعضی مهارت‌های فنی به دانش‌آموزان است، که زندگی خود را آغاز کنند یا اینکه آنها را برای دوره آموزش عالی آماده می‌کند. دوره متوسطه به دو دوره سه ساله تقسیم می‌گردد.

دوره اول متوسطه عمومی است، ولی دوره دوم دانش‌آموزان را برای پرداختن به مشاغل یا رفتن به دانشگاه آماده می‌سازد. در دوره متوسطه دوره جداگانه‌ای برای تربیت معلم نیز وجود دارد. در سال تحصیلی ۲۰۰۱، شمار ۴/۰۵۲/۶۰۴ نفر دانش‌آموز در دوره متوسطه به تحصیل اشتغال داشته‌اند.

در سال ۲۰۰۰ حدود ۲۰ دانشگاه دولتی و بالغ بر ۵۰ دانشگاه یا کالج خصوصی در سراسر تایلند وجود داشت، اولین دانشگاه جامع تایلند به نام دانشگاه چولالونکورن در سال ۱۹۱۷ میلادی تاسیس شد که دوره‌های لیسانس و بالاتر از لیسانس در رشته‌های گوناگون دایر کرده‌اند؛ با این همه ظرفیت دانشگاهها برای متقاضیان کافی نیست. غیر از دانشگاهها، مؤسسات دیگر آموزش عالی نیز تاسیس شده‌اند. از جمله دانشگاههای نظامی و پلیس و تربیت معلم. در ۱۹۷۴ اعلام شد تعدادی مؤسسات که مدارک کاردانی صادر می‌کردند می‌توانند، مدارک کارشناسی به دانشجویان خود اعطا نمایند.

در سال تحصیلی ۲۰۰۳ حدود ۱/۹ میلیون نفر در مقطع آموزش عالی به تحصیل اشتغال داشته‌اند. نظام آموزشی تایلند زیر نظر وزارت آموزش، مذهب و فرهنگ قرار دارد.

مدارس بین‌المللی تایلند

مدارس بین‌المللی تایلند سابقه‌ای دیرینه دارند و در حال حاضر ۲۲ مدرسه بین‌المللی در بانکوک با استاندارد عالی مشغول به کارند که بیشتر آنها دوره‌های تحصیلی از کودکتان تا دبیرستان را پوشش می‌دهند و از نظر دولت تایلند رسمیت دارند.

بیشتر این مدارس از سیستم‌های آموزش انگلیس و آمریکا پیروی می‌کنند و برخی از آنها نیز با سیستم‌های آلمانی، ژاپنی و تایلندی آموزش می‌دهند. در شهر شمالی «چیانگ مای» نیز ۵ مدرسه بین‌المللی دایر است. در هر یک از شهرهای پوکت، رایونگ، نونتابوری، چونبوری، ساموت پراکان و «ناخون راجاسیما» نیز ۲ یا ۳ مدرسه بین‌المللی دایر است که جمعاً به ۱۷ مدرسه می‌رسد.

همچنین ۲۳ دانشگاه و موسسه آموزش عالی در بانکوک و شهرهای دیگر تایلند برنامه‌های آموزشی بین‌المللی به زبان انگلیسی ارائه می‌دهند که بعضی از آنها دولتی و بعضی نیز غیر دولتی هستند. شهریه مدارس و برنامه‌های بین‌المللی بسیار زیاد است.

ب: بنیادهای فرهنگی

۱- **بنیاد آسیا:** این بنیاد که در بانکوک واقع است یکی از شاخه‌های ۱۲ گانه‌ای است؛ که مقرر اصلی آن در ایالات متحده آمریکا است، کار اصلی بنیاد مطالعات آموزشی و امور مربوط به توسعه اقتصادی و اجتماعی است.

۲- **انستیتو گوته:** این مؤسسه به ایفای همان نقشی می‌پردازد که در اغلب کشورها به عهده دارد، کتابخانه‌ای دارای ۱۵ هزار جلد فعالیت‌های آموزشی و دوره‌های مربوط به تعلیم زبان آلمانی را تکمیل می‌نماید.

۳- **شورای فرهنگی بریتانیا:** در بانکوک مستقر بوده، فعالیت‌های آموزشی و فرهنگی انجام می‌دهد.

۴- **انجمن پزشکی تایلد:** این انجمن در ۱۹۲۱ در بانکوک بنیانگذاری شده و نشریه‌ای هم با عنوان ژورنال پزشکی منتشر می‌کند.

۵- **اداره کمیسیون فرهنگ ملی:** در ۱۹۷۹ تأسیس شد، محور فعالیت‌های آن مشاوره با شورای وزیران در خصوص سیاست‌های فرهنگی، ارتقاء همکاریها و هماهنگیهای مربوط به فعالیت‌های فرهنگی می‌باشد؛ همچنین دارای کتابخانه‌ای در رابطه با فعالیت‌های خود است.

۶- **شورای رؤسای دانشگاههای تایلد:** در ۱۹۷۱ و با هدف تبادل نظرات و بحث پیرامون مشکلات عمومی مربوط به دانشگاهها تأسیس شد.

۷- **انستیتو سلطنتی:** در ۱۹۳۳ تأسیس شد، فعالیت‌های آن عبارتند از: تحقیق و تشویق در ارتقاء همه فعالیت‌های علمی، تبادل اطلاعات مربوط به همه شاخه‌های دانش و همچنین مشاوره با دولت است؛ انستیتو دو نشریه به شرح زیر منتشر می‌کند:

Saranukrom thai (Monthly)

Journal (Quarterly)

۸- **انجمن علوم تایلد:** وابسته به دانشکده علوم دانشگاه چولالونکورن « Chulalongkorn » واقع در بانکوک است در ۱۹۸۴ بنیاد نهاده شد و هدف از تأسیس آن نیز ارتقاء تحقیق و آموزش

در همه شاخه‌های علوم طبیعی است؛ انجمن فصلنامه‌ای به زبان انگلیسی و نیز ماهنامه علمی منتشر می‌کند.

۹- **انجمن سیام**: این انجمن که با سرپرستی دربار سلطنتی تایلند اداره می‌شود، در آغاز قرن جاری یعنی ۱۹۰۴ تأسیس شد؛ و فعالیت‌های ۱۵۰۰ عضو آن، تحقیق در حوزه‌های هنری و ارتقاء سطح آن، تحقیق و تلاش برای ارتقاء علوم و ادبیات تایلند و همسایگان آن است. دو سالنامه یکی با عنوان «ژورنال انجمن» و دیگری «بولتن تاریخ طبیعی» منتشر می‌کند.

۱۰- **انجمن کتابداری تایلند**: در ۱۹۵۴ تأسیس شد، دو نشریه به نامهای «دنیای کتاب» و نیز «Tla Bulletin» منتشر می‌کند.

۱۱- **دفتر منطقه‌ای یونسکو برای آسیا و پاسیفیک**: این دفتر که در ۱۹۶۱ تأسیس شد؛ دارای دبیر خانه ثابت، کنفرانس‌های وزرای آموزش و پرورش؛ مقامات مسئول، برنامه ریزی اقتصادی آسیا و پاسیفیک؛ و کمیته مشورتی همکاریهای منطقه‌ای آموزشی در آسیا و پاسیفیک است. فعالیت‌های آن عبارتند از: حمایت و برنامه ریزی برای توسعه آموزش، ارتقاء علوم اجتماعی و انسانی، حفظ آثار فرهنگی، مطالعات فرهنگی و خط مشی‌های فرهنگی، انجام فعالیتهایی برای ارتقاء آموزش و پرورش جهانی، ریشه کن کردن بیسوادی و آموزش مستمر از راه «برنامه آموزش برای همه در آسیا و پاسیفیک».

۱۲- **مدرسه فرانسوی آلیانس**: در ۱۹۱۲ و در بانکوک تأسیس شد، و به آموزش زبان و فرهنگ فرانسه اشتغال دارد: نشریه‌ای به نام «Bulletin mensuel» منتشر می‌کند.

ج: نهادهای تحقیقاتی

۱- **مرکز تحقیقات بودایی**: در ۱۹۶۱ در بانکوک تشکیل شد، توسط دپارتمان امور مذهبی وزارت آموزش و پرورش اداره می‌شود. فرهنگنامه‌ای به زبان‌های تایلندی، پالی و انگلیسی منتشر کرده است.

۲- **اداره منابع معدنی**: در بانکوک واقع شده و پژوهشهای ژئولوژیک و معدنی انجام می‌دهد.

۳- اداره کل خدمات علمی: هدف از تأسیس این دپارتمان که در ۱۸۹۱ در بانکوک برپا شده، آزمایش، بررسی و تجزیه و تحلیل و تحقیقات در تکنولوژی غذایی، مهندسی شیمی، کنترل آلودگی هوا و آب، تحقیقات در امور سرمایه‌گذاری، خدمات اطلاعاتی علمی و تکنولوژیک است. گزارشی سالیانه و نیز بولتنی که سه شماره آن در سال منتشر می‌شود، از کارهای انتشاراتی این مؤسسه است.

۴- بخش تحقیقات فراورده‌های جنگلی: این قسمت زیر نظر وزارت کشاورزی فعالیت می‌کند و در بانکوک واقع است.

۵- مرکز بیولوژی دریایی: برای امور تحقیقاتی و آموزشی بیولوژیک دریایی در ۱۹۶۸، در بانکوک تأسیس شد.

۶- بخش تحقیقاتی انرژی ملی: هدف از تأسیس آن تحقیقات و جمع‌آوری اطلاعات، در خصوص منابع انرژی، تنظیم مقررات ایمنی، کاربرد انرژی و ارتقای نقش آن در توسعه اقتصادی و غیره است. سه سالنامه با عناوین «موقعیت انرژی تایلد»، «نفت تایلد» و «نیروی الکتریسیته» منتشر می‌کند.

۷- کمیسیون صلح اداره انرژی اتمی: در ۱۹۶۲ در بانکوک تاسیس و به منظور تعمیم فعالیت‌هایی در جهت صلح فعالیت می‌کند.

۸- مرکز تحقیقاتی لاستیک: وابسته به دپارتمان کشاورزی، وزارت کشاورزی تایلد است.

۹- انستیتو تحقیقات علمی و تکنولوژی تایلد: در بانکوک واقع شده و به تحقیقات در امور علمی کاربردی و تکنولوژیک می‌پردازد. از دیگر مؤسسات تحقیقاتی تایلد موارد زیر می‌باشند:

بخش تحقیقات کشاورزی؛ بخش توسعه محصولات کشاورزی؛ بخش تحقیقات صنعتی؛ بخش تحقیقاتی محصولات طبیعی و دارویی؛ بخش تحقیقاتی تکنو-اقتصادی؛ بخش تحقیقاتی منابع طبیعی و محیط زیست؛ بخش تحقیقات اکولوژیک؛ بخش تحقیقات ساختمانی؛ قسمت تحقیقات انرژی؛ اداره خدمات علمی و تکنولوژیک؛ مرکز اسناد ملی تایلد؛

بخش استاندارد و تحقیقات.

د: دانشگاهها و مراکز آموزش عالی

۱- انستیتو تکنولوژی آسیا (AIT)

انستیتوی مذکور که در ۱۹۵۹ در بانکوک تأسیس شده، به زبان انگلیسی در آن تدریس می‌شود؛ تمامی سطوح تحصیلی تا دکتری را برای همه داوطلبان کشورهای آسیایی فراهم کرده است.

۲- دانشگاه چولالونگکون (Chulalongkorn)

مهمترین دانشگاه تایلند است، که در ۱۹۱۷ در بانکوک تأسیس شد؛ زبان تدریس، تائی و انگلیسی است، در دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد و دکترا دانشجوی می‌پذیرد. این دانشگاه دارای دانشکده‌های هنر، علوم، کشاورزی، حسابداری و بازرگانی، علوم سیاسی، اقتصادی، مهندسی، پزشکی، دندانپزشکی و چند دانشکده دیگر است. این دانشگاه برنامه‌های بین‌المللی نیز ارائه می‌کند.

۳- دانشگاه کاست سارت (Kasetsart)

در ۱۹۴۲ در بانکوک تأسیس شد؛ دارای دانشکده‌های کشاورزی، صنایع کشاورزی، ماهیگیری، جنگل، علوم، علوم انسانی، مهندسی، اقتصادی و مدیریت، بازرگانی، علوم اجتماعی و دانشکده دامپزشکی است. مهمترین نشریات این دانشکده به شرح زیر است:

1. Kasetsart Research Bulletin
2. Thai National Agricultural Bibliography
3. Buffalo and Cattle Bulletin
4. Research and Technology Newsletter.

۴- دانشگاه سونکلا (Prince of Songkla)

در ۱۹۶۴ تأسیس شده، به زبان تائی در آن تدریس می‌شود؛ دارای دانشکده‌های فنی مهندسی (مهندسی شیمی، شهرسازی، برق، مهندسی صنایع، مکانیک، و مهندسی معدن)

پزشکی و دندانپزشکی، علوم اداری، منابع طبیعی، داروسازی و پرستاری است.

۵- دانشگاه رام کام هنگ (Ramkhamhaeng)

در ۱۹۷۱ در بانکوک تأسیس شد، و دارای دانشکده‌های مدیریت بازرگانی، اقتصادی، علوم انسانی، حقوق و علوم سیاسی، علوم و دانشکده تربیت معلم است. و دو نشریه هفتگی و فصلنامه منتشر می‌کند. این دانشگاه برنامه‌های بین‌المللی نیز ارائه می‌کند.

۶- دانشگاه سیلپاکورن (Silpakorn): در ۱۹۴۳ در بانکوک تأسیس شد، دارای دانشکده‌های هنر، معماری، هنر دکوراسیون و باستان‌شناسی است.

۷- دانشگاه سریناچارین (Srinakharinwirot): در ۱۹۵۴ در بانکوک تأسیس شد؛ و دانشکده‌های، علوم اجتماعی، علوم فیزیک، علوم انسانی، پرستاری، پزشکی و تربیت معلم دارد.

۸- دانشگاه اسامپشن (Assumption) یا (ABAC) که نخستین دانشگاه بین‌المللی تایلند به شمار می‌رود و در آن به زبان انگلیسی تدریس می‌شود. سابقه این دانشگاه به سال ۱۹۶۹ می‌رسد و دارای دوره‌های کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا در رشته‌های گوناگون است.

دیگر دانشگاهها و کالجهای معتبر تایلند عبارتند از:

۱- دانشگاه آزاد سوخوتای (Sukhothai Thammathirat)

۲- دانشگاه ماهیدول (Mahidol)

۳- دانشگاه خان کائن (Khon Karn)

۴- دانشگاه چیانگ مای (Chiang Mai)

۵- انستیتو تکنولوژی کینگ مونگوت (King Mongkut)

۶- انستیتو تکنولوژی کشاورزی مأجو (Maejo)

۷- انستیتو ملی پیشرفت و توسعه مدیریت

۸- کالج کشاورزی آیوتایا (Ayuthaya)

۹- کالج کشاورزی بانک فرا (Bang Phra)

۱۰- کالج کشاورزی سورین (Surin)

۱۱- انستیتو تکنولوژی و آموزش حرفه‌ای

۱۲- انستیتو تکنولوژی شمال

۱۳- انستیتو تکنولوژی جنوب

۱۴- انستیتو تکنولوژی تائی - ژرمن

موزه‌های تایلند:

تایلند دارای موزه‌های متعددی است که مهمترین آنها یعنی موزه ملی تایلند در بانکوک قرار

دارد.

۱- مطبوعات

در تایلند روزنامه‌ها و نشریات گوناگون به زبان تایلندی و نیز زبانهای انگلیسی و چینی منتشر می‌شود.

الف: روزنامه‌ها

الف: روزنامه‌های تایلندی زبان که در بانکوک منتشر می‌شوند:

Ban Muang با تیراژ ۲۰۰ هزار نسخه در روز.

Daily News - در ۱۹۶۴ تأسیس شد، با تیراژ ۸۰۰ هزار نسخه

- Khao Panich (اخبار تجاری روزانه) با تیراژ ۳۰/۰۰۰ نسخه

- Matichon در ۱۹۷۷ منتشر شده، ۵۵۰/۰۰۰ نسخه تیراژ دارد.

- Naew Na با تیراژ ۲۰۰٫۰۰۰ نسخه

- Thai Rath تیراژ آن ۸۰۰/۰۰۰ است و در ۱۹۴۸ تأسیس شد، این روزنامه قدیمی‌ترین

نشریه تایلندی زبان است.

Palangchon ;Matupoom ;Dao Siam ;Chao Thai ;Visnews ;Thai

ب: روزنامه‌های انگلیسی زبان در بانکوک

- Bangkok Post در ۱۹۴۶ تأسیس شد، روزنامه صبح با تیراژی برابر ۵۰ هزار نسخه
- The Nation در ۱۹۷۱ تأسیس شده، روزنامه صبح با تیراژی برابر ۵۵۰۰۰ نسخه
همچنین ۲ روزنامه انگلیسی زبان دیگر، ۴ روزنامه چینی زبان، ۶ هفته‌نامه به زبان تایبی دو هفته نامه به زبان انگلیسی و ۱۴ ماهنامه در بانکوک منتشر می‌شوند.

۲- خبرگزاری داخلی و خارجی

خبرگزاری فرانسه؛ آژانس مرکزی اخبار تایوان؛ سرویس خبری جمهوری خلق چین؛ سرویس خبری کیو دو ژاپن؛ سرویس خبری سوشین شا. (ژاپن)؛ خبرگزاری رویتر. (انگلستان)؛ آسوشیتدپرس؛ خبرگزاری تاس؛ یونایتدپرس اینترناشنال. (ایالات متحده آمریکا)؛ آژانس خبری چین جدید؛ آژانس خبری ملی ایتالیا؛ سرویس خبری ایتالیا؛ خبرگزاری آنتارای اندونزی.
از نظر داخلی نیز سازمانهای منطقه‌ای خبری و مطبوعاتی زیر در تایلد فعالیت دارند:
- کنفدراسیون روزنامه‌نگاری تایلدی.
- انجمن خبرگزاری تایلد که در ۱۹۴۱ تأسیس شد.

۳- مؤسسات انتشاراتی

دهها موسسه انتشاراتی در بانکوک مشغول فعالیت اند، و یک انجمن ناشرین و کتابفروشان نیز دایر است.

۴- رادیو

کمیته اجرایی رادیو تلویزیون تایلد که به موجب قانون تلویزیون و خبر پراکنی ۱۹۷۵ تأسیس شد، شامل ۱۷ نماینده از ۱۴ سازمان دولتی است، وظیفه کمیته مذکور کنترل اداری، حقوقی، تکنیکی و جنبه‌های مربوط به برنامه‌های خبرپراکنی در تایلد است. همه ایستگاههای

رادیویی یا دولتی اند و یا زیرکنترل سازمانهای دولتی هستند.

رادیو تایلند برنامه‌های آموزشی و بخشهای خبری متنوعی را پخش می‌کند، که برابر آمار سال ۲۰۰۷ شامل ۶ ایستگاه موج کوتاه، ۲۳۸ موج متوسط و ۳۵۱ موج FM است. طبق آمار ۱۹۹۷ تعداد ۱۳/۹۵۰/۰۰۰ دستگاه گیرنده رادیویی در تایلند وجود داشته است.

رادیو تایلند یا سازمان سخن‌پراکنی ملی تایلند توسط دولت این کشور در ۱۹۳۰ تأسیس شده و در سراسر کشور ۱۰۹ ایستگاه دارد، رادیو تایلند برنامه‌های متنوعی نظیر برنامه‌های آموزشی، فرهنگی، برنامه‌های خبری، واریته و بخشهای دیگر را اجرا می‌کند:

- بخش درون مرزی صدای تایلند که شامل ۱۲ ایستگاه رادیویی در بانکوک و ۹۷ ایستگاه دیگر در ۵۰ استان کشور است، سه برنامه اجرا می‌کند.

- سرویس برون مرزی رادیو در ۱۹۲۸ تأسیس شد و برنامه‌هایی به زبانهای تایپی، انگلیسی، فرانسه، ویتنامی، خمر، ژاپنی، برمه‌ای، لائوس، مالایایی و چینی پخش می‌کند.

سرویس رادیویی وزارت آموزش و پرورش تایلند، نیز برنامه‌هایی برای مدارس و نیز شبها و بعدازظهرها برای عموم مردم پخش می‌کند.

وزارت امور خارجه تایلند از ۱۹۶۸ یک ایستگاه رادیویی به نام «صدای آسیای آزاد» دایر کرده است، که برنامه‌هایی به زبانهای تایلندی، پخش می‌کند. و از سال ۱۹۹۸ نام آن به «رادیو سارانروم» (Radio Saranrom) تغییر کرده است.

تنها رادیوی اسلامی تایلند موسوم به «جهان اسلام» که متعلق به بنیاد اخلاقیات است از استان جنوبی «یالا» ۲۴ ساعته و برای ۲۸ استان تایلند برنامه پخش می‌کند.

۵- تلویزیون

آخرین آمارها نشانگر وجود ۱۸۴۰۰۰۰۰ دستگاه گیرنده تلویزیون رنگی در تایلند است، تشکیلات تلویزیونی تایلند مشتمل بر ۷ شبکه تلویزیونی و ۱۱۱ مرکز پخش به شرح زیر است:

۱- تلویزیون تایلند، (کانال ۱۱) سازمانی دولتی است که در سال ۱۹۸۵ تأسیس شده است و از

۱۶ ایستگاه برنامه پخش رنگی دارد. ایستگاه اصلی آن در بانکوک واقع شده است. (www.prd.go.th)

۲- شرکت سخن پراکنی و تلویزیونی بانکوک، (کانال ۷) که ایستگاه اصلی آن در بانکوک است و جنبه بازرگانی دارد. (www.ch7.com)

۳- سازمان رسانه‌های گروهی تایلند (کانال ۹) در ۱۹۵۲ تأسیس شده است، ایستگاه مرکزی آن در بانکوک و ۳۱ ایستگاه وابسته دارد. (mcof)

۴- شرکت سرگرمیهای تلویزیونی بانکوک (کانال ۳) مشتمل بر ایستگاه اصلی بانکوک و ۳۱ ایستگاه وابسته می‌باشد. (www.thai.tv3.com)

۵- تلویزیون ارتش سلطنتی تایلند (کانال ۵) در ۱۹۵۸ تأسیس شده، در بانکوک و چهار شهر دیگر تایلند برنامه پخش می‌کند. (www.tv5.co.th)

۶- تلویزیون مستقل تایلند (I TV) در ۱۹۹۶ تأسیس شده و زیر نظارت و مالکیت کنسرسیومی مرکب از انتشارات نیشن و بانک بازرگانی سیام است و مقر آن در بانکوک است. (www.itv.co.th)

۷- شبکه جهانی تلویزیونی تایلند (ماهواره‌ای) که به تازگی تأسیس شده و از طریق ۵ شبکه ماهواره‌ای برای ۱۷۰ کشور جهان برنامه پخش می‌کند.

(www.thaitvglobal.com)

در تایلند همچنین ۷ کانال تلویزیونی برنامه‌های آموزشی و درسی پخش می‌کنند. ۹۹ درصد برنامه‌های کارتون تلویزیونی، ژاپنی است. با این همه تولید فیلمهای پویانمایی یا انیمیشن در سالهای اخیر در تایلند پیشرفت زیادی داشته است.

۸- شبکه UBC: این شبکه تلویزیونی که به صورت کابلی بوده و از ترکیب فیبر نوری و مخابرات ماهواره‌ای جهت ارسال صدا و تصویر به منازل مشترکین خاص بهره‌برداری می‌کند، دارای ۴۰ کانال است و برنامه‌های بین‌المللی را صداگذاری و دوبله و کنترل می‌کند. در تایلند ۹۵ درصد مردم دارای تلویزیون هستند.

۶- اینترنت

کد اینترنتی تایلند th است و بیش از ۸/۴ میلیون نفر از اینترنت استفاده می‌کنند (آمار ۲۰۰۶).

۷- کنترل مطبوعات

کنترل کلی مطبوعات در دست دولت است، لیکن مطبوعات از آزادی نسبی برخوردارند. براساس آخرین آمار (۱۹۹۶) در تایلند روزانه ۳۰ روزنامه با تیراژ کل ۳۸۰۸۰۰۰ نسخه و ۳۲۰ نشریه غیر روزانه منتشر می‌شده است. همچنین در سال ۱۹۹۶ بیش از ۸۱۴۰ عنوان کتاب به چاپ رسیده است.

۸- نقش وسایل ارتباط جمعی در جامعه

همان‌گونه که گرایش رسانه‌های گروهی با توجه به فرهنگ آن جامعه و عوامل نفوذ اجتماعی تنظیم می‌شود، در تایلند نیز که گرایش فرهنگی خاص خود و نفوذ غرب را شامل می‌شود، رادیو و تلویزیون و مطبوعات نقش مهمی در آگاه ساختن مردم از اوضاع داخلی و خارجی در جهت گرایش سلطه فرهنگی و سیاسی بازی می‌کند.

۱- پیشینه اقتصادی: نگاهی به تحولات اقتصادی تایلند از آغاز تا امروز

هر چند تایلند از ۱۸۵۰ به این طرف به طور رسمی در اقتصاد جهانی به رهبری غرب ادغام نشد ولی قرارداد ۱۸۹۶ میان فرانسه و انگلیس، این سرزمین را به عنوان یکی از زمینه‌های اصلی تجاری و سرمایه‌گذاری دولت انگلیس شناخت. کارشناسان انگلیسی تا ۱۹۵۰ بر امور مالی تایلند کنترل داشتند، هر چند که قدرت آنها رو به کاهش گذاشته بود.

بعد از جنگ دوم جهانی، نفوذ آمریکا به صورت عامل مهمی در آمد، از ۱۹۶۳ تا ۱۹۷۸ واحد پول تایلند^۱ با دلار آمریکا شدیداً ارتباط پیدا کرد. در ۱۹۵۰ حجم وسیعی از قروض، کمکها و سرمایه‌گذاریهای مستقیم آمریکا با هدفهای استراتژیکی خاصی که تعقیب می‌کرد، برای توسعه زیربنایی اقتصادی به تایلند سرازیر شد. از نیمه دهه ۱۹۶۰ نرخ رشد اقتصادی کاهش یافت. با افزایش تحركات هسته‌های چپ ضدآمریکایی در شمال شرقی تایلند و به ویژه اقدامات وسیع و تهدیدکننده ویتنام شمالی، و موقعیت استراتژیکی تایلند باعث شد، تا کمکهای آمریکا به سوی این کشور سرازیر شود. بعد از شکست آمریکا در ویتنام در ۱۹۷۵، به سرعت پایگاههای آمریکا کاهش یافته و کمکها نیز رو به تنزل گذاشت، که شاید دلیل مهم آن مشکلات جدی ناشی از تنظیم مجدد وابستگی و رابطه میان تنگناهای اقتصاد ملی و بین‌المللی

1- Thai baht

آن دوره بوده است.

در فاصله سالهای ۱۹۶۱ تا ۱۹۸۰ نرخ رشد ناخالص داخلی تایلد تا ۶/۶ درصد افزایش یافت، ولی این رشد بسیار نامنظم بود. در حالی که نرخ رشد در دوره قبل از دهه ۱۹۷۰ به سطح ۷/۴ درصد رسیده بود، درصد رشد در فاصله ۱۹۷۰ تا ۱۹۸۰ به طور میانگین به سقف ۶/۴ درصد رسید، که نشانگر کاهش تدریجی نرخ رشد در این دهه است.

در سالهای ۱۹۷۹ و ۱۹۸۱ اقتصاد تایلد دو بحران عمده را تجربه کرد یعنی هنگامی که تورم فزاینده موجب دگرگونی در تراز پرداختها، افزایش قروض خارجی و نیز کاهش اطمینان اعتباردهندگان بین‌المللی شد و اقتصاد تایلد را به لبه پرتگاه آورد.

در ۱۹۸۰ بانک جهانی گزارشی اقتصادی در مورد تایلد تهیه و پیشنهاد کرد که یک برنامه پنج ساله تعدیل ساختاری اجرا شود. مهمترین خط‌مشی‌ها که توصیه شده بود: افزایش بهای انرژی داخلی به سطح بین‌المللی، توسعه بخشیدن به یک سیاست مالی و اصلاح پولی، پایان بخشیدن به سیاست جایگزینی واردات در بخش صنعت و تأکید بر سیاست توسعه صادرات، کاهش تعرفه‌های وارداتی، حذف همه محدودیتهای صادراتی و مالیاتها، پایان بخشیدن به محدودیتهای نرخهای سود داخلی و بازبینی گسترده ساختار دولتی و هزینه‌ها برای جلوگیری از اتلاف منابع. این اصلاحات به عنوان اقداماتی کاملاً بجا در پنجمین برنامه عمرانی (۱۹۸۶-۱۹۸۲) منظور شد.

در نیمه دهه ۱۹۸۰ تایلد توافقنامه اجرای یک برنامه دوساله حمایتی برای سرمایه‌گذاری را با صندوق بین‌المللی پول منعقد نمود که بالغ بر ۵۸۶/۶ میلیون دلار بود. این برنامه معطوف به کاهش آثار اختلال در تراز پرداختها بود. موضع‌گیریهای دولت اهمیت شرايطی را که به موجب آن قرارداد تنظیم شده بود بسیار کم نشان داده، و از ایجاد این باور در میان بانکهای خارجی که اقتصاد کشور در آستانه بحران اقتصادی است پرهیز می‌کرد. به همین سان به دلایل داخلی، دولت تمایل داشت تا از بیان این امر که استقراض خارجی بحران اقتصادی را به دنبال خواهد داشت، پرهیزد. شرایط قرارداد صندوق بین‌المللی پول شامل

الف. کاهش کسری حساب جاری، (به عنوان بخشی از تولید ناخالص داخلی) از ۵ درصد در ۱۹۸۴ به ۴ درصد در ۱۹۸۵ و ۳ درصد در ۱۹۸۶.

ب. رسیدن به نرخ تورم زیر ۷ درصد.

ج. نرخ رشد تولید ناخالص داخلی ۶ درصد و کسر بودجه ای کمتر از ۳/۵ درصد تولید ناخالص داخلی بود.

در ۱۹۸۶ اقتصاد تایلند بهبودی چشمگیری پیدا کرد، تولید ناخالص داخلی تا ۴ درصد افزایش یافت، ذخایر ارزی بیشتر شد، و تراز پرداختها نیز نوعی مازاد در حسابهای جاری را نشان داد. در ۱۹۸۷ با وجود اختلال در تراز پرداختها، نرخ رشد تولید ناخالص داخلی به سقف ۶/۶ درصد رسید. باید دانست که از ۱۹۷۹ به بعد نرخهای رشد اقتصاد تایلند نسبت به همسایگان خود همواره بهتر بود، و از رکود جهانی نیز نسبت به کشورهای همجوار کمتر صدمه دید، با این حال اکثر مردم تایلند از ۱۹۸۲ به خاطر سقوط قابل توجه ارزش کالاهای عمده صادراتی، بخصوص برنج، شکر، لاستیک، ذرت و قلع متحمل مشکلات شدیدی در درآمدهای خود شدند.

تولید ناخالص داخلی در سالهای بعد به تدریج رو به افزایش گذاشت و در فاصله سالهای ۸۹-۱۹۸۷ به میزان ۱۱/۵ درصد در سال رسید. سرمایه‌گذاریهای خارجی سنگینی در بخش صنعتی به عمل آمد و موجبات صدور هر چه بیشتر صادرات کالاهای صنعتی را فراهم ساخت، به گونه‌ای که حجم صادرات را به میزان ۴۰ درصد در سال افزایش داد. ولی در ۱۹۹۰ بحران خلیج فارس و حمله عراق به کویت و اشغال خاک آن کشور، آثار منفی بر وضعیت اقتصادی تایلند گذاشت و این کشور ناچار شد بهای بیشتری برای واردات نفت خام خود بپردازد، این امر بر تراز پرداختهای کشور اثر گذاشت و بنا به گفته منابع موثق اقتصادی رشد ناخالص داخلی رو به کاهش رفت. در سال ۱۹۹۲ درصد جمعیت فقیر تایلند از ۵۷ درصد در سال ۱۹۶۲ به ۱۳/۷ درصد رسید و سپس تا سال ۲۰۰۴ به ۱۰/۴ درصد کاهش یافت. شاخص فقر انسانی (HPI) از حدود ۳۰ درصد در دهه ۱۹۷۰ به حدود ۱۲ درصد در دهه ۱۹۹۰ رسید و تایلند از این نظر در

بین ۷۸ کشور رو به توسعه جهان در رده ۱۱ قرار گرفت.

تایلند از کشورهایی است که در چند دهه گذشته دارای بالاترین نرخ رشد تولید ناخالص داخلی بوده که میانگین آن در بین سالهای ۹۷-۱۹۹۶ به ۷/۶ درصد رسید در حالی که سرانه تولید ناخالص داخلی تایلند در سال ۱۹۶۱ از برخی از کشورهای فقیر آفریقایی نیز کمتر بوده است.

بروز بحران اقتصادی سال ۱۹۹۷ در شرق آسیا

توسعه موفقیت‌آمیز اقتصادی و صنعتی تایلند در دهه ۹۰ موجب شد که صاحب‌نظران اقتصادی فرضیه تبدیل شدن این کشور به پنجمین بزرگ‌اقتصاد آسیا و پیوستن آن به جرگه کشورهای صنعتی شده آسیا را مطرح کنند ولی در سال ۱۹۹۷ اقتصاد این کشور سیر نزولی منحنی رشد را آغاز کرد و به دنبال کاهش ارزش پول چین، بحران گسترده‌ای در اقتصاد تایلند و سایر کشورهای جنوب شرقی آسیا پدیدار شد. عوامل و عواقب این بحران به صورت کاهش ناگهانی نرخ رشد صادرات از (۲۳/۶ درصد به ۳/۳ درصد) کاهش ذخایر ارزی، ورشکستگی تعدادی از موسسات مالی و بانکی، کاهش مداوم ارزش سهام در بازار بورس، افزایش کسری حساب جاری، افزایش قروض خارجی کشور تا میزان ۹۰ میلیارد دلار، کاهش تدریجی سرمایه‌گذاری خارجی و فشارهای شدید به بات (پول تایلند) پدیدار شد. بابرز نشانه‌های بحران که با هشدار قبلی صندوق بین‌المللی پول همراه بود دولت تایلند در ژوئیه ۱۹۹۷ ارزش پول ملی کشور را در برابر دلار شناور کرد و فعالیت ۵۸ بانک و موسسه مالی ورشکسته را به حالت تعلیق در آورد تا نحوه پرداخت قروض آنها مشخص شود. با این عمل، فرار سپرده‌ها از بانکهای تایلندی به شعب بانکهای خارجی به سرعت افزایش یافت. با توجه به کمبود نقدینگی، دولت به دریافت یک وام ۱۷/۲ میلیارد دلاری از صندوق بین‌المللی پول گردن نهاد.

با برنامه‌ریزی‌های انجام شده و با نظارت صندوق بین‌المللی پول اقداماتی از قبیل تشویق سرمایه‌گذاری داخلی و هدایت سرمایه‌گذاری‌ها به بخش‌های تولید و صادرات، افزایش مالیاتها،

کاهش هزینه‌های دولتی، تثبیت نرخ تورم، کاهش واردات، وضع مالیات‌ها و عوارض جدید گمرکی بر کالاهای لوکس، کنترل نسبی قیمت‌ها، رسیدگی به وضعیت موسسات مالی ورشکسته، کاهش عوارض و مالیات بر صنایع صادراتی و دریافت اعتبار از دولت ژاپن باعث شد که تایلند موفق شود با جلب اعتماد سرمایه‌گذاران، ارزش بات را مجدداً بالا برده و مردم را به سپرده‌گذاری جهت تقویت و افزایش تولید در بخش صادرات تشویق نماید.

در این بحران ارزش بات در برابر دلار از مرز ۵۲ بات گذشت که این امر ظرف سالهای گذشته بی‌سابقه بوده است. دولت «چوان لیگ پای» نخست وزیر وقت تایلند (۲۰۰۱-۱۹۹۷) ورهبر حزب دموکرات موفق شد که با کمک صندوق بین‌المللی پول به سرعت اقتصاد در حال سقوط تایلند را نجات داده و بار دیگر اعتماد بین‌المللی را به خود جلب کند.

بررسی علل رشد اقتصادی تایلند

تایلند در ۴ دهه گذشته توانست به سطح بالایی از رشد باثبات اقتصادی دست یافته و با پیشی گرفتن از کشورهای مالزی و اندونزی (رقبای خود در مرحله دوم معجزه اقتصادی شرق آسیا) به عنوان پنجمین بزرگ‌ترین اقتصاد آسیای مطروح گردد. بنابر گزارش بانک جهانی، تایلند با داشتن میانگین نرخ رشد سرانه تولید ناخالص ملی ۸/۲ درصد در حد فاصل سالهای ۱۹۸۵ تا ۱۹۹۴ میلادی یعنی پیش از بروز بحران اقتصادی، دارای سریع‌ترین رشد اقتصادی جهان در این دوره بود و کشورهایی مانند کره جنوبی، سنگاپور و چین را از این حیث پشت سر گذاشته بود. تایلند به واسطه تغییر ساختار اقتصادی خود از اقتصاد کشاورزی به صنعتی، دیگر یک کشور کشاورزی شمرده نشده و بخش بزرگی از صادرات این کشور را کالاهای صنعتی تشکیل می‌دهد. توان بالای تولید صادراتی تایلند جایگاه این کشور را از رده سی و نهم کشورهای صادرکننده جهان در سال ۱۹۸۴ به رده بیستم در سال ۱۹۹۳ میلادی ارتقاء داد و صادرات تایلند که در سال ۱۹۸۴ به ارزش ۹/۴ میلیارد دلار بود در سالهای ۱۹۹۳ و ۱۹۹۴ میلادی به ترتیب به ۳۷/۶ و ۴۵/۵ میلیارد دلار بالغ گردید. در سالهای اخیر به دنبال افزایش کیفی و کمی میزان صادرات که نرخ

رشد آن بالای بیست درصد بود درآمد سرانه نیز اصلاح گردیده است به گونه‌ای که بانک جهانی تایلد را از فهرست کشورهای فقیر خارج کرده است. علاوه بر آن دولت تایلد به واسطه برخورداری از وضعیت و سامانه مالی و پولی با ثبات و کارآمد در پی آن است تا این کشور را به شبکه مالی و پولی منطقه تبدیل نماید.

اهمیت بررسی علل رشد خارق‌العاده تایلد در سالهای اخیر و امکان استفاده از تجارب این کشور در امر تنظیم سیاست‌های توسعه ملی از موضوعاتی بوده که پیوسته مورد توجه قرار داشته است.

علل فرهنگی و اجتماعی

- قبول و احترام به نظام ارشدیت و سلسله مراتبی که به نوبه خود نظام‌مند شدن امور را موجب گردیده است.

- وجود روحیه بردباری و تحمل، وجدان کاری، حاکمیت فرهنگ کار و انضباط کاری و ذهنی که ریشه مذهبی دارد.

- ملی‌گرایی مثبت و سازنده: حاکمیت در تایلد در مقایسه با سایر کشورهای منطقه این ویژگی را داشته که به دلیل برخورداری از روحیه بردباری و تحمل، انسجام بافت فرهنگی و اجتماعی و استمرار حرکت‌های ملی را امکان‌پذیر ساخته است.

- بیگانگی پذیری، برخورداری از آمادگی و پذیرش کافی برای کار اقتصادی با بیگانگان.

- تاکید بر آموزش: میزان ثبت نام مقطع ابتدایی در سال ۱۹۶۰ میلادی ۸۳ درصد واجدین شرایط بوده است.

- حضور فرهنگ قناعت و سرمایه‌گذاری به لحاظ فردی نه اجتماعی و ملی: از سرمایه اولیه برای تجارت استفاده می‌شود نه خرید ملک یا سایر اقلام غیرمنقول.

- تقدس مالکیت به عنوان یک مفهوم قابل احترام فرهنگی نه اقتصادی.

- اصل اغماض از خطای گذشته افراد: به عبارت دیگر ملاک، حال فعلی افراد است.

- نقش اقلیت چینی: به واسطه تعمیم سنت‌های کنفوسیوسی از جمله لیاقتی نمودن نظام دیوان‌سالاری و تسهیل کنترل آن، تاکید بر فراگیری علم و دانش، اولویت گروه بر فرد و تاکید بر خودسازی.

- رشد صنعت توریسم و توسعه جهانگردی در این کشور.

علل سیاسی

- اقتصاد محوری بودن دولت: تعهد قوی دولتها به اهداف اقتصادی و تلاش آنها برای تداوم برنامه‌های اقتصادی.

- عدم دخالت سیاست به عنوان عنصر بازدارنده یا مزاحم رشد اقتصادی: پیش‌بینی و تاسیس ساز و کارهایی به منظور حفاظت و حمایت تصمیمات اقتصادی در مقابل فرآیندهای سیاسی.

- دولت کوچک، درآمد و کم هزینه ایفاگر نقش موتور محرکه سیاستهای کشور با حفظ حق مداخله لازم در امور اقتصادی، پولی و مالی.

- رهبری مستمر و با کفایت شاه به عنوان مظهر اتحاد ملی.

- تکثرگرایی: تلاش در جهت تحقق دموکراسی پارلمانی و ایجاد نظام سیاسی کثرت‌گرا.

- توافق احزاب در زمینه لزوم عملکرد در چهارچوب کلی نظام: یعنی اصول اولیه‌ای نظیر رقابت، احترام به مالکیت، احترام به نظام سلطنت و نقش شاه و... به عنوان قواعد اساسی مبارزه برای قدرت پذیرفته شده است.

- وجود اجماع کلی بین همه نیروهای سیاسی در امر سیاستهای کلان امنیت ملی.

- برخورداری از دیوان‌سالاری نخبه و کارآمد و ساختار با ثبات آن با وجود تحولات متعدد سیاسی.

- آزادی بیان و فضای باز سیاسی که فساد مالی و اداری را کنترل کرده است.

- اتخاذ سیاست خارجی مسالمت‌آمیز: عدم ورود دولت در سیاست‌های منازعه برانگیز

جهانی مگر در مواردی که امنیت ملی این کشور مطرح بوده است.

- وجود یک نظام قضایی مستقل که اصل مالکیت فردی را مورد حمایت قرار داده است.

- مهارت سیاستمداران تایلدی در بهره‌برداری از شرایط دوران جنگ سرد و استفاده آنها از قدرت غرب برای جذب سرمایه، فن آوری و صنعت و تاثیر ملاحظات ناشی از جنگ سرد در پذیرش اقتصاد بازار.

- تاثیر روانی مثبت ثبات واحد پول تایلد در زمینه ایجاد جو اعتماد و اطمینان برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی.

علل اقتصادی

- ثبات اقتصاد کلان: مدیریت مطلوب اقتصاد کلان طی چهل سال گذشته، نرخ تورم پایین و حفظ ارزش واقعی پول این کشور که به نوبه خود ثبات قیمت‌ها و افزایش میزان سرمایه‌گذاری به ویژه در بخش صادرات را موجب گردیده است.

- وجود محیط خارجی مناسب و اتخاذ سیاستهای اقتصادی برون‌گرایانه.

- دخالت اندک دولت در اقتصاد و آزادی نسبی فعالیتهای اقتصادی: در حقیقت دولت فقط خود را موظف به حفظ ثبات اقتصاد کلان، تامین زیرساختهای اساسی و اجرای نظم و قانون از جمله رعایت حق مالکیت دانسته و نه بیشتر و خود را به ایجاد زمینه‌ها و شرایط لازم برای کارکرد هر چه مطلوبتر بازار محدود کرده است.

- داشتن بخش خصوصی مولد، مستقل، جا افتاده، متشکل و گسترده.

در حال حاضر تایلد در حال اجرای دهمین برنامه ملی توسعه اقتصادی و اجتماعی است که از سال ۲۰۰۷ آغاز شده است و تا سال ۲۰۱۱ ادامه خواهد داشت. هدف عمده این برنامه ایجاد امکانات مساوی برای همه مردم جهت برخورداری از بهداشت مناسب، امنیت و آزادی و احترام لازم است تا محیط مناسب برای بروز استعدادهای بالقوه افراد پدید آید.

اوضاع مالی و شاخصهای اقتصادی

واحد پول و نرخ ارز

واحدهای پولی: 100 Satangs=1 baht

انواع پول رایج تایلند:

سکه‌های ۱، ۵، ۱۰ و ۲۵ Satangs، ۱ و ۵ بات اسکناسهای، ۱، ۱۰، ۲۵، ۵۰، ۱۰۰ و ۵۰۰

بات.

میانگین نرخ تبدیل ارز (هر دلار نسبت به بات):

در ۲۰۰۳، ۴۱/۴۸۵ بات = ۱ دلار آمریکا

در ۲۰۰۴، ۴۰/۲۲۲ بات = ۱ دلار آمریکا

در ۲۰۰۵، ۴۰/۲۲۰ بات = ۱ دلار آمریکا

در اوایل سال ۲۰۰۸ قیمت یک دلار به ۳۲ بات رسید که در ۱۰ سال قبل از آن بی سابقه بوده است. بانک مرکزی تایلند جهت کنترل قیمت بات سیاستی را تحت عنوان کنترل سرمایه به اجرا در آورده است که براساس آن ۳۰ درصد سرمایه وارد شده به تایلند به عنوان ودیعه در بانک نگهداری شود ولی این سیاست هم آن چنان که باید و شاید جوابگو نبوده و کماکان قیمت بات در حال افزایش است.

اوزان و مقادیر

هر چند که سیستم متریک در تایلند رایج است، ولی در مناطق محلی واحدهای زیر به کار

می‌رود.

Pikul=60 kg یک پیکول

Wah=2m یک واه

Rai=10/600m² یک رای

Tang=20 Litres یک تانگ

tical=15.24 Grams (مقیاس برای جواهر است) یک تیکال

درآمد سرانه و تولید ناخالص داخلی

براساس برآورد بانک جهانی، درآمد ناخالص ملی تایلد (GNI) در سال ۲۰۰۴ براساس میانگین قیمت‌های سالهای ۲۰۰۲-۲۰۰۴ نزدیک به ۱۵۹ میلیارد دلار و درآمد سرانه آن برابر ۲۵۴۰ دلار (یا ۸۰۲۰ دلار براساس قدرت خرید بین‌المللی) بود. در سالهای ۲۰۰۴-۱۹۹۵ میانگین نرخ سالانه رشد جمعیت، ۰/۷ درصد و میانگین نرخ رشد تولید سرانه داخلی به قیمت‌های واقعی، سالانه ۱/۸ درصد بوده است. در این مدت میانگین نرخ رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های واقعی، سالانه ۲/۵ درصد برآورد شده است. آمارهای بانک مرکزی تایلد حاکی است که نرخ رشد اقتصادی تایلد در سالهای ۲۰۰۴ و ۲۰۰۵ به ترتیب ۷/۱ درصد و ۴/۵ درصد بوده است. نرخ رشد تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۰۶ برابر ۵ درصد و در سال ۲۰۰۷ برابر ۴/۳ درصد بوده است. برای سال ۲۰۰۸ نرخ رشدی معادل ۵ درصد پیش‌بینی شده است. نرخ رشد قوی صادرات تایلد در سال ۲۰۰۶ که برابر با ۱۷/۴ درصد بود همراه با رشد کم ۷/۸ درصدی واردات و افزایش درآمدهای توریستی به صورت موتور رشد اقتصادی این کشور در سال ۲۰۰۶ درآمد و تولید ناخالص ملی تایلد را تا بیش از ۲۰۰ میلیارد دلار بالا برد. براساس آمارهای سال ۲۰۰۳ سهم بخش‌های مختلف اقتصادی در تولید ناخالص داخلی به شرح زیر است:

کشاورزی	۱۰/۲ درصد	غیرکشاورزی	۸۹/۸ درصد
صنایع کارخانه‌ای	۳۶/۶ درصد	برق و گاز و آب	۳/۴ درصد
ساختمان	۲/۵ درصد	عمده‌فروشی و خرده‌فروشی	۱۴/۷ درصد
حمل و نقل و ارتباطات	۱۰/۲ درصد	هتل و رستوران	۳/۸ درصد
واسطه‌های مالی	۲/۹ درصد	سایر	۱۵/۷ درصد

رشد سریع تولید ناخالص داخلی نقش مهمی در بازسازی اقتصادی ملی داشته است، سهم کشاورزی در دهه گذشته کاهش یافته، در حالی که سهم بخش صنعت و خدمات در تولید

ناخالص داخلی رو به افزایش گذاشته است.

بودجه ملی

با وجود همه تلاشهای دولت برای گسترده کردن نرخ مالیاتها در سالهای گذشته، تامین بودجه دولتی از این طریق امری مشکل بوده است. به طور دقیق بیش از ۷۰ درصد درآمدهای دولت هنوز از مالیاتهای غیرمستقیم حاصل می‌شود، هر چند که تغییراتی در قبل از دهه ۱۹۷۰ در ترکیب آنها حاصل شد، و مالیات بر صادرات برنج کاهش یافته است. این مالیاتهای غیرمستقیم کاهش در فعالیتهای اقتصادی را نظیر مقطع زمانی ۸۵-۱۹۸۴ به همراه داشته، در نتیجه مشارکت افراد و نیز شرکتهای درآمدهای مالیاتی افزایش نیافته است.

با عدم حصول درآمدهای بالاتر در پیش از دهه ۱۹۸۰، سیاستهای دولت به طور عمده معطوف به کاهش هزینه‌ها شده است. در نتیجه هزینه‌های سرمایه‌ای کاهش یافته ولی هزینه جاری سهم روز افزونی داشته است. با وجود این کاهش هزینه‌ها در بخشهای توسعه یافته اقتصاد به نفع بودجه دفاعی و نیز هزینه‌های مربوط به پرداخت بهره وامها شده است. از ۱۹۸۸ که دولت موانع مربوط به توسعه اقتصادی را از میان برداشت، رشد آرامی در این روند ملاحظه شده است. در سال ۲۰۰۴ مازاد بودجه دولت بالغ بر ۴۳۰۰ میلیون بات و هزینه‌های دولتی معادل ۱/۱۰۹/۳۰۰ میلیون بات بود.

در سال ۲۰۰۳ درآمدهای مالیاتی گوناگون حدود ۹۰ درصد بودجه (درآمدهای دولتی) را تشکیل می‌داد. از این میان مالیات بر مصرف حدود نیمی از درآمدهای مالیاتی را شامل می‌شد که پس از آن به ترتیب «مالیات بر درآمد» و «مالیتهای غیرمستقیم» قرار دارند. در بخش هزینه‌ها به ترتیب آموزش و پرورش، خدمات اقتصادی و تامین اجتماعی به ترتیب سه بخش پرهزینه دولتی بوده‌اند. بودجه دفاعی تایلند در سال ۲۰۰۳ حدود یک سوم بودجه آموزش و پرورش بوده است. درآمدهای بودجه کل کشور در سال ۲۰۰۷ بالغ بر ۴۳/۶ میلیارد دلار برآورد شده است.

ذخایر ارزی و طلا

وضعیت ذخایر تایلد از ۱۹۸۶ بعد از یک دوره تغییرات رو به بهبودی گذاشت، این مسئله خود ناشی از سرمایه‌گذاری‌های خارجی بود. ذخایر طلای تایلد در ژوئن ۲۰۰۷ بالغ بر ۱/۷ میلیارد دلار ارزش داشت و ذخایر ارزی آن در همان زمان به ۸۷/۵ میلیارد دلار بالغ شد.

تراز پرداختها

از اوایل دهه ۱۹۵۰ لیست واردات برای اقلامی نظیر، کالاهای مصرفی، مواد خام، ماشین آلات و به ویژه نفت رشد چشمگیری داشت. در حالی که درآمدهای حاصل از صادرات رو به کاهش بود، مانند همه کشورهای رو به توسعه واردکننده نفت، کسری تجاری تایلد، به خاطر افزایش قیمت مواد نفتی در دهه ۱۹۷۰، رو به افزایش گذاشت و شرایط تجاری کشور مستمراً کاهش یافت، تراز پرداختها از ۱۰۰ در سال پایه ۱۹۷۸ به ۵۸ در ۱۹۸۵ رسید و فقط بهبودی مختصری در ۱۹۸۳ یافت و در ۱۹۸۶ با کاهش قیمت نفت همراه با بهبودی مختصری در ارزش کالاها و شرایط تجاری کشور به میزان ۶۹ رسید.

از ۱۹۸۱ اقداماتی از طرف دولت برای کاهش کسری تراز پرداختها صورت گرفت. مهمترین آنها در ۱۹۸۱ بود، که رابطه رسمی میان بات و دلار آمریکا برقرار شد، قوانین جدید بانکداری برای استحکام و تقویت نقش وزارت اقتصاد و نیز بانک تایلد وضع شد، ارزش بات در ۱۹۸۱ تا ۸ درصد و در ۱۹۸۴ تا ۱۴/۸ درصد کاهش یافت، و اقداماتی با هدف کاهش واردات و توسعه صادرات صورت پذیرفت. اقداماتی دیگر مشتمل بر سهمیه‌های وارداتی، ممنوعیت، محدودیتهای اعتباری بر کالاهای وارداتی، کاهش کنترلها بر صادرات، و اختصاص ترجیحی اعتبار و ارز خارجی برای صادرکنندگان صورت گرفت. برخی از اقدامات، واکنشی نسبت به مشکلات آتی بود، ولی هیچ کدام از آنها به بهبودی بلندمدت در تراز پرداختها منجر نگردید.

کسری حساب جاری تراز پرداختها به سطح ۷/۷ درصد تولید ناخالص داخلی در ۱۹۷۹ رسید، و به حدود ۶/۲ درصد (۲۰۷۰ میلیون دلار) در ۱۹۸۰ و ۲/۷ درصد (۱۰۰۳ میلیون دلار)

در ۱۹۸۲ کاهش یافت. ولی به میزان ۷/۲ درصد (۲۸۷۴ میلیون دلار) در ۱۹۸۳ رسید، در ۱۹۸۴ و ۱۹۸۵ کسری جاری به ۵ درصد (۲۱۰۹ میلیون دلار) و ۴ درصد (۱۵۳۷ میلیون دلار) به ترتیب رسید. که علت اصلی آن افزایش حجم صادرات، کاهش بهای بات پس از سال ۱۹۸۴ و کاهش واردات نفت بود. بر اثر افت فاحش قیمت نفت در ۱۹۸۶ هزینه کل واردات از ۹/۲۴۴ میلیون دلار در ۱۹۸۵ به ۹/۱۷۶ میلیون دلار در ۱۹۸۶ رسید، در حالی که درآمدهای صادراتی از ۷۱۲۲ میلیون دلار به ۸/۷۵۳ میلیون دلار افزایش یافت. این بهبودی در وضعیت تجاری تا حدودی به خاطر افزایش آرام بهای صادراتی مانند کائوچو، شکر و کاساوا، و نیز پیشرفت صادرات مصنوع بود، که با افزایش درآمدهای حاصل از توریسم تقویت می‌شد. بهبودی در درآمدهای صادراتی تا حدودی به خاطر کاهش بهای بات در برابر ین ژاپن و نیز ارزهای معتبر تسهیل شد. در تمامی ۱۹۸۶ درآمدهای صادراتی، بر حسب شرایط دلار آمریکا به ۲۲/۹ درصد رسید، در حالی که واردات تا ۷ درصد کاهش یافت. در نتیجه برای اولین بار از ۱۹۸۶، اضافی محسوسی حدود ۲۲۲ میلیون دلار در حساب جاری تراز پرداختها مشاهده شد و کسری تراز پرداختها با اخذ وامهای کوتاه مدت و استفاده از ذخایر ارز خارجی کاهش یافت. در ۱۹۷۱ حدود ۱۸ درصد کسری تراز پرداختها از طریق وامهای خارجی تأمین مالی می‌شد، ولی همین امر به بالاتر از ۷۵ درصد در ۱۹۸۵ رسید. در نتیجه قروض خارجی تایلد و هزینه خدمات آن تا ۱۹۸۵ به سرعت رو به افزایش نهاد. در فاصله سالهای ۱۹۷۰ و ۱۹۸۵ قروض خارجی به عنوان بخشی از تولید ناخالص داخلی از ۵/۴ درصد به ۴۰ درصد افزایش یافت. از ۱۹۸۰ بانک جهانی و دیگر اعتبار دهندگان بین‌المللی، همواره نگرانی فزاینده خود را در باب رشد سریع قروض خارجی تایلد و ناتوانی آن کشور در تأمین هزینه‌های این قروض اعلام کردند. کل قروض خارجی از ۵۱/۱ میلیارد دلار در ۱۹۸۱ به ۱۷/۴ میلیارد دلار در ۱۹۸۴ رسید.

قروض خارجی تایلد در پایان سال ۲۰۰۵ نزدیک به ۵۱ میلیارد دلار شد. تراز پرداختهای تایلد در سه سال ۲۰۰۷ - ۲۰۰۵ همواره مثبت و میانگین آن در همین سالها بالغ بر ۱۰ میلیارد دلار بوده است.

بازرگانی خارجی

ترکیب صادرات تایلد تغییر کرده است. باید توجه داشت که قلع، برنج، کائوچو و چوب ساج حدود ۸۰ درصد صادرات این کشور را در قبل از دهه ۱۹۵۰ تشکیل می‌داد، که این کالاها حدود ۵۰ درصد درآمدهای صادراتی را در ۱۹۶۹ و ۱۶/۶ درصد را در ۱۹۸۶ تشکیل می‌داد. ولی امروزه کالاهای دیگری جانشین شده است، که به طور عمده شامل کامپیوتر، وسایل برقی، اتومبیل، پوشاک، کائوچو، تلویزیون، رادیو، جواهرات و شیلات است. در ۱۹۸۵ و ۱۹۸۶ کل ارزش کالاهای صادراتی کارخانه‌ای از میزان ۵۰ درصد درآمدهای صادراتی گذشت و تا سالها نیز در آمد حاصل از توریسم توام با منسوجات بخش قابل توجهی از ارزشهای خارجی مورد نیاز تایلد را تامین می‌کرد. در ده ماهه اول سال ۲۰۰۳ ارزش بیشترین صادرات تایلد از قرار زیر بود:

کامپیوتر	۶/۶ میلیارد دلار
وسایل برقی	۳/۶ میلیارد دلار
برنج	۳ میلیارد دلار
اتومبیل	۳/۲ میلیارد دلار
پوشاک	۲/۲ میلیارد دلار
کائوچو	۲/۲ میلیارد دلار
تلویزیون و رادیو	۲ میلیارد دلار
جواهرات	۲ میلیارد دلار
شیلات	۱/۷ میلیارد دلار

براساس آمارهای رسمی در سال ۲۰۰۵ بیشترین ارزش خارجی تایلد از منابع صادراتی زیر تامین شده است:

کامپیوتر و قطعات آن به ارزش	۱۱/۸ میلیارد دلار
توریسم	۱۱/۲ میلیارد دلار
اتومبیل و قطعات آن	۷/۷ میلیارد دلار

مدارهای الکترونیکی	۵/۵ میلیارد دلار
پلاستیک خام	۴/۲ میلیارد دلار
لاستیک	۳/۷ میلیارد دلار
جواهرات و سنگهای قیمتی	۳/۲ میلیارد دلار
گیرنده‌های رادیو و تلویزیون	۳/۱ میلیارد دلار
لباس و پوشاک	۳/۱ میلیارد دلار
آهن و فولاد	۳ میلیارد دلار
برنج	۳ میلیارد دلار

در همین سال بیشترین اقلام وارداتی تایلند به شرح زیر بوده است:

نفت خام به ارزش	۱۷/۱ میلیارد دلار
ماشین آلات	۱۱/۲ میلیارد دلار
ماشینهای برقی	۹/۶ میلیارد دلار
آهن و فولاد	۸/۷ میلیارد دلار
مواد شیمیایی	۸/۵ میلیارد دلار
مدارهای الکترونیکی	۸ میلیارد دلار
کامپیوتر و قطعات آن	۶/۷ میلیارد دلار
قطعات خودرو	۳/۲ میلیارد دلار

حجم کل مبادلات تجاری تایلند با خارج در سال ۲۰۰۶ با ۱۱/۹۷ درصد افزایش به میزان ۲۵۶/۵ میلیارد دلار بوده است که سهم صادرات با ۱۷/۴ درصد افزایش به میزان ۱۲۹/۷ میلیارد دلار و سهم واردات نیز با ۷/۳۱ درصد افزایش به میزان ۱۲۶/۹ میلیارد دلار بوده است که در نتیجه تراز تجاری این کشور به حدود ۲/۹ میلیارد دلار رسید.

حجم کل مبادلات تجاری تایلند با خارج در نیمه اول سال ۲۰۰۷ با ۱۲/۰۲ درصد افزایش به میزان ۱۳۷/۷ میلیارد دلار بوده است که سهم صادرات تایلند با ۱۸/۶۳ درصد افزایش به میزان ۷۱/۶ میلیارد دلار و سهم واردات تایلند نیز با ۵/۶۳ درصد افزایش به میزان ۶۶/۱ میلیارد

دلار بوده است که در نتیجه تراز تجاری این کشور در این مدت به ۵/۵ میلیارد دلار رسید. تجارت خارجی تایلند نظیر همه کشورهای جنوب شرقی آسیا با عامل مسلط ژاپن به عنوان قدرت اقتصادی برتر مشخص می‌شود. این کشور حدود ۳۰ درصد واردات تایلند را تأمین و ۱۷ درصد صادرات تایلند را در ۱۹۸۹ خریداری می‌نمود. در سالهای اخیر با افزایش صادرات منسوجات تایلند، امریکا مهمترین بازار صادراتی تایلند شده است و توجه عمده صادرات و تجارت این کشور معطوف به کشورهای عضو شورای همکاریهای اقتصادی و توسعه است. در سال ۲۰۰۵ بزرگترین صادرکننده کالا به تایلند کماکان ژاپن (۲۲ درصد) بود و پس از آن چین، امریکا و مالزی بودند. بزرگترین بازارهای صادراتی تایلند را نیز در همین سال کشورهای امریکا (۱۵/۴ درصد)، ژاپن (۱۳/۶ درصد)، چین، سنگاپور و هنگ کنگ تشکیل می‌دادند. در دوره زمانی ژانویه تا ژوئن ۲۰۰۷ درصد سهم مهمترین شرکای بازرگانی تایلند به شرح زیر بوده است:

سهم از صادرات تایلند	سهم از صادرات تایلند	
۷/۵ درصد	۱۳ درصد	آمریکا
۲۰ درصد	۱۲/۵ درصد	ژاپن
۱۰/۶ درصد	۹/۲ درصد	چین
۴/۴ درصد	۵/۶ درصد	سنگاپور
۶/۶ درصد	۵/۲ درصد	مالزی
	۵/۱ درصد	هنگ کنگ

اشتغال

جمعیت اقتصادی فعال تایلند در سال ۲۰۰۷، بیش از ۳۷ میلیون نفر برآورد شده که بیش از ۲۰ میلیون نفر را مردان و بیش از ۱۶ میلیون نفر را زنان تشکیل می‌داده‌اند. به بیان دیگر نیروی کار تایلند حدود ۵۵ درصد جمعیت ۶۵ میلیونی آن کشور را تشکیل می‌دهد. البته باید در نظر داشت که بخشی از جمعیت شاغل فقط در فصول معینی به کار مشغولند. در سال ۲۰۰۴ نرخ

بیکاری معادل ۲/۲ درصد نیروی کار بود. میزان تقریبی نیروی کار در بخشهای مختلف اقتصادی در سه ماهه دوم ۲۰۰۷ به شرح زیر بوده است:

کشاورزی	۳۸/۱ درصد
صنایع	۱۶/۳ درصد
خدمات	۴۵/۶ درصد

شمار نیروی کار در بخش کشاورزی در سال ۲۰۰۷ بیش از ۱۳/۵ میلیون نفر و در بخش صنایع کارخانه‌ای بیش از ۵/۵ میلیون نفر بوده است. براساس آمار سال ۲۰۰۷ بیشترین نیروی کار مزدبگیر با ۳۶/۹ درصد در بخش خصوصی و ۸/۸ درصد در بخش دولتی سرگرم کار بوده‌اند.

سیاستهای عمده دولت که از دوره نخست وزیری تاکنون شیناواترا آغاز شده است:

- طرح افزایش کارایی بانکها به منظور افزایش پرداخت وام و ایجاد تحرک اقتصادی
- طرح افزایش درآمد کشاورزان و اعتلای قدرت خرید آنان
- ایجاد صندوق توسعه روستایی و پرداخت اعتباری به مبلغ یک میلیون بات به هر یک از ۷۰ هزار روستای تایلند
- طرح تاسیس بانک توسعه و ترویج شرکتهای متوسط و کوچک
- مجازات اعدام برای قاچاقچیان مواد مخدر و افزایش فعالیتهای مبارزه با قاچاقچیان
- اتکاء به تولیدات داخلی و تشویق خریداران به خرید کالاهای ساخت داخل
- طرح بهداشت رایگان (۳۰ بات برای همه)
- طرح صدور کارت‌های مزایای توریستی به ارزش حدود یک تریلیون بات برای مدت ۵ سال به منظور جذب سرمایه و جهانگردان خارجی
- تاسیس شعب بانک اسلامی در شهرهای مختلف تایلند

«شاخصهای اقتصادی تایلد در سالهای ۲۰۰۴-۲۰۰۷»

«ارقام: میلیارد دلار»

ملاحظات	۲۰۰۷	۲۰۰۶	۲۰۰۵	۲۰۰۴	سال شاخص
GDP					(GDP)
به قیمت‌های ثابت	۲۲۵/۸	۲۰۶/۱	۱۷۶/۲	۱۵۹	تولید ناخالص داخلی
	%/۴/۵	%/۵	%/۴/۵	%/۷/۱	نرخ رشد اقتصادی
	۱۵۱	۱۲۹/۷	۱۰۹/۲	۹۴/۹	صادرات
	۱۳۹/۲	۱۲۶/۹	۱۱۷/۷	۹۳/۵	واردات
	۱۰۰	۶۷	۵۲/۱	۴۹/۸	ذخایر ارزی و طلا
	۱۷/۱	۱۲/۷	۵/۴	۵/۷	تراز پرداختها
شامل بدهیهای خارجی دولتی و بخش خصوصی	۶۱/۵	۵۹/۶	۵۱	۵۱/۳	قروض خارجی (کل)
	۱۲	۲/۷	-۸/۵	۱/۵	موازنه تجاری
	%/۲/۳	%/۴/۷	%/۴/۵	%/۲/۵	نرخ تورم (درصد)
		۹/۶	۸	۷/۹	سرمایه‌گذاری خالص
		۲۰	۱۴	۱۵	مستقیم خارجی
بات / دلار	۳۴/۵	۳۷/۹	۴۰/۳	۴۰/۳	میانگین نرخ ارز (دلار)
	%/۱/۷		%/۱/۵۵	%/۲/۲	نرخ بیکاری (درصد)
ارقام تقریبی است		۱۵	۱۴	۱۳	درآمد توریستی
	%/۱۲	%/۱۷/۴	%/۱۵	%/۲۱/۶	نرخ رشد صادرات
	%/۹/۶	%/۷/۸	%/۲۵/۹	%/۲۵/۷	نرخ رشد واردات
	%/۲/۲۵-۲/۳۸	%/۴-۵	%/۲/۵-۳/۵	%/۱	نرخ بهره (یکساله)

نگاهی به بخشهای اقتصادی تایلند

۱- بخش کشاورزی

بخش کشاورزی از بخشهایی است که در اقتصاد تایلند نقش برجسته‌ای را ایفا می‌نماید. در سال ۲۰۰۷ بیش از ده درصد از تولید ناخالص داخلی تایلند از بخش کشاورزی حاصل شده است و ۳۸/۲ درصد از نیروی کار کشور در این بخش اشتغال داشته است. کشاورزی از ابتدا مورد توجه دولت بوده و در مبارزات انتخاباتی تاکید زیادی بر روی آن شده است. تاکسین نخست وزیر پیشین تایلند چندین طرح جهت بهبود وضعیت روستائیان که حدود ۷۰ درصد جمعیت تایلند را تشکیل می‌دهند به اجرا درآورده است. اهم این طرحها شامل، تعلیق بدهیهای کشاورزان به مدت سه سال، اختصاص یک میلیون بات به هر روستا و اجرای تولید واحد در هر منطقه است. همچنین یکی از برنامه‌های دولت تاسیس مرکز مطالعه و توسعه کشاورزی و انتشار اوراق قرضه برای جذب تقدینگی جهت حمایت مالی محصولات کشاورزی است.

مشتریان اصلی محصولات کشاورزی تایلند را ژاپن، آمریکا، انگلیس تشکیل می‌دهند. بیشترین سطح زیرکشت مربوط به برنج است که جمعاً بیش از ۱۰ میلیون هکتار را در بر می‌گیرد و پس از آن کائوچو (۱/۶ میلیون هکتار)، تاپوکا (یک میلیون هکتار)، نیشکر (۱ میلیون هکتار) بیشترین میزان تولیدات کشاورزی را تشکیل می‌دهند. میزان تولید زراعی در سال ۲۰۰۴ به این شرح بوده است:

برنج	۲۷ میلیون تن	نیشکر	۶۸ میلیون تن
کائوچو	۳ میلیون تن	تاپوکا و کاساوا	۲۰ میلیون تن
آناناس	۲ میلیون تن	روغن نخل	۴/۶ میلیون تن
قهوه	۰/۷۵ میلیون تن	ذرت	۴/۵ میلیون تن

برنج - تایلند از سال ۱۹۸۱ به صورت بزرگترین صادرکننده برنج جهان درآمد. با این حال در سال ۲۰۰۴ ارزش صادرات برنج تنها حدود ۳ درصد ارزش کل صادرات این کشور بود. در سال ۱۹۵۶ صادرات برنج تایلند ۱/۲۵ میلیون تن به ارزش ۲/۸ میلیارد بات بوده است. در آن سال

سهم صادرات برنج حدود ۴۰ درصد کل صادرات تایلند را تشکیل می‌داد. در چهار دهه گذشته تایلند همچنان از صادرکنندگان بزرگ برنج جهان بوده است که میزان آن در سال ۲۰۰۷ از مرز ۹ میلیون تن گذشت و بر اثر آن درآمدی سالانه نزدیک به ۳/۵ میلیارد دلار را نصیب این کشور کرده این میزان در سال ۲۰۰۴ بالغ بر ۱۰/۱۳ میلیون تن بود که رشدی برابر ۳۵ درصد نسبت به سال قبل از آن داشت. کشورهای ویتنام، هندو پاکستان و میانمار و آمریکا از رقبای اصلی تایلند در زمینه صادرات برنج هستند. در حال حاضر مشتریان عمده کنونی برنج تایلند را ایران، فیلیپین، عراق، نیجریه، اندونزی و تونس و... تشکیل می‌دهند.

رقابت شدید تولید برنج در جنوب شرقی آسیا کشورهای این حوزه را وادار کرده است تا در رقابت تنگاتنگ برای تولید برنج با برنامه‌ریزیهای دقیق و صرف هزینه‌های لازم و با استفاده از آموزش‌های ترویجی جایگاه تولید برنج خود را ارتقاء دهند. تایلند برای حفظ جایگاه خود با برنامه‌ریزی ۱۰ ساله برای رقابت گام نهاده است.

وزارت بازرگانی تایلند با هدف کمک به دولت آن کشور در کاهش یارانه‌های سنگین در زمینه برنج یک برنامه منظم ده ساله را برای تولید برنج آن کشور تدوین کرده است. براساس این برنامه، حفظ جایگاه تایلند به عنوان بزرگترین صادرکننده برنج در جهان و نیز افزایش درآمد کشاورزان مورد نظر قرار گرفته است.

در این برنامه، افزایش عملکرد برنج، کاهش هزینه‌های تولید، افزایش توان رقابت در صادرات از طریق بهبود سیستم‌های تسهیل تجارت و خدمات پشتیبانی مربوطه و همچنین توسعه امکانات انبارداری و ذخیره‌سازی به عنوان اقدامات عمده در این طرح معرفی شده است.

از سال ۲۰۰۱ دولت برای حمایت از کشاورزان خرید برنج را به قیمت تضمینی شروع نموده است و وزارت بازرگانی همه ساله بیش از یک میلیارد دلار را بدین منظور اختصاص داده است. قیمت صادراتی تایلند تا پنج سال پیش از ۲۱۰ تا ۲۱۵ دلار با شرایط تعیین شده بود.

دولت براساس طرح جدید، هر تن برنج (PADDY) را به قیمت ۱۲۰ دلار از کشاورزان خریداری و به انبارها ارسال می‌کند. پس از گذشت سه ماه چنانچه کشاورز مایل باشد، محصول

خود را به طور قطعی به دولت واگذار می‌کند و در صورت عدم تمایل و امکان فروش بهتر می‌تواند محصول خود را در بازار به فروش برساند.

به طور کلی عوامل مؤثر در افزایش قیمت برنج در بازار تایلند بشرح ذیل است:

۱- دخالت دولت در بازار و سیاست جدید مبنی بر خرید محصولات کشاورزان به قیمت‌های

تضمینی

۲- حضور همزمان هیات‌های بلندپایه از کشورهای خاورمیانه برای خرید برنج و مذاکره با

بخش‌های خصوصی و دولتی

کائوچو - کائوچو یکی دیگر از صادرات مهم در بخش کشاورزی است و سالیانه بالغ بر یک

میلیارد دلار درآمد ارزی نصیب کشور می‌کند. مراکز کشت آن در جنوب تایلند است.

گیاهان تاپیوکا و کاساوا - تاپیوکا یکی از مهمترین تولیدات گیاهی تایلند است که صادرات

انواع تولیدی آن سالانه جمعاً حدود نیم میلیارد دلار درآمد ارزی نصیب کشور می‌نماید. این گیاه

به صورت برگ سبز همراه با ساقه می‌باشد که در بیشتر نقاط تایلند به عمل آمده و برگ و ساقه

آن نه تنها در تولید مواد غذایی مختلف از قبیل غذای کودک، نان، رشته فرنگی، و سس بلکه در

صنایع گوناگون مانند نساجی، کاغذسازی، کنسور و میوه و مربا، تغذیه دام و... به کار می‌رود.

تایلند بزرگترین تولیدکننده و صادرکننده آرد تاپیوکا در جهان است. سالیانه نزدیک به یک

میلیون تن از این محصول به بیش از ۵۰ کشور جهان صادر می‌شود.

کشت این گیاه آسان بوده و با توجه به اینکه در کلیه فصول سال به عمل می‌آید نیاز به

مراقبت‌های خاص ندارد و در برابر خشکسالی و کم‌آبی مقاوم است. ریشه گیاه کاساوا یکی دیگر

از محصولات صادراتی تایلند است. تولید سالانه آن در حدود ۱۸ میلیون تن ریشه تازه می‌باشد

که صادرات آن به ۶ میلیون تن می‌رسد و در آمدی بالغ بر نیم میلیارد دلار برای کشور به همراه

دارد. تایلند سومین تولیدکننده کاساوا است که خواصی همانند تاپیوکا دارد.

چای - تایلند از محل صادرات چای سالانه معادل ۲۵ میلیون دلار درآمد ارزی دارد. بیشتر چای تایلند در استانهای شمالی کاشته می‌شود و عمده‌ترین بازارهای چای این کشور را اتحادیه اروپا، سنگاپور، آمریکا و تایوان تشکیل می‌دهند.

شکر - تایلند سومین صادرکننده شکر جهان است. محصول سالانه نیشکر تایلند به حدود ۶/۸ میلیون تن بالغ می‌شود که میزان استحصال شکر خام آن در سال ۲۰۰۵ نزدیک به ۵ میلیون تن بوده و نسبت به سالهای ۲۰۰۴ و ۲۰۰۳ بیش از ۲ میلیون تن کاهش داشته است.

شیلات - تایلند یکی از بزرگترین کشورهای صادرکننده مواد غذایی است که ۴۰ درصد آن را غذاهای دریایی بخصوص میگوی پرورشی تشکیل می‌دهد. با توجه به مرز دریایی ۳۲۰۰ کیلومتری این کشور بدیهی است که صنعت شیلات آن از دیرباز مورد توجه دولت بوده و قدمت سازمان شیلات آن به بیش از یکصدسال می‌رسد. تایلند با ۵۰/۰۰۰ قایق ماهیگیری ثبت شده، بزرگترین ناوگان صیادی در منطقه جنوب شرقی آسیا را دارا است و نزدیک به نیم میلیون نفر در صنعت شیلات این کشور سرگرم کارند.

از میانه دهه ۱۹۹۰ تایلند به صورت بزرگترین تولیدکننده و صادرکننده انواع میگو در جهان در آمد و اینک ۳۰ درصد تولید جهانی میگو را در دست دارد. کل فرآورده‌های شیلاتی تایلند بیش از ۴ میلیون تن در سال است که حدود ۹۰ درصد آن از دریا صید می‌شود و نزدیک به ۱/۵ میلیون تن آن به خارج می‌رود. مهمترین صادرات شیلاتی تایلند را انواع ماهی (به صورت زنده، تازه، منجمد، دودی، خشک، کنسرو) انواع میگو و انواع نرم‌تنان تشکیل می‌دهد که ارزش صادراتی آنها در نیمه دوم سال ۲۰۰۶ و نیمه اول ۲۰۰۷ بیش از ۳ میلیارد دلار بوده است و بیشترین سهم آن مربوط به انواع میگو است که حدود نیمی از کل ارزش صادرات شیلاتی تایلند را شامل می‌شود که به صورت منجمد به خارج صادر می‌شود و ۲۵ درصد نیاز بازارهای جهانی را تامین می‌کند. در دوره مورد بحث تایلند بیش از ۱۰۰ هزار تن میگو به ارزش حدود ۶۵۰

میلیون دلار به بازارهای آمریکا صادر کرد. صنعت پرورش میگو بویژه میگوی سیاه ببری ظرف ۲۰ سال گذشته در تایلند پیشرفت زیادی داشته و میزان تولید این محصول در حال حاضر به ۴۰۰ هزار تن در سال رسیده که بیشتر آن به صادرات اختصاص دارد. برای نمونه نیمی از میگوی وارداتی آمریکا میگوی تایلندی است که میزان آن در سال بیش از یکصد هزار تن است. بازارهای دیگر میگوی تایلند را اروپا و ژاپن تشکیل می‌دهد.

یکی از رقبای جدی و قوی تایلند در این بخش ویتنام می‌باشد. براساس طرحی که ویتنام در دست دارد ظرف ده سال آینده با گسترش مزارع میگوی خود در صدد است که تولید خود را تا سقف ۳۶۰ هزار تن در سال افزایش دهد و درآمدی بالغ بر ۱/۵ میلیارد دلار از این صنعت بدست آورد. در نتیجه این برنامه، میگوداران تایلند از هم اکنون از دولت خواسته‌اند که با انجام ترتیباتی از جمله مذاکره با کشورهای وارد کننده جهت حذف تعرفه‌های گمرکی برای میگوی تایلند، امکان رقابت بیشتری را برای این صنعت فراهم کند.

در سالهای گذشته تایلندی‌ها به تکنیک خاصی دست پیدا کرده‌اند تا بتوانند میگوی ببری را در آب شیرین و دور از ساحل پرورش دهند و این امر اتکای آنها را به پرورش طبیعی میگو کم کرده است و سبب افزایش تولید این محصول شده است. کاهش منابع شیلاتی در آبهای ساحلی تایلند در آغاز دهه ۱۹۹۰ سبب شد که دولت، قوانین و مقررات خاصی را جهت صید میگو و سایر آبزیان از دریا به اجرا گذارد و به گسترش صید و پرورش میگو در آب شیرین کمک کند و حدود ۵۰ ایستگاه نظارتی در این زمینه در سراسر تایلند تاسیس نماید.

افزون بر این دولت اقدام به تشکیل ناوگانهای مشترک صیادی با کشورهای دیگر بویژه همسایگان تایلند نموده و بخش خصوصی هم اقداماتی در این زمینه صورت داده است.

دولت تایلند با استفاده از حدود ۷۵ نمایندگی تجاری و دفتر بازرگانی خود در خارج از کشور که جدا از سفارتخانه‌های آن کشور انجام وظیفه می‌کنند، برای بازاریابی جهانی محصولات شیلاتی بویژه میگو کمک بسزایی به بخش خصوصی می‌کند. دولت تایلند یکی از وظایف سفرای آن کشور را جدیت در امر بازاریابی برای کالاهای صادراتی تایلند عنوان کرد و اعلام کرده

است که سفیرانی را که در این امر اهمال نمایند از سمت خود برکنار خواهد کرد.

وظایف سازمان شیلات تایلند

اجرای قوانین مربوطه؛ انجام مطالعه، تحقیق، تجربه در مورد شیلات؛ کشف، تحلیل و تحقیق در مورد آبریان ماورای آبهای تایلند و همکاریهای شیلاتی با سایر کشورها؛ انجام سایر امور محوله.

۲- بخش صنعت

وضعیت صنایع تایلند

در سال ۲۰۰۴، ۴۳/۵ درصد از تولید ناخالص داخلی تایلند از بخش صنعت حاصل شده است و ۲۰/۵ درصد از نیروی کار در این بخش به کار اشتغال داشت.

تایلند در حال حاضر یکی از بزرگترین تولید کنندگان جهانی قطعات کامپیوتر از جمله هارد دیسک، مدارات مجتمع و لوازم برقی است.

این کشور همچنین بزرگترین تولید کننده اتومبیل و قطعات آن در جنوب شرقی آسیا و بزرگترین مرکز تولید و صادرات جهانی اتومبیلهای میتسوبیشی، جنرال موتور (اوپل) و ب. ام. و به شمار می‌رود.

رشد تولیدات صنعتی در تایلند در سال ۲۰۰۱ به علت حادثه ۱۱ سپتامبر و رکود اقتصادی در آمریکا و ژاپن با کاهش مواجه گردید که بیشترین کاهش مربوط به صنایع الکترونیکی و به میزان ۲۷/۵ درصد بوده است. نرخ تولید در رشته‌های مختلف صنایع از جمله جواهرسازی نیز کاهش داشت و فقط تولید در صنایع نوشابه‌سازی، نفت و مصالح ساختمانی نسبت به سال قبل از آن رشد داشته است. رشد صنایع خودروسازی در سال ۲۰۰۱ حدود ۲۴ درصد بود که نسبت به سال قبل اندکی کاهش نشان داد. در مجموع رشد بخش صنعت در سال ۲۰۰۱ فقط ۱/۱ درصد گزارش گردیده که یکی از پائین‌ترین نرخ‌های رشد تولید طی سالهای گذشته بوده است. بطور کلی

صنایع مختلف تایلند فعلاً زیر ظرفیت‌های کامل کار می‌کنند و در مجموع تنها ۵۳/۲ درصد ظرفیت کارخانجات مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد که بیشترین میزان آن در صنایع نفت با ۷۴ درصد و کمترین میزان آن در صنایع نوشابه‌سازی با ۳۱/۱ درصد می‌باشد. در عین حال اگر در نظر آوریم که استفاده از ظرفیت حتی در صنایع نفت در سال ۲۰۰۰ بالغ بر ۸۴ درصد بوده است در این بخش از صنعت نیز کاهش دیده می‌شود.

میانگین نرخ رشد تولیدات صنعتی تایلند در دهه ۲۰۰۴-۱۹۹۵ بالغ بر ۳/۴ درصد و در سالهای ۲۰۰۴ و ۲۰۰۵ به ترتیب ۸ درصد و ۵/۷ درصد و در سال ۲۰۰۷ معادل ۴/۶ درصد بوده است.

صنایع کارخانه‌ای

صنایع کارخانه‌ای که عمدتاً شامل صنایع نساجی و پوشاک، صنایع الکترونیک و کالاهای برقی (بخصوص نیمه هادیها) می‌شود حدود ۳۴/۵ درصد از تولید ناخالص داخلی را در سال ۲۰۰۴ تامین می‌کرده است. در دهه ۲۰۰۴-۱۹۹۵ نرخ رشد میانگین این بخش سالانه ۴/۵ درصد و نرخ رشد آن در تولید ناخالص داخلی در سالهای ۲۰۰۳ و ۲۰۰۴ به ترتیب ۱۰/۴ درصد و ۸/۳ درصد بوده است. صنایع دیگر این بخش را دخانیات، صنایع شیمیایی، تولید سیمان، آجودان، تولید شکر و پالایش نفت، صنایع اتومبیل‌سازی، لاستیک‌سازی و تولیدات آهن و فولاد تشکیل می‌دهند.

صنایع خودروسازی در تایلند

الف - تولید: تایلند از چنددهه قبل نسبت به ایجاد صنعت مونتاژ خودرو اقدام نموده است و به دیترویت جنوب شرقی آسیا معروف است و امروزه بیش از ۱۶ نوع خودرو تولید می‌کند. در حدود ۹۰ درصد تولید را خودروهای ژاپنی و بقیه را خودروهای دیگر به خود اختصاص داده‌اند.

از ژاپن: تویوتا، ایسوزو، هوندا، میتسوبیسی، نیسان، مزدا
 از اروپا: مرسدس بنز، اوپل، ب ام و، ولوو، پژو، لندروور
 از آمریکا: کرایسلر
 از کره: هیوندای، دائوو

مونتاز خودرو در تایلند اساساً بر محور وسایل نقلیه باری و تجاری استوار است که در مدل‌های مختلف از کارخانجات گوناگون تولید می‌شود ولی بیشترین سهم را در این زمینه وانت‌های میتسوبیسی دارند که این امر تایلند را به صورت مرکز جهانی تولید و صدور وانت‌های باری میتسوبیسی درآورده است.

در سال ۲۰۰۶ کل تولید اتومبیل سواری نزدیک به ۳۰۰ هزار دستگاه بوده است، بیشترین فروش داخلی انواع اتومبیل سواری به ترتیب زیر است:

۱- تویوتا	۲۷/۷٪	۶- فورد	۶٪
۲- ایسوزو	۲۴٪	۷- مزدا	۹٪
۳- نیسان	۱۲/۱٪	۸- مرسدس بنز	۹٪
۴- هوندا	۱۲/۷٪	۹- شورلت	۹٪
۵- میتسوبیسی	۸/۴٪		

تایلند قصد دارد بزرگترین صادر کننده کامیون در آسیا گردد. ژاپن تامین کننده مواد اولیه کامیون‌سازی خواهد بود. این افزایش تولید از ۷۰۰ هزار در حال حاضر به یک میلیون دستگاه شامل میتسوبیسی، فورد، مزدا، جنرال موتورز، ایسوزو، تویوتا و نیسان خواهد بود.

همانگونه که گفتیم حدود ۱۶ نوع خودرو در تایلند مونتاژ می‌گردد که عمده آنها را خودروهایی ژاپنی تشکیل می‌دهد. بیشترین سهم بازار داخلی در دست شرکت تویوتا با ۲۷/۷ درصد، شرکت ایسوزو با ۲۴ درصد، شرکت هوندا با ۱۲/۷ درصد، شرکت نیسان با ۱۲/۱ درصد، شرکت میتسوبیسی با ۸/۴ درصد و شرکت فورد با ۶ درصد است. کارخانجات مزدا، بنز، ب. ام. و و شورلت نیز هر کدام بخش کوچکی از بازار داخلی را در اختیار دارند.

در حال حاضر ظرفیت تولید در صنایع خوردوسازی تایلند بالغ بر یک میلیون دستگاه در سال است. اما میزان تولید لزوماً برابر با ظرفیت نیست. میانگین نرخ افزایش سرمایه‌گذاری در این صنعت سالانه ۲۲ درصد است. ۹۱ درصد از بازار اتومبیل تایلند در اختیار ۷ شرکت ژاپنی است (۸۳٪ سواری، ۹۵٪ برای خودروهایی باری).

تایلند هم اکنون **دومین تولید کننده وانت در جهان است** و سیاست تولید وانت را ادامه می‌دهد. چرا که وانت یک وسیله نقلیه برای فقرا نیز می‌باشد ولی سواری برای اغنیاست.

ب - صادرات: در سال ۲۰۰۴، حدود ۶ درصد درآمدهای ارزی تایلند از محل صادرات وسایل نقلیه تامین می‌شد. ارزش صادرات خودروی تایلند در سال ۲۰۰۶ به ۷/۴ میلیارد دلار رسید که نسبت به سال قبل از آن ۳۵ درصد افزایش داشت. در ده ماه نخست سال ۲۰۰۷ حدود ۲۰۰۵۶۴ دستگاه خودرو به ارزش بیش از ۶/۶ میلیارد دلار به خارج از کشور صادر گردیده که ۲۶ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل افزایش داشته و بیش از ۸۰ درصد خودروهایی صادراتی را وانت‌های یک تنی تشکیل می‌دادند.

در بخش صادرات اتومبیل کارخانه میتسوبیشی ۳۵ درصد بازار صادرات تایلند را در اختیار دارد که عمدتاً صادرات وانت می‌باشد. پس از میتسوبیشی کارخانه جنرال موتور که تولیدات خود را با مارک شورولت صادر می‌کند ۲۹ درصد از سهم صادرات و سپس شرکت اتوالیانس با تولید و صدور اتومبیل‌های مزدا و فورد ۲۴ درصد سهم صادرات را در اختیار دارد و شرکت تویوتا که بیشترین فروش داخلی را دارد فقط ۷ درصد از صادرات را در اختیار دارد. بازارهای عمده صادرات اتومبیل تایلند را استرالیا، ژاپن و آمریکا تشکیل می‌دهند.

به نوشته روزنامه نیشن در سال ۲۰۱۰ ظرفیت تولید سالانه خود رو در تایلند به ۱/۸ میلیون دستگاه خواهد رسید که این امر موجب تبدیل تایلند به مرکز تولید خودرو در منطقه جنوب شرقی آسیا خواهد شد. مسئولان شرکت کیاموتور در کره جنوبی نیز در اواخر سال ۲۰۰۶ اعلام

کردند که درصدد تاسیس یک کارخانه تولید خودرو برای بازار داخلی تایلد و صادرات به کشورهای منطقه هستند. در ژوئن سال ۲۰۰۶ اعلام شد که تایلد در نظر دارد به بزرگترین سازنده خودروهایی کم مصرف تبدیل شود.

پیشینه صنایع خودرو سازی تایلد

توسعه صنایع اتومبیل در تایلد رامی توان به ۴ مرحله تقسیم بندی نمود:

۱- مرحله اتخاذ سیاست جایگزینی واردات

۲- مرحله توسعه تولید و عرضه کنندگان داخلی

۳- مرحله توسعه صادرات

۴- مرحله اتخاذ سیاست رقابتی و جهانی سازی

در سال ۱۹۶۰ تولید اتومبیل و قطعات یدکی در تایلد شروع شد. در سال ۱۹۶۱ شرکت فورد اولین کارخانه مونتاژ خود را ایجاد کرد و در سال ۱۹۶۲، نیسان، میتسوبیشی، تویوتا، وارد بازار تایلد شدند و ۵۰ درصد تخفیف گمرکی برای واردات خودرو به صورت CKD داده شد. در سال ۱۹۷۱ سیاست جایگزینی واردات اتخاذ گردید و منع ایجاد کارخانجات جدید مونتاژ برداشته شد و در سال ۱۹۷۵ با ارائه مجوز تولید و مونتاژ در تایلد، میزان استفاده از قطعات تولید داخل به میزان ۲۵ درصد رسید.

در سال ۱۹۷۸ بحران نفت ایجاد گردید و در سال ۱۹۸۳ شرط صدور مجوز تولید و مونتاژ اتومبیل در تایلد استفاده از قطعات تولید داخل در اتومبیل های سواری به میزان ۵۰٪ بود. هر چند هنوز هم مشکل است بتوان این درصدهای تعیین شده را دقیقاً ارزیابی کرد.

در سال ۱۹۸۶ باید ۵۴ درصد، ۷۲ درصد و ۵۴ درصد از تولیدات سواری، وانت و کامیونها در تایلد از قطعات ساخت داخلی تامین می شد. با افزایش ارزش ین در برابر دلار سرمایه گذارهای ژاپنی علاقه مند شدند در خارج و بویژه در تایلد سرمایه گذاری کنند. در سال ۱۹۹۱ تغییرات قابل توجهی در سیاستگذاری صنایع اتومبیل در تایلد ایجاد شد و در حقیقت

نقطه عطف این صنعت و سال آزاد سازی در این صنعت بود. تعرفه واردات قطعات CKD به ۲۰ درصد کاهش یافت، تشویق‌هایی برای صادرات گذاشته شد و با اتخاذ این سیاستها صنایع اتومبیل آمریکا تشویق به سرمایه‌گذاری در تایلند شدند. میزان تولید صنعت اتومبیل در تایلند قبل از بحران مالی ۱۹۹۷ حدود ۶۰۰ هزار دستگاه در سال بود که در آن سال با ۷۵ درصد کاهش در تولید به ۱۴۴ هزار دستگاه در سال رسید. مازاد ظرفیت تولید منجر به رشد صادرات شد که بیشتر به استرالیا صادر می‌شد و تایلند در لیست ۱۵ کشور صادرکننده اتومبیل قرار گرفت.

در سال ۲۰۰۰ این صنعت با داغ شدن بحث جهانی سازی و آزاد سازی تجاری تحت فشار قرار گرفت و لذا ضرورت‌های مربوط به لزوم استفاده از تولید داخلی برداشته شد و اکنون تایلند یک سیاست رقابتی در این صنعت اتخاذ کرده است.

تمامی اعضای آسه آن تحت قوانین تجاری منطقه آزاد (AFTA) مجبور به کاهش تعرفه قطعات خود رو به میزان ۵ درصد تا ۲۰۰۳ بوده‌اند. صنعت اتومبیل سازی تایلند در آینده نیاز بیشتری به سرمایه‌گذاری خارجی دارد و باید تلاش بیشتری را برای جذب بازارهای داخلی انجام دهد. مشکلاتی که بر سر راه صنایع اتومبیل سازی تایلند قرار دارند شامل: انتقال تکنولوژی، توسعه نیروی انسانی و یافتن راهکارهای افزایش فروش داخلی است. مالیات بر فروش اتومبیل در تایلند بالاترین نرخ مالیات در جهان می‌باشد. میزان مالیاتی که بر واردات اتومبیل بسته شده است ۸۰ درصد است. صنعت تولید قطعات یدکی خودرو در تایلند از سی سال پیش آغاز به کار کرده است و در حال حاضر تایلند یکی از بزرگترین صادرکنندگان لوازم یدکی خودرو است.

فولاد و آهن

موسسه تحقیقات فولاد و آهن تایلند اعلام کرده است که بمنظور افزایش صادرات فولاد این کشور لازم است که بازارهای جدیدی در آسه آن، جنوب شرق آسیا و چین برای فولاد تایلند ایجاد شود. براساس آمار و ارقام موجود، کل تقاضا برای محصولات فولادی در سه منطقه مذکور بالغ بر ۱۵۹ میلیون تن در سال بر آورد شده است و در صورت حمایت دولت از این

صنعت، تایلند می‌تواند سهم بزرگی از این بازار را که در حال حاضر بیشتر آن در دست ژاپن و کره جنوبی است تصاحب نماید.

در شش ماهه اول سال ۲۰۰۷ میزان تولید محصولات آهنی و فولادی در تایلند به حدود ۳۵۱ هزار تن رسید و در همین مدت نزدیک به ۶/۵ میلیون تن آهن و فولاد از خارج وارد شد.

معادن

در سال ۲۰۰۴، بخش معدن ۲/۷ درصد از تولید ناخالص داخلی راتشکیل می‌داد و کمتر از ۱ درصد نیروی کار در این بخش سرگرم کار بود.

بنا بر این بخش معدن در تایلند از گستردگی زیادی برخوردار نیست و محصولات این بخش عمدتاً در داخل کشور مصرف می‌شود و به همین علت واردات مواد خام برای تولید محصولات صنعتی بخش مهمی از واردات تایلند راتشکیل می‌دهد. مهمترین معادن فلزی تایلند را معادن قلع تشکیل می‌دهد که بیشتر آنها در ناحیه جنوب تایلند قرار دارند و بالغ بر ده درصد ذخایر خالص جهانی قلع را تشکیل می‌دهد. میزان تولید سنگ معدن قلع در سال ۲۰۰۶ نزدیک به ۲۲۵ هزار تن بوده است. ارزش کل تولیدات معدنی در چهارماهه اول سال ۲۰۰۱ در مجموع ۵۳/۷ میلیارد بات بوده و کاهش ۱۰/۵۷ درصدی نسبت به مدت مشابه در سال ۲۰۰۰ داشته است. مهمترین مواد معدنی تایلند عبارتند از:

سنگ آهن، ذغال سنگ، سولفات کلسیم، روی، فلدسپات، سنگهای آذرین، سنگهای شیشه‌ای، خاک چینی، سرب، سنگ فلوئور، کوارتز، قلع، منگنز و تانتال (که سالانه به ارزش ۱۰/۰۰۰ میلیون بات صادر می‌شود).

صنایع بهداشتی و شیمیایی

صادرات تولیدات پزشکی تایلند با مشکلات زیادی با توجه به قیمت بالای مواد اولیه وارداتی آن روبرو است. دولت تایلند چند سال پیش طرحی را پیشنهاد نموده است که به موجب

آن با استفاده از گیاهان دارویی، می‌توان داروهای مورد نیاز را تولید و مشاغل جدیدی را برای افراد ایجاد کرد. و این قصد وجود دارد که با حمایت از گیاهان دارویی آن را به عنوان یکی از اصلاحات پزشکی در جامعه پیاده نماید. گیاهان دارویی تایلند نه تنها در تهیه داروهای طبی مؤثر هستند، بلکه گسترش این رشته سود زیادی نصیب دست‌اندرکاران آن خواهد کرد. برنامه کمک یک میلیون باتی دولت به روستاها می‌تواند این موضوع را در برگیرد.

صنعت شیمی در کشور تایلند شامل تهیه کودهای شیمیایی، حشره‌کش‌ها و رنگ است. بنابر اعلام وزارت بازرگانی، صادرات تولیدات شیمیایی در سال ۲۰۰۱ در حدود ۱/۲ میلیارد دلار بوده که در مقایسه با ۱/۱۸ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۰ رشد خوبی داشته است.

اگرچه صنایع شیمیایی تایلند دارای تکنولوژی و ماشینهای پیشرفته لازم نیست با اینهمه در صنایع کوچک و متوسط رشد خوبی داشته است. ولی هنوز ماشین‌های قدیمی در کارخانه‌ها کار ساخت داروها را انجام می‌دهند. صنایع دارویی مانند صنایع شیمیایی مواد اولیه را با قیمت بسیار بالایی از خارج وارد می‌کنند. صادرات محصولات شیمیایی هنوز در سطح پایینی قرار دارند و بیشتر آنها فقط برای بازار آسیا از جمله ژاپن، چین، مالزی، اندونزی و تایوان ارسال می‌شوند.

تولیدات پلاستیکی

تولیدات پلاستیکی نقشی اساسی را در توسعه اقتصادی و صنعتی کشور برای سالهای زیادی ایفا نموده است. مواد پلاستیکی یکی از زیربناهای اساسی در تولید صنایعی از قبیل قطعات الکترونیکی و صنایع شیمیایی می‌باشد. در سال ۲۰۰۰ صنعت پلاستیک با ارزشی معادل ۱۸۶۵ میلیون دلار به رشد ۵۳/۳۱ درصدی در مقایسه با سال ۱۹۹۹ دست یافت. بیشتر صادرات به کشورهای عضو آسه آن ارسال می‌گردد و سنگاپور رقیب سرسخت تایلند در صنایع پلاستیکی می‌باشد. در سال ۲۰۰۵ ارزش صادرات پلاستیک خام به ۴/۲ میلیارد دلار رسید.

تولیدات الکتریکی و قطعات وابسته

ارزش صادرات بخش الکترونیکی بالغ بر ۶۴۰ میلیارد بات (۱۵ میلیارد دلار) در سال ۲۰۰۰ بوده است. این سال به عنوان سال طلایی صنعت الکترونیک شمرده می‌شود. در سال ۲۰۰۱ به دلیل وضعیت اقتصاد جهانی و کاهش بازارهای جذب کننده، صادرات کمتری در این بخش بوده که البته نسبت به بخشهای دیگر بهتر بوده است. در سال ۲۰۰۳ صادرات کامپیوتر و قطعات آن ۶/۶ میلیارد دلار بوده است. مدارهای کامل الکترونیکی دومین کالای صادراتی این بخش با ۱/۵ میلیارد دلار رشدی معادل ۲۹/۶ درصد نسبت به زمان مشابه در سال ۲۰۰۰ داشت. ماشینهای تنظیم کننده هوا در رتبه هشتم کالاهای صادراتی به ارزش ۲۸/۵۲۳ میلیون بات قرار گرفت. ارزش صادرات تلویزیون و رادیو و قطعات آن در سال ۲۰۰۳ بالغ بر ۲ میلیارد دلار و ارزش صادرات وسایل برقی در همین سال ۳/۶ میلیارد دلار بوده است.

ارزش صادرات مدارهای کامل الکترونیکی در نیمه دوم ۲۰۰۶ و نیمه اول ۲۰۰۷ حدود ۲۵۴/۴ میلیارد بات (حدود ۷ میلیارد دلار) و ارزش صادرات قطعات و لوازم کامپیوتر در همین مدت بالغ بر ۱۲۳ میلیارد بات (حدود ۳/۴ میلیارد دلار) بوده است.

بزرگترین مقصد صادرات لوازم الکتریکی و قطعات آن بازارهای اتحادیه اروپا بوده است. صادرات لوازم الکترونیکی و قطعات آن همراه با کاهش تقاضا در بازارهای آسیایی کاهش یافته است. صادرات به بازار ژاپن سیر فزاینده‌ای را پیموده است. صادرات کامپیوتر و قطعات آن، مدارهای الکترونیکی و ترانزیستور با افزایش و صادرات تلویزیون با کاهش رو به رو بوده است.

صادرات کالاهای الکترونیکی و خانگی بویژه یخچال، میکروفن، فن‌های برقی، ماشینهای کپی، کمپرسور، و سی دی به بازار آمریکا رو به افزایش بوده است.

مواد غذایی و نوشیدنی

صنعت مواد غذایی نقشی اساسی را در اقتصاد تایلد داشته است و امروزه تایلد بزرگترین صادرکننده کنسرو آناناس، تاپوکا، کنسرو غذاهای دریایی و بزرگترین صادرکننده جهانی

میگوهای منجمد و چهارمین صادر کننده بزرگ مرغ منجمد و سومین صادرکننده شکر در جهان است.

میگوهای منجمد و برنج، ستاره‌های صادراتی تایلند در میان دیگر تولیدات این کشور به شمار می‌روند. سال ۲۰۰۰ را می‌توان سال طلایی میگوهای منجمد نامید. تولید میگوهای منجمد در سال ۲۰۰۱ افزایش حیرت‌انگیزی در حدود ۷۸/۵ درصد داشته است و بازارهای جدیدی را در بازارهای سنگاپور، استرالیا، کانادا، هنگ کنگ، چین، تایوان و کره جنوبی به دست آورده است.

حدود ۵۰ درصد میگوهای تایلندی با توجه به تنوع و مزه خوب آنها به اروپا و کشورهای نزدیک، از جمله کشورهای هنگ کنگ، تایوان، مالزی، چین و اندونزی صادر می‌شود.

مواد غذایی که به عنوان یکی از ده بخش تولیدات صنعتی به شمار می‌رود دارای رشد سالانه‌ای برابر با ۱۳ درصد بوده است. صنعت مواد غذایی ۲۰ میلیون نفر را در خود مشغول کار نموده است. کاهش یک درصدی در اقتصاد کشاورزی منجر به از دست دادن ۱۷ میلیون بات و ۹۰ هزار شغل می‌گردد.

میگوها و مرغهای منجمد تایلند و همچنین کنسروهای آناناس طی ده سال گذشته با ورود به بازارهای جهانی دید جدیدتری از یک کشور توسعه یافته ایجاد می‌کند.

تایلند بزرگترین صادر کننده میگوهای منجمد و کنسرو آناناس است. میگوی تایلند ۲۵ درصد نیازهای بازار جهانی را تامین می‌کند. تولید میگو در سال ۲۰۰۱ در حدود ۱۴ درصد رشد داشته است. تایلند در صادرات مرغهای منجمد در رتبه چهارم جهان قرار دارد. رشد سالانه این بخش ۲۵/۶۷ درصد است.

صادرات غذاهای دریایی معمولاً ۵۰ درصد کل ارزش صادرات مواد غذایی وارد عرصه اقتصاد تایلند می‌نماید. همچنین احشام ۴۴ میلیون بات، سبزیجات و میوه ۴۲ میلیون بات ارزش صادراتی داشته‌اند.

مشتریان اصلی محصولات کشاورزی و مواد غذایی تایلند، ژاپن، آمریکا، انگلیس هستند.

منسوجات و پوشاک

تایلند یکی از بزرگترین صادرکنندگان جهانی پوشاک شناخته شده است. کیفیت بالا و قیمت‌های پایین در مقایسه با دیگر صادرکنندگان این امتیاز را به تایلند داده است. پوشاک یکی از منابع درآمدی کشور تایلند است که با مشکلات عدیده‌ای روبرو است. این مشکلات شامل کاهش نرخ رشد اقتصادی و وجود آمدن رقبای قوی در بازار می‌باشد.

باتوجه به وضعیت رکود فعلی در بازارهای مهم صادراتی تایلند ارزش صادرات پوشاک به کلیه بازارها به ۲/۲ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۳ رسید که نسبت به سال ۲۰۰۰ که رقمی معادل ۳/۱۳ میلیارد دلار بوده، کاهش داشت. ایالات متحده بیش از نیمی از بازار صادرات پوشاک تایلند را در اختیار دارد و سهم اروپا از این بازار در حدود ۲۱/۷ درصد است.

تولیدات چرم تایلند بهترین نوع چرم در آسیا است. بیشتر تولیدات چرم در ساخت کیفهای دستی و مسافرتی، کمربند، دستکش، کاپشن و کفش بکار می‌رود. بزرگترین بازارهای چرم، آمریکا، اروپا، ژاپن و بعضی کشورهای آسیایی است. در حال حاضر کشورهای آسیایی و آسه آن بازارهای خود را بر روی چرم تایلند بیشتر باز نموده‌اند.

نقش صنایع نساجی در اقتصاد تایلند از نقطه نظر تحصیل ارز خارجی، اشتغال و ارزش افزوده بسیار با اهمیت است. سهم صنایع نساجی از تولید ناخالص داخلی در سال ۱۹۹۸ حدود ۱۶ درصد بوده است و بالاترین میزان اشتغال در این صنایع ۱/۱ میلیون نفر است که معادل ۲۴/۷ درصد کل کارکنان در بخش صنایع را تشکیل می‌دهد و میزان در آمد حاصل از صادرات لباس و پوشاک در سال ۲۰۰۵ بالغ بر ۳/۱ میلیارد دلار بوده است. از ۵۵۵۴ کارخانه نساجی که در دپارتمان کالاهای صنعتی وزارت صنایع به ثبت رسیده‌اند در حدود ۱۸ کارخانه تولیدکننده فیبر (الیاف) و ۱۵۰ کارخانه نخ ریزی، ۶۸۵ کارخانه بافندگی، ۶۲۵ کارخانه پارچه بافی، ۴۱۰ کارخانه رنگ رزی و چاپ و ۲۶۶۶ کارخانه تولید پوشاک می‌باشند. در حدود ۹۰٪ کارخانجات در شهر بانکوک و اطراف آن مستقرند.

سیاستهای مالی دولت در صنایع نساجی

بر اساس برنامه هفتم و هشتم توسعه اقتصادی - اجتماعی تایلند سیاست‌های توسعه صنایع نساجی به شرح زیرند:

- ۱- ارتقاء رقابتی بودن تایلند در بازارهای بین‌المللی
- ۲- افزایش بهره‌وری از طریق به کارگیری تکنولوژی و فن‌آوری و ماشین‌آلات مدرن و توسعه نیروی انسانی و مدیریت.
- ۳- حرکت به سوی تولید محصولات با ارزش افزوده بالا.
- ۴- ارتقاء استانداردها و کیفیت کالاهای تولیدی.
- ۵- جذب سرمایه‌گذاری خارجی در این بخش.
- ۶- تشویق صاحبان صنایع تایلند به سرمایه‌گذاری در خارج.
- ۷- استقرار صنایع نساجی کوچک و متوسط در روستاها.

مبلمان و تولیدات خانگی

مبلمان تایلند، بارشدهی در حدود ۲۰ درصد هر ساله میلیاردها بات وارد عرصه اقتصاد تایلند نموده است. اگر این صنعت بخواهد رشد بیشتری یابد لازم است بر موانع داخلی و خارجی غلبه کند. طبق اعلام وزارت بازرگانی صادرات مبلمان می‌تواند به ارزش ۱۱۰۰ میلیون دلار در حدود ۱۴/۷۰ درصد رشد داشته باشد. ۱/۵ در صدکل صادرات تایلند را این صنعت بخود اختصاص داده است.

مشکلات تولید بویژه تهیه مواد خام اولیه یکی از دلایلی است که باعث کاهش صادرات این محصول در سال ۲۰۰۱ گردید برای نمونه چوب کائوچوی طبیعی به دیگر کشورهای رقیب با قیمت کمتر از داخل صادر می‌گردد. حجم کائوچوی صادر شده بیشتر از حجم مبلمان صادراتی است که از این نوع چوب ساخته می‌شود، و این عاملی است تا مبلمان تایلند توان رقابتی خود را در بازارهای خارجی از دست بدهد.

صنایع جواهرسازی تایلند

سنگهای قیمتی و از جمله الماس مهم‌ترین صادرات معدنی تایلند است که همراه با سایر زیورآلات حدود ۲/۳ درصد از کل ارزش صادرات را در سال ۲۰۰۴ تشکیل می‌داد. این صنعت از اوایل دهه ۱۹۸۰ با گسترش تولید سنگهای نیمه قیمتی رو به رشد نهاد و در اوایل دهه ۱۹۹۰ تایلند به صورت یکی از مهمترین صادرکنندگان جواهر جهان درآمد. اما با گذشت زمان بستگی این صنعت به واردات سنگهای قیمتی بویژه از سریلانکا، میانمار و کامبوج رو به افزایش گذاشت. تایلند در حال حاضر پنجمین مرکز تراش الماس دنیا و یکی از کشورهای بزرگ صادرکننده سنگهای قیمتی و جواهرات جهان شمرده می‌شود که صادرات سالانه آن بالغ بر ۳/۲ میلیارد دلار (۱۲۹ میلیارد بات) است. نمایشگاه بین‌المللی جواهرات و سنگهای قیمتی که هر ساله در دو نوبت (فوریه - سپتامبر) در بانکوک پایتخت تایلند تشکیل می‌شود این شهر را به صورت یکی از بزرگترین مراکز تجارت و خرید و فروش طلا و جواهرات و سنگهای قیمتی درآورده است. به قسمی که کنگره جهانی الماس، کنوانسیون سال ۱۹۹۸ خود را در این شهر برگزار نمود. جواهرات و سنگهای قیمتی ساخته شده یکی از اقلام مهم صادراتی تایلند را تشکیل می‌دهد. بازارهای عمده جواهرات ساخت تایلند را کشورهای آمریکا، اسرائیل، ژاپن، بلژیک، آلمان، سوئیس، فرانسه، هنگ کنگ، انگلیس و ایتالیا تشکیل می‌دهند که در این میان آمریکا ۳۰/۲ درصد، اسرائیل ۱۳/۸ درصد و ژاپن حدود ۱۱ درصد از صادرات جواهرات و سنگ تایلند را به خود اختصاص داده‌اند. دولت تایلند در نظر دارد که بازارهای تازه‌ای را نیز برای صادرات جواهر خود در خاورمیانه، آمریکای جنوبی (برزیل) و اروپای شرقی بوجود آورد.

باید دانست که اگر تایلند روی نوار معادن سنگهای قیمتی قاره آسیا قرار دارد اما در این کشور تنها معادن الماس، یاقوت و سافایر یافت می‌شود. همچنان که کشورهای همسایه آن یعنی میانمار، کامبوج و لائوس نیز از معادن بزرگ «یاقوت» و «سافایر» برخوردارند. (میزان استخراج سنگهای قیمتی تایلند در سال ۱۹۹۹ معادل ۲۵۳۳۴۵ گرم بوده است). تنها ذخایر بسیار کمی از طلا در نوار ساحلی جنوب این کشور در دریای آندامان شناسایی شده است که

میزان تولید آن در سال ۲۰۰۴ نزدیک به ۴/۵ تن بوده است. مردم تایلند یکی از بزرگترین خریداران طلا بشمار می‌روند و به همین علت یکی از دفاتر شورای جهانی طلا در شهر بانکوک قرار دارد. این موقعیت یک فرصت طلائی را در اختیار عرضه‌کنندگان طلا قرار داده است تا منافع زیادی را در آینده نزدیک نصیب خود نماید.

تسهیلات اعطائی دولت تایلند به صنایع جواهرسازی

دولت تایلند بمنظور تشویق واردات و صادرات مواد خام و ابزار و تجهیزات مربوط به صنایع جواهرسازی معافیت‌هایی را در این زمینه برقرار کرده و از سال ۱۹۹۷ کلیه عوارض گمرکی و مالیاتهای مربوط به واردات سنگ‌های قیمتی را حذف کرده است. همچنین مالیات بر ارزش افزوده (VAT) به آن دسته از مواد خام که مصارف صادراتی دارند تعلق نمی‌گیرد. ضمن اینکه از اول سپتامبر ۲۰۰۰ نیز با آزاد سازی ورود طلا، مالیات بر ارزش افزوده طلای بیش از ۲۳ عیار حذف شده است. به طور کلی تسهیلات اعطائی دولت تایلند برای دست اندرکاران این رشته به شرح زیر است:

- معافیت یا کاهش عوارض وارداتی و مالیات بر ارزش افزوده برای واردات مواد خام.
- معافیت از پرداخت مالیات بر درآمد به مدت ۳ تا ۸ سال ضمن احتساب ضرر و زیان در زمره هزینه‌ها به مدت ۵ سال.
- معافیت از پرداخت مالیات بر مبالغ انتقالی به خارج از کشور به مدت پنج سال.
- معافیت از پرداخت مالیات بر درآمد در مورد سود سهام ناشی از تسهیلات اعطائی سازمان سرمایه‌گذاری (BOI)
- صدور مجوز جهت ورود کادر مدیریتی و کارمندان فنی خارجی به داخل کشور.
- صدور مجوز جهت مالکیت زمین
- اجازه نقل و انتقال ارزهای خارجی بداخل کشور و یابرعکس.

ساختار وزارت صنایع تایلد

وزارت صنایع تایلد در سال ۱۹۴۲ تاسیس گردیده است، تعداد کارکنان آن بیش از ۵ هزار نفر است. بخش‌های وزارت صنایع عبارتند از:

- ۱- دفتر دبیر دائم وزارت صنایع؛ ۲- بخش منابع معدنی؛ ۳- بخش مشاغل صنعتی؛
- ۴- بخش توسعه صنایع؛ ۵- موسسه استانداردها و صنایع؛ ۶- دفتر اقتصاد صنعتی.
- نهادها، سازمانها و شرکت‌های دولتی زیر نظارت وزارت صنایع در ذیل می‌آید:
- ۱- شرکت شهرک‌های صنعتی؛ ۲- شرکت نفت تایلد؛ ۳- موسسه تولید تایلد؛
- ۴- موسسه آلمان - تایلد؛ ۵- موسسه ملی غذا؛ ۶- موسسه نساجی تایلد؛ ۷- موسسه استاندارد؛ ۸- موسسه تحقیقات شکر؛

شرکت شهرک‌های صنعتی تایلد

برای رسیدن به توسعه صنعتی دولت اقدام به تاسیس شرکت شهرک‌های صنعتی تایلد (IEAT) کرد.

شرکت شهرهای صنعتی تایلد یک شرکت دولتی است که زیر نظارت وزارت صنایع تایلد قرار دارد. این شرکت در سال ۱۹۷۲ تاسیس گردید تا توسعه صنعتی در کشور به گونه سیستماتیک صورت پذیرد. شرکت شهرهای صنعتی همچنین یکی از مکانیسم‌های مهم برای دولت در جهت توزیع ثروت و درآمد در کشور می‌باشد.

امروزه در تایلد ۳۱ شهرک صنعتی در ۱۳ استان وجود دارد. برنامه پیش بینی شده ایجاد ۵۰ شهرک صنعتی در تایلد می‌باشد.

اهداف ایجاد شهرهای صنعتی

- ۱- کاهش خسارت‌های صنایع به محیط زیست
- ۲- جذب سرمایه‌گذاری خارجی

۳- ایجاد اشتغال در کشور

۴- انتقال تکنولوژی

۵- کاهش خسارت ناشی از کمبود زیربناها

۶- ایجاد هماهنگی و نظم در استقرار صنایع در کشور

۷- توسعه نیروی کار ماهر با همکاری با مراکز علمی و صنعتی

شهرک صنعتی

شهرک‌های صنعتی مجموعه‌هایی هستند که دارای زیربنای اقتصادی، شامل جاده، دستگاه‌های تصفیه ضایعات آبی، بانک، فروشگاه، سیستم تلفن و گمرک می‌باشند و منظور از ایجاد این شهرک‌ها کاهش مشکلات و اجازه دادن به کارگران جهت زندگی در نزدیکی محل کار و جلوگیری از اتلاف وقت کارگران بوده است.

ناحیه عمومی و ناحیه تولید برای صادرات

شهرک‌های صنعتی در تایلند به دو ناحیه شامل ناحیه صنایع عمومی و ناحیه صنایع صادراتی تقسیم‌گردیده‌اند. ناحیه صنایع عمومی (General Industrial Zone) برای استقرار کارخانجاتی است که برای صادرات و یا مصرف داخل کشور تولید می‌نمایند ناحیه صنایع صادراتی (Export Processing Zone) برای استقرار کارخانجاتی است که قصد تولید برای صادرات را دارند.

مزایای شهرهای صنعتی

مزیت اساسی شهرک‌های صنعتی این است که سرمایه‌گذاران تایلندی و خارجی در این شهرک‌ها می‌توانند مالک زمین باشند و همچنین از زیربنای ساخته شده بهره‌مند گردند به علاوه از مزایای دیگری نیز برخوردار هستند.

براساس قانون سال ۱۹۷۹ شهرک‌های صنعتی، اتباع تایلندی و غیر تایلندی در شهرهای صنعتی از مزایای زیر بهره‌مند خواهند بود.

۱- اجازه اقامت و کار در تایلند

۲- اجازه ورود و خروج ارز خارجی

۳- ۱۰۰ درصد مالکیت زمین

۴- معافیت‌های مالیاتی و گمرکی

۵- انجام سریع کارها به طوری که همه اقدامات جهت ثبت خرید زمین، اجازه اقامت و غیره در یک محل انجام می‌گیرد.

با توسعه سریع صنایع در تایلند از جمله اجرای برنامه توسعه اقتصادی و اجتماعی مساحت شهرک‌های صنعتی در تایلند اکنون به ۳۵۰۰۰ رای^۱ رسیده است.

به منظور پاسخ دادن به افزایش تقاضا، شهرک‌های صنعتی دیگری در شمال و شمال شرقی و جنوب ایجاد گردیده که مزایای زیر به کارخانجاتی که در این سه منطقه استقرار یابند داده می‌شود.

- پیش بینی ۹۰ درصد معافیت مالیاتی از مالیات مستقیم (VAT)

- ۵۰ درصد معافیت از مالیات بر درآمد شرکتها برای مدت ۵ سال از زمان تولید و ایجاد سود.

- اجازه به هزینه بردن، هزینه حمل و نقل، برق، آب دو برابر میزان واقعی. به صنایعی که در

ناحیه صادراتی استقرار یابند (Export Processing Zone) مزایای زیر داده می‌شود:

۱- معافیت از حقوق گمرکی برای واردات اولیه

۲- معافیت از حقوق گمرکی برای واردات ماشین آلات

۳- معافیت از حقوق گمرکی برای کالاهای صادراتی

۱- هر رای برابر با ۱۰۶۰۰ متر مربع است

فدراسیون صنایع تایلند

فدراسیون صنایع تایلند (F.T.I) که رابط صنایع تایلند با دولت و وزارت صنایع تایلند است رهبری صنایع در تایلند را به عهده دارد و به عنوان سخنگو، تسهیل‌کننده سیاست‌گذار برای صنایع تایلند عمل می‌نماید.

اهداف فدراسیون صنایع تایلند عبارتند از:

۱- رابط بین دولت و صنایع بخش خصوصی

۲- نمایندگی بخش صنعت در تایلند

۳- توسعه صنایع در تایلند

۴- ایجاد هماهنگی بین بخش دولتی و بخش خصوصی و رفع موانع موجود در بخش صنعت و ایجاد تسهیلات جهت صنایع تایلند به منظور حضور در بازار داخلی و بازارهای خارجی، فدراسیون صنایع تایلند مرکزی برای ملاقات و ارتباط بین تولیدکنندگان در تایلند برای تبادل نظر و حل مشکلات صنعت در تایلند است. این فدراسیون همچنین نماینده بخش خصوصی در کمیته مشترک بازرگانی و صنعت و بانکداری می‌باشد.

همچنین فدراسیون عضو کمیته مشورتی بخش خصوصی و بخش دولتی (JPPCC) می‌باشد که در این کمیته بخش دولتی یا بخش خصوصی مشکلات صنایع را بررسی و حل و فصل می‌نمایند.

نشانی بعضی از نهادهای مهم اقتصادی و تجاری تایلند:

۱- اتاق بازرگانی (داخلی):

Thai Chamber of Commerce: 150 Thanon Rajbopit, Bangkok 10200;
tel.(2) 622-1880; fax (2) 225-3372; e-mail echam@thaiechamber. com; internet
www. thaiechamber. com; f. 1946; 2,000 mems, 10 assoc. mems (1998);

۲- بازار بورس تایلند (SET)

Stock Exchange of Thailand (SET): The Stock Exchange of Thailand
Bldg, 62 ThanonRatchadaphisek, Klongtoey, Bangkok 10110; tel.(2)229-2000;
fax (2) 654-5649; e-mail infoproducts@set.or.th;internet www.set.or.th; f.
1975; 27 mems;

۳- اتاق بازرگانی خارجی

Board of Trade of Thailand: 150/2 Thanon Rjbopit, Bangkok
10200;tel.(2) 622-1860; fax(2)225-3372; e-mail bot@tcc.or.th;internetwww.
thaiechamber.com f.1955;

۴- سازمان سرمایه‌گذاری تایلند:

Board of Investment (BOI):555 Thanon Vipavadee Rangsit, Chatuchak,
Bangkok 10910; tel. (2) 537-8111; fax (2) 537-8177; e-mail head@ boi.go.
th;internetwww.boi.go.th; f.1958;

۵- سازمان توریستی تایلند:

Tourism Authority of Thailand (TAT): 1600 Thanon New Pher buri,
Makkasan, Rachathewi, Bangkok 10400 tel. (2) 250-5500; fax (2) 250-5511;
e-mail center@tat.or.th; internet www.tat.or.th; f. 1960;

بخش انرژی

در حال حاضر ۱۳ حوزه‌گازی در خلیج تایلند و ۳ حوزه نفتی در داخل خاک تایلند در دست بهره‌برداری است. از سال ۱۹۸۱ بهره‌برداری از ذخایر گاز خلیج تایلند آغاز شد و تا سال ۱۹۹۰ تولید گاز رشد سالانه‌ای برابر با ۲۰ درصد داشت و تا سال ۲۰۰۴ میزان تولید گاز طبیعی به

۷۸/۸ میلیارد فوت مکعب و میزان تولید نفت خام به ۳۱ میلیون بشکه بالغ شد. طول خطوط لوله گاز بالغ بر ۴۳۸۱ کیلومتر است.

در سال ۱۹۸۰ حدود ۸۰ درصد نیروی برق توسط نفت حاصل می‌شد، ولی همین میزان در ۱۹۸۴ به سطح ۱۷ درصد رسید. ترکیب تولید برق در ۱۹۸۴ عبارت بود از: گاز طبیعی ۴۱ درصد، نیروی هیدروالکتریک ۱۹ درصد، ذغال سنگ ۱۹ درصد، سوخت نفتی ۱۷ درصد و برق وارداتی از کامبوج ۴ درصد. به هر حال براساس کل مصرف انرژی، انرژی نفتی حدود ۶۶ درصد مصرف را در ۱۹۸۴ تشکیل می‌داد.

با وجود پیشرفتهایی که در جهت تغییر الگوی مصرف انرژی روستایی و نیز استفاده از کپسولهای گاز صورت گرفته است، هنوز نواحی روستایی شدیداً به مصرف نفت سفید وابسته‌اند؛ بخصوص که مواد اولیه سوختی حاصل از چوب روبه کاهش گذاشته است. از ۱۹۸۱ اقداماتی چند در جهت توسعه انرژی‌های جانشین نفت صورت گرفته است، در مناطق روستایی مخصوصاً به مصرف بیوگاز تکیه شده است، ولی تاکنون کمتر موفقیت داشته است. یک منبع مهمتری که باید به عنوان جانشین نام برد، بهره‌برداری از منابع ذغال سنگ در منطقه شمالی تایلند است که به نظر می‌رسد بیش از ۱۸۰ میلیون تن باشد. در حال حاضر بیشتر انرژی تایلند از منابع هیدروکربن تامین می‌شود.

منابع گاز تایلند در سال ۲۰۰۶ حدود ۴۰۰ هزار میلیون متر مکعب برآورد شده بود که در صورت ثابت بودن میزان تولید برای ۲۱ سال کفایت می‌کرد. منابع ثابت شده نفت بر اساس برآورد سال ۲۰۰۶ حدود ۳۰۰ میلیون بشکه است که در صورت ثابت ماندن میزان تولید در سطح سال ۲۰۰۴ تا کمتر از ۷ سال دوام می‌آورد. میزان تولید نفت در سال ۲۰۰۵ بالغ بر ۳۱۱ هزار بشکه در روز و میزان تولید گاز طبیعی در همین سال بیش از ۲۲ میلیارد متر مکعب بوده است. ۵۲/۳۰ درصد سوخت تایلند از نفت، ۳۲/۳ درصد از گاز، ۱۳/۱ درصد از ذغال سنگ و ۲/۳ درصد از منابع هیدروالکتریک تامین شود. انرژی خورشیدی و بادی نیز ۱ درصد نیروی برق را تشکیل می‌دهند. به هر رو تایلند وابستگی شدیدی به واردات نفت و برق دارد. در سال

۲۰۰۰، حدود ۸۶ در صد از نفت مصرفی کشور از راه واردات تامین می‌شد. در سال ۲۰۰۵ حدود ۱۷/۶ در صد از ارزش واردات کالاهای بازرگانی تایلد را سوختهای معدنی از قبیل نفت تشکیل می‌داد. ارزش واردات نفت خام در این سال بیش از ۱۷ میلیارد دلار بود. باید دانست که تایلد کشوری با مصرف برق بسیار زیاد است و در حال حاضر (۲۰۰۷) حدود ۷۰ در صد برق مورد نیاز این کشور با بهره‌گیری از نیروگاههای حرارتی از طریق گاز طبیعی و بقیه با استفاده از نفت، زغال سنگ و نیروگاههای آبی تولید می‌شود.

انرژی هسته‌ای

در ماه آوریل ۲۰۰۷ کمیته‌ای برای نظارت بر ساخت نخستین نیروگاه هسته‌ای توسط شورای ملی سیاست‌گذاری انرژی تایلد تشکیل شد و دو ماه بعد شرکت برق تایلد از سرمایه‌گذاری شش میلیارد دلاری برای احداث نخستین نیروگاه اتمی این کشور با ظرفیت تولید ۴ هزار مگاوات برق خبر داد. هزینه‌های عملیات احداث این نیروگاه که در سال ۲۰۲۰ آغاز می‌شود از طریق فروش اوراق سهام و دریافت وام از خارج تامین می‌شود. براساس طرح ۱۵ ساله توسعه منابع انرژی تایلد، این کشور در سال ۲۰۲۱ نیاز به ۳۱/۸ هزار مگاوات برق دارد که بخشی از آن از محل ساخت این نیروگاه هسته‌ای تامین خواهد شد.

سرمایه‌گذاری

در برنامه اول اقتصادی (۶۶-۱۹۶۱) حدود ۲۷/۶ در صد هزینه طرحها از طریق کمکهای خارجی تامین می‌شد. در برنامه دوم حدود ۱۳/۹ درصد، در برنامه سوم ۱۶/۹ درصد از طریق کمکهای خارجی تامین شد. سهم قروض خارجی در برنامه یاد شده به ترتیب ۳۹/۶ درصد، ۳۰/۸ درصد، و ۵۸/۸ درصد بود، اما در برنامه چهارم (۸۱-۱۹۷۷) به میزان ۱۳/۴ درصد رسید، که نشانگر عدم اطمینان برای سرمایه‌گذاری و قطع کمکهای خارجی است. در برنامه پنجم نه فقط سرمایه‌گذاری عمومی کاهش یافت؛ بلکه توجه خاصی به پروژه‌های عمده از جمله

توسعه تأسیسات زیر بنایی دریایی منطقه شرقی، سازمان تلفن تایلند، پروژه‌های ملی ساختمان‌سازی و توسعه نفت و گاز مصرف شد.

تا قبل از سال ۱۹۸۶ سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در اقتصاد تایلند نسبت به سایر کشورهای عضو آسه آن بسیار کم بود و این کشور برای شرکتهای چند ملیتی و سرمایه‌گذاران خارجی جذابیتی نداشت.

در سالهای ۱۹۸۶ تا ۱۹۹۱ افزایش هزینه‌های سرمایه‌گذاری در سایر کشورها و نیز ثبات سیاسی و اقتصادی تایلند، توجه سرمایه‌گذاران خارجی بخصوص ژاپنی‌ها و نیز کشورهای تازه صنعتی شده آسیا مانند چین، هنگ کنگ، کره جنوبی و سنگاپور و تایوان را به این کشور جلب کرد. در سالهای ۱۹۸۷ تا ۱۹۹۶ بیشترین سرمایه‌گذاری خالص خارجی در تایلند از آن زاپن (۳۳/۳ درصد)، هنگ کنگ، تایوان و سنگاپور (جمعاً ۳۶/۶ درصد) آمریکا (۱۶/۵ درصد) و اروپا (۹/۳ درصد) بود.

در سالهای آغاز دهه ۱۹۹۰ و بخصوص در سال ۱۹۹۴ این روند به علت مسکلات ناشی از تنگناهای ساختاری در تایلند دچار وقفه و کاهش شد. تا سال ۱۹۹۴ حدود ۴۹ درصد از سرمایه‌گذاریهای خارجی در بخش صنایع کارخانه‌ای صورت گرفته بود. اما از سال ۱۹۹۵ بیشتر سرمایه‌های خارجی متوجه بخش مستغلات و زمین شد و سهم این بخش از سرمایه‌گذاری خارجی از ۵/۵ درصد در سال ۱۹۹۳ به ۳۳/۵ درصد در ۱۹۹۶ رسید.

با وجود بحران مالی سال ۱۹۹۷ سرمایه‌گذاری خارجی در تایلند تا سال ۲۰۰۱ رو به افزایش گذاشت و جمعاً به ۱۸/۹ میلیارد دلار رسید. ولی از سال ۲۰۰۱ کاهش زیادی در سرمایه‌گذاری سیستم خارجی در تایلند پدیدار شد به قسمی که این میزان در سال ۲۰۰۲ کمی بیش از یک میلیارد دلار و در سال ۲۰۰۳ بالغ بر ۱/۸ میلیارد دلار شد.

دلیل اصلی کاهش عمده در سرمایه‌گذاریها؛ جنگ خلیج فارس و آثار ناشی از آن و رویداد ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ و نیز رقابت برخاسته از ناحیه سایر کشورها برای جذب سرمایه‌های خارجی، نرخ بالای بهره بانکهها، کمبود تسهیلات اساسی در بعضی زمینه‌ها، کاستن از نرخ

مالیات بر ماشین‌آلات وارداتی که باعث شده است سرمایه‌ها به سوی تجارت ماشین‌آلات کشیده شود، ذکر شده است.

از سوی دیگر در پی تصویب قانونی برای اعطای امتیازات بیشتر به سرمایه‌گذاران خارجی در دسامبر ۲۰۰۱ تقاضا برای سرمایه‌گذاری خارجی در تایلد رو به افزایش گذاشت و این روند در سالهای ۲۰۰۴ و ۲۰۰۵ از جهش زیادی برخوردار بود. در سال ۲۰۰۴ بالغ بر ۱۵ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری خارجی به تصویب رسیده که نزدیک به ۸ میلیارد دلار آن بصورت سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (با انتقال ارز) بوده است. همچنین در سال ۲۰۰۵ نیز جمعاً بیش از ۱۴ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری خارجی تصویب شده که بیش از ۸ میلیارد دلار آن سرمایه‌گذاری مستقیم می‌باشد. ارزش سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی تصویب شده در سال ۲۰۰۵ برای هر کشور به شرح زیر بوده است:

ژاپن	۴/۳ میلیارد دلار	اتحادیه اروپا	۰/۸ میلیارد دلار
تایوان	۰/۴ میلیارد دلار	آمریکا	۰/۲ میلیارد دلار
دیگران	۲/۴ میلیارد دلار		

دولت تایلد برای جلب سرمایه‌های خارجی در صنعت تلاش خاصی را آغاز کرده است؛ و ارائه امتیازات ویژه و تسهیلات خاصی رادر شورای سرمایه‌گذاری به تصویب رسانده است. بر اساس برآورد سال ۲۰۰۶، کل سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در تایلد به حدود ۷۰ میلیارد دلار بالغ می‌شود.

۳- بخش خدمات

سهم بخش خدمات (شامل حمل و نقل، ارتباطات، بازرگانی، بانکداری و امور مالی، ادارات دولتی، گردشگری و سایر خدمات) در تولید ناخالص داخلی تایلد در سال ۲۰۰۴ بالغ بر ۴۶/۴ درصد بوده است. در این سال حدود ۳۷/۲ درصد از نیروی کار کشور در این بخش اشتغال داشتند. در دهه ۲۰۰۴ - ۱۹۹۵ نرخ رشد سالانه بخش خدمات به طور میانگین ۱/۶ درصد بوده است.

گردشگری

صنعت گردشگری که یکی از منابع مهم درآمد ارزی تایلند است در سالهای نخست دهه ۲۰۰۰ حدود ۶ درصد تولید ناخالص داخلی را تشکیل می‌داد. در ۱۹۸۲ حدود ۲/۵ میلیون نفر توریست؛ مبلغی معادل ۱/۲ میلیارد دلار یعنی حدود ۷۴ درصد بیش از منسوجات که مهمترین کالای صادراتی تایلند بود، برای این کشور تامین کردند. گسترش سریع توریسم بعد از دهه ۱۹۷۰ و قبل از دهه ۱۹۸۰ منجر به طراحی برنامه‌هایی جاه‌طلبانه برای هتلداری شد. تعدادی از شرکتهای تجاری عمده تایلندی که قبلاً کمتر بامسئله توریسم سر و کار داشتند، شروع به سرمایه‌گذاری‌های سنگین در این بخش نمودند ولی کاهش قابل توجه در نرخ رشد توریسم از ۱۹۸۵ منجر به پیدایی اضافه ظرفیت شد. زیرا در فاصله سالهای ۱۹۸۲ و ۱۹۸۵ کل بازدیدکنندگان خارجی تایلند ۲/۲ درصد افزایش یافت، در حالی که تعداد اطاقهای هتلها ۳۳ درصد افزایش یافت. در ۱۹۸۵، ۳۰ درصد اطاقهای هتلها مورد استفاده نبود، از این رو هتلهای درجه‌ای بعضاً اجاره‌های خود را تا ۷۰ درصد کاهش دادند. ولی در سال ۱۹۸۶ نرخ جذب توریسم در هتلهای بانکوک از ۶۵ درصد به ۷۰ درصد افزایش یافت.

در برنامه عمرانی سال ۱۹۸۷-۹۱ تاکید عمده‌ای بر صنعت توریسم مبذول شد و از جمله شهرهای بانکوک، چیانگ مای و پاتایا و پوکت در مناطق ساحلی مورد توجه واقع شدند و سال ۱۹۸۷ به عنوان سال توریسم نامگذاری شد. پس از آن برنامه‌ریزی‌های زیادی برای جلب جهانگردان به تایلند صورت گرفت و نتایج خوبی به بار آورد تا آنجا که در حال حاضر توریسم یکی از مهمترین منابع تامین ارز خارجی در تایلند است و برآورد شده است که این صنعت در سالهای آغاز دهه ۲۰۰۰ حدود ۶ درصد تولید ناخالص داخلی را تامین می‌کرد. بر اساس آمار سال ۲۰۰۷ بیش از ۲/۳ میلیون نفر یا معادل ۶/۵ درصد نیروی کار تایلند در هتلها و رستورانها مشغول به کار بوده‌اند. در سال ۲۰۰۴ نزدیک به ۱۲ میلیون توریست وارد تایلند شده و در آمدی بالغ بر ۳۸۴/۳۶۰ میلیون بات برای تایلند به ارمغان آورده‌اند، که این ارقام چه از حیث توریستهای ورودی و چه از نظر درآمد نسبت به سالهای قبل افزایش داشته است.

در سالهای اخیر عوامل عمده‌ای بر صنعت توریسم تایلند اثر گذاشته است. اول حملات تروریستی در جزیره بالی اندونزی در اکتبر ۲۰۰۲ و دیگری پدیده سونامی و زلزله ۹/۸ ریشتری در سواحل تایلند در دسامبر سال ۲۰۰۴. بر اثر این رویدادها میزان ورودی توریستها به تایلند به مقدار کمی کاهش یافت. همچنین وضعیت ناآرام استانهای جنوبی و بخصوص حملات تروریستی سال ۲۰۰۵ به فرودگاه بین‌المللی «هات یای» واقع در جنوب تایلند و نیز انفجار دومین بمب در جزیره بالی رشد صنعت توریسم تایلند را باکندی مواجه کرد. عوامل دیگری نظیر شیوع بیماری سارس در مارس ۲۰۰۳ و شیوع آنفلوآنزای مرغی در سال ۲۰۰۴ بر صنعت توریسم تایلند اثرگذار بود.

درآمد سالانه صنعت گردشگری تایلند حدود ۱۰ الی ۱۲ میلیارد دلار است و بهترین فصل جذب گردشگران، تعطیلات کریسمس و سال نو میلادی است که گرمای هوا در بانکوک و شهرهای جنوبی تایلند تا حدودی کاهش می‌یابد. از این رو در ماههای ژانویه و فوریه هر سال (دی - بهمن) میزان سفر گردشگران اروپایی و آمریکایی به تایلند به اوج خود می‌رسد.

معمولاً بیشتر گردشگران تایلند را اتباع ژاپن و مالزی تشکیل می‌دهند و پس از آن اتباع چین، کره جنوبی و سنگاپور و تایوان قرار دارند. در سال ۲۰۰۴ نزدیک به ۱۲ میلیون نفر توریست وارد تایلند شد که نزدیک به یک میلیون و دویست هزار نفر آن‌ها را اتباع ژاپن و یک میلیون و سیصد و نود هزار نفر آن‌ها را اتباع مالزی تشکیل می‌دادند.

درآمد ارزی تایلند از صنعت توریسم در سال ۲۰۰۶ به ۲۲ میلیارد و ۸۵۰ میلیون دلار بالغ شد و پیش‌بینی شده است که این رقم در سال ۲۰۰۷ با ۱۴/۸ میلیون توریست به حدود ۲۵ میلیارد و ۷۰۰ میلیون دلار برسد. (واحد مرکزی خبر ۲۰۰۷/۳/۵)

۱- بر اساس آمار رسمی ۵۲۰۰ نفر در تایلند کشته شدند که نیمی از آنها گردشگران خارجی بودند. بیشترین خسارت به استان «فانگ نا» در سواحل جنوب غربی تایلند وارد آمد.

آمار توریستهای ورودی به تایلند از ۲۰۰۲ تا ۲۰۰۶

سال	شمار توریست	میزان درآمد
۲۰۰۲	۱۰/۸ میلیون نفر	۱۰/۳ میلیارد دلار
۲۰۰۳	۹/۷ میلیون نفر	۱۰/۴ میلیارد دلار
۲۰۰۴	۱۱/۷ میلیون نفر	۱۳ میلیارد دلار
۲۰۰۵	۱۱/۵ میلیون نفر	۱۴ میلیارد دلار
۲۰۰۶	۱۴ میلیون نفر	

حمل و نقل و ارتباطات

الف: حمل و نقل شهری و زمینی

اکثر سرویسهای اتوبوسرانی توسط وزارت ارتباطات و زیر نظر دولت عمل می‌کنند. سرویسهای مینی بوسرانی در مواردی زیر نظر دولت، و بسیاری از آنها خارج از کنترل دولت، و به اصطلاح، غیر قانونی، فعالیت دارند. علاوه بر این قایقهای موتوری در راههای آبی و نیز موتورسیکلت‌های سه چرخ که به عنوان تاکسی کار می‌کنند، در تایلند مشاهده می‌شوند. راه‌آهنهای محدودی نیز رفت و آمد از شهر به حومه را سرویس می‌دهد.

در بانکوک سیستم اتوبوسرانی در اختیار سازمان حمل و نقل عمومی بانکوک است. در این شهر ۲۴ شرکت اتوبوسرانی در ۱۹۷۵ به بخش خصوصی واگذار شد تا مشکلات مربوطه را به سرعت برطرف سازد و دولت در پی مشورتهایی با مسئولان فن مبادرت به تاسیس سازمان اتوبوسرانی نمود. این سازمان با مشکلات عدیده‌ای مواجه شد، ناچار به اجاره اتوبوس و انعقاد قراردادهایی اقدام نمود.

از مشکلات مربوط به این امر فشار برای گسترده‌تر کردن نقش بخش خصوصی در سیستم حمل و نقل بانکوک است. در حال حاضر تعداد قابل توجهی مینی‌بوس که رقیب اتوبوسها هستند، در امر جابجایی مسافر بانکوک فعالیت دارند.

کل شبکه راههای زمینی تایلند حدود ۲۵۵۰۰۰ کیلومتر است. از این میزان ۶۵۰۰۰ کیلومتر بزرگراه و راههای اصلی است. در ۱۹۸۷ بانک جهانی، وامی معادل ۵۰ میلیون دلار امریکا جهت توسعه راههای زمینی در اختیار تایلند قرارداد. مؤسسات مربوط به حمل و نقل مسافر بانکوک به قرار زیرند:

- سازمان حمل و نقل عمومی بانکوک
- بخش بزرگراهها
- بخش حمل و نقل زمینی
- سازمان حمل و نقل سریع تایلند BRT

مترو و ترن هوایی بانکوک

در طرح جامع شهر بانکوک خطوط ریلی موکداً برای رفع معضل ترافیک و حمل و نقل عمومی مورد توجه قرار گرفته است. عمده توجه طراحان خطوط ریلی به سه جنبه معطوف بوده است که می‌بایست زیر نظر اداره حمل و نقل کلان شهر بانکوک (BMTA) اما توسط سه ارگان مختلف مورد اجرا واقع شود. برای جلوگیری از ایجاد خطوط موازی و دوباره کاری بین این ارگانها سه سیستم مورد توجه واقع شد که عبارتند از:

سیستم Hope Well، سیستم متروی زیر زمینی (MRTA) و سیستم ترن هوایی (BTS).

ساخت سیستم Hope Well در سال ۱۹۹۶ آغاز گردید اما به دلیل اشتباه در برآوردهای اولیه و هزینه‌های سنگین با قطع منابع مالی در همان سال متوقف گردید. در نتیجه سازه‌های عظیم بتنی مربوط به آن به عنوان سازه‌های بی مصرف در سراسر خیابانهایی که از قسمتهای مختلف شهر به فرودگاه بین‌المللی بانکوک می‌روند به حال خود رها شده‌اند و با توجه به هزینه‌های بسیار سنگین تخریب سازه‌های بزرگ بتنی به نظر نمی‌رسد که فعلاً کسی متقبل این هزینه‌های سنگین گردد.

سیستم مترو

پروژه مترو^۱ در یک خط ۲۰ کیلومتری تماماً زیر زمینی بین ترمینال خط اصلی راه آهن هالامفونگ و بخش بانگ سو در شمال شهر افتتاح و از سال ۲۰۰۴ در حال اجرا می‌باشد. این خط که به «خط آبی» مشهور است کمک زیادی به حل مشکل ترافیک در بانکوک کرده است.

سیستم ترن هوایی

امروزه پروژه ترن هوایی بانکوک اجرا و افتتاح شده است. این پروژه توسط یک کنسرسیوم به نام سیستم حمل و نقل بانکوک^۲ با یک قرارداد ۳۰ ساله ساخت و بهره برداری برای دو خط اجرا گردیده است. از آنجایی که تقریباً تمامی این سیستم به صورت در ارتفاع (Elevated) ساخته شده به آن نام ترن هوایی داده‌اند. شرکت زیمنس طرف قرارداد تجهیزات برقی و مکانیکی و شرکت ایتال تایی (ItalThai) طرف قرارداد کارهای عمرانی این پروژه بوده‌اند.

این پروژه در ۵ دسامبر ۱۹۹۹ (هفتاد و دومین سالروز تولد پادشاه تایلند) افتتاح گردیده است. ترن هوایی بانکوک شامل دو خط می‌باشد که در بخش مرکزی شهر و در امتداد سه کریدور اصلی بر روی سازه‌های بتنی مرتفع اجرا گردیده است.

در یک منطقه تجاری به نام مرکز سیام Siam Centre و در نزدیکی مرکز تجارت جهانی و استادیوم بین‌المللی بانکوک دو خط ترن هوایی یکدیگر راقطع می‌کنند. در محل تقاطع این دو خط یک پلاتفورم ساخته شده و در واقع ایستگاه سیام محل اصلی تبادل مسافری بین دو خط می‌باشد.

خطوط ترن هوایی به نام سوکومویت (خط ۱) و سیلوم (خط ۲) شناخته می‌شوند که در واقع نام آنها از نام خیابانهای اصلی هم امتداد آنها گرفته شده است.

خط سوکوم ویت (خط ۱) از ترمینال شرقی در (اورنود) آغاز شده و تا سیام و از آنجا به

1- MRTA(Mass Rapid Transit Authority)

2- BTS(Bangkok Transportation System)

(مورچیت) در نزدیکی ترمینال اتوبوسرانی شمالی امتداد می‌یابد. خط سیلوم (خط ۲) از (ساتورن تاکسین) به سیام و از آنجا تا استادیوم بین‌المللی امتداد یافته است.

در طرح اولیه قرار بود پروژه روزانه ۶۸۰۰۰۰ مسافر راجا به جا نماید. ضمن آنکه پروژه در هر سال ۳۳۰ روز فعال خواهد بود و قیمت بلیت حداقل ۲۵ بات (Baht) باشد پیش بینی شده بود که سالیانه رقمی معادل ۱۴۰/۲۵ میلیون دلار آمریکا درآمد پروژه خواهد بود. در این حالت نرخ بازگشت سرمایه معادل ۱۶/۶ درصد ارائه شده بود.

در حالیکه در شرایط فعلی استقبال از سیستم کم بوده و در شرایط اوج ازدحام تنها ۱۰۵۰۰۰ مسافر در روز از این سیستم استفاده می‌نمایند و در آمد حاصل از این تعداد مسافر حتی کفاف تامین هزینه‌های روز مره بهره برداری را نیز نمی‌نماید.

دلیل اصلی عدم استقبال از این سیستم بهای زیاد بلیت آن است. قیمت بلیت بین ۱۰ تا ۴۰ بات (baht) تعیین شده در حالی که در همان شرایط برای خطوط اتوبوسرانی که درست به موازات این خطوط دارای مسیر می‌باشند قیمتها یک سوم است.

امروزه دیگر تقریباً دیدن اتوبوسهایی لبریز از جمعیت در حالی که خطوط ترن هوایی خالی درست از بالای سر آنها عبور می‌کند برای مردم عادی شده است.

با این وجود انتظار می‌رود با بهبود وضعیت معیشتی مردم و همچنین با افزایش سفرها به تدریج این سیستم مورد استقبال مردم واقع شود و باید اضافه کرد که تقریباً تمامی سیستمهای جدید دچار این رکود اولیه در منحنی بهره‌برداری هستند که ممکن است بعضاً سالهای متمادی به طول بینجامد. الگوی روزانه استفاده از ترن هوایی بانکوک بسیار غیر معمول است، استفاده صبحگاهی از این سیستم خیلی کم است حتی در ساعت اوج ترافیک صبحگاهی تنها ظرفیت نشسته واگنها تکمیل می‌شود و به ندرت مسافری در حالت ایستاده قابل مشاهده است. این وضعیت بانزدیک شدن به ظهر و کاهش تراکم ترافیک در خیابانها کمی روند صعودی پیدا کرده و در حوالی غروب کاهش چشمگیری می‌یابد. اغلب مسافران از قشر جوان هستند و بعضی از جوانترها آن را نوعی مسافرت مهیج (شهربازی) می‌دانند در حالی که افراد مسن تر اغلب تمایل

کمتری به مسافرت با ترن هوایی داشته و بعضی از آنها که این تجربه را داشته‌اند آن را ترسناک توصیف کرده و از تجربه مجدد سفر با آن می‌هراسند.

بدیهی است که هر سیستمی باید از نظر اقتصادی توجیه‌پذیر باشد. در شرایط فعلی سیستم ترن هوایی بانکوک فاقد این توجیه اقتصادی است لیکن این امید وجود دارد که با اصلاحات اقتصادی و کمکهای دولت به این سیستم شرایطی فراهم شود که بازده این سیستم مثبت شده و تمایل بخش خصوصی برای توسعه آن ایجاد شود. در غیر این صورت سیستم فعلی ناگزیر از ادامه کار باز ایستاده و به سرنوشت سیستم Hope Well دچار خواهد گردید.

ب - کشتیرانی

در تایلند شبکه وسیعی از راههای آبی برای حمل و نقل کالا وجود دارد. بندر بانکوک مهمترین بندر تایلند و همچنین از مهمترین بنادر جنوب شرقی آسیاست. یک بندر مهم دیگر نیز در لام چابانگ (Laem Chabang) واقع در ۱۰۵ کیلومتری جنوب شرقی بانکوک احداث شده است. با راه‌اندازی ترمینال این بندر در سال ۱۹۹۲ تحول عظیمی در صنایع و حمل و نقل دریایی تایلند پیدا شده است. حدود ۹۰ درصد واردات و صادرات تایلند از بندر بانکوک و لام چابانگ صورت می‌گیرد. در سالهای ۲۰۰۳-۲۰۰۴، ۷۰۶۰ فروند کشتی با ظرفیت ۲۸/۶۵۶ میلیون تن به بندر بانکوک وارد و با ظرفیت ۱۸/۸۷۲ میلیون تن این بندر را ترک کرده‌اند. این بندر که در سی کیلومتری مصب رودخانه چائوفرایا قرار دارد می‌تواند کشتی‌های تا ظرفیت ده هزار تن و آبخور ۲۸ هزار پایی را بپذیرد. دو بندر مهم دیگر عبارتند از «پراچاپ» و «سیراچا» همچنین بیش از ۱۵۰ بندر خصوصی در کنار این رودخانه و سواحل جنوبی و شرقی تایلند قرار دارند. تایلند همچنین دارای ۴۰۰۰ کیلومتر راه آبی است که در بیش از ۳۷۰۰ کیلومتر آن می‌توان از قایقهای بزرگ استفاده کرد.

شرکت‌های عمده کشتیرانی

Jutha Maritime Public Co Ltd: Mano Tower, 2nd Floor, 153 Soi39, Thanon Sukhumvit, Bangkok 10110; tel.(2)260-0050; fax(2) 259-9825; e-mail jutha@loxinfo.co.th; services between Thailand, Malaysia, Korea, Japan and VietNam;

Precious Shipping Public Co Ltd: Cathay House, 7th Floor, 8/30 Thanon Sathorn Nua, Khet Bangrak, Bangkok 10500; tel, (2) 696-8800; fax (2) 633-8460; e-mail psl@preciousshipping.com; internet www.preciousshipping.com;

Regional Container Lines Public Co Ltd: Panjathani Tower, 30th Floor, 127/35 Thanon Ratchadaphisek, Chongnonsee Yannawa, Bangkok 10120; tel. (2) 296-1088; fax(2)296-1098; e-mail rclbkk@rclgroup.com;

Siam United Services Public Co Ltd: 30 Thanon Ratburana, Bangprakok, Ratburana, Bangkok 10140; tel, (2) 428-0029; fax (2) 427-6270; f. 1977;

Thai International Maritime Enterprises Ltd: Sarasin Bldg, 5th Floor, 14 Thanon Surasak, Bangkok 10500; tel. (2) 236-8835; services from Bangkok to Japan;

Thai Maritime Navigation Co Ltd: Manorom Bldg, 15th Floor, 51 Thanon Rama IV, Klongtoey, Bangkok 10110 ; tel. (2) 672-8690; fax (2) 249-0108; e-mail tmn@tmn.co.th; internet www.tmn.co.th; services from Bangkok to Japan, the USA, Europe and ASEAN countries;

Thai Mercantile Marine Ltd. 599/1 Thanon Chua Phloeng, klongtoey,

Bangkok 10110; tel.(2) 240-2582; fax(2)249-5556;e-mail tmmbkk@asiaaccess.net.th; f. 1967; services between Japan and Thailand;

Thai Petroleum Transports Co Ltd: 355 Thanon Sunthornkosa, POB 2172 , Klongtoey , Bangkok 10110 ; tel. (2) 249-0255;

Thoresen Thai Agencies Public Co Ltd: 26/26 -27 Orakarn Bldg, 8th Floor, 26-27 Soi Chidlom, Thanon Ploenchit, Kwang Lumpinee, Khet Pathumwan, Bangkok 10330; tel.(2)254-8437; fax (2) 655-5631; e-mail: tta@thoresen.com; shipowner, liner operator, shipping agent (in Thailand and Viet Nam), ship repairs, offshore and diving services;

Unithai Group: 11th Floor, 25 Alma Link Bldg, Soi Chidlom, Thanon Ploenchit, Pathumwan, Bangkok 10330; tel. (2) 254-8400; fax (2) 253-3093; e-mail: gerrit.d@unithai.com; internet www.unithai.com; regular containerized/break-bulk services to Europe, Africa and Far East; also bulk shipping/chartering;

نهادهای زیر نیز عهده دار امور دریانوردی و کشتیرانی تایلند هستند:

Marine Department: 1278 Thanon Yotha, Talsrdnoi, Sam-phanthawong, Bangkok 10100; tel. (2) 233-1311; fax (2) 236-7148; e-mail marine@md.go.th; internet www.md.go.th;

Office of the Maritime Promotion Commission;

19 Thanon phra Atit, Bangkok 10200; tel. (2) 281-9367; e-mail motc@motc.go.th;

internet www.ompc.moto.go.th; f. 1979;

Port Authority of Thailand: 444 Thanon Tarua, Klongtoey, Bangkok

10110; tel. (2) 269-3000; fax (2) 249-0885; e-mail patonline@port.or.th; internet www.port.or.th; 18 berths at Bangkok Port, 12 berths at Laem Chabang Port.

ج - حمل و نقل هوایی:

در تایلند حدود ۱۰۶ فرودگاه وجود دارد که مهم‌ترین آنها عبارتند از فرودگاه بین‌المللی بانکوک (دون موانگ) با ظرفیت جابجایی ۲۵ میلیون مسافر در سال و فرودگاه‌های بین‌المللی در چیانگ‌مای، چیانگ‌رای، هات یای، پوکت و صورت تانی و نیز فرودگاه نظامی «یوتاپائو». در سپتامبر ۲۰۰۵ فرودگاه جدید و مجهز بانکوک بنام «فرودگاه بین‌المللی سووارنابومی» (Suvarnabhumi) در جنوب شرقی این شهر گشایش یافت که قابلیت ورود و خروج ۴۵ میلیون مسافر در سال و ۷۶ پرواز در ساعت و جابجایی ۳ میلیون تَن بار در سال را دارد. افزون بر شرکت «خطوط هوایی بین‌المللی تایلند» شرکتهای هوایی متعددی در خطوط داخلی این کشور فعالیت دارند که به شرح زیرند:

Air Andaman: 87 Nailert Bldg, 4th Floor, Unit 402A. Thanon Sukhumvit, Bangkok; tel. (2) 251-4905; fax (2) 655-2378; internet www.airandaman.com; f. 2000; regional, scheduled passenger and charter services.

Bangkok Airways: 99 Mu 14, Thanon Vibhavadirangsit, Chom Phon, Chatuchak, Bangkok 10900; tel. (2) 265-5678; fax (2) 265-5500; e-mail: reservation@bangkokair.com; internet www.bangkokair.com; f. 196 privately owned; scheduled and charter passenger services to regional and domestic destinations;

Kampuchea Airlines (OX): 138/70 Jewellery Centre, 17th Floor, Thanon Nares, Bangrak, Bangkok 10500; tel. (2) 267-3210; fax (2) 267-3216;

e-mil bondmx@yahoo. com; f. 1997; owned by Cambodian govt (51%) and Orient Thai Airlines (49%); regional passenger flights from Phnom-Penh to Hong Kong and Bangkok;

Nok Air: 89 Thanon Vibhavadi Rangsit, Bangkok 10900; tel. (2)513-0121; fax (2)513-0203; e-mail public.info@thaiairways. co. th ;f.2004; 39%- owned by Thai Airways International Public Co Ltd; flights to six domestic destinations;

One-Two-Go: 138/70 17th Floor, Jewellery Centre ,Thanon Nares, Bangrak, Bangkok 10500; tel. (2)267-3210; fax (2) 267-3216; e-mail: info@orient-thai.com; internet:www. onetwo-go. com; f. 2003

Orient Thai Airlines: 138/70 17th Floor. Jewellery Centre, Thanon Nares, Bangrak, Bangkok 10500; tel. (2) 267-3210; tax (2) 267-3217; e-mail: info@orient-thai.com; internet:www.orient-thai.com; f. 1993 (as Orient Express Air;) domestic and international flights;

PB Air: 101 Thanon Samsen, Bangkok 10300, tel. (2) 261-027); fax (2) 261-0229; e-mail admin@pbair. com; internet www.pbair. com; f. 1990; scheduled domestic passenger services;

Phuket Airlines: 1168/102, 34th Floor, Lumpini - Tower - Bldg Thanon Rama IV, Thungmahamek, Bangkok 10120; tel. (62) 679-8999; fax (62) 679-8236; e-mail info@phuketairlines. com; internet:www. phuketairlines. com; f. 1999; domestic passenger services linking Ranong to Bangkok, Had Yai and Phuket;

Thai AirAsia Co Ltd: Bangkok ; internet www.airasia.com; f. 2004; jt venture between Shin Corpn Public Co Ltd (51%) and Malaysia's Air Asia

Sdn Bhd (49%); low-cost domestic flights;

Thai Airways International Public Co Ltd (THAI): 89 Thanon Vibhavadi Rangsit, Bangkok 10900; tel. (2) 513-0121; fax (2) 513-0203; e-mail public.info@thaiairways. co.th; internet www. thaiair com; f. 1960; 93% govt-owned.

د: راه آهن

در حال حاضر دو مؤسسه دولتی در تایلند به امور راه آهن می پردازند:

۱- راه آهن دولتی تایلند که در ۱۸۱۹ تأسیس شد.

۲- سازمان حمل و نقل سریع و اتوبانهای تایلند.

در ۲۰۰۳ بیش از ۴۰۷۱ کیلومتر راه آهن در تایلند وجود داشته است. خط شمالی به طول ۷۴۱ کیلومتر از بانکوک به چیانگ مای، خط جنوبی به طول ۹۹۰ کیلومتر از بانکوک تا مرز مالزی امتداد یافته و به خطوط راه آهن مالزی می پیوندد.

خط دیگری از خط جنوبی در هادیای جدا شده و به طول ۲۱۴ کیلومتر در سواحل شرقی قسمت شبه جزیره تاموگنای کوموک ادامه دارد که بعداً به خط مالزی می پیوندد. خطوط دیگری به طول ۱۹۰، ۲۶۴، ۳۶۰، ۲۵۰، ۳۱۱ و ۲۵۵ کیلومتر نواحی مختلف شمالی، شرقی و مرزی با کامبوج و لائوس را به یکدیگر متصل می سازد.

بانکداری

تا چندی پیش حوزه فعالیت بانکهای بازرگانی به بانکداری بازرگانی محدود می شد. فعالیت بانکهای بازرگانی مطابق قانون بانکداری بازرگانی مصوب ۱۹۶۲ منحصر به چهار بخش؛ سپرده گذاری، دادن وام، مالیه تجارت بین المللی، و معاملات ارزهای خارجی شده است. بنابر قانون، بانکهای تجاری اجازه مشارکت در امور مربوط به بانکداری همچون بیمه عمر، انبارداری،

و معاملات اوراق بهادار را ندارند.

اما اکثر بانکها با تأسیس شرکت و مؤسسات وابسته بیمه، مالیه، اوراق بهادار و انبارداری و اختصاص مالکیت ده درصد از سهام این شرکتها به خود (حداکثر سهامی که بانکها می‌توانند مطابق قانون در سایر مؤسسات داشته باشند) توانسته‌اند بر این مانع قانونی غلبه کنند. بقیه سهام این مؤسسات یا در اختیار سهام‌داران عمده این بانکها و یا در اختیار مردم است. گذشته از این محدودیتها، بانک (مرکزی) تا بلند مسئولیت تعیین نرخ بهره انواع سپرده و وام و اعتبار و نیز تعیین نرخ تبدیل بات بر اساس سببی از ارزهای خارجی بر مبنای قیمت روز را دارد. چارچوب مقررات و قوانینی که در بالا گذشت، رقابت در نظام بانکی تا بلند و نقل و انتقال سرمایه را محدود نموده و مانعی در جهت توسعه فرآورده‌ها و تکنیکهای بازاریابی نوین شمرده می‌شود. در عین حال باید توجه داشت این محدودیتها هنگامی که بانکداران تا بلند هنوز نیازمند فراگیری هنر بانکداری بازرگانی بودند، باعث ثبات در نظام بانکداری شده است.

نرخ سود بانکی: (در دسامبر ۲۰۰۶)

نرخ بهره پس‌انداز (سپرده‌های دیداری کوتاه مدت) در حدود یک درصد است. لیکن نرخ سود حسابهای سپرده مدت‌دار از ۶ ماهه تا ۲ ساله بین ۲ تا ۵/۵ درصد متغیر است.

ترکیب حسابهای بانکی در سال ۲۰۰۶:

حساب جاری	۴ درصد
پس‌انداز	۳۵ درصد
سه ماهه	۲۳ درصد
شش ماهه	۱۱ درصد
یکساله	۱۷ درصد
بیش از یکسال	۷ درصد
حسابهای ارزی	۳ درصد

در سال ۲۰۰۶ درصد حسابهای سپرده یکساله افزایش یافت و سهم سایر حسابها بخصوص حساب پس انداز و حسابهای سپرده بیش از یکسال کاهش داشت.

ترکیب وامهای بانکی در شبکه بانکی تایلند در دسامبر ۲۰۰۶:

الف - وامهای شرکتها:	۷۹ درصد	ب- وامهای مصرفی و شخصی	۲۱ درصد
بخش صنایع	۳۴/۳ درصد	خانه سازی	۵۶ درصد
بخش بازرگانی	۲۱/۲ درصد	وامهای شخصی	۳۳ درصد
بخش مالی	۱۱/۸ درصد	وامهای کارت اعتباری	۱۱ درصد
بخش خدمات	۹/۹ درصد		
بخش خدمات عمومی	۷/۶ درصد		
بخش مستغلات	۷/۲ درصد		

بانک مرکزی

بانک تایلند در ۱۹۴۲ تأسیس شد. سرمایه بانک حدود ۲۰ میلیون بات است. ذخایرش بالغ بر ۲۹/۸۶۰ میلیارد بات و میزان سپردههای آن برابر ۷۶۲/۸۴۶ میلیارد بات است.

بانکهای تجاری

Bangkok Bank Public Co Ltd: 333 Thanon Silom, Bangrak, Bangkok 10500; tel. (2) 231-4333; fax (2) 231-4742; e-mail info@bangkokbank.com; internet:www.bangkokbank.com;f. 1944; cap.1,399,935m., re 62,842m., dep. 1,186,111m. (Dec. 2004); 49% foreign-owned;

Bank of Asia Public Co Ltd: 191 Thanon Sathorn Tai, Khet Sathorn, Bangkok 10120; tel. (2)287-2211; fax (2) 287-2973; e-mail webmaster@boa.co. th; internet www.bankasia4u.com; f. 1939; cap. 50,954m., res-9,376m., dep.

147,431m. (Dec. 2003); 78.855-owned by ABNAMRO Bank NV;

Bank of Ayudhya Public Co Ltd: 1222 Thanon Rama III, Bang Phongphang, Yan Nawa, Bangkok 10120; tel. (2) 296-2000; fax:(2)683-1275; e-mail:webmaster@krungsri.com;internet:www.krungsri.com; f.1945; cap. 28,503m., res36,623m., dep. 436,503m. (Dec. 2003);

Krung Thai Bank Public Co Ltd: (State Commercial Bank of Thailand): 35 Thanon Sukhumvit, Klongtoey, Bangkok 10110; tel. (2) 255-2222; fax(2)255-9391; e-mail:ptsirana@ktb.co.th;internet:www.ktb.co.th; f. 1966; cap. 57,602.8m., res 9,014.lm., dep. 1,046,222.4m. (Dec. 2003);

Siam City Bank Public Co Ltd: 1101 Thanon Petchburi Tadmai, Bangkok 10400; tel (2) 208-5000; fax (2) 253-1240; e-mail pr@scib. co.th; internet www.scib.co.th; f. 1941; cap. 21,128m., res 7,245m., dep. 426, 425m. (Dec. 2003);

Siam Commercial Bank Public Co Ltd: 9 Thanon Ratchadaphisek, Lardyao, Chatuchak, Bangkok 10900; tel. (2) 544-1111; fax (2) 937-7754; e-mail:webmaster@telecom.scb.co.th; internat www.scb.co.th; f. 1906 ; cap. 31,305m., res 91,337m., dep. 612,697m. (Dec, 2001); 477 local brs, 4 overseas brs.

Standard Chartered Bank (Thai) Public Co Ltd: 90 Thanon Sathorn Nua, Silom, Bangkok 10500; tel. (2) 233-2111; fax (2) 236-1968; e-mail:suteel@samart.co.th; internat: www.standardcharterednakornthon.co th; f. 1933; as Wang Lee Bank Ltd. renamed 1985; cap. 7,003m., res 255m., dep. 57,174m. (Dec. 2002); 67 brs.

Thai Military Bank Public Co Ltd: 3000 Thanon Phahon Yothin, Bangkok 10900; tel. (2) 299-1111; fax (2) 273-7121; e-mail tmbir@tmb.co.th; f. 1957 cap. 104,080m., res 19,883m., dep. 338,646m. (Dec, 2003); 367 local brs, 3 overseas brs.

United Overseas Bank (Thai) CL (UOBT): 191 Thanon Sathorn Tai, Bangkok 10120; tel. (2) 343-3000 fax (2) 287-2973; e-mail: webmaster@uob.c.th; internet www.uob.co.th; f. 1998 cap. 9,847m., res 58m., dep. 51,340m. (dec. 2003); 37 brs.

ABN AMRO Bank NV (Netherlands): Bangkok City Tower, 3rd-4th Floors, 179/3 Thanon Sathorn Tai, Bangkok 10120; tel. (2) 679-5900; fax (2) 676-5901; e-mail: wholesale.@clients.internet www.abnamro.com;

Bank of America, NA(USA): Bank of America Centre , 2/2 Thanon Witthayu, Bangkok 10330; tel. (2) 251-6333; fax (2) 253-1905; f. 1949; cap. p.u. 2,000m. (May 1998);

Bank of China (People's Republic of China): Bangkok City Tower, 179 Thanon Sathorn Tai, Bangkok 10120 ; tel, (2) 268-1010; fax (2) 268-1020

Bank of Nova Scotia (Canada): Ground Floor, Ploenchit Tower. 898 Thanon Ploenchit, Bangkok 10330; tel (2) 263-0303 ; fax(2) 263-0150; e-mail bbangkok@scotiabank. com;

Citibank, NA (USA): Sangtongtanee Bldg, 82 Thanon Sathorn Nua, Bangrak. Bangkok 10500; tel(2) 232-2000; fax (2) 639-2564; internet: www.citibank. com/thailand; cap.p.u. 3,849m., dep . 9,483m. (Feb. 1996);

سازمانهای توسعه مالی

- بانک کشاورزی و تعاونی‌های کشاورزی در ۱۹۶۶ تأسیس شد.
- هیئت سرمایه‌گذاری در ۱۹۵۸ تأسیس شد که هدف آن نیز پشتیبانی اقتصادی و اجتماعی از مزایای سرمایه‌گذاری است.
- بانک مسکن در ۱۹۵۳ تأسیس شد.
- بانک پس‌انداز تایلند در ۱۹۱۳ تأسیس شد.
- گروه مالی صنعتی تایلند که در ۱۹۵۳ تأسیس شد. هدف آن تلاش در مدرنیزه کردن، گسترش و ایجاد شرکتهای صنعتی در بخش خصوصی، توسعه بازارهای سرمایه، ارائه قروض بلند مدت و میان مدت و... می‌باشد.
- اداره صنایع و تأسیسات مالی کوچک در ۱۹۶۴ تأسیس شد تا تدارکات مالی شرکتهای کوچک صنعتی را فراهم سازد.
- انجمن بانکداران تائی نیز به منظور هماهنگ ساختن سیاستها ایجاد شده است.

امور بیمه

- در سال ۲۰۰۴ حدود ۲۵ شرکت بیمه عمر و ۸۳ شرکت بیمه عمومی در تایلند فعال بودند. مهمترین آنها عبارتند از:
- شرکت بیمه بانکوک در ۱۹۴۷ تأسیس شد.
  - شرکت بیمه متحد بانکوک.
  - شرکت بیمه چین.
  - شرکت ایترلایف.
  - شرکت بیمه بین‌المللی.
  - شرکت بیمه اقیانوس ۱۹۴۹.
  - شرکت بیمه پایبون ۱۹۲۷.

- شرکت بیمه جنوب شرقی ۱۹۴۶.
- شرکت بیمه تجاری تایلند ۱۹۴۰.
- شرکت بیمه بهداشتی تائی ۱۹۷۹.
- شرکت بیمه تائی ۱۹۳۸.
- شرکت بیمه زندگی تائی ۱۹۴۷.
- شرکت بیمه ویلسون ۱۹۵۱.
- در تایلند دو انجمن برای بیمه‌های عمومی و بیمه‌های عمر تاسیس شده است.

سازمانهای تجاری و صنعتی تایلند

- هیئت تجاری تایلند ۱۹۵۵
- سازمان مرکزی بازاریابی شکر ۱۹۸۱
- سازمان صنعتی جنگلداری ۱۹۴۷
- هیئت توسعه اجتماعی و اقتصادی ملی
- اداره هیئت شکر و نیشکر وابسته به وزارت صنایع
- مقام صنعت نفت تایلند ۱۹۷۸
- سازمان دولتی کائوچو
- سازمان تلفن تایلند

انجمنهای صنعتی و تجاری

- انجمن برنج‌کاران
- فدراسیون صنایع
- انجمن صادرکنندگان برنج
- انجمن تایلندی برنج‌کاری

- انجمن کارخانه‌های چوب بری
- انجمن تولیدکنندگان مواد غذایی تائی
- انجمن تولیدکنندگان و صادرکنندگان ذرت
- انجمن کارخانه‌داران صنایع داروئی تائی
- انجمن تجار کائوچو
- انجمن ابریشم تایی
- انجمن تاپیوکای تجاری ژاپن
- انجمن صنایع نساجی تایلند
- انجمن صادرکنندگان لاستیک تایلند
- انجمن متحده تجار منسوجات

شرکتهای عمده تجاری

- گروه لابراتوارهای آتلاتتیک
- شرکت صنایع فولاد بانکوک
- شرکت صنایع شیمیایی
- شرکت سیمان جالاپراتان
- شرکت مجتمع عمومی کارناسوتا
- شرکت صنایع شکر خون کائن
- شرکت سیمان سیام
- شرکت شیمیایی سیام
- شرکت موتور اروپایی سیام
- شرکت تولیدات مواد غذایی سیام
- شرکت کاغذ و خمیر کاغذ سیام

- شرکت صنعتی تانین
- شرکت شیشه آساهی تائی
- شرکت استیل کاری تائی
- شرکت پالایش نفت تائی
- شرکت شیمیایی و پلاستیک تایی
- شرکت کارخانه‌های تصفیه نیشکر تائی
- شرکت منسوجات تی جین تائی
- شرکت مواد غذایی یونیورسال
- شرکت باطری سازی یواسا

اتحادیه‌های تجاری

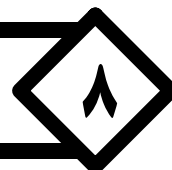
براساس قانون روابط کارگری مصوب سال ۱۹۷۵ برای تشکیل یک اتحادیه کارگری در کارخانه یا کارگاه وجود حداقل ۱۰ مستخدم ضروری است. در حال حاضر بیش از ۱۰۳۰ اتحادیه کارگری این چنینی در تایلند فعالیت دارند که مهمترین آنها عبارتند از:

الف - کنگره کارگران تایلند در ۱۹۷۸ تأسیس شد.

ب - کنگره ملی کارگران تایلند.

ج - کنگره متحد ملی کارگران آزاد

د - کنگره متحد تجارت تایلند ۱۹۸۲

۱- مختصری از تاریخ تایلند

نام پیشین تایلند، سیام بوده و تغییر نام به «تایلند» بیشتر به این دلیل که لغت «سیام» بومی نبوده و توسط بیگانگان بر مردم تایلند تحمیل شده بود، در تاریخ ۱۱ مه ۱۹۴۹ انجام شد. کلمه تایلند ترکیبی از لغت تایلندی «تای - Thai» به معنی «آزاد» و لغت انگلیسی «لند - Land» به معنی سرزمین است. روشنفکران تایلندی استفاده از کلمه تایلندی «ماونگ Maung» به جای «لند - Land» را ترجیح می‌دهند و از هر بیگانه‌ای که به جای «تایلند» از ترکیب «ما اونگ تای» استفاده کند، احساس رضایت می‌کنند.

تبار مردم تایلند

مورخین، باستان‌شناسان و مردم‌شناسان زیادی در باره «تبار مردم تایلند دست به تحقیق زده‌اند. از تحقیقات بر می‌آید که از تبار مردم تایلند ممکن است به یکی از طرق زیر شناخت بیشتری به دست آید:

۱- ناحیه جنوب چین: تایلندی‌ها از مردم مناطق کوانگ تونگ^۱، کوانگ سی^۲، و یون

1- Kwong Tung

2- Kwongsi

نان^۱ بوده و پس از تهاجماتی که از سمت شمال به آنها شده، به سمت جنوب کوچ کرده باشند.

۲- مردم تایلند، مالکین چین کنونی بوده و حوالی کوه آلتای (Altai) در شمال غربی چین و مغولستان سکونت داشتند. سپس سرتاسر بیابان را پیموده تا به زمینهای حاصلخیز اطراف رودخانه «یانگ تسه کیانگ» در جنوب چین و نزدیک شمال تایلند رسیده باشند.

۳- مردم تایلند، در ابتدا در قسمت غربی بخش سی جوان^۲ چین به مدت هزار سال قبل از دوران بودا ساکن بوده‌اند. سپس با حملاتی که از سوی چینی‌ها بر آنها شده به سمت جنوب عقب‌نشینی کرده و در ناحیه «نانچائو»^۳ در جنوب چین ساکن شدند. بعد از آن با تعرض مجدد چینی‌ها، ایشان به سیام (تایلند) امروزی کوچ کردند.

۴- اسناد تاریخی چین اشاره به این دارد که مردم تایلند به یکدیگر پیوسته تا اجتماع بزرگی را برای یک پادشاهی تشکیل دهند. و پس از آن استقلال خود را به دست آورده و اطراف رودخانه یانگ تسه کیانگ به مدت صدها سال در جوار چینی‌ها ساکن شدند و پس از آن که زمین‌هایشان گرفته شد، به قسمت جنوبی چین یا تایلند کنونی رفتند.

۵- مردم تایلند در قسمت جنوبی تایلند کنونی ساکن بوده و بعد از آن با تعرض قبایل مون و خمر و کامبوجیه به سمت شمال کوچ کرده و به ناحیه جنوب شرقی چین در گوانگ دونگ و گوانگ سی، رسیدند. زمانی که چینی‌ها مجدداً بر آنها هجوم بردند، به سرزمینهای مادری خود بازگشتند.

مطالب عنوان شده در فوق فقط مفروضاتی بوده که یکی از آنها صحیح است.

نظریه ترویل (B.J Terwiel) که متخصص تاریخ تایلند در مرکز تاریخ آسیا در دانشگاه ملی

استرالیا است نیز به شرح زیر است:

این سؤال که تایلندی‌ها از کجا آمده‌اند، سبب بحث زیادی شده است، و برای یک غیر

متخصص انتخاب یکی از ۵ نظریه رقیب فوق مشکل است. به نظر می‌رسد ارزیابی عقلایی تمام

1- Yun Non

2- Sicheon

3- Nanchao

مدارک، تأیید این نظریه است که فرهنگ تایلندی در ابتدا در نواحی ساحلی که اکنون در جنوب چین و شمال ویتنام قرار دارد، قابل تشخیص است. در اولین هزاره پس از میلاد تایلندی‌ها که با اتحادی سست و بی‌قاعده در سرتاسر دره‌های ایالات چین پراکنده بودند، رفته رفته به سمت ناحیه مرکزی جنوب چین گسترش یافتند. امروزه هنوز میلیون‌ها نفر در استانهای جنوبی چین زندگی می‌کنند که زبان مادریشان در ارتباط نزدیک با زبان تایلندی است.

تایلندی‌ها در ابتدای هزاره دوم میلادی سرزمین مادری خود را ترک نمودند و دره‌های قطعه اصلی جنوب شرقی آسیا را تسخیر کردند. دلیل این واقعه را اغلب به تسلط مغولها بر چین نسبت می‌دهند. پیروزی قوبیلای قآن بر پادشاهی «نانچائو» و چینی‌های جنوبی در میانه قرن سیزدهم، هنوز در بسیاری از کتب درسی به عنوان واقعه‌ای یاد می‌شود که سبب مهاجرت توده مردم به سمت جنوب شد. هر چند که تحقیقات تاریخی چنین فرضی را به طور قاطع رد می‌کند. هیچ‌گونه مدرکی دال بر مهاجرت توده مردم تایلند در قرن سیزدهم وجود ندارد و به وضوح روشن است که تایلندی‌ها یک یا دو قرن پیش از قوبیلای قآن به جنوب رفتند.

طرح بسیار محتملی را می‌توان در میانه قرن یازدهم فرض کرد. در ۱۰۴۱ میلادی یکی از رؤسای تایلندی بنام «نونگ زیگائو»^۱ جنبشی را برای یک کشور متحد و مستقل تایلندی رهبری کرد و بعد از آن خود را فرمانروای مستقل اعلام کرد. او از دربار چین خواستار به رسمیت شناختن پادشاهی جدید خود شد، اما در ابتدا مانع او شدند و سپس با او به عنوان یک یاغی رفتار نمودند. پس از این، او برای بیش از یک دهه لشکر قابل توجهی را گرد آورد و موفق به جمع آوری نیروهای کمکی و شکست‌های متوالی نیروهای چینی شد. باین همه در انتها، چینی‌ها با اتخاذ شیوه‌های جنگی برای مقابله با نیروهای بسیار متحرک تایلندی، موفق به از هم گسیختگی اتحاد تایلندی‌ها شدند. گزارشات درباره سرنوشت «نونگ زیگائو» غیر قطعی است. اما به نظر می‌رسد که احتمالاً در حدود سال ۱۰۵۵ دستگیر و اعدام شده است. پس از آن چینی‌ها تجدید سازمان گسترده‌ای را در منطقه آشوب‌زده شروع کردند. واکنش سخت در برابر چینی‌ها، انگیزه‌ای

1- Nong Zhigao

بود که به احتمال زیاد منجر به حرکت مردم تایی زبان به سمت جنوب غربی، یعنی لائوس، تایلند و میانمار امروزی و حتی تاحدود شمال هندوستان شد. با شروع قرن سیزدهم، تایلندی‌ها در بخش وسیعی از آسیای جنوب شرقی پراکنده بودند و با سازماندهی نظامی مؤثر، قادر به تسخیر درّه‌های حاصلخیز شدند و به فرمانروایی بر تمدنهای بومی پرداختند. در ناحیه‌ای که امروزه تایلند نامیده می‌شود، آنها در ابتدا با مونها (Mons) و لاواها (Lawas) برخوردند و با وجود اینکه به سرعت زبان و فرهنگ خودشان را بر این مردم تحمیل کردند، اما همزمان فرهنگ این منطقه را جذب کردند. از این رو تایلندی‌ها با خود باورهایی در باره پرستش اجداد را آوردند، اما این امر نتوانست آنها را از قبول مذهب بودایی که برای قرنهای متمادی توسط مونها به آن عمل می‌شد، باز دارد.

از نظر جغرافیایی

سر زمینی که به عنوان تایلند شناخته می‌شود یکی از حاصلخیزترین زمینهاست زیرا اکثر مناطق آن حوزه آبرگیر رودخانه هستند. چنین حاصلخیزی از زمانهای قدیم به خوبی شناخته شده بود چنان که به آن Swanphumi (سرزمین طلایی) لقب داده‌اند و مکانی شد که بسیاری را برای تجارت به خود جذب کرد زیرا در مسیر بازرگانی بین چین، هندوستان و خاورمیانه واقع شده و همچنین سرزمینی بوده است که مردم بسیاری در آن ساکن شدند.

از نظر باستان‌شناسی

اقوام بسیاری در این ناحیه از پیش از تاریخ ساکن بوده‌اند. آثار باستانی، مسیر خندق‌ها، دیوارها و چیزهای دیگر می‌توانند موجودیت جامعه‌ای کهن را آشکار کنند، هر چند که درباره مردمی که در آنجا ساکن بوده‌اند، جزئیات کافی و روشنی وجود ندارد. اما شاید بتوان گفت که مردم تایلند نه تنها در بخش جنوبی چین، بلکه حتی در تایلند امروزی مستقر بوده و برای کسب معاش خود و بدون هیچ‌گونه تعرضی از جانب هیچ کشوری جا به جا شده و به سمت جنوب

رفته باشند. از آنجایی که بیشتر ناحیه، زمینهای همواری بوده، از این رو جابه جایی افراد در این منطقه برای امرار معاش تازه، بسیار ساده بوده، بخصوص زمانی که مردم کمتر و زمین بیشتری بوده است. گسترش امپراطوری چین و فشاری که بر نانچائو وارد می‌آوردند موجب فروپاشی نانچائو و مهاجرت اقوام تایی به خارج از چین گردیده و اقوام مزبور به آسام (در هند امروزی) میانمار، تایلند، ویتنام شمالی، جزیره هایتان، لائوس، و کامبوج رسیدند. دسته بزرگی از این اقوام در مسیر رود مکونگ به لائوس و شمال تایلند و تدریجاً به جلگه حاصلخیز و ثروتمند مرکزی تایلند رسیده و در سال ۱۲۳۸ میلادی اولین حکومت تایی (سیامی) را به نام «سوکوتای» به وجود آوردند.

سوکوتای در ابتدا زیر سلطه امپراطوری خمر قرار داشت لکن افزایش جمعیت و قدرت قوم تایی موجب شد که رامکام هنگ (۱۳۱۷-۱۲۸۳) اعلام استقلال کرده و مملکت خود را در مقابل نفوذ خمرها و نیز مونها که در غرب و جنوب (در برمه) حضور داشتند توسعه داد و تایلند را به صورت عنصر عمده‌ای در نظام حکومتهای منطقه آسیای جنوب شرقی درآورد. رامکام هنگ همچنین خط تایلندی را که بر اثر نفوذ مون و خمر از خطوط هندی اقتباس شده بود رواج داد. دین سوکوتای مذهب هینایانای (تراوادا) آیین بودایی بود که از سریلانکا به این منطقه نفوذ کرده بود.

نفوذ قوم تایی به تدریج گسترش یافته و در قرن چهاردهم میلادی شهر «آیوتایا» واقع در منطقه‌ای از ساحل رود چائوفرایا که کشتی‌های دریا پیما به آن می‌رسد به صورت مرکز سیاسی جدید قوم تایی در آمد. در سال ۱۳۶۸ میلادی حکومت آیوتایا شهر آنگکور در کامبوج را تصرف کرده و نفوذ خود را در آن مملکت گسترش داد. «ترایلوک» (۸۸-۱۴۴۸) یکی دیگر از پادشاهان آیوتایا قدرت سیام را در برمه، لائوس و مالایا گسترش داده، قدرت مرکزی دولت راتقویت نموده و قوانین و مقررات جدیدی وضع کرد.

موقعیت سیام در ساحل رود چائوفرایا موقعیتی به این کشور داده بود که در تجارت روز افزون بین اروپا و خاور دور مداخله نمایند. پرتغالی‌ها که تازه سرزمین اسلامی مالاکا را تصرف

کرده بودند در سال ۱۵۱۱ هیئتی را به آیوتایا اعزام داشتند. وبعد از آن سیام بیش از پیش به صحنه رقابتهای قدرتهای اروپایی کشانده شد تا آنکه نارای کبیر (Narai) (۸۸-۱۶۵۷) یک هیئت نظامی فرانسوی را پذیرفت و سیام به صحنه رقابت قدرتهای گوناگون تبدیل شد. بعد از مرگ نارای آیوتایا منزوی شد و به علت ضعف و نداشتن امکانات کافی دوباره در سال ۱۷۶۷ توسط برمه‌ای‌ها مسخر و ویران گردید.

در پی سقوط آیوتایاییکی از سرداران جنگی و چینی تبار سیام به نام «تاکسین» مرکز جدیدی در ناحیه تونبوروی در حوالی شهر بانکوک کنونی و نزدیک دهانه چائوفرایا ایجاد کرد. لکن سلسله «چاکری» در سال ۱۷۸۲ او را برکنار و پایتخت را به بانکوک منتقل ساخت.

تاریخ معاصر تایلند

پادشاهان نخستین سلسله چاکری سعی در تحکیم قدرت دولت، اصلاح امور مالی و گسترش قدرت خود علیه برمه، لائوس، کامبوج و ایالات مالایوی شبه جزیره مالایا داشتند. تحمیل پیمان بورینگ توسط بریتانیا بر تایلند در سال ۱۸۵۵ تا اندازه‌ای قدرت تایلند را محدود ساخت ولی علاقه شاهان تایلند به فراگرفتن علوم اروپایی افزایش یافت و ملک مانگوت (رامای چهارم ۶۸-۱۸۵۱) و ملک چولالون کورن (رامای پنجم ۱۹۱۰-۱۸۶۸) اصلاحات فراوانی به عمل آوردند.

سیام در اثر اصلاحات داخلی و اعطای امتیازات به اروپاییان هیچگاه مستعمره نشد و توانست استقلال ظاهری خود را حفظ کند لکن مجبور شد امتیازات مختلفی به فرانسه در لائوس و کامبوج و به انگلیس در بعضی ایالات مالایو زبان بدهد.

تایلند روابطی با کشورهای اروپایی و آمریکا برقرار کرد و سعی داشت هیچ یک از قدرتها به صورت قدرت مسلط در نیاید. ولی به تدریج این کشور زیر نفوذ انگلیس که بزرگترین قدرت منطقه بود درآمد. با این همه تایلند از گسترش تجارت بین‌المللی بهره‌مند شده و بانکوک به یک مرکز عمده تجاری تبدیل شد که در آن شرکتهای اروپایی فعالیتهای عمده بین‌المللی را تنظیم

می‌کردند و مهاجرین چینی امور خرده‌فروشی، واسطه‌گری و کارگری را در اختیار داشتند. در آغاز قرن بیستم طبقه روشنفکر تایلندی که زیر نفوذ آزادیخواهی غربی قرار داشتند به تدریج با استبداد شاهی به مخالفت پرداختند. در سال ۱۹۱۲ سعی عده‌ای از افسران جوان ارتش جهت برکناری ملک «واچیراوت» (رامای ششم) و استقرار یک نظام جمهوری تضاد بین دو طبقه را آشکار ساخت. واچیراوت با شعار «وطن، دین، پادشاه» به جنگ این طبقه مخالف پرداخت ولی با وجود دوام پادشاهی، قدرت مطلقه دوام نیافت و کودتایی در سال ۱۹۳۲ به قدرت تام ملک «پراجادیپوک» (رامای هفتم ۳۵-۱۹۲۵) پایان داد و رژیم مشروطه سلطنتی برقرار شد.

سلطه بوروکراسی نظامی ۴-۱۹۳۳:

تحصیل‌کرده‌های اروپا از جمله «پریدی بانوم یانگ»^۱، سرگرد (بعدها مارشال) فیبول سونکرام^۲، سرهنگ «فاهون فونفایوهاسنا» در رأس کودتاجیان قرار داشتند. برنامه‌های اقتصادی پریدی موجب شد که گروه محافظه کار او را کمونیست بنامد و وی مجبور به خروج موقت از کشور شد. سپس فاهون یک حکومت محافظه کار طرفدار قانون اساسی سرکار آورد و موفق شد که طغیان سلطنت‌طلبان به رهبری شاهزاده «بوورادت» را در سال ۱۹۳۳ سرکوب نموده و انتخابات را نیز برگزار نماید. ولی قدرت اصلی در دست فیبول وزیر جنگ ماند و پریدی را از تبعید باز گرداند. لکن سیاستمداران نتوانستند قدرتی به دست آورند و روز به روز ارتش قدرت بیشتری در اداره کشور پیدا می‌کرد و همواره در صحنه سیاست تایلند نقش بسیار مهمی را داشته است و بجز دوره‌های بسیار کوتاهی در سالهای ۳۳-۱۹۳۲ و ۴۷-۱۹۴۴ همواره در رأس امور بوده است. ارتش تایلند از سال ۱۹۳۲ تا سال ۲۰۰۶، هجده بار دست به کودتا زده که آخرین آنها در سپتامبر ۲۰۰۶ بود. شمار احزاب سیاسی نیز بعد از سال ۱۹۳۲ بسیار افزایش پیدا کرده و امروزه بیش از ۲۰ حزب سیاسی در این کشور فعالیت دارند.

1- Pridi Banomyong

2- Phibul Songkhram

در جنگ جهانی دوم دولت تایلند به رهبری ژنرال «فیبول سونکرام» با ژاپنی‌ها کنار آمد و به نیروهای عظیم نظامی ژاپن اجازه داد که از خاک تایلند برای رسیدن به میانمار و مقابله با متفقین استفاده کنند. در غیر این صورت تایلند قادر به ایستادگی در برابر نیروهای ژاپنی نبود و بی‌گمان با هجوم آنها به ویرانه‌ای تبدیل می‌شد. با این همه گروهی از قشرهای تحصیلکرده مانند دکتر «پریدی بانومیانگ» و نیز «سنی پراموج» (نخست وزیران بعدی) که طرفدار متفقین بودند به نهضت مقاومت زیرزمینی تایلند در برابر ژاپنی‌ها پیوستند، تا اینکه با شکست ژاپنی‌ها، تایلند نیز به متفقین پیوست و در سال ۱۹۴۶ وارد سازمان ملل متحد شد.

تاریخ بعد از جنگ جهانی دوم تایلند به دو دوره تقسیم می‌شود: دوره اول از پایان جنگ تا پاییز ۱۹۵۸ و دوره دوم از سال ۱۹۵۸ تا امروز.

در دوره اول، حیات سیاسی کشور دستخوش تحولات چندی گشت که مشخصه آن مبارزه گروه‌های مختلف سیاسی است. کوشش طرفداران جناح راست برای به دست آوردن ثروت به کودتاهای متعددی انجامید. در همین ایام ایالات متحده سعی داشت با دخالت در امور داخلی تایلند آن را به صورت یکی از اقمار خود در جنوب شرقی آسیا درآورد.

دوره دموکراسی و آشوب ۴۷-۱۹۴۵

در نخستین سالهای پس از جنگ جهانی دوم کشمکش‌های داخلی شدید بود. در این مبارزات کارگران و کشاورزان فعالانه شرکت داشتند. دموکراتهای خرده بورژوا، که در خلال جنگ در مبارزه علیه ژاپن نقش مؤثری ایفا کرده بودند، فعالیت خود را تشدید کردند. در انتخابات مجمع ملی در ۱۹۴۶ - شامل مجلس نمایندگان و سنا - دموکراتهای خرده بورژوا اکثریت را به دست آورده و دولت را به ریاست پریدی بانوم یانگ تشکیل دادند. دولت جدید قانون ضد دموکراتیک را ملغی کرده و قانون اساسی جدیدی وضع کرد که به موجب آن پادشاه قسمتی از اختیارات خود را مبنی بر انتخاب گروهی از نمایندگان پارلمان از دست داد. در ژانویه ۱۹۴۷ تایلند روابط سیاسی خود را با شوروی از سرگرفت (این روابط در ۱۹۴۲ در پی اتحاد با ژاپن قطع

شده بود)، و حزب کمونیست تایلند فعالیت خود را افزایش داد. در ۱۹۴۷ فدراسیون اتحادیه‌های تجاری سراسری تایلند تعدادی از اعتصابات کارگری بانکوک را سازمان داد. مبارزه سیاسی کارگران با فعالیتهای ضد فئودالی کشاورزان همراه بود. به همین جهت مالکان و بورژواها (به کمک سلطنت طلبان) یک نیروی مقاومت علیه آنها تشکیل دادند.

حزب تاماتیپات^۱ متشکل از افسران بلند پایه ارتش به صورت پناهگاه نیروهای ارتجاعی درآمد. در نوامبر ۱۹۴۷ پس از یک کودتای نظامی به رهبری ژنرال فیبول سونکرام سلطنت طلبان به قدرت رسیدند. کمی بعد مجدداً با دخالت نظامیان حکومت به بلوک بورژوازی زمین دار منتقل شد. در این انتقال مارشال فیبول سونکرام نقش مؤثری داشت. دولت جدید کلیه احزاب و سازمانهای مترقی را منحل کرد.

دیکتاتوری دوم ژنرال فیبول سونکرام ۱۹۴۸-۵۷

ایالات متحده از فعالیتهای دولت جدید به شدت حمایت می‌کرد. در سپتامبر - اکتبر ۱۹۵۰ بین ایالات متحده و تایلند یک موافقتنامه همکاری نظامی و اقتصادی و فنی به امضا رسید که عملاً دست آمریکا را در امور داخلی تایلند آزادتر کرد. در همان سال تایلند به طرفداری از ایالات متحده در جنگ کره شرکت کرد. در ۱۹۵۴ تایلند به عضویت پیمان نظامی سیتو در آمد و به خاطر نقش فعالی که در این سازمان بر عهده گرفت کمی بعد مرکز این سازمان به بانکوک منتقل شد.

اقدامات دولت به تشدید مبارزات داخلی انجامید و برای خلع ید از نیروهای ایالات متحده فریادهای اعتراض شدیدتری آغاز گشت. برای همین منظور و تغییر سیاست خارجی دولت، اعتصابات و تظاهرات بزرگی به وقوع پیوست. دولت ژنرال فیبول سونکرام ناچار سیاست معتدل تری در پیش گرفت. هیئت نمایندگی تایلند در کنفرانس آسیایی - آفریقایی باندونگ در ۱۹۵۵ شرکت کرد. در ۱۹۵۶ دولت داد و ستد با کشورهای سوسیالیست را آزاد، غیر قانونی بودن

1- Thammatipat Party

احزاب و سازمانها را لغو و طبق قانون اعتصاب کارگران را آزاد اعلام کرد. این اقدامات، هر چند اهمیت چندانی نداشت، ولی تا حدود زیادی جنبشهای آزادیخواهی را تشدید کرد. احزاب سیاسی جدید و احزابی که مجدداً فعالیت خود را از سر گرفته بودند از دولت تقاضا کردند از عضویت سیتو کناره‌گیری کرده و یک سیاست مستقل ملی اتخاذ نماید. همچنین اجرای اصلاحات ارضی را برای انجام رفرمهای اجتماعی - اقتصادی خواستار شدند.

در این اوضاع و احوال انتخابات ۱۹۵۷ مجمع ملی با تشدید مبارزات سیاسی همراه بود. نمایندگان خرده بورژوازی و بورژوازی میانه اکثریت کرسی‌ها را به دست آوردند. در نتیجه آتش اختلاف قدرتهای مبارز را در تایلند دامن زد. ناچار دولت مارشال فیبول به اقداماتی دست زد که با مخالفت گروه جناح راست به رهبری ژنرال ساریت تانارات^۱ وزیر دفاع مواجه شد.

حکومت ژنرال ساریت ۷۲-۱۹۵۸

این گروه با همکاری ایالات متحده در ۱۶ سپتامبر ۱۹۵۷ در یک کودتای نظامی و به رهبری ژنرال ساریت قدرت را به دست گرفت. پوت ساراسین^۲ سفیر سابق تایلند در ایالات متحده به ریاست دولت انتخاب شد و به دستور وی در دسامبر ۱۹۵۷ انتخابات پارلمانی به عمل آمد اما در سال ۱۹۵۸ حکومت نظامی برقرار شد و تمام احزاب سیاسی منحل اعلام شدند. دولت جدید در کشور وضع فوق‌العاده اعلام کرده و همکاری خود را با ایالات متحده و سیتو تشدید کرد. در این شرایط کاهش تولید محصولات صادراتی، کشور را با مشکلات حاد اقتصادی رو به رو ساخت. صادرات سرب، الوار و برنج بی اندازه کاهش یافته و هزاران کارگر بیکار شدند. همچنین مشکلات مالی شدیدی در کشور بروز کرد. بدهی‌های داخلی و خارجی تایلند به ۸۰۰۰ میلیون بات^۳ رسید و در سال ۱۹۵۷ با ۱/۲۰۰ میلیون بات کسر بودجه مواجه شد. رئیس دولت نتوانست این کسر بودجه را با اخذ وام از بانک ملی تایلند جبران کند. ناچار به افزایش

1- Sarit Thanarat

2- Pote Sarasin

۳- baht واحد پول تایلند برابر ۱۰۰ ساتانگ (Satang) و معادل ۰/۴۲۷۲۴۵ گرم طلا به قیمت سال ۱۹۶۲ م

مالیاتها و عوارض وارداتی اقدام کرده و سطح معیشت را پایین آورد. در نتیجه مخالفت مردم با اقدامات دولت کشمکشهای زیادی ایجاد شد. در اول مه ۱۹۵۸ کارگران به یک سلسله تظاهرات عمومی دست زدند.

ایالات متحده که منافع خود را در خطر می‌دید در ۲۰ اکتبر ۱۹۵۸ در یک کودتای نظامی به رهبری ساریت تانارات موجبات انحلال پارلمان، لغو قانون اساسی و انحلال احزاب و سازمانهای حزبی را فراهم کرد. در ۱۹۵۹، پس از حکومت نظامی در کشور، قانون اساسی جدید تهیه شد که به موجب آن به تانارات اختیارات زیادی داده شده بود. دولت جدید باز هم همکاری خود را با ایالات متحده و سیتو تشدید کرد و در نتیجه دخالت ایالات متحده در امور داخلی تایلند زیادتر شد. در مارس ۱۹۶۲ یک موافقتنامه جدید همکاری بین تایلند و ایالات متحده منعقد شد. به موجب این موافقتنامه ایالات متحده در تایلند پایگاههای نظامی چندی در خشکی و دریا ایجاد کرد.

از نظر داخلی دولت فعالیتهای عمرانی را بر مبنای سرمایه‌داری ادامه داد و چون نمی‌توانست قدرت و خواست بورژوازی رانادیده بگیرد به اقداماتی دست زد. در ۱۹۵۹ اداره تعاونی مالی صنعتی را برای کنترل بر تجارت خارجی و تعرفه‌های جدید گمرکی تشکیل داده و برنامه عمرانی ۵ ساله ۷۱-۱۹۶۷ را برای توسعه کشور تهیه و تدوین کرد. هدف اصلی این سیاستها آن بود که ورود سرمایه‌های خارجی به کشور آسان شود.

از ۱۹۵۸ به بعد ثروت بورژوازی و قدرت انحصاری آنان افزایش یافت. این گروه به کمک طبقات بالای بوروکرات و سرمایه‌گذاران خارجی موقعیت خود را تثبیت کردند. از جمله علل ثروتمند شدن این گروه سوء استفاده از خزانه بود. مثلاً ساریت تانارات به تنهایی ۴۰۰۰ میلیون بات (۲۰۰ میلیون دلار) از خزانه اختلاس کرده بود.

بین سالهای ۵۸-۱۹۵۱ سرمایه‌گذاری خارجی از ۱۴۰ میلیون به ۱۶۴ میلیون دلار و در ۸ سال بعد، یعنی در پایان سال ۱۹۶۶، به ۵۱۹ میلیون دلار افزایش یافت. بررسی موازنه پرداختهای کشور نشان می‌دهد که در فاصله زمانی ۶۹-۱۹۶۷ سرمایه‌گذاری خارجی به ۲۶۸

میلیون دلار افزایش یافته بود. ایالات متحده، ژاپن و آلمان غربی بیش از دیگر کشورها در این سرمایه‌گذاری‌ها شرکت داشتند. سرمایه‌گذاری شرکت‌های آمریکایی از ۲۷ میلیون دلار در سال ۱۹۶۱ به ۱۱۰ میلیون دلار در اواسط سال ۱۹۶۷ افزایش یافت. این رقم در ۱۹۶۸ به ۲۰۰ میلیون دلار رسید.

به طور خلاصه شرکت‌های مختلطی به کمک سرمایه‌گذاران ژاپنی، ایالات متحده، بریتانیا، آلمان غربی، دانمارک و سایر کشورها از یک طرف و سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و عمومی تایلد از طرف دیگر، ایجاد شد. منافع کشورهای خارجی از این مشارکتها ارقام قابل توجهی را تشکیل می‌دهد. تنها در فاصله زمانی ۶۶-۱۹۶۱ منافع کمپانی‌های خارجی در تایلد ۲/۶۰۰ میلیون بات بود و حال آنکه مجموع سرمایه‌گذاری آنان از ۵۰۰ میلیون بات تجاوز نمی‌کرد. با احتساب مبالغی که به بستانکاران بخش خصوصی پرداخت کرده است، دولت تایلد در این مدت برای ادامه «خدمات» سرمایه‌گذاران خارجی بیش از ۴/۶ میلیون بات هزینه پرداخت. بانک بین‌المللی توسعه و ترمیم زیر نظر ایالات متحده، از سال ۱۹۵۰ برای کمک به توسعه تایلد ۱۹ اعتبار بلند مدت به مبلغ ۳۱۱/۹۰۰/۰۰۰ دلار در اختیار این کشور گذاشت.

کمک‌های آمریکا به تایلد پس از جنگ جهانی دوم

«کمک‌های» ایالات متحده به تایلد پس از انعقاد موافقتنامه همکاری‌های اقتصادی، سیاسی و فنی در ۱۹۵۰ آغاز شد. از سال ۱۹۵۰ تا ژوئن ۱۹۶۶ ایالات متحده بیش از یک میلیارد دلار کمک در اختیار تایلد گذاشت که نیمی از آن کمک نظامی و نیمی دیگر کمک اقتصادی بود. در سال مالی ۶۸-۱۹۶۷ کمک‌های نظامی ایالت متحده به تایلد ۶۰ میلیون دلار و کمک‌های اقتصادی (بدون احتساب اعتبارات پرداختی توسط بانک صادرات - واردات ایالات متحده) ۴۰ میلیون دلار بود. ۸۰ درصد مجموع کمک‌های ایالات متحده به صورت کمک بلاعوض و به منظور توسعه بخشهای غیر نظامی تایلد در اختیار این کشور قرار گرفت. حدود ۵۷ درصد کمک‌های ایالات متحده صرف تقویت نیروی پلیس تایلد شد. مثلاً در سال مالی ۱۹۶۷ از ۵۳

میلیون دلار کمک ایالات متحده به تایلند ۳۶/۱ میلیون دلار به این منظور اختصاص یافت. در سال ۱۹۶۷ کمک نظامی ایالات متحده به انضمام ایجاد جاده‌های استراتژیکی، فرودگاههای نظامی، بنادر و غیره به ۶۰ میلیون دلار رسید. به علاوه هزینه نظامی ایالات متحده در تایلند سالیانه ۲۰۰ میلیون دلار بود.

در ژوئیه ۱۹۷۰ یعنی در اوج جنگ ویتنام ۴۲/۰۰۰ سرباز آمریکایی به همراه ۳۰/۰۰۰ نفر از نیروی هوایی این کشور در تایلند بسر می‌بردند. اکثریت این عده در پایگاههای نظامی ایالات متحده در کورات^۱، یوبن^۲، تاخلی^۳ و یودن^۴، در پایگاه بمب افکن‌های ب - ۵۲ در یوتاپائو^۵ و در بندر ساتاهپ^۶ در خلیج سیام اقامت داشتند.

با فشار ایالات متحده تایلند ۱۲۰۰۰ سرباز به ویتنام جنوبی اعزام داشت و مستقیماً در جنگ این کشور شرکت کرد. بیش از ۵۰۰۰ تایلندی نیز در عملیات نظامی لائوس شرکت داشتند. پس از کودتای کامبوج و سقوط نورو دوم سیهانوک، تایلند و کامبوج بعد از ۹ سال مجدداً با یکدیگر روابط دیپلماسی برقرار کردند. به علاوه تایلند در تهاجم ایالات متحده و رژیم سایگون به کامبوج شرکت کرد و عده‌ای داوطلب برای آموزش فنون جنگی به کامبوج فرستاد. همچنین در مرزهای مشترک تایلند با کامبوج ۳ پایگاه نظامی برای هواپیماها ایجاد کرد تا هواپیماهای نیروی هوایی تایلند بتوانند از آنجا کامبوج را زیر نظر گرفته و در صورت لزوم بمباران کنند. خط راه آهن بین تایلند و کامبوج نوسازی شد تا ارتباطات تسهیل گردد. همچنین سلاحهای زیادی از طرف مقامات تایلندی به دولت کامبوج تسلیم شد.

سابقه جنبشهای کمونیستی در تایلند

در دهه‌های ۱۹۲۰ و ۱۹۳۰ نهضت‌های کمونیستی در تایلند پدیدار شدند. اینها یا انشعابی از احزاب کمونیست چین بودند که سعی در یافتن نیروهای تازه در میان کارگران چینی تایلند،

1- Khorat

2- Ubon

3- Ta khli

4- Udon

5- U-Taphao

6- Sattahip

معلمان و دیگر گروه‌های حرفه‌ای بویژه در بانکوک داشتند، و یا گروه‌های انقلابی ویتنامی بودند که سعی می‌کردند حمایت ویتنامی‌های پناهنده و مهاجر شمال تایلند را به دست آورند. ولی نخستین حزب کمونیست تایلند رسماً از دسامبر ۱۹۴۲ فعالیت سیاسی خود را آغاز کرد و تا مدت کوتاهی بعد از جنگ جهانی دوم فعال بود. در پی کودتای ۱۹۴۷ رهبری حزب به نام پراسرت (Prasert Sabsunthorn) به چین گریخت و مدت یازده سال در آنجا بود.

رژیم ژنرال فیول سونکرام (۱۹۴۷-۵۷) جمعی از اعضای کمیته چینی‌ها را به عنوان متهمان کمونیست دستگیر کرد. در ۱۹۵۲ دومین کنگره حزب کمونیست خواستار مقابله نظامی با حکومت شد. بعد از یک دوره کم توجهی، با انتشار اثر یک مارکسیست جوان روشنفکر تایلندی به نام Chit Phumisak که پیرامون فئودالیسم تایلند نگارش یافته بود، سرکوب کمونیستها شتاب فزاینده‌ای یافت. سران و کادرهای حزبی مجبور به ترک بانکوک و استقرار در مناطق دور شمال شرقی شدند. در آنجا با جنبشهای چریکی چپ‌گرای دیگر پیوند یافته و دکترین مائوئیستی را پذیرفتند. مبارزات نظامی و مسلحانه در مقیاس کوچکی در ۱۹۶۵ در منطقه شمال شرقی آغاز شد جناحهای کمونیستی ارتباطاتی نیز با حزب کمونیست مالزی در جنوب برقرار کردند. در ۱۹۶۴ به نشانه اعتراض به استفاده آمریکا از خاک تایلند و برای سازماندهی نیروهای ویتنام و لائوس جنبش مستقل تایلند توسط حزب کمونیست سازمان یافت. و در ۱۹۶۵ جبهه میهنی تائی اعلام موجودیت کرد. سپس در ۱۹۶۹ نیروهای مسلح آزادیبخش مردمی تایلند تأسیس شد و تا ۱۹۷۹ حدود ۱۲۰۰۰ تا ۱۴۰۰۰ چریک مسلح در سراسر تایلند بخصوص در جنوب، شمال شرقی و قسمتی نیز در شمال و غرب منطقه مرکزی تایلند فعالیت داشتند.

در فاصله سالهای ۷۶-۱۹۷۴ حزب کمونیست تایلند نقش فعالی بازی نمی‌کرد ولی تماسهای خود را با برخی رهبران دانشجویی و دانش‌آموزی بانکوک گسترش داد. سیاست حزب کمونیست بیشتر منطبق بر مبارزه روستایی بود تا متمرکز بر جنبش‌های شهری. بعد از کودتای اکتبر ۱۹۷۶ حزب کمونیست صفوف نیروهای خود را در میان کارگران و قیامهای دانشگاهی و دانش‌آموزی ناحیه بانکوک مستحکم کرد.

در سپتامبر ۱۹۷۷ رادیوی صدای مردم تایلند که از چین برنامه پخش می‌کرد، وجود کمیته هماهنگی گروههای دموکراتیک و میهنی را اعلام کرد. در واقع از ۱۹۷۶ توجه جوانان، رادیکالها و افراد طبقه متوسط تحصیل کرده به حزب موفقیت بزرگ آن حزب بود.

ولی بحران هند و چین و جنگ میان ویتنام و چین مشکلاتی برای حزب کمونیست تایلند فراهم کرد. حمله ویتنام به کامبوج بخشی از ارتباط کمونیستهای تایلندی با کامبوج را قطع کرده و پناهگاههایی را که توسط رژیم پول پوت ایجاد شده بود از بین برد و دولت لائوس نیز به همین میزان خواهان از بین بردن تسهیلاتی که برای حزب کمونیست تایلند در قسمتهای شمالی و شمال شرقی فراهم کرده بود شد. در این ایام بود که اختلافات شدیدی میان اعضای رهبری حزب بروز کرد؛ عده‌ای طرفدار چین بودند و بخشی از ویتنامی‌ها حمایت می‌کردند. در این شرایط بود که جناحهای دانشجویی و دانش‌آموزی، روشنفکران و گروههای حرفه‌ای که با حزب کمونیست همکاری می‌کردند، از اکتبر ۱۹۷۶ گروه سومی را تشکیل دادند که بر استقلال ملی و نیز آنچه «راه تائی» نامیده شد تأکید داشتند و بدین ترتیب از نقش حزب کمونیست تایلند عملاً کاسته شد تا اینکه در میانه دهه ۱۹۸۰ از فعالیت باز ایستاد.

ادامه تحولات سیاسی تایلند بعد از جنگ جهانی دوم

همانطور که در صفحات پیشین گفته شد از سال ۱۹۴۷ تا ۱۹۵۷ ژنرال فیبول قدرت را در تایلند در دست داشت ولی در ۱۶ سپتامبر ۱۹۵۷ ژنرال «ساریت»^۱ با یک کودتای نظامی او را برکنار کرد و خود قدرت را در دست گرفت. با اینکه در ماه دسامبر ۱۹۵۷ انتخابات پارلمانی برگزار شد اما در سال ۱۹۵۸ به دستور «ساریت» در تایلند حکومت نظامی اعلام شد و احزاب سیاسی منحل شدند. ژنرال ساریت در سال ۱۹۶۳ در گذشت و ژنرال دیگری به نام «تانوم»^۲ که از سال ۱۹۵۹ سمت معاون نخست وزیر را داشت و بعدها فیلد مارشال شد به جای وی سمت نخست وزیری را برعهده گرفت. در ۱۹۶۸ قانون اساسی جدیدی تهیه شد و در فوریه ۱۹۶۹

1- Sarit Thanarat

2- Thanom Kittikachorn

یعنی پس از ۱۱ سال بار دیگر انتخابات مجمع ملی تایلند برگزار شد. اما دو سال بعد در ۱۹۷۱ با شدت گرفتن مبارزات کمونیستی و ناآرامیهای سیاسی داخلی حکومت نظامی اعلام شد.

انقلاب دموکراتیک ۱۹۷۳-۷۶

در سال ۱۹۷۳ در پی تظاهرات دانشجویی پادشاه تایلند از حمایت نظامیان خودداری کرد و یک دولت انتقالی به ریاست دکتر «سانیا»^۱ تشکیل شد و در اکتبر ۱۹۷۴ قانون اساسی جدیدی تهیه شد و فعالیت احزاب سیاسی رسمیت یافت. در ژانویه ۱۹۷۵ انتخابات مجلس نمایندگان برگزار شد و در فوریه همان سال یک دولت ائتلافی به ریاست «سنی پراموج»^۲ رهبر حزب دموکرات تشکیل شد. اما در ماه بعد در پی استیضاحی که به عمل آمد از کار برکنار شد. برادر وی هم که رهبری حزب اقدام اجتماعی را بر عهده داشت نتوانست دولت پر قدرتی تشکیل دهد و از همین رو در ژانویه ۱۹۷۶ کناره‌گیری کرد و در آوریل همان سال در پی برگزاری انتخابات عمومی بار دیگر «سنی پراموج» در راس یک دولت ائتلافی ۴ حزبی قرار گرفت.

دوره سرکوب و آرامش ۱۹۷۶-۸۸

در ۱۶ اکتبر ۱۹۷۶ در پی سرکوب خونین دانشجویان مخالف دولت که طی آن صدها تن به دست نیروهای پلیس کشته شدند دولت «سنی پراموج» برکنار شد و یک شورای نظامی با عنوان «شورای اداری اصلاح ملی» (NARC) قدرت را به دست گرفت و در پی آن مقررات حکومت نظامی و لغو آزادیهای مدنی اعلام شد. قانون اساسی جدیدی اعلام و دولت تازه‌ای به نخست‌وزیری «تانین»^۳ یکی از قضات دیوانعالی کشور تشکیل شد. که دست به سرکوب شدید جنبش‌های دانشجویی و فعالان سیاسی زد.

یکسال بعد در اکتبر ۱۹۷۷ دولت تانین در یک کودتای بدون خونریزی توسط گروهی به نام

1- Sanya Dharmasakti
3- Thanin Kraivixien

2- Seni Pramoj

«شورای انقلابی» مرکب از فرماندهان ارتش (سپس به نام شورای ملی سیاستگذاری NPC) بر کنار شد و قانون اساسی به حالت تعلیق درآمد و دبیر کل این شورا یعنی ژنرال «کریانگ ساک»^۱ نخست وزیر شد. در آوریل ۱۹۷۹ انتخابات مجلس نمایندگان برگزار شد ولی کرسیهای سنا را افسران ارتش پر کردند.

در مارچ ۱۹۸۰ کریانگ ساک «کناره‌گیری کرد و ژنرال «پرم»^۲ جای او را گرفت که فرمانده کل ارتش و وزیر دفاع بود. در آوریل ۱۹۸۱ و سپتامبر ۱۹۸۵ کودتاهای دیگری انجام شد که هر دو نافرجام مانده و عاملین آنها به محاکمه کشیده شدند. در پی کودتای سپتامبر ۱۹۸۵ بود که ژنرال چاوالیت^۳ رئیس ستاد ارتش به فرماندهی کل نیروهای مسلح منصوب شد. در انتخابات عمومی ژوئیه ۱۹۸۶ حزب دموکرات یکصد کرسی از ۳۴۷ کرسی مجلس نمایندگان را به دست آورد و ژنرال «پرم» کماکان در راس یک حکومت ائتلافی^۴ حزبی قرار گرفت.

حکومت پارلمانی ۱۹۸۸-۹۱

در پی انتخابات دیگری که در ماه ژوئیه ۱۹۸۸ برگزار شد ژنرال «پرم» پس از ۸ سال از کار کناره‌گیری کرده در ماه آگوست ژنرال «چاتی چای»^۴ رهبر حزب «چارت تای» به نخست وزیری منصوب شد. چاتی چای در دوران نخست وزیری خود سیاستهای اقتصادی و اجتماعی تازه‌ای را عنوان کرد. او از یکسو بخش خصوصی را تقویت و سرمایه‌گذاری خارجی را تشویق کرد و از سوی دیگر سیاست خارجی فعالتری را در پیش گرفت و در صدد بهبود روابط با لائوس، کامبوج و ویتنام برآمد.

در ماه مارچ ۱۹۹۰ ژنرال چاوالیت از مقامات نظامی خود به عنوان فرمانده عالی نیروهای مسلح و فرمانده کل ارتش کناره‌گیری کرد و ژنرال «سوچیندا»^۵ که معاون وی بود به فرماندهی کل ارتش منصوب شد.

1- Kriangsak Chomanan

2- Prem Tinsulanonda

3- Chavalit Yongchaiyudh

4- Chatichai Choonhavan

5- Suchinda Karprayoon

بازگشت نظامیان ۹۲-۱۹۹۱

در ۲۳ فوریه ۱۹۹۱ حکومت ژنرال چاتی چای در یک کودتای بدون خونریزی که هفدهمین کودتای نظامی از سال ۱۹۳۲ به بعد شمرده می‌شد سرنگون شد و ژنرال سونتورن کونگسومپونگ^۱ فرمانده کل نیروهای مسلح به عنوان رئیس نهاد تازه تاسیس «شورای ملی حفظ صلح»^۲ (NPC) قدرت اجرایی را در دست گرفت. این شورا در واقع زیر نظر ژنرال «سوچیندا» رئیس واقعی نیروهای مسلح قرار داشت که پس از کودتا به سمت معاون مشترک رئیس شورا و نیز فرمانده کل نیروی هوایی و دریایی و مدیرکل پلیس منصوب شد. رهبران کودتا فساد مقامات دولتی و سوء استفاده از قدرت را علت کودتا عنوان کردند. اما به هر رو اعتقاد عموم این بود که این کودتای نظامی برای جلوگیری از تحلیل رفتن نفوذ ارتش صورت گرفته است. با تشکیل شورای ملی حفظ صلح، قانون اساسی به حالت تعلیق در آمد، مجلس نمایندگان، سنا و شورای وزیران منحل و حکومت نظامی در کشور برقرار شد و پادشاه تایلد حمایت بی‌سابقه از آن به عمل آورد. در مارس ۱۹۹۱ یک قانون اساسی موقت که به تصویب پادشاه رسیده بود منتشر شد و در پی آن یکی از مدیران اقتصادی و از دیپلمات‌های پیشین تایلد به نام آناند پانیا را چون^۳ به کفالت نخست وزیری منصوب شد تا انتخابات تازه را برگزار کند. آناند یک کابینه موقت غیر نظامی^۴ ۳۵ نفره که بیشترشان از تکنوکراتها و وزرای پیشین بودند تشکیل داد. شورای صلح نیز یک «مجمع ملی قانونگذاری» مرکب از ۲۹۲ نفر بر پا کرد که ۱۴۹ نفر از آنها را نظامیان فعلی یا سابق یا غیر نظامیانی که معروف به داشتن ارتباط با ارتش بودند تشکیل می‌دادند.

در ماه مه ۱۹۹۱ حکومت نظامی در بسیاری از مناطق بر چیده شد و فعالیت‌های سیاسی از سر گرفته شد و چندین حزب سیاسی از جمله حزب آرمان نوین به رهبری ژنرال «چاوالیت» (تاسیس ۱۹۹۰) دست به فعالیت زدند. در ماه ژوئن همان سال یک حزب جدید به نام «ساماکی تام»^۴ با حمایت فرمانده کل نیروی هوایی مارشال «کاست روجانانین»^۵ جهت رقابت با حزب آرمان نوین تاسیس شد که رهبری آن با «نارونگ ونگ وان»^۶ بود.

1- Sunthorn Kongsompong

2- National Peace Keeping Council (NPC)

3- Anand Panyarachun

4- Samakkhi Tham

5- Kaset Rojananin

6- Narong Vongwan

در ماه اگوست ۱۹۹۱ ژنرال سوچیندا در کنار فرماندهی کل ارتش، فرماندهی عالی نیروهای مسلح (زمینی، دریایی، هوایی، انتظامی) را نیز بر عهده گرفت.

در ماه نوامبر کمیته تنظیم قانون اساسی که بیشتر اعضای آن از سوی شورای ملی حفظ صلح تعیین شده بودند پیش نویس قانون اساسی را به مجمع قانونگذاری ملی تقدیم کرد که با انتقادات فراوان مردم روبرو شد. در این قانون اساسی تعداد سناتورهای انتصابی از ۳۶۰ به ۲۷۰ تن کاهش یافته و اختیارات سنا برای شرکت در انتخاب نخست وزیر حذف شده بود. با این همه در میان انتقادات عمومی از این قانون، مجلس قانونگذاری ملی در ماه دسامبر آنرا به تصویب رسانید اما مخالفین از بعضی عبارات موقت قانون (که برای ۴ سال قانونی می ماند) و بر اساس آن شورای ملی حفظ صلح اختیار انتخاب نخست وزیر و اعضای سنا را پیدا می کرد و نیز در مورد اختیار مجلس سنا برای اینکه بتواند همراه با مجلس نمایندگان دولت را استیضاح کند همچنان خرده می گرفتند زیرا با این ترتیب مجلس سنا می توانست با حمایت ۴۶ نماینده دولت را ساقط کند. در ۲۲ مارس ۱۹۹۲ انتخابات عمومی برگزار شد که در آن ۱۵ حزب سیاسی جهت تصاحب ۳۶۰ کرسی به رقابت پرداختند و در آن ۵۹/۲ درصد دارندگان حق رای خود را به صندوقها ریختند. با وجود تاسیس یک نهاد مستقل برای نظارت بر انتخابات. در مناطق فقیرتر شمال و شمال شرقی کشور اقدام به خرید و فروش آراء شده بود. در این انتخابات احزاب «ساماکی تام» و «چارت تای» بیشترین آراء را به دست آورده و به ترتیب دارای ۷۹ و ۷۴ کرسی در مجلس شدند حزب آرمان نوین ۷۲ کرسی و حزب پالانگ دارما نیز ۴۱ کرسی به دست آوردند که ۳۲ کرسی آن مربوط به بانکوک بود. در همان روز انتخابات شورای حفظ صلح ۲۷۰ عضو سنا را منصوب کرد که ۱۵۴ تن از آنها از افسران ارتش یا نیروی انتظامی بودند.

ابتدا قرار بود که «نارونگ ونگ وان» رهبر حزب «ساماکی تام» در راس یک دولت ائتلافی قرار گیرد لیکن در اوایل آوریل ۱۹۹۲ ژنرال سوچیندا به عنوان نخست وزیر اعلام شد و به جای او مارشال هوایی «کاست» به فرماندهی عالی نیروهای مسلح و ژنرال «ایساراپونگ»^۱ برادر زن

سوچیندا به فرماندهی کل ارتش منصوب شدند.

با اعلام نخست وزیری ژنرال «سوچیندا» موج مخالفت و تظاهرات وسیع سراسر کشور بخصوص شهر بانکوک را فراگرفت و مردم به عنوان اعتراض به نخست وزیری که از سوی مردم برگزیده نشده است به خیابانها ریختند و به رهبری ژنرال چاملونگ^۱ خواستار استعفای سریع ژنرال سوچیندا و اصلاح قانون اساسی از جمله کاهش اختیارات مجلس انتصابی سنا شدند. با ادامه تظاهرات و وخامت بیشتر اوضاع، دولت در بانکوک و ایالتهای اطراف آن وضعیت اضطراری اعلام کرد و با اجرای مقررات منع رفت و آمد، برگزاری اجتماعات رامنوع کرد. با این همه روز ۲۰ می ۱۹۹۲ در تظاهرات بزرگی که در بانکوک صورت گرفت بر اثر تیراندازی نظامیان نزدیک به یکصد نفر کشته و حدود ۳۰۰۰ نفر بازداشت شدند. لیکن با دخالت بی سابقه پادشاه کمی بعد عفو عمومی اعلام و بازداشت شدگان آزاد شدند. ۴ روز بعد در ۲۴ می ژنرال سوچیندا پس از ۴۸ روز نخست وزیری از این مقام کناره گیری کرد و روز ۱۰ ژوئن مجمع ملی اصلاحاتی در قانون اساسی به عمل آورد که بر اساس آن نخست وزیر باید عضو مجلس نمایندگان باشد و اختیارات سنا نیز محدود شد و رئیس مجلس نمایندگان رئیس مجمع ملی (مجلس نمایندگان + سنا) شناخته می شد.

تشکیل دولتهای دموکراتیک ۱۹۹۲-۲۰۰۶

همزمان با این جریانات پادشاه، برخلاف انتظار عموم، بار دیگر «آناند» را به نخست وزیری منصوب کرد. «آناند» نیز به منظور برگزاری انتخابات عمومی تازه مجمع ملی را منحل اعلام کرد. در پایان ماه ژوئن ۱۹۹۲ تاسیس «جبهه دموکراتیک ملی» متشکل از ۴ حزب بزرگ تایلد برای شرکت در انتخابات آتی اعلام شد از سوی دیگر «چاتی چای» نخست وزیری که حکومتش با کودتای ژنرال سوچیندا سرنگون شد و در دوران حکومت او (۱۹۹۱-۱۹۸۸) تایلد رشد اقتصادی ۱۳/۲ در صدی را تجربه کرده بود پس از کناره گیری از ریاست حزب «چارت تای»

1- Chamlong

حزب جدیدی به نام «چارت پاتانا»^۱ تشکیل داد که با پشتیبانی گسترده‌ای رو به رو شد. در دوره دوم نخست وزیری «آناند» اقداماتی برای کاهش قدرت ارتش و جلوگیری از دخالت ارتش در سیاست صورت گرفت. در ۱۳ سپتامبر ۱۹۹۲ انتخابات سراسری با شرکت ۱۲ حزب سیاسی جهت تصاحب ۳۶۰ کرسی مجلس نمایندگان برگزار شد که ۶۲/۱ درصد از دارندگان حق رای در آن شرکت نمودند و در جریان آن خشونت‌هایی بویژه در ایالات شمال شرقی روی داد. در این انتخابات حزب دموکرات بیشترین کرسی‌ها یعنی ۷۹ کرسی مجلس را به دست آورد و احزاب چارت تای و چارت پاتانا به ترتیب دارای ۷۷ و ۶۰ کرسی در مجلس نمایندگان شدند.

دولت اول «چوان لیگ پای»

با توجه به نتایج انتخابات، «چوان لیگ پای»^۲ رهبر حزب دموکرات به نخست وزیری منصوب شد و برنامه دولت خود را مبارزه با فساد، غیر متمرکز کردن دولت، توسعه روستاها و کاهش اختیارات سنا اعلام کرد. چوان لیگ پای در دوره سه ساله حکومت خود دو بار مورد استیضاح جناح مخالف قرار گرفت اما موفق شد که در هر دو بار از مجلس ملی رای اعتماد بگیرد. در یکی از ترمیم‌های کابینه او بود که «تاکسین شیناواترا» یکی از مدیران برجسته بخش خصوصی (که بعدها نقش مهمی در سیاست تایلند بازی کرد) برای مدت کوتاهی به وزارت امور خارجه منصوب شد.

در ژانویه ۱۹۹۵ چوان لیگ پای موفق شد که لایحه اصلاحات در قانون اساسی را به تصویب مجمع ملی برساند که براساس آن ساختار دموکراتیک کشور گسترش بیشتری پیدا می‌کرد که برابری حقوق زنان بامردان یکی از آنها بود. ولی با خروج حزب «پالانگ دارما» به رهبری چاملونگ از دولت ائتلافی و مخالفت آن با دولت «چوان لیگ پای» نخست وزیر در ۱۹ می همان سال مجلس نمایندگان را منحل کرد و اوایل ژوئیه را برای برگزاری انتخابات عمومی اعلام نمود. در این انتخابات که در ۲ ژوئیه ۱۹۹۵ صورت گرفت ۱۲ حزب سیاسی برای

1- Chart Pattana

2- Chuan Leekpai

تصاحب ۳۹۱ کرسی مجلس شرکت داشتند و ۶۲ درصد دارندگان حق رای در آن شرکت نمودند. حزب «چارت تای» موفق شد که اکثریت نسبی ۹۲ کرسی مجلس را از آن خودکنند و حزب دموکرات با ۸۶ کرسی و حزب آرمان نوین با ۵۷ کرسی مفامهای بعدی را از آن خود کردند. بدین ترتیب «بانهارن»^۱ رهبر حزب پیروز «چارت تای» مامور تشکیل یک دولت ائتلافی شد که ۷ حزب گوناگون را در بر می‌گرفت. باید اضافه کرد که در ماه می یعنی پیش از برگزاری انتخابات و در پی استعفای «چاملونگ»، «تاکسین» به رهبری حزب «پالانگ دارما» رسید و بدین ترتیب پس از انتخابات و شرکت در دولت ائتلافی به سمت یکی از معاونین نخست وزیر منصوب شد.

در مارچ ۱۹۹۶ «بانهارن» ترکیب جدید مجلس سنا را اعلام کرد که بر اساس آن برای اولین بار نخست وزیر می‌توانست سناتورها را منصوب کند و بر خلاف سنای قبلی تنها ۳۹ افسر ارتش به سناتوری منصوب شدند و بقیه سناتورها از میان دانشگاهیان و مدیران صنایع و بازرگانی بودند. «بانهارن» که در مدت مسئولیت خود بامشکلات زیادی از جمله اتهام فساد به وزیران و خروج بعضی از احزاب از دولت ائتلافی و کاهش آرای موافق در مجلس رو به رو بود سرانجام برای پرهیز از استیضاح مجبور به کناره‌گیری شد و به علت عدم توافق رهبران احزاب عضو دولت بر سر نخست وزیر بعدی، روز ۲۷ سپتامبر فرمان انحلال مجلس نمایندگان صادر شد.

دولت ژنرال چاوالیت ۹۷-۱۹۹۶

در انتخابات بعدی که روز ۱۷ نوامبر ۱۹۹۶ همراه با خشونت و اتهامات خرید رای برگزار شد حزب آرمان نوین ۱۲۵ کرسی و حزب دموکرات ۱۲۳ کرسی از ۳۹۳ کرسی مجلس نمایندگان را به دست آوردند. بدین ترتیب چاوالیت ژنرال بازنشسته ارتش و وزیر دفاع پیشین و رهبر حزب آرمان نوین به نخست وزیری رسید و یک دولت ائتلافی مرکب از ۵ حزب تشکیل داد که دارای ۲۲۱ کرسی در مجلس نمایندگان بود. در این دولت «چاتی چای» به سمت ریاست گروه مشاوران ویژه نخست وزیر در امور خارجی و اقتصادی منصوب شد و تاکسین شیناواترا

1- Banharn Silapa - archa

نیز دوباره با سمت معاون نخست وزیر در امور توسعه و تجارت منطقه‌ای به کابینه پیوست. در اوایل ژوئیه ۱۹۹۷ در پی بحران اقتصادی شدیدی که در جنوب شرقی آسیا بروز کرد، ارزش بات پول ملی تایلند رو به کاهش گذاشت و این امر اعتراضات عمومی را در پی داشت. اما با وجود اقدامات قاطع و فوری که در زمینه اقتصادی صورت گرفت و با وجود توصیه‌های صندوق بین‌المللی پول اوضاع اقتصادی تایلند روبه‌وخامت گذاشت.

یکی از رویدادهای مهم در دوره نخست وزیری «چاوالیت» تصویب پیش‌نویس قانون اساسی جدید تایلند در ۲۷ سپتامبر ۱۹۹۷ بود که از ۱۱ اکتبر همان سال رسمیت یافت. به موجب قانون اساسی جدید:

- مجلس سنا برای مستقیم مردم انتخاب می‌شد و تعداد اعضای آن به ۲۰۰ نفر افزایش یافت.
- تعداد نمایندگان مجلس به ۴۰۰ نفر افزایش می‌یافت و ۱۰۰ نماینده نیز بر حسب نمایندگی نسبی (در صد نمایندگان هر حزب) انتخاب می‌شدند.
- عضویت در کابینه نیازمندکناره‌گیری از نمایندگی مجلس بود.
- نمایندگان مجمع ملی نیازمند داشتن سطح حد اقلی از سواد می‌شدند.
- یک کمیسیون مستقل انتخابات برای نظارت بر انتخابات (به جای وزارت کشور) تاسیس می‌شد.
- سیستم شمارش آراء متمرکز می‌شد.
- رای دادن اجباری می‌شد.
- آزادی مطبوعات تضمین می‌شد.

به هر رو وخامت اوضاع اقتصادی و کاهش ارزش پول کشور روز به روز بیشتر می‌شد آنچنان که اعتراضات و تظاهرات عمومی را برای استعفای چاوالیت در پی داشت. سرانجام چاوالیت روز ۶ نوامبر از نخست وزیری استعفا داد و این امر تا حدودی به تقویت بات کمک کرد و روز ۹ نوامبر ۱۹۹۷ «چوان لیگ پای» رهبر حزب دموکرات در راس یک دولت ائتلافی مرکب از ۸ حزب سیاسی کشور که پشتیبانی ۲۱۰ کرسی از ۳۹۳ کرسی مجلس نمایندگان را با خود

داشت دوباره به نخست وزیری رسید.

دولت دوم «چوان لیگ پای» ۲۰۰۱ - ۱۹۹۷

نخست وزیری «چوان» که بر اساس قانون اساسی جدید و بدون دخالت ارتش یا یک رهبر غیر انتخابی صورت گرفت و نشانه‌ای از یک پیشرفت دموکراتیک مهم بود با پشتیبانی گسترده‌ای روبه رو شد. در این کابینه بود که «سوپاچای»^۱ به وزارت بازرگانی منصوب شد. با وجود اینکه کاهش ارزش بات ادامه یافت چوان لیگ پای موفق شد که از یک استیضاح نمایندگان پیروز بیرون آید. در ژوئیه ۱۹۹۸ حزب جدیدی به نام «تای راک تای» به رهبری تاکسین شیناواترا معاون سابق نخست وزیر اعلام موجودیت کرد (که بعدها نقش مهمی در صحنه سیاسی تایلند داشت).

تا ماه آگوست ۱۹۹۸ اوضاع اقتصادی تایلند (باخذ وام از صندوق بین المللی پول) رو به بهبود گذاشت و ثبات پیدا کرد که این امر به تمجید از نخست وزیر از سوی شهبانوی تایلند منجر شد که امری نادر به شمار می‌رفت.

در ماه اکتبر حزب «چارت پاتانا» نیز به دولت ائتلافی «چوان» پیوست و بدین ترتیب تعداد کرسی‌های پشتیبان دولت در مجلس به ۲۵۷ کرسی رسید.

بمب گذارهای مخربی که در دسامبر ۱۹۹۸ و ژانویه ۱۹۹۹ در ساختمانهای دولتی بانکوک صورت گرفت و نیز حمله به مقر حزب حاکم دموکرات نشان داد که دولت بادشمنان زیادی رو به رو است. از میانه سال ۱۹۹۹ فشارهای زیادی برای انحلال مجلس نمایندگان و برگزاری انتخابات جدید آغاز شد که حزب «تای راک تای» از عوامل اصلی آن بود و مورد حمایت «جاوالیت» رهبر حزب آرمان نوین نیز قرار داشت. با وجود این «چوان» از یک طرح استیضاح دیگر که از سوی سه حزب مخالف هدایت می‌شد جان سالم بدر برد و توانست مقام خود را حفظ کند.

1- Supachai Panichpakdi

در انتخابات محلی که در فوریه ۲۰۰۰ انجام شد حزب دموکرات باشکستهای متعددی رو به رو شد که علت آن را باید در نارضایتی روستائیان از دولت جستجو کرد که از پرداخت یارانه برای غلات خودداری کرده بود. در ماه اگوست نیز «سنان» وزیر کشور و دبیرکل حزب دموکرات رسماً از سوی دادگاه قانون اساسی به تقلب در اعلام دارائیهای خود متهم شدند که این امر ضربه دیگری به حیثیت حزب دموکرات وارد کرد.

به موجب قانون اساسی جدید در اوایل مارس ۲۰۰۰ انتخابات مجلس سنای ۲۰۰ نفره تایلند با شرکت ۱۵۰۰ کاندیدا برگزار شد ولی با توجه به اشکالاتی که پیش می آمد این انتخابات به چندین دور کشیده شد تا اینکه دوره جدید مجلس سنا سرانجام روز اول اگوست ۲۰۰۰ افتتاح شد. در این میان در ماههای ژوئن و ژوئیه همان سال گروهی از نمایندگان عضو حزب آرمان نوین و حزب اقدام اجتماعی (SAP) برای وارد کردن فشار به دولت جهت انحلال مجلس و برگزاری انتخابات جدید از نمایندگی کناره گیری کردند و این امر دولت را هرچه بیشتر ضعیف کرد. با این همه در ماه نوامبر دولت «چون لیگ پای» ژانویه ۲۰۰۱ را برای برگزاری انتخابات جدید اعلام کرد.

نخست وزیری «تاکسین شیناواترا» ۲۰۰۶-۲۰۰۱

در این انتخابات که روز ۶ ژانویه ۲۰۰۱ برگزار شد، حزب «تای راک تای» به رهبری تاکسین شیناواترا از مدیران ثروتمند بخش خصوصی و افسر پیشین پلیس تایلند موفق شد که ۲۴۸ کرسی از ۵۰۰ کرسی مجلس نمایندگان یا اکثریت تام مجلس را به دست آورد که تا آن موقع چنین پیروزی برای یک حزب بی سابقه بود. این پیروزی از یک سو حاصل تبلیغات شدید حزبی و وعده و وعید به روستائیان برای اعطای تسهیلات و وامهای کوتاه مدت و از سوی دیگر ناشی از ادغام حزب «سریتام» در حزب «تای راک تای» بود.

افزون بر این «تاکسین» با کسب پشتیبانی احزاب «آرمان نوین» و «چارت تای» و حتی ادغام آنها در حزب زیر رهبری خود موفق شد که به یک اکثریت پارلمانی مرکب از ۳۳۹ کرسی دست

یابد و بدین ترتیب در ماه فوریه ۲۰۰۱ نخستین کابینه خود را به پادشاه تایلند معرفی کرد. تاکسین که با شعار «فقرزدایی و توسعه و رفاه زندگی مردم» و «اندیشه‌های تازه با شیوه‌های تازه» و برقراری دولتی عاری از فساد و سیاست بازی حزبی به قدرت رسیده بود، در اکتبر ۲۰۰۱ طرحی برای بیمه درمان ارزان قیمت روستائیان ارائه کرد که با استقبال روبه رو شد. اما حساسیت او نسبت به انتقاداتی که از او می‌شد باعث شد که او در برابر رسانه‌های گروهی مانند روزنامه‌ها و تلویزیون سیاست خشنی در پیش گیرد.

تاکسین با راه یافتن به کاخ نخست وزیری تقویت بنیه اقتصادی کشور و زدودن آثار بحران اقتصادی سال ۹۷ را در دستور کار قرارداد و با خرج پول و امتیازدهی توفیق یافت که ۶ حزب سیاسی کوچک را در تالی راک تالی ادغام نماید. وی در عرصه اقتصادی با اعمال سیاست‌هایی در زمینه تقویت بازار داخلی، افزایش بودجه‌های عمرانی، سختگیری به کارگران خارجی شاغل در تایلند و اخذ مالیاتهای مضاعف از آنان رشد قابل اعتنائی نصیب اقتصاد کشور نموده بطوری که تایلند موفق گردید تا پایان سال ۲۰۰۳ آخرین بخش بدهی خود به صندوق بین‌المللی پول را نیز پرداخت نماید.

در زمینه اجرای وعده‌های انتخاباتی نیز دولت تاکسین با اعطای وامهای کم بهره به کشاورزان خرده‌پا و همگانی نمودن بیمه خدمات درمانی سیاستهای پوپولیستی را دنبال نمود. در عرصه سیاسی تاکسین با در اختیار داشتن اکثریت در مجلس، اقتدارگرایی حزبی را نمایان ساخت و اختیارات نظارتی و کنترلی اپوزسیون را کاهش بخشید و عملاً سیاست را با منافع اقتصادی خویش قرین ساخت.

البته رویکردهای منفی وی در مبارزه شدید و اعدام‌های بدون محاکمه قاچاقچیان مواد مخدر و نیز اعمال فشار به برخی چهره‌های سیاسی مسلمان در جنوب کشور را نیز نباید از نظر دور داشت. طرح وی برای مبارزه با مواد مخدر در سال ۲۰۰۳ حدود ۲۵۰۰ قربانی گرفت و در تقابل با نیروهای مسلمان جنوب نیز طی ۲ سال ۶۰۰ نفر کشته شدند، دستگیری‌های خود سرانه و سر به نیست کردن‌های مخفیانه نیز اعتراض محافل حقوق بشر داخلی و خارجی را به

همراه داشت به طوری که در آن سال سازمان ملل دولت تایلند را به نقض فاحش حقوق بشر متهم نمود. در سال ۲۰۰۳ بروز بیماری سارس کشور تایلند را نیز مانند سایر کشورهای جنوب شرقی آسیا فراگرفت و بر تایلند به شدت از نظر اقتصادی و ورود گردشگران اثر گذاشت. با این همه تایلند در این سال از نظر رشد اقتصادی در صدر کشورهای جنوب شرق آسیا قرار گرفت.

برآیند نکات مثبت و منفی زمامداری تاکسین نه تنها موجب گردید که دوره چهار ساله اولیه را پشت سر گذارد بلکه حزب حاکم به دلایلی از جمله سونامی اواخر سال ۲۰۰۴ و مدیریت نسبتاً خوب رئیس و اعضایش در مهار بحران و تامین نیازهای مناطق آسیب دیده، موفق گردید در انتخابات ۵ فوریه ۲۰۰۵ نیز به پیروزی چشمگیری تاحد در اختیار گرفتن دو سوم کرسیها (۳۷۷ کرسی) دست یابد. این پیروزی، تاکسین را به سمت اقتدارگرایی بیشتری سوق داد و زمینه را برای گریز بیشتر از قانون اساسی و همچنین اعمال نظر در تدوین و تصویب برخی قوانین از جمله قانون اعلام حالت فوق العاده زیر لوای مبارزه با تروریسم که به راحتی دولت وی را قادر می ساخت همراه با اعمال سانسور بر مطبوعات، شنود مکالمات تلفنی، بازداشت مردم به مدت ۳۰ روز و یا بیشتر از سوی پلیس را قانونی جلوه دهد، فراهم آورد. اعتراضات مخالفان و شکایات آنان به دستگاه قضایی نیز نتوانست تاثیر چندانی در کنترل این روند ایفاء نماید.

نقطه چرخش اعتراضات مخالفان و تحریک اقشار مختلف اجتماع که موجب گردید خیابانهای بانکوک به صحنه تظاهرات مردم تبدیل گردد اعلام فروش سهام ۴۹ درصدی شرکت مخابراتی شین به ارزش تقریبی ۲ میلیارد دلار به شرکت دولتی تماسک سنگاپور بود. در این خصوص قانون اساسی، نخست وزیر را از دارا بودن سهام شرکتهای تجاری و دست داشتن در معاملات اقتصادی بر حذر می دارد و تاکسین پس از کش و قوسهای بسیار اعلام داشت که سهام واگذار شده متعلق به فرزندان وی بوده است و این درحالی اعلام شد که آنان دارا بودن مالکیت این سهام را در فرصت قانونی مقرر به مراجع ذیربط اعلان نکرده بودند. مورد بعدی نپرداختن مالیات بود و تاکسین ضمن تاکید بر معافیت مالیاتی حاضر شد که مبلغی را به خزانه دولت واریز نماید تا شاید بدین وسیله بتواند حربه را از دست مخالفان بگیرد. جرایم مخالف دولت

فروش این سهام را بزرگترین معامله قرن نامیدند و برخی منابع نیز حتی ملاحظاتی امنیتی را در خصوص واگذاری سهام یک شرکت مخابراتی به یک دولت رقیب پیش کشیدند و این در حالی بود که کشاورزان، دامداران، صاحبان جراید، دانشگاهیان، دانشجویان و اقشار میانی جامعه تحت رهبری سونتی مدیر یکی از روزنامه‌های بزرگ تایلندی زبان واز دوستان قبلی تاکسین و نیز ژنرال شاملونگ یکی از مبارزان دانشجویی سابق که در سال ۱۹۹۲ و سقوط دولت وقت نیز دست داشته است، گرد هم آمدند و تشکلی تحت عنوان «اتحاد مردم برای دموکراسی» را سازماندهی نمودند. هر چند حزب قدرتمند رقیب (دمکرات) به ظاهر نقشی در تهییج احساسات مردم بازی نمی‌کرد ولی در عمل اوضاع را بر وفق مراد دانسته و به نوبه خود آب بر این آسیاب می‌ریخت. تداوم تظاهرات و گرد هم آیی‌های اعتراض‌آمیز در پایتخت و هم‌نوایی معترضین برای کناره‌گیری تاکسین از قدرت که با سیاست ثبات و آرامش در تایلند که بستر توسعه اقتصادی، رشد مبادلات تجاری و نیز لازمه رونق گردشگری و تداوم اشتغال در کشور است در تضاد آشکار بوده است سبب گردید که:

اولاً نظامیان در نهایت خویشتن‌داری سعی در کنترل صلح‌آمیز ناآرامی‌ها و تظاهرات نمودند و از اعمال خشونت پرهیز نمایند.

ثانیاً به دنبال انحلال مجلس در ۲۴ فوریه ۲۰۰۶ و تعیین ۲ آوریل برای انتخابات که از سوی سه حزب مخالف (دمکرات، چارت تای و مهاچون) با تحریم مواجه گردید، شخص تاکسین از رهبران آنها تقاضا نمود تا ضمن معرفی کاندیدا سیاست تحریم را کنار گذاشته و به نحو مسالمت‌آمیزی در آینده سیاسی کشور مشارکت نمایند.

در دوم آوریل ۲۰۰۶ انتخابات سراسری مجلس نمایندگان در تایلند برگزار شد و حزب تای راک تای موفق شد که ۵۷ درصد آراء یا ۳۴۹ کرسی را به دست آورد هر چند در این انتخابات ۶۴/۸ درصد از دارندگان حق رای شرکت کردند اما ۳۳/۱ درصد از رای دهندگان آرای سفید به صندوقها ریختند. همچنین با توجه به تحریم کردن انتخابات از سوی سه حزب بزرگ مخالف، شمار زیادی از کرسیهای مجلس نمایندگان با وجود برگزاری انتخابات میان‌دوره‌ای گوناگون

خالی ماند و بدین سان تشکیل مجلس نمایندگان در پایان ماه آوریل امکان پذیر نمی شد و برابر قانون اساسی تاکسین هم نمی توانست یک دولت قانونی تشکیل دهد. از این رو روز ۵ آوریل تاکسین شیناواترا قدرت را به طور موقت به معاون خود «چید چای»^۱ سپرد اما اعلام کرد که این امر به منزله استعفای او از نخست وزیری نیست. در واقع تاکسین می خواست که تا تشکیل حکومت جدید، خود را از امور سیاسی کشور کنار بکشد. اگر چه همچنان رهبری حزب تائی راک تائی را در دست داشت. از آنجا که چید چای نماینده پارلمان نبود نمی توانست سمت نخست وزیری را برعهده گیرد. در ۹ ماه می دادگاه قانون اساسی با اعلام اینکه انتخابات ۲ آوریل بی درنگ در پی انحلال مجلس نمایندگان و با شتاب برگزار شده است نتایج آن را باطل کرد و سپس کمیسیون انتخابات نیز ۱۵ اکتبر ۲۰۰۶ را برای برگزاری دور جدید انتخابات اعلام نمود.

بسیاری از صاحب نظران انتخابات دوم آوریل را نماد شکافی بزرگ و بی سابقه در میان ملت تایلند به شمار آوردند که روز به روز در حال بیشتر شدن است. بویژه که حزب تائی راک تائی نتوانست هیچیک از کرسیهای مناطق جنوبی کشور را از آن خود کند. سه هفته پس از این انتخابات جنجال برانگیز و زود هنگام، رای دهندگان تایلندی برای انتخاب ۲۰۰ سناتور مجلس سنا برای دومین بار به پای صندوقهای رای رفتند. سناتورها براساس استانی انتخاب می شوند و شمار جمعیت استانها تعداد سناتورهای هر استان را تعیین می کند. باید دانست که سناتورها نباید وابستگی حزبی داشته باشند (پیش از این، دولت سناتورها را منصوب می کرد).

تاکسین شیناواترا ۵۰ روز پس از کناره گیری از سیاست روز ۲۴ می ۲۰۰۶ بار دیگر با شرکت در جلسه هیات دولت به عنوان کفیل نخست وزیری به صحنه قدرت بازگشت و گفته شد که با مشخص شدن این موضوع که انتخابات سراسری جدید کشور ممکن است تا سه ماهه چهارم سال ۲۰۰۶ به تعویق بیافتد تاکسین تصمیم گرفت که بار دیگر در جلسات کابینه شرکت کند. کمیسیون انتخابات تایلند نیز با تغییر تصمیم خود اواخر ماه نوامبر ۲۰۰۶ را برای برگزاری انتخابات تعیین کرد.

1- Chidchai Vanasatidya

هجدهمین کودتای نظامی در تایلد ۲۰۰۶-۲۰۰۷

ولی روز ۱۹ سپتامبر ۲۰۰۶ با گذشت ۱۵ سال از کودتای نظامی ژنرال سوچیندا در سال ۱۹۹۱ هجدهمین کودتای نظامی بدون خونریزی در تایلد رخ داد و نظامیان که از حمایت پادشاه برخوردار بودند با محاصره کاخ نخست وزیری، تاکسین شیناواترا را که در آن هنگام جهت شرکت در مجمع عمومی سازمان ملل متحد در نیویورک به سر می برد از قدرت برکنار کردند.

رهبر کودتاچیان ژنرال «سونتی» از مسلمانان تایلد و فرمانده کل نیروهای مسلح بود که پس از سرنگونی تاکسین برقراری حکومت نظامی را در تایلد اعلام کرد و در نطقی تلویزیونی دلایل برکناری تاکسین را بروز اختلاف در میان مردم و تضعیف کشور و بی احترامی وی به مقام سلطنت برشمرد. کودتاچیان که خود را «شورای اصلاحات دموکراتیک» نام داده بودند قانون اساسی سال ۱۹۹۷ و تمامی نهادهای قانونی کشور شامل پارلمان، دولت و دادگاه قانون اساسی را به حالت تعلیق درآوردند و هر گونه تظاهرات و راهپیمایی را ملغی و رهبران «اتحاد مردم برای دموکراسی» را نیز بازداشت کردند. فرمانده کودتاچیان همچنین از تنظیم پیش نویس قانون اساسی موقت کشور خبرداد و اکتبر سال ۲۰۰۷ را برای برگزاری انتخابات عمومی اعلام کرد. همچنین یک کمیته ملی مبارزه با فساد برای رسیدگی به فساد مالی در حکومت پنج ساله تاکسین بر پا شد.

کودتاچیان همچنین نهادی با عنوان «مجمع قانونگذاران تایلد» را بابتش از ۱۵۰ عضو به جای مجلس نمایندگان منصوب کردند.

به موجب قانون اساسی موقت که پس از امضای پادشاه در اول اکتبر ۲۰۰۶ توسط رهبران کودتای نظامی ابلاغ شد، نظامیان حق برکناری نخست وزیر را داشته و تا زمان برگزاری انتخابات عمومی قدرت را در دست خواهند داشت.

روز اول اکتبر ۲۰۰۶ اعلام شد که نیروهای مسلح حاکم بر کشور «سورایود چولانونت» ژنرال باز نشسته و فرمانده کل پیشین نیروی زمینی را به عنوان نخست وزیر موقت تایلد برگزیده اند. ژنرال سورایود در سال ۱۹۹۸ به عنوان رئیس ستاد ارتش تایلد منصوب شد و در سال ۲۰۰۳

پس از درگیری با تاکسین به ۳۸ سال خدمت نظامی خود پایان داد و بازنشسته شد. وی که سپس به عضویت شورای مشاوران پادشاه درآمد، بیست و چهارمین نخست وزیر تایلند به شمار می‌رود. همزمان، «شورای اصلاحات دموکراتیک» نیز نام خود را به «شورای امنیت ملی» تغییر داد. و ریاست آن کماکان در دست ژنرال «سونتی» فرمانده ارتش باقی ماند.

۲ روز پس از انتصاب نخست وزیر جدید، تاکسین شیناواترا که در لندن به سر می‌برد از رهبری حزب تائی راک تائی کناره‌گیری کرد.

در ۳۱ دسامبر ۲۰۰۶ انفجار همزمان ۸ بمب که نقاط گوناگون بانکوک را به لرزه در آورد ۳ کشته و نزدیک به ۳۸ مجروح برجای گذاشت اما کسی یا گروهی مسئولیت انفجارها را برعهده نگرفت. بعضی شایعات خبر از ارتباط آنها با ژنرال چاوالیت وزیر سابق دفاع و معاون سابق تاکسین می‌داد که وی آن را رد کرد.

در اواخر ژانویه ۲۰۰۷ حکومت نظامی در ۴۱ استان کشور لغو شد و شش ماه بعد نیز احزاب سیاسی اجازه فعالیت گرفتند. در همان حال ۳۰ نفر از اعضای حزب «چارت پاتانا» و نمایندگان سابق مجلس که در زمان نخست وزیری تاکسین در حزب تائی راک تائی ادغام شده بود از این حزب خارج شدند.

محکومیت تاکسین

یکی از اعتراضات مردم تایلند به دولت تاکسین شیناواترا متهم کردن وی به فساد و سوءاستفاده از قدرت برای رسیدن به منافع مالی شخصی بود.

در اواخر نخست وزیری تاکسین و مدتی پس از برگزاری انتخابات ۲ آوریل ۲۰۰۶ که حزب تائی راک تائی اکثریت تام کرسیهای مجلس را به دست آورد. کمیسیون انتخابات تایلند گزارشی برای دفتر دادستانی این کشور ارسال کرد که در آن شواهدی از تقلب حزب تائی راک تائی در انتخابات سراسری این کشور وجود داشت. براساس این شواهد حزب حاکم با پرداخت پول به احزاب کوچک آنها را برای شرکت در انتخابات تطمیع کرده بود.

باروی کارآمدن نظامیان و برکناری تاکسین از قدرت رسیدگی به اتهامات وی سرعت گرفت و دادگاه عالی تایلد بر اساس گزارش کمیسیون بررسی کننده دارایی‌های نخست وزیر پیشین، تاکسین و همسر وی را به فساد مالی و سوء استفاده از مقام خود متهم کرد. اتهام اصلی آنها خرید زمینی از یک سازمان دولتی به ارزش ۷۲۲ میلیون بات با استفاده از قدرت و مقام خود بود. از این رو در نیمه ماه اگوست ۲۰۰۷ دیوانعالی کشور به بازداشت تاکسین و همسرش به اتهام فساد مالی رای داد. پیش از آن دادگاه قانون اساسی حکم ممنوعیت فعالیت حزب تائی راک تائی را به اتهام تخلف از قانون انتخابات صادر کرده بود و اعضای کمیته اجرایی این حزب از جمله تاکسین شیناواترا به مدت ۵ سال از فعالیتهای سیاسی ممنوع شدند. با این همه تاکسین که در انگلیس اقامت داشت تمام این اتهامات را تکذیب کرد و آنها را با انگیزه سیاسی شمرد.

همه پرسى قانون اساسى تایلد

از آنجا که بنا بر اعلام پادشاه تایلد قانون اساسی سال ۱۹۹۷ تایلد مشحون از راههای گریز از قانون بود، شورای امنیت ملی آنرا باطل کرد و در تاریخ ۲۹ اگوست ۲۰۰۷ مردم تایلد برای اظهار نظر پیرامون قانون اساسی جدید این کشور که پیش از این به تصویب شورای قانون اساسی ۹۸ نفره رسیده بود و هجدهمین قانون اساسی کشور است، به پای صندوقهای رای رفتند. حدود ۶۰ درصد افراد دارای حق رای در این همه پرسى شرکت کردند که نزدیک به ۵۸ درصد آنها به سود قانون اساسی جدید رای دادند. بیشترین رای مثبت به قانون اساسی جدید متعلق به مناطق مرکزی و جنوبی و بانکوک و اکثریت آرای مخالف مربوط به مناطق شمالی و شمال شرقی این کشور بوده است. از محورهای مهم قانون اساسی جدید تایلد آن است که از هیچ دینی به عنوان مذهب رسمی کشور نام نمی‌برد و همین امر با اعتراض گروههای مذهبی بودایی تایلد رو به رو شده بود که پیش از تصویب قانون اساسی برای نشان دادن مخالفت خود دست به راهپیمایی‌های فشرده زده بودند. این گروهها معتقدند که بودیسم باید به عنوان مذهب رسمی کشور در قانون اساسی ذکر شود.

باید دانست که افزون بر احزاب سیاسی، ۱۸ سازمان اسلامی تایلند نیز حمایت خود را از این قانون اعلام کرده‌اند. حدود ۲ ماه پس از برگزاری همایش قانون اساسی و تصویب آن، ژنرال «سونتی» رئیس شورای امنیت ملی تایلند و رهبر کودتای نظامی سپتامبر ۲۰۰۶ از مقام خود به عنوان فرمانده ارتش تایلند کناره‌گیری کرد تا بتواند پست معاونت نخست وزیر را به دست آورد. وی نخستین مسلمان در تاریخ تایلند بود که فرماندهی ارتش این کشور را برعهده داشته است.

بازگشت حکومت غیر نظامیان

سرانجام اولین انتخابات پارلمانی تایلند پس از کودتای نظامی سپتامبر ۲۰۰۶ در تاریخ ۲۳ دسامبر ۲۰۰۷ با شرکت ۵۱۵۴ نامزد از ۱۸ حزب سیاسی گوناگون در ۸۵ هزار حوزه رای‌گیری در ۷۲ استان این کشور و برای تصاحب ۴۸۰ کرسی مجلس نمایندگان برگزار شد. رقابت اصلی در این انتخابات میان حزب تازه تاسیس «قدرت مردم»^۱ (PPP) به رهبری «ساماک ساندرراوج» فرماندار پیشین بانکوک و حزب کهنه‌کار دموکرات به رهبری «آبھی سیت ویجاجیوا» هنر پیشه مشهور و ۴۳ ساله تایلندی صورت می‌گرفت. حزب قدرت مردم در واقع همان نوع باز سازی شده حزب «تای راک تای» بود که هواداران تاکسین شیناواترا را در خود جمع کرده بود. از همان آغاز شمارش آراء روشن شد که «حزب قدرت مردم» از حزب دموکرات پیشی گرفته است. این حزب توانست با ۲۳۳ کرسی از ۴۸۰ کرسی مجلس نمایندگان اکثریت آراء را به دست آورد. حزب دموکرات نیز با ۱۶۴ رای در ردیف دوم و حزب چارت تای در ردیف سوم قرار گرفتند. بنا بر این تشکیل یک دولت ائتلافی اجتناب‌ناپذیر می‌نمود. «ساماک سوندرراوج»^۲ فرماندار سابق بانکوک و رهبر حزب قدرت مردم در ژانویه ۲۰۰۸ به نخست‌وزیری تایلند منصوب شد و توانست با ائتلاف با احزاب دیگر از جمله احزاب چارت تای و چارت پاتانا کرسیهای طرفدار دولت در مجلس نمایندگان را به ۳۰۰ کرسی افزایش دهد.

1- People's Power Party

2- Samak Sundravej

۲- قانون اساسی، تحولات و ویژگی‌های آن

از ۱۹۳۲ تا کنون ۱۸ قانون اساسی تنظیم شده است که آخرین آنها قانون اساسی سال ۱۹۹۷ است که پس از کودتای سپتامبر ۲۰۰۶ در آگوست ۲۰۰۷ مورد بازنگری قرار گرفت. خلاصه‌ای از قانون مذکور به شرح زیر است:

تایلند یک کشور پادشاهی است و کشوری واحد و غیر قابل تجزیه می‌باشد. پادشاه رئیس کشور و رئیس قوای مسلح می‌باشد. حاکمیت در دست مردم است و پادشاه اختیارات خود را طبق مفاد قانون اساسی اعمال می‌کند. پادشاه از طریق مجمع ملی وظایف تقنینی، از طریق شورای وزیران وظایف اجرایی، و از طریق دادگاهها اختیارات قضایی خود را به مرحله اجرا می‌گذارد. شخص پادشاه مقدس و مصون است و هیچ کس حق طرح دعوی یا تعقیب او را ندارد. پادشاه رئیس شورای سلطنت و چهارده نفر اعضای آن را منصوب می‌نماید. شورای سلطنت موظف است در خصوص کلیه مسائل مربوط به وظایف پادشاه نظرات مشورتی خود را در اختیار او قرار دهد. بومیول ادولیداج (رامای نهم) نهمین پادشاه سلسله چاکری رئیس مملکت است که در ژوئن ۱۹۴۶ به سلطنت رسیده و دارای بیشترین دوره سلطنت در میان پادشاهان جهان است.

همان طور که گفته شد عاملین کودتای سپتامبر ۲۰۰۶ (شورای امنیت ملی) قانون اساسی سال ۱۹۹۷ را ملغی اعلام نمود و مجلس جدیدی را با اکثریت افسران ارتش مامور بررسی، تدوین و تصویب قوانین نمود و همچنین کمیته مخصوصی رانیز مسئول تهیه پیش نویس قانون اساسی و یک نظام انتخابات عمومی جدید کرد که در آگوست ۲۰۰۷ به همه پرسی گذاشته شد و به تصویب رسید و از ۲۴ آگوست ۲۰۰۷ قوت اجرایی پیدا کرد.

بر پایه قانون اساسی جدید تایلند که در آگوست ۲۰۰۷ به همه پرسی گذاشته شد قدرت سیاستمداران انتخابی و تعداد آنها کاهش می‌یابد و در برابر، وکلا و قضات انتصابی به قدرت بیشتری برای تعیین مقامات عالی‌رتبه دست می‌یابند. همچنین قدرت و اختیارات سیاستمداران کاهش یافته ولی قدرت مقامات اداری و قضات افزایش می‌یابد. محدود کردن اختیارات نخست وزیر و امکان انتصاب یک نخست وزیر غیر انتخابی (که عضو مجلس نمایندگان نباشد) از سوی

حکومت، سازمانهای اداری و سیاسی / ۱۵۳

پادشاه تایلند و نیز تثبیت رسمی قدرت ارتش در صحنه سیاسی از دیگر مشخصات قانون اساسی جدید این کشور به شمار می‌رود. مدت نخست وزیری محدود به دو دوره ۴ ساله شده است.

در این قانون که نسبت به قانون سال ۱۹۹۷ از جنبه دموکراتیک کمتری برخوردار است تمهیداتی در نظر گرفته شده است که بخشی از نمایندگان مجلس سنا انتصابی شوند و نیز دارای بندهایی در خصوص به رسمیت شناختن حقوق اقلیت است. ضمناً شمار اعضای مجلس نمایندگان از ۵۰۰ نفر به ۴۸۰ نفر کاهش یافته است.

در قانون اساسی تایلند از هیچ مذهبی به عنوان مذهب رسمی کشور نام برده نشده است.

۳- تقسیمات کشوری و اداری

مرکز سیاسی و اداری تایلند شهر بانکوک است که همراه باشهر مجاور آن تونبورى بزرگترین شهر کشور را تشکیل می‌دهند. جمعیت هر دو شهر در اواسط سال ۲۰۰۵ به میزان ۱۱/۳ میلیون نفر بوده است. کشور تایلند به ۷۶ استان تقسیم شده است. بعد از پایتخت بیشترین میزان جمعیت به ترتیب در شهرهای «ناخان راجاسیما» (۲/۵ میلیون نفر) اویون راجاتانی (۱/۷ میلیون نفر) «چیانگ مای» (۱/۶ میلیون نفر)، ناخان سیتامارات (۱/۵ میلیون نفر)، بوری رام (۱/۵ میلیون نفر) چونبورى (۱/۲ میلیون نفر) زندگی می‌کنند و بقیه شهرها عمدتاً کمتر از یک میلیون نفر جمعیت دارند. انتخابات در ۴۰۰ حوزه انتخابیه صورت می‌گیرد و حداقل سن رای دهندگان ۱۸ سال تمام است.

۴- تشکیلات حکومتی

الف: قوه قضائیه

دادگاه عالی^۱ دادگاه نهایی استیناف در همه امور جنایی، کارگری، نوجوانان، مدنی و مربوط

1-Sarn Dika

به ورشکستگی است. دادگاه برخی اوقات جلسات مقدماتی تشکیل می‌دهد تا به بررسی قضایایی بپردازد که حائز اهمیت وافر است. حد نصاب این دادگاه سه قاضی است. دادگاه استیناف^۱ این دادگاه صلاحیت رسیدگی به همه موضوعات جنایی، مدنی، ورشکستگی و نوجوانان را دارد. درعین حال به پژوهش در باره همه دعاوی بدوی که از سراسر کشور واصل می‌شود را به جز دادگاه مرکزی کارگری دارد. در این دادگاه دو قاضی حد نصاب را تشکیل می‌دهند.

دادگاههای بدوی

دادگاههای مرکزی جوانان - این دادگاه مسئولیت و صلاحیت رسیدگی به جرایم نوجوانان و کودکان را عهده دار است. و حد نصاب در این دادگاهها دو قاضی و دونفر دستیار قاضی است که باید یکی از آنها زن باشد. چنین دادگاههایی در بانکوک، سونکلا، چیانگ مای، رایونگ و چند شهر دیگر دایر است. دادگاه مرکزی کار - صلاحیت رسیدگی به امور کارگری در سراسر کشور را دارد. دادگاه مدنی - دادگاه بدوی رسیدگی به جرایم مدنی است که در بانکوک واقع بوده و حد نصاب آن دو نفر قاضی است.

دادگاه کیفری

این دادگاه صلاحیت رسیدگی به جرایم کیفری را داشته و در بانکوک مستقر است. حد نصاب آن دو نفر قاضی می‌باشد.

دادگاههای دادرسی

صلاحیت رسیدگی به موارد کم اهمیت را داراست و با وجود یک قاضی حد نصاب می‌یابد.

1- Sarn Uthorn

دادگاههای استان

این دادگاهها صلاحیت نهایی رسیدگی به همه امور مدنی و کیفری در حوزه استان را دارا می‌باشند. حد نصاب آنها نیز دو نفر قاضی است. در هر یک از پنج استان جنوبی تایلند یعنی (Yala - Pattani - Narathiwat - Satum - Betong) که اکثر جمعیت مسلمان هستند دو قاضی مسلمان وجود دارد. که به اجرای قوانین شریعت در مواردی که طرفین مسلمان هستند می‌پردازند. سؤالات و قوانین اسلامی و استفاده آنها توسط قاضی مسلمان تفسیر و نهایی می‌شود. دادگاه مدنی در تونبوری - این دادگاه صلاحیت رسیدگی بر امور مدنی ۹ ناحیه حومه‌ای بانکوک را به عهده دارد. دادگاه جنایی در تونبوری - صلاحیت رسیدگی بر امور جنایی ۹ ناحیه حومه‌ای بانکوک را داراست.

ب: قوه مقننه

مجمع ملی - مجمع ملی موظف به بررسی و تصویب لوایح است. این مجمع یک قوه مقننه دو مجلسی است:

۱- مجلس سنا

مجلس سنا ۱۵۰ عضو دارد که نیمی از آنها از سوی مردم و بر اساس استانی انتخاب و نیمی دیگر از سوی قضات و دستگاههای دولتی منصوب می‌شوند. سناتورها باید از بدو تولد تبعه تایلند بوده و ۴۰ سال یا بیشتر سن داشته و دارای مدرک لیسانس باشند. دوره تصدی مجلس سنا شش سال است. سناتورها نباید عضو هیچ یک از احزاب سیاسی باشند اعضای مجلس سنا باید از حد اقل یکسال پیش از انتخابات هیچ‌گونه ارتباطی با احزاب سیاسی نداشته باشند بر پایه قانون اساسی جدید گروهی از سناتورها از سوی پادشاه منصوب می‌شوند. آخرین انتخابات مجلس سنا در ۲ مارس ۲۰۰۸ صورت گرفت.

۲- مجلس نمایندگان

این مجلس دارای ۴۸۰ عضو است که با رای مستقیم مردم انتخاب می‌شوند. اعضای مجلس نمایندگان باید از بدو تولد تبعه تایلند بوده، ۲۵ سال یا بیشتر سن داشته و عضو یکی از احزاب سیاسی بوده و حداقل دارای مدرک لیسانس باشند. دوره تصدی در مجلس نمایندگان چهار سال است. پادشاه می‌تواند مجلس نمایندگان را برای انتخابات جدید منحل سازد. آخرین انتخابات مجلس نمایندگان در ۲۳ دسامبر ۲۰۰۷ انجام شد.

اعضای سنا و مجلس نمایندگان در اجلاسهای مجمع ملی در اظهار نظر و رأی دادن خودآزاد و مصون هستند. در اجلاسهای مجمع ملی حضور نصف نمایندگان هر یک از دو مجلس ضروری است. رئیس مجلس سنا به عنوان رئیس مجمع ملی انجام وظیفه می‌کند. مجمع ملی قدرت اداره امور مملکت و تصویب امور مزبور را دارد.

ج: قوه مجریه

شورای وزیران - پادشاه نخست وزیر را از میان اعضای مجلس نمایندگان که بیش از ۳۵ سال داشته و دارای مدرک لیسانس باشد منصوب می‌نماید و فرمان پادشاه به امضای رئیس مجمع ملی نیز می‌رسد. پادشاه همچنین به توصیه نخست وزیر حداکثر تا ۳۵ وزیر را برای تشکیل شورای وزیران منصوب می‌کند. پادشاه می‌تواند به توصیه نخست وزیر هر یک از وزرا را از کار برکنار سازد. نخست وزیر و وزرا نمی‌توانند کارمند دولت یا عضو نیروهای مسلح باشند و نیز در تاسیسات انتفاعی خصوصی دارای عنوانی باشند. نخست وزیر و وزرا در جلسات مجمع ملی حق اظهار نظر داشته ولی حق رأی دادن ندارند.

اختیارات اضطراری - پادشاه می‌تواند فرامینی را که با قوانین مملکتی منافات نداشته باشند مجری سازد. کلیه قوانین و فرامین سلطنتی مربوط امور مملکتی باید به امضای نخست وزیر نیز برسد. در موارد اضطراری وقتی که نیاز فوری و شدید برای حفظ صیانت ملی یا امنیت عمومی و یا دفاع از اقتصاد ملی و جلوگیری از فاجعه عمومی و ملی وجود دارد، پادشاه می‌تواند

فرمان برقراری وضعیت اضطراری و فوق‌العاده صادرکنند که قدرت قانونی خواهد داشت. فرمان حالت فوق‌العاده باید از طرف شورای وزیران در اسرع وقت به مجلس ملی تسلیم گردد. چنانچه این فرمان مورد تصویب مجمع ملی قرار گیرد اجرای آن ادامه خواهد یافت و گرنه فسخ می‌گردد.

نهادهای مستقل تایلند بر اساس قانون اساسی

در قانون اساسی سال ۱۹۹۷ تایلند که متعاقب بحران بزرگ اقتصادی منطقه جنوب شرق آسیا تدوین و به مورد اجرا گذارده شده است. برای احتراز از فسادهای مالی و اداری و اتهامات ناشی از اخذ رشوه و بررسی صلاحیت نامزدهای انتخاباتی سه کمیسیون مستقل پیش بینی گردیده است. این کمیسیون‌ها با عنوان‌های زیر در حال حاضر مهمترین نقش رادر شکل‌گیری قوای مقننه و اجرایی ایفا می‌کنند.

۱- کمیته نظارت بر انتخابات

۲- دادگاه قانون اساسی

۳- کمیسیون ملی مبارزه بامفاسد اجتماعی

وظایف کمیته نظارت بر انتخابات و دادگاه قانون اساسی به یکدیگر نزدیک است یعنی کمیته مزبور علاوه بر بررسی صلاحیت کاندیداهای شرکت در انتخابات، اتهامات وارده بر آنها رادر صورت تصویب اعضا اعلام و پرونده مربوطه را برای اخذ رای به دادگاه قانون اساسی ارائه میدهد و دادگاه حق دارد که متهم را رسماً مجرم یا بیگناه اعلام و مراتب را در صورت تایید مجرمیت به دادگاههای ذیصلاح اداری و یا حقوقی ارائه دهد. کلیه افرادی که اتهامات آنها مورد تائید دادگاه قانون اساسی قرار می‌گیرد حداقل به مدت پنج سال حق شرکت در انتخابات به عنوان نامزد حوزه‌های مربوطه و یا احراز مقامات اداری ندارند.

کمیته نظارت بر انتخابات مرکب از ۱۰ عضو است که طبق قانون به مدت سه سال انتخاب می‌شوند و حق انتخاب مجدد از آنها سلب نشده است. اعضای کمیته مزبور که از آنها بعنوان هیات منصفه نیز یاد می‌شود عبارتند از:

- رئیس دادگاه قانون اساسی.

- رئیس دادگاه عالی امور اداری - ۴ نفر نمایندگان روسای دانشگاهها - چهار نفر از احزاب

سیاسی.

نظام حزبی و مهمترین احزاب سیاسی تایلند

از سال ۱۹۳۲ و برقراری رژیم مشروطه سلطنتی در تایلند تا کنون بیش از ۱۵۰ حزب سیاسی در این کشور تاسیس شده است. بیشتر این احزاب بر محور شخصیت‌های خاصی تشکیل می‌شدند و در واقع آنها را نمی‌توان پایگاه سیاسی قشر خاصی به شمار آورد. در نیمه دهه ۱۹۷۰ و در دوره سه ساله‌ای که فضای باز سیاسی در تایلند برقرار بود و قبل از تعلیق دموکراسی در ۱۹۷۶ بیش از ۶۰ حزب سیاسی در این کشور پا گرفت ولی در سال ۱۹۷۹ که احزاب مجدداً قانونی شدند تنها ۶ حزب از احزاب قبلی بار دیگر به فعالیت پرداختند ضمن آنکه ۷ حزب جدید نیز وارد میدان انتخابات شدند. از آن انتخابات به بعد شمار احزاب سیاسی فعال در انتخابات همچنان پائین ماند و از ۱۵ حزب فراتر نرفت تا اینکه در انتخابات عمومی سال ۲۰۰۱ تعداد احزاب سیاسی حاضر در انتخابات به ۳۷ حزب رسید. هر چند این تعداد حزب برای مبارزات پارلمانی زیاد به نظر می‌رسد ولی باید در نظر داشت که تعداد احزاب واقعی و موثر که توان در دست گرفتن دولت رداشته باشند و یا اینکه در جناح مخالف قرار گیرند چندان زیاد نیست. در هریک از هفت انتخاباتی که از سال ۱۹۸۳ تا کنون در تایلند برگزار شده است تنها ۴ تا ۶ حزب فعال بوده‌اند. از میان احزاب سیاسی که در اواخر دهه ۱۹۷۰ شکل گرفتند امروزه تنها دو حزب باقی مانده‌اند که عبارتند از: «حزب دموکرات» و «حزب چارت تای» (حزب ملت تایلند). دوام این احزاب از آن روست که هر دوی این احزاب دارای ریشه‌های ساختاری بوده و دیگر به پایه‌گذاران خود بستگی ندارند. ضمن اینکه تا کنون در آنها رهبری حزب چند بار دست به دست شده است.

اگر چه احزاب سیاسی تایلند را می‌توان بر حسب طیفهای سیاسی چپ و راست دسته‌بندی

کرد اما رقابت فشرده برای کسب کرسی‌های پارلمان ایجاد کرده است که احزاب به سوی عملگرایی و دوری از ایده‌ئولوژی حرکت کنند. از این رو بیشتر از بالا به پائین سازمان می‌یابند. هر چند شرکت احزاب استخواندار در هنگام انتخابات معمول است اما احزاب سیاسی تایلند بیشتر سازمانهایی نخبه‌گرا هستند تا توده‌گرا. تلاشهای اخیر برای تاسیس احزاب سیاسی مبتنی بر توده‌ها چندان موفقیت‌آمیز نبود. برای نمونه حزب «پالانگ دارما» (یا نیروی اخلاقی) که در اواخر دهه ۱۹۸۰ تاسیس شد، نخست در عضوگیری توفیق یافت. ولی رهبری حزب به تدریج به دست دارندگان منافع تجاری افتاد و این حزب مانند دیگر احزاب تایلند خصوصیتی نخبه‌گرا پیدا کرد. «حزب آرمان نوین» (NAP) که در دهه ۱۹۹۰ تاسیس شد نیز کوشید نهادهای ساختاری حزب را گسترش دهد. اما خیلی زود پی برد که در تایلند، پیروزی در انتخابات بدون این نهادها هم ممکن است. بهمین ترتیب حزب دموکرات هم کوششهایی کم و بیش موفق به عمل آورد تا شاخه‌های محلی حزب را تاسیس کند. همین اواخر نیز تاکسین شیناواترا رهبر حزب تائی راک (TRT) پیروزی انتخاباتی بی‌سابقه‌ای به دست آورد که نشانه شرکت گسترده مردم در انتخابات بود. با این همه بیشتر پیروزی انتخاباتی حزب «تائی راک تائی» در سال ۲۰۰۱ م رهون جذب کاندیداهای محبوب مردم بود و نه بر اساس نهادهای ساختاری. در واقع در هنگام این مبارزه انتخاباتی هیچ حزبی نتوانست به اندازه حزب تازه تاسیس تائی راک تائی اعضای کهنه کار پارلمان را به میدان بفرستد. به هر رو این استراتژی کار آیی داشت و در انتخابات سال ۲۰۰۵ نیز تائی راک تائی توانست پیروزی بزرگتری در انتخابات عمومی به دست آورد.

نگاهی کوتاه به فعالیت احزاب سیاسی در تایلند

رهبران اولیه جنبش دموکراتیک پس از برقراری نظام مشروطه سلطنتی در سال ۱۹۳۲ کوشیدند که یک حزب سیاسی جهت حفظ قدرت خود و گروههای طرفدار خود به وجود آورند. بدین منظور یک تشکل سیاسی با عنوان Samakom Khanatat یا «انجمن مردم» (کمیته مردم) تاسیس شد. آنها لغت حزب را جهت ثبت تشکل خود به کار نبردند بلکه در مقابل از کلمه

«انجمن» که اصطلاحی شبیه حزب بود بهره گرفتند اما از نظر عملکردی این انجمن همان وظایف و مسئولیتهای حزب را انجام می داد و این نکته کاملاً جا افتاده بود که اعضای انجمن فقط باید منافع گروه خاص و نه همه مردم را مد نظر قرار دهند. این شیوه تا سال ۱۹۴۶ یعنی پس از جنگ جهانی دوم که قانون اساسی جدیدی برای تایلد نوشته شد ادامه داشت.

در قانون اساسی جدید اجازه تاسیس احزاب سیاسی داده شد و احزابی چون حزب ترقیخواه، حزب ساها چیت، حزب قانون اساسی، حزب دموکرات و حزب استقلال به فعالیت پرداختند و تایلد برای نخستین بار با تشکیل یک حکومت ائتلافی نظام چند حزبی را تجربه کرد.

در دوره دوم حکومت نظامی ژنرال فیول سونکران که در پی کودتای نظامی سال ۱۹۴۷ به قدرت رسید گروهی از نمایندگان حامی وی «حزب اتحاد» (Saha Pak) را تشکیل دادند و احزاب کوچک دیگری نیز در این دوره فعالیت داشتند. اما در سال ۱۹۵۱ طی فرمانی تمام احزاب سیاسی منحل شدند و اجازه تاسیس حزب داده نشد.

پس از تصویب قانون احزاب سیاسی در سال ۱۹۵۵ بار دیگر اجازه تشکیل حزب داده شد و بدین ترتیب تساقبل از برگزاری انتخابات عمومی ۶ فوریه ۱۹۵۷ تعداد ۲۳ حزب اعلام موجودیت کرده بودند و این تعداد چندی بعد به حدود ۳۰ حزب افزایش یافت.

در دوره حکومت ژنرال تاتارات حزبی به نام «حزب جامعه ملی» به رهبری وی برای حمایت از دولت شکل گرفت و تقریباً بار دیگر نظام یک حزبی بر کشور حاکم شد. اما چندی بعد که حزب جامعه ملی دچار بحران شد، پارلمان منحل شد و قانون تشکیل احزاب سیاسی به حالت تعلیق درآمد.

این دوره تا ژوئن ۱۹۶۸ که قانون اساسی جدید فعالیت احزاب سیاسی را آزاد اعلام کرد به طول کشید و کمی پس از آن بود که حدود ۱۷ حزب سیاسی برای شرکت در انتخابات پارلمانی فوریه سال ۱۹۶۹ در تایلد شکل گرفت. اما دولت بی ثباتی که پس از این انتخابات شکل گرفت دوام چندانی نیاورد و مجدداً با کودتای نوامبر ۱۹۷۱ توسط ژنرال تانوم تمام احزاب سیاسی منحل شدند.

با آزاد شدن فعالیت احزاب سیاسی در دولت «سانیا» در اکتبر ۱۹۷۴، ۵۶ حزب سیاسی موجودیت خود را اعلام کردند ولی با توجه به افزایش احزاب سیاسی، کسب اکثریت پارلمانی برای هر یک مقدور نبود. پس از انتخابات پارلمانی آوریل ۱۹۷۶ اگر چه احزاب سیاسی گوناگون با همکاری یکدیگر دولت ائتلافی تشکیل دادند (که ظاهراً باثبات به نظر می‌رسید) ولی به دلیل مشکلاتی که کشور در پیش روی داشت کودتای نظامی اکتبر ۱۹۷۶ روی داد و بار دیگر به حیات احزاب سیاسی در تایلند پایان داد.

در فاصله سالهای ۱۹۸۱ تا ۱۹۹۱ فعالیت احزاب سیاسی آزاد شد ولی دولتهای ائتلافی این دوره دولتهای بی ثباتی بودند چون معمولاً چند حزب با برنامه‌های گوناگون دولت را تشکیل می‌دادند تا اینکه کودتای ۲۳ فوریه ۱۹۹۱ پیش آمد و قانون اساسی تازه‌ای را تدوین کرد و بر اساس آن انتخابات جدید در ۲۲ مارس ۱۹۹۲ با شرکت ۱۵ حزب برگزار شد که از آن میان ۹ حزب موفق به کسب کرسیهای پارلمان شدند.

پس از قیام ماه می ۱۹۹۲ که به استعفای ژنرال سوچیندا از پست نخست وزیری انجامید مجلس نمایندگان منحل شد و انتخابات پارلمانی جدیدی در ۱۳ سپتامبر ۱۹۹۲ برگزار شد که در آن ۱۶ حزب سیاسی شرکت داشتند. این انتخابات با پیروزی حزب دمکرات به پایان رسید و رهبر آن «چوان لیگ پای» مامور تشکیل کابینه شد و دولتی ائتلافی متشکل از ۵ حزب سیاسی تشکیل داد که تا سال ۱۹۹۶ دوام آورد.

احزاب سیاسی تایلند پس از ۱۹۹۶

در سال ۱۹۹۶ انتخابات پارلمانی برگزار شد و ژنرال چاوالیت به نخست وزیری رسید اما پس از گذشت یک سال با بحران مالی کشور مجبور به کناره‌گیری شد و دولت ائتلافی چوان لیک پای با شرکت احزاب سیاسی دمکرات، چارت تائی، اقدام اجتماعی، سری تام، پلانگ دارما، تائی وبخشی از حزب پراچاکورن روی کار آمد. با خروج حزب پراچاکورن از ائتلاف، حزب «چارت پاتانا» به کابینه وارد شد.

در انتخابات ژانویه سال ۲۰۰۱ (دی ۱۳۷۹) حزب تائی راک تائی به رهبری تاکسین شیناواترا که به تازگی تاسیس شده بود موفق به کسب ۲۴۸ کرسی از ۵۰۰ کرسی پارلمان شد که در تاریخ تایلد کسب این اندازه کرسی در مجلس نمایندگان از سوی یک حزب بی سابقه بود. به هر رو تاکسین با ائتلاف با احزاب سریتام، آرمان نوین و چارت تائی موفق شد که کنترل ۳۳۹ کرسی پارلمان را به دست آورد. در ژانویه ۲۰۰۲ حزب آرمان نوین رای به ادغام در حزب تائی راک تائی داد و این حزب در ماه مارس بطور قانونی در «تائی راک تائی» ادغام شد.

در همین ماه حزب «چارت پاتانا» هم به دولت ائتلافی تاکسین پیوست و رهبر آن حزب به مقام وزارت رسید. اگر چه در نوامبر ۲۰۰۳ این حزب از دولت ائتلافی خارج شد اما چند ماه بعد در ژوئن ۲۰۰۴ مجدداً وارد ائتلاف شد و در آگوست ۲۰۰۴ «چارت پاتانا» هم در حزب «تائی راک تائی» ادغام شد. همزمان باین تحولات چند نفر از اعضای سابق حزب دموکرات حزب تازه‌ای به نام «ماهاچون» تشکیل دادند.

در انتخابات ژانویه ۲۰۰۵ حزب تائی راک تائی موفق شد که ۳۷۷ کرسی از ۵۰۰ کرسی مجلس نمایندگان را کسب کند. در این انتخابات حزب دموکرات ۹۶ کرسی، حزب چارت تائی ۲۶ کرسی و حزب ماهاچون ۳ کرسی را از آن خود کردند. البته همانطور که گفته شد این دوره قانونگذاری یکسال بیشتر دوام نیاورد و در ۲۴ فوریه ۲۰۰۶ منحل شد. در پی کودتای سپتامبر ۲۰۰۶ حزب قدرتمند تائی راک تائی نیز منحل شد و رهبران آن برای ۵ سال از شرکت در فعالیتهای سیاسی منع شدند.

در حال حاضر مهمترین احزاب فعال در صحنه سیاسی تایلد عبارتند از:

۱- **حزب قدرت مردم (PPP)** به رهبری چاتوران چسینگ که به جای حزب «تائی راک تائی» فعالیت می‌کند.

۲- **حزب دموکرات** که قدیمی‌ترین حزب تایلد است در ۱۹۴۶ تاسیس شده و رهبری آن با «آبهسیست ویجاجیوا» یکی از بازیگران معروف تایلد است و اگر در قدرت نباشد نقش حزب مخالف دولت را بازی می‌کند. یکی از پایگاههای مهم این حزب نواحی مسلمان‌نشین جنوب

تایلند است.

۳- حزب آرمان نوین (NAP) به رهبری ژنرال چاوالیت نخست وزیر سابق تایلند.

۴- حزب ملت تایلند (چارت تای) که در ۱۹۷۴ تأسیس شده و رهبری آن از سال ۱۹۹۲ با «بانهارم سیلیپاآرچا» است.

۵- حزب توسعه ملی (چارت پاتانا) در ۱۹۹۱ تأسیس شده و رهبری آن با «چاتی چای» نخست وزیر سابق این کشور است.

۶- حزب دموکراتیک لیبرال (سریتام)

۷- حزب ماهاچون که توسط چند نفر از اعضای ارشد پیشین حزب دموکرات در سال ۲۰۰۴ تشکیل شده است. رهبری این حزب با «آنک لاتامانات» است.

«نقاط ضعف فعالیت احزاب سیاسی تایلند»

۱- مطالعه مختصری در تاریخ احزاب سیاسی تایلند، نشان می‌دهد که رهبران احزاب سیاسی قدرت را توسط گروه خود به انحصار خود در آورده‌اند و لذا بیش از این که به فکر منافع عموم مردم باشند منافع گروه و حزب خود را مقدم داشته‌اند. لذا بعضی از احزاب سیاسی صرفاً اسامی بی‌مسمائی بوده‌اند که واقعیت نداشته است. بعنوان نمونه، حزب کشاورزان و یا حزب کارگران که در واقع از سوی هیچیک از این گروههای صنفی حمایت نشده‌اند.

۲- به دلیل ریشه‌دار نبودن احزاب سیاسی هنگامی که کودتاهای نظامی در کشور رخ داده است این احزاب نیز نتوانسته‌اند نقش سازماندهی و هدایت مردم را بر عهده داشته باشند.

۳- اعضای احزاب سیاسی عموماً از نظم و قاعده حزبی پیروی نکرده‌اند و درصدد بهره بردن از موقعیت‌ها و پست‌های خود در کابینه بوده‌اند. مردم نیز به دلایل مختلف از جمله بهره‌مندی و حمایت مالی احزاب به آنها ملحق می‌گردند.

۴- احزاب سیاسی معمولاً اطلاعات موردنیاز مردم را جهت آنان فراهم نمی‌آورند. این امر تا حدود زیادی به دلیل این واقعیت بوده است که این احزاب به عنوان ابزار سیاسی در دست افراد

ویا گروه‌هایی بوده است که مشروعیت خود را از این طریق به دست آورده‌اند نه با از یک روش دمکراتیک و لذا سعی نموده‌اند بیشتر به معرفی خود و گروه خود بپردازند.

ساختار سیاسی تایلند

در تایلند با آن که حکومت مشروطه سلطنتی برقرار است و امور حکومت به دست دولت است لکن پادشاه مقام والائی در نزد مردم دارد و برای او تقدیس قائل هستند و رهبران سیاسی و فرماندهان ارتش و صاحبان صنایع و سرمایه همگی برای حفظ موقعیت خود در تکریم و بزرگداشت پادشاه کوتاهی نمی‌کنند.

دولت تایلند همان طور که در فوق تشریح شد طبق قانون اساسی از طریق انتخابات و تامین نظرات نیروهای ارتشی و تصویب پادشاه امور را اداره می‌نماید. یکی از دلایل مطرح شدن ارتش و دخالت آن در امور اداری کشور وضعیت بخصوصی است که تایلند در پس از جنگ جهانی دوم با آن رو به رو بوده است. در ایام بعد از جنگ مسئله ویتنام و هند و چین و مقاصد و اهداف چین در منطقه مطرح بود و آمریکا که به شدت در برابر اهداف چین ایستاده و در جنگ هندوچین درگیر شده بود با کشورهای مختلف آسیای جنوب شرقی از جمله تایلند روابط نزدیک برقرار ساخته بود، تایلند که در مرزهای هند و چین قرار دارد از اهمیت بیشتری برخوردار بود و مسئله هم مرزی از یک طرف و فعالیت نیروهای کمونیست از طرف دیگر باعث شد که به ارتش نقش ویژه‌ای داده شود، و لذا زمینه برای دخالت ارتش در زندگی سیاسی کشور فراهم شد.

درخصوص اقلیتها باید گفت که تعداد آنان چندان مهم نیست که بتوانند نقش عمده‌ای ایفا کنند، لکن اقلیت مسلمان مالایو چون در استانهای محل زندگی خود در اکثریت هستند، از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند و مدت‌هاست که ذهن مقامات را به خود مشغول نموده‌اند.

نقش ارتش در ساختار سیاسی

در تایلند قدرت در اختیار بخش مرکزی بوروکراتیک حکومت یعنی نیروهای مسلح، پلیس

و دولت است تا احزاب سیاسی که بر اساس قوانین و نظامات پارلمانی فعالیت می‌نمایند. تصمیم‌های سیاسی در بافت بوروکراتیکی آغاز می‌شود که به عنوان نهادهای پارلمانی تلقی می‌شوند. در این بافت نیروهای مسلح نقش تعیین‌کننده‌ای دارند و تنی چند از رهبری گروه حاکم را تشکیل می‌دهند.

نفوذ قطعی و مؤثر این ساختار فرماندهی در سراسر تاریخ جدید تایلند قابل رؤیت است؛ از آغاز دوره قانون اساسی در ۱۹۳۲ یعنی زمانی که جمعی از افسران ارشد و جمعی از مقامات غیر نظامی به سیستم سلطنت تام خاتمه دادند تا امروز همچنان این پدیده در تایلند تسلط دارند.

گردانندگان کودتای ۱۹۳۲ صرفاً حاکمیت را به خود اختصاص داده و اختیارات ساختار بوروکراتیک وسیعی که توسط چولالون کورن (رامای پنجم) از پادشاهان قرن نوزدهم تایلند به رسمیت شناخته شده و مدرنیزه شده بود توسط همین بخش مرکزی حکومت قبضه شد. در ضمن مقامات بوروکراسی «که در زبان تایلندی به آن Kha-Rachakan یعنی خدمه شاه می‌گویند» تمامی مناصب خود را که در طول چند قرن سلطنت بر جای مانده بود حفظ کردند. عصر قانون اساسی فقط دردو مقوله از دوره پیش متمایز است:

۱- به حکومت تام شاه، شاهزادگان و نجیب‌زادگان و اشراف خاتمه داد.

۲- عصر سلطنت مطلقه را خاتمه بخشید.

ولی مقامات سابق به گونه‌ای دیگر مزایا را به دست آوردند. کما اینکه اشراف توانستند در مدیریت کشور باقی بمانند و فقط شاهزادگان که قبلاً وزیران مختلف رادر اختیار داشتند از این موقعیت محروم شدند.

مشکل حکومتی با توجه به این پیشینه در جابجایی جدید مشروعیت سلطنتی نهفته است. گردانندگان کودتا که در اروپا تحصیل کرده بودند تحت تاثیر فرهنگ غرب می‌خواستند مشروعیت حکومت را بر مبنای سیستم قانون اساسی قرار دهند و در پی تحقق زمینه‌های لازم برای ایجاد نوعی دموکراسی به سبک غرب بودند. ولی واقعیات قدرت یعنی اعمال قدرت توسط نیروی نظامی و بوروکراتهای غیر نظامی که رابطه ولی نعمت - خادم را جایگزین تفکر

مساوات بشر و شایسته سالاری رایج در غرب کرده بود، مانع از هر گونه حرکت واقعی و جدی برای تحقق سیستم بوروکراسی با کنترل مردم و یا پلورالیستی توسط اعضای پارلمان شد. هر چند در دهه ۱۹۳۰ انتخابات برگزار شد، با وجود این احزاب سیاسی تا بعد از جنگ جهانی دوم هیچگونه مجالی برای فعالیت نداشتند. حتی در بعد از ۱۹۴۰ یعنی در نیمه همان دهه احزاب تمایل داشتند شبیه گروههای ارباب رعیتی در شکل سنتی آن فعالیت نمایند. این موضوع یعنی اولین گامها برای حرکت به سمت فعالیتهای پارلمانی با کودتای ۱۹۴۷ که رهبران نظامی زمان جنگ و فرماندهان قبل از جنگ را به قدرت رساند، ناگهان قطع شد. در آغاز آنها با رهبران احزاب در یک حالت حکومتی شبه پارلمانی همکاری کردند ولی در ۱۹۵۱ مقامات نظامی و سران پلیس قانون اساسی را لغو کرده، احزاب سیاسی را ممنوع و حکومت نظامی را برقرار ساختند. هر چند در ۱۹۵۵ مجدداً فرصتی برای حکومت پارلمانی ایجاد شد ولی کودتای سال ۱۹۵۷ به آن خاتمه داده و کودتای دیگر سال ۱۹۵۸ کلاً به حکومت پارلمانی پایان داد. در طول دهسال حکومت مارشال تانارات^۱ و جانشینانش مارشال تانوم^۲ و نیز پراپات^۳ فعالیت احزاب سیاسی کلاً از صحنه سیاسی کشور محو شد. در فاصله سالهای ۱۹۶۹ تا ۱۹۷۱ یک نوع دموکراسی کنترل شده به تدریج پدیدار شد.

تا این زمان به هر صورت توسعه اقتصادی و اجتماعی تایلند، از طریق محدودیتهای تحمیلی رهبری نظامی، خارج از مرحله معمول رسیدن به نوعی سیستم کثرت گرای سیاسی عمل کرده است. در چند دهه گذشته تعداد دانش آموزان کشور ۵ برابر شده و دانشگاههایی نیز در مناطق عمده تأسیس یافته است. توسعه دانشگاهها منجر به شکلگیری منافع خاص شغلی و آموزشی برای طبقه متوسط در حال رشدی شده است که متشکل از معلمان، گروه حرفه‌ای‌ها، خدمات متوسط شهری و مجریان امور تجاری می‌باشد. جمعیت روستایی نیز برای یافتن کار و برخورداری از زندگی بهتر به سوی شهرها مهاجرت کرده‌اند، این جمعیت بخصوص آنهایی که در

1- (Sarit Thanarat)

2- (Thanom Kittikachon)

3- Praphat

بانکوک مستقر شده‌اند نیز لایه جدید اجتماعی بوجود آورده‌اند که همراه با گروههایی که ذکر شد مطالبات و تمایلات خاص سیاسی و اقتصادی خود را که در افق رهبری نظامی کشور شکل گرفته است نشان می‌دهند.

هرچند که ظهور طبقه متوسط تکنوکراتها، مشاغل مختلف، آکادمیسین‌ها و تجار منجر به وضعیتی در ارتقای نظام پارلمانی شد و امید رسیدن به روش زندگی بهتر را از طریق عناصر لیبرال بورکراسی وعده می‌داد ولی نتوانست با چالش‌گرایشات اصلاحگرا و بنیادگرای چپ به توافق برسد. در این تقابل که در صحنه سیاسی تایلند بروز کرد، جناح چپ فقط مسلح به عقاید و اندیشه‌های چپگرا بود در حالی که گروه راست اختیارات را در دست خود گرفته بود.

مهمترین و برجسته‌ترین ویژگی جناح راست توجه به احزاب سیاسی بود که بیشتر متمایل به تامین منافع و اهداف خاص گروهی خود بود تا علایق ایدئولوژیک. باید توجه داشت که گروهی خاص و مستقل و نه اساساً پیوند خورده با حزب سیاسی، همیشه سعی داشت با سیاستهای تائی هماهنگ باشد و اینها اهمیت بیشتری در صحنه سیاسی می‌یافتند تا شماری احزاب سیاسی در اقلیت. انگیزه این گروههای مستقل در پیوستن به دولت و یا حمایت از دولت این بود که اثر چشمگیری بر روند سیاست تائی داشته باشد. تعداد سی فرد مستقل در ۱۹۴۸، سیزده نفر در فوریه ۱۹۵۷، ۵۸ نفر در دسامبر ۱۹۵۷، ۷۳ نفر در ۱۹۶۹ و ۳۹ نفر در ۱۹۷۹ انتخاب شدند.

تشکل و فعالیت احزاب سیاسی تایلند تاکنون همواره زیر نفوذ نیروهای نظامی و مقامات بلند پایه ارتش بوده است. چنانچه نگاهی به تاریخ سیاسی تایلند بیندازیم به خوبی می‌بینیم که با وجود توالی دولتهای مختلف نظامی و غیرنظامی همه نشان از حضور مسلط نیروهای راستگرا و بنابراین احزاب مربوطه دارند. ولی به موازات آن جریانات مخالف و متنفذ اغلب رشد یافته و راه تحرک این گونه احزاب را بعضاً با موانعی مواجه ساخته‌اند. در ۱۹۷۲ شورشهای دانشجویی بالا گرفت و در نتیجه در ۱۹۷۳ نظامیان از قدرت رسمی برکنار و یک دولت غیرنظامی تشکیل شد. هرچند نظامیان قدرت را به یک دولت غیرنظامی واگذار کردند ولی شرایط اقتصادی و اجتماعی به سود نظامیان و تقویت پایگاه ارتش در میان مردم سیر می‌کرد.

در اکتبر ۱۹۷۶ که دانشجویان دانشگاه تاماسات دست به اعتصاب زده و سایر امور کشور نیز در حال فلج شدن بود، ارتشیان فرصت را مناسب دانسته و به عنوان ناجی وارد عمل شدند، اعتصاب دانشجویان سرکوب شد، رهبران دانشجویی دستگیر شده و احزاب سیاسی مختلف و نیز مجلس نمایندگان، اتحادیه‌های کارگری و کشاورزی منحل شدند. این بار نظامیان تصمیم گرفتند که از بالا قدرت را در دست داشته باشند ولی جهت حفظ وجهه ارتش یک غیرنظامی مأمور تشکیل دولت شد، و به این ترتیب در میان طبقات مختلف مردم این احساس ایجاد شد که در واقع نظامیان قادر به برقراری نظم و آرامش هستند و وجود یک دولت مستبد نظامی بهتر از وجود بی‌نظمی و فلج شدن کل کشور است و لذا حرکت نظامیان و روی کار آمدن یک دولت مردمی، اقدامی مردمی جلوه‌گر شد.

در اکتبر ۱۹۷۷ دولت به اصطلاح غیرنظامی سرنگون و ژنرال گریانساک چومانان سعی کرد تلاش ارتش را برای بازگرداندن دموکراسی به کشور آغاز کند. از این روی از شدت سانسور کاست، دستگیر شدگان را آزاد کرد و اجازه داد که احزاب سیاسی مخالف فعالیت خود را از سر گیرند و حتی قول برگزاری انتخابات را نیز داد. انتخابات در ۱۹۷۹ برگزار شد و احزاب دمکرات، اقدام اجتماعی و چارت تای از این پس به عنوان مهمترین احزاب در صحنه سیاسی کشور ظاهر شدند. نظامیان سعی کردند با ازدواجها و وصلتهای خانوادگی و تشکیل شبکه‌های قدرت ریشه‌های نفوذ سیاسی خود را تقویت کنند. ولی رقابتهای درون گروهی نیز وجود داشت. دولت ژنرال «گریانساک» در مارس ۱۹۸۰ توسط ژنرال «پرم تینسولاند» سرنگون شد. ژنرال پرم مدت ۸ سال با وجود چند کودتای نافرجام حکومت کرد تا اینکه در جولای ۱۹۸۸ از قدرت کناره‌گیری نمود و طی انتخاباتی که صورت گرفت ژنرال «چاتی چای چون هاوان» رهبر حزب «چات تای» که اکثریت آراء را به دست آورده بود به عنوان نخست وزیر در رأس یک دولت ائتلافی مرکب از نمایندگان احزاب قرار گرفت.

دولت ژنرال چاتی چای مدتی پس از تشکیل به اتهام وجود فساد در دستگاههای دولتی مورد انتقاد قرار گرفت و حتی چند بار در مجلس نمایندگان استیضاح گردید. هرچند دولت

چاتی چای در ۲۷ اوت ۱۹۹۰ برای حفظ اعتبار رئیس آن ترمیم شد؛ ولی همچنان مشکلات ادامه داشت تا اینکه در ۲۳ فوریه ۱۹۹۱ کودتای دیگری انجام گرفت و نظامیان با استناد به فساد در دولت چاتی چای قدرت را با تشکیل شورای ملی حافظ صلح در دست گرفتند.

از ۱۹۳۲ تا کنون که اغلب قدرت سیاسی کشور در اختیار نظامیان بوده است و روسای دولتها همواره از سران ارتش بوده اند، غیر نظامیان کمتر توانسته اند که در صحنه سیاسی داخلی و خارجی نقش کلیدی ایفا کنند. چند گاهی نیز که قدرت در اختیار غیر نظامیان قرار گرفته است در واقع هدف این بوده است تا با بزرگ کردن ناتوانی آنها در اداره کشور، لزوم حضور نظامیان در رأس هرم قدرت توجیه شده و پایگاه آنان در میان مردم تقویت و استحکام یابد.

حال با توجه به وضعیت تایلند به نظر میرسد که صحنه سیاسی آن کشور بی ثبات است. اما می توان گفت که ساختار سیاسی تایلند هنوز به بلوغ سیاسی نرسیده است و تشکیل احزاب نه براساس اعتقاد به یک ایدئولوژی و یک آرمان بلکه بر مبنای شخصیتها و گروههای مختلف قدرت صورت می گیرد. نظریه دیگری که در رابطه با وضعیت تایلند مطرح است اینکه ارتش همواره عامدانه جوی ناهمگون ایجاد می کند تا توجیهی برای نگهداشتن قدرت در دست خود داشته باشد.

ساختار ارتش

شمار کل نیروهای مسلح تایلند ۳۰۶/۶۰۰ نفر است.

نیروی زمینی:	۱۹۰/۰۰۰ نفر	نیروی دریایی:	۷۰/۶۰۰ نفر
نیروی هوایی:	۴۶/۰۰۰ نفر	وظیفه: دو (سال خدمت)	۱۱۳/۷۰۰ نفر
نیروی ذخیره:	۲۰۰/۰۰۰ نفر	نیروی احتیاط:	۴۵/۰۰۰ نفر

بودجه دفاعی تایلند در سال ۲۰۰۵ = ۷۸ میلیارد بات (معادل ۱/۸ در صد تولید ناخالص

داخلی)

سیاست و روابط خارجی

پیروزی ویتنام در ۱۹۷۵ بطور ناگهانی تایلند را در خط مقدم سیاستهای آسیای جنوب شرقی قرار داد. کامبوج در ۷ آوریل همان سال به تصرف نیروهای ویتنامی درآمد و حکومت سلطنتی لائوس نیز در دسامبر همان سال سرنگون شد و حکومت پات لائو که با هانوی نزدیک بود در آن کشور قدرت را در دست گرفت. لذا تایلند به یک کشور خط مقدم در بلوک آ.سه.آن تبدیل و در مقابل هندوچین کمونیست قرار گرفت. ولی حل مشکل کامبوج تغییراتی در سیاست خارجی تایلند به وجود آورد.

خطوط کلی سیاست خارجی جدید تایلند

از اوایل ۱۹۸۵ تایلند سیاست خارجی واقع‌بینانه‌تر و به قول مقامات تایلندی چندبُعدی را در پیش گرفت. وزیر خارجه تایلند در ۱۹۸۶ اظهار داشت که تایلند از اوایل دهه ۱۹۸۰ در دوران سرشار از اضطرابی به سر می‌برد و این موضوع تایلند را مجبور ساخت تا سیاست خارجی خود را بیشتر حول محور مسائل امنیتی متمرکز نماید. تایلند در ورطه‌ای از حزم و احتیاط و مصلحت‌اندیشی‌ها فرو رفته و در یک وضع انفعالی و حل مسائل روزمره قرار داشت و فرصتی نبود تا بتواند از سیاست خارجی به عنوان وسیله‌ای برای افزایش رفاه مردم و رستگاری ملی

استفاده کرده و ابتکاراتی در این زمینه به کار برد.

با تحولات جدید در روابط ابرقدرتها و در مسائل منطقه، تایلند، سیاست جدید خود را با آینده‌نگری و انعطاف خاصی آغاز کرد. با توجه به اتخاذ سیاستهای جدید اقتصادی از طرف امریکا که لطمه عمده‌ای به صادرات کشورهای جهان سوم و از جمله تایلند وارد می‌ساخت؛ این کشور در صدد برآمد روابط نزدیکتر و فعالانه‌تری با تمام کشورهای جهان برقرار سازد. در این زمینه تایلند به عضویت شورای امنیت سازمان ملل متحد درآمد و در بین کشورهای جهان سوم از اعتبار جدیدی برخوردار شد. با توجه به این تحولات دولت تایلند مجموعه جدیدی از اصول سیاست خارجی تدوین کرد، که از لحاظ دیدگاه موافق با اصول قبلی ولی از لحاظ محتوی تازه بود. بر این اساس، سیاست خارجی جدید تایلند دارای سه بُعد عمده بود:

- ۱- تحکیم امنیت داخلی و خارجی کشور.
- ۲- تقویت اقتصاد داخلی و روابط بازرگانی.
- ۳- افزایش نفوذ سیاست خارجی در صحنه سیاست بین‌المللی به منظور تحکیم امنیت ملی و اقتصادی کشور.

وزیر خارجه تایلند اصول سیاست خارجی کشور را در چهار نکته خلاصه کرد:

- ۱- دیپلماسی فعال بهترین تضمین امنیت ملی تایلند است.
  - ۲- همبستگی با سایر کشورهای عضو آ.سه.آ. یکی از اولویتهای سیاست خارجی است.
  - ۳- توسعه و تحکیم روابط تایلند با قدرتهای بزرگ از ضروریات است.
  - ۴- اداره سیاست خارجی بصورت تفکیک ناپذیری با رفاه ملت تایلند پیوند دارد، از هرگونه ابزار دیپلماسی باید برای توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور بهره‌برداری شود.
- چهار اصل مزبور بر دو شاخص سنتی دیپلماسی تایلند یعنی نرمش و انعطاف و برقراری رابطه ویژه با یک کشور قدرتمند یا رابطه «کشور حامی - کشور وابسته» تطابق دارد. با وجود این در چهار اصل فوق دیدگاههای جدیدی هست، که با روحیه تغییر و تحول در سیاست خارجی تایلند موافق است. برای نمونه آ.سه.آ. هنوز هم از ارجحیت بالایی برای تایلند برخوردار است.

از شگردهای جدید در مشی تایلند آنهایی که بیشتر محسوس هستند به قرار زیرند:

- ۱- استفاده از دیپلماسی برای همکاری و توسعه اقتصادی.
  - ۲- گرایش به جمهوری خلق چین (علاوه بر آمریکا) به عنوان دولت حامی.
  - ۳- تأکید بر اهمیت جهان سوم به عنوان یک صحنه بین المللی جلب کمک و همکاری.
  - ۴- دید و بازدیدهای بیشتر متقابل با کشورهای مختلف جهان.
- وزیر خارجه تایلند؛ در نیمه اول ۱۹۸۵ از کشورهای مختلف از جمله عربستان سعودی، کویت، عمان، هند، انگلیس، فرانسه، پرتغال، ایتالیا، مجارستان، کره جنوبی، آمریکا و سازمان ملل متحد بازدید کرده و سفرهای متعددی از طرف مقامات خارجی به تایلند صورت گرفته است.
- در اواخر ۱۹۸۶ وزارت خارجه تایلند با انتشار بیانیه‌ای اصول سیاست خارجی را تعیین کرد. این بیانیه حفظ استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی کشور را سرلوحه اهداف خود قرار داده، بر پیشبرد امنیت و علایق ملی از طریق افزایش بهره‌وری اقتصاد ملی تأکید نمود. بدین منظور؛ تعالی، هماهنگی و اتحاد بین سازمانها و بخش دولتی را برای پیگیری خط مشی سیاسی مذکور در مدنظر قرار داد. جهت تحصیل اهداف فوق دولت خط مشی زیر را تدوین نمود:
- ۱- سعی در بهبود روابط و حسن تفاهم با کلیه کشورهای همسایه؛ براساس همکاری متقابل و مساوات و عدالت، و تصمیم به حل مسائل از طریق سیاسی و دیپلماتیک.
  - ۲- پیشبرد صلح و همزیستی مسالمت‌آمیز در بین کشورها؛ براساس احترام برای استقلال و حاکمیت، تمامیت ارضی، مساوات، عدم مداخله در امور یکدیگر، و حل و فصل صلح‌آمیز منازعات بین‌المللی.
  - ۳- به خدمت گرفتن هرگونه وسایل سیاسی و دیپلماتیک جهت حصول صلح و ثبات در منطقه آسیای جنوب شرقی با محفوظ داشتن منافع و امنیت ملی.
  - ۴- پیشبرد همکاری‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی و وحدت سازمان ملل آسیای جنوب شرقی (آ.سه.آن)؛ تحکیم بیشتر روابط دوستانه با اعضای دیگر آ.سه.آن و حمایت از اقداماتی که به منظور تبدیل منطقه آسیای جنوب شرقی به یک منطقه صلح، آزادی و بی‌طرفی

صورت می‌گیرد.

۵- پیگیری و توسعه روابط با قدرتهای بزرگ به صورتی که امنیت و رفاه ملی را تقویت نماید.

۶- محترم شمردن و پیشبرد پیوستگی و هواداری از اصول منشور سازمان ملل متحد و اعلامیه جهانی حقوق بشر، و محترم شمردن و حفظ حقوق و تعهداتی که در پیمانها با کشورهای دیگر منعقد گردیده، براساس مساوات، عملکرد متقابل و عدالت.

۷- پیشبرد روابط حسنه و گسترش پیوندهای اقتصادی و بازرگانی با تمام کشورها و جانبداری از تجارت متقابل.

۸- توسعه و گسترش بازارهای کالا، نیروی کار و حمایت از جهانگردی تایلد و نیز جلب سرمایه و تکنولوژی از کشورهای خارجی برای سرمایه‌گذاری بیشتر در تایلد جهت توسعه اقتصاد ملی.

۹- اقداماتی در سایر کشورها، جهت ترویج حسن نظر و تفاهم نسبت به تایلد و مردم تایلد و حفظ و پیشبرد وجهه و اعتبار ملت، و تفهیم سیاست و مواضع خارجی به مردم تایلد و جلب حمایت آنها نسبت به سیاست خارجی.

۱۰- همکاری و کمک به کشورهای در حال توسعه در زمینه‌های اقتصادی، بازرگانی و فنی جهت تأمین منافع سیاسی و اقتصادی کشور.

۱۱- حفظ منافع اتباع تایلد در خارج، و نیز منافع جمعی کشور، به منظور تأمین رفتار عادلانه از طرف کشورهای خارجی.

تحولات جهانی در صحنه سیاسی نیز موجب دلگرمی و علاقه‌مندی تایلد شده است به ویژه کوشش چین برای ایفای نقش عمده‌ای در صحنه سیاسی آسیای جنوب شرقی و منطقه اقیانوس آرام، تشدید فعالیتها و توجه و علاقه‌مندی بیشتر آمریکا به منطقه خاور دور، فروپاشی شوروی و اثر آن بر کشورهای منطقه آسیا و به ویژه خاور دور و اقیانوس آرام، تحول در خط‌مشی ویتنام، عضویت غیردائم تایلد در شورای امنیت سازمان ملل متحد و امکان برقراری روابط

دوستانه‌تر و نزدیک‌تر با کشورهای جهان سوم که تایلند در آنجا فعالیتی نداشته است همه از اموری بوده‌اند که توجه مقامات تایلندی را به خود جلب کرده است.

اروپای شرقی: وزیر خارجه تایلند طی سخنانی در خصوص روابط با کشورهای بلوک شرق (سابق) اظهار داشته بود با وجود پایین بودن میزان مبادلات تجاری تایلند با کشورهای سوسیالیستی؛ این مبادلات می‌توانند در آینده به صورت عامل اقتصادی و سیاسی مهمتر تبدیل شوند.

بدین ترتیب به نظر می‌رسد که اصل چهارم سیاست خارجی تایلند راهنمای گشایش جدید دیپلماتیک این کشور در بلوک شرق سابق و جهان سوم باشد.

تایلند متوجه شده بود که می‌تواند بعضی مشکلات اقتصادی و بازرگانی خود را با برقراری روابط تجاری بر مبنای پایاپای با کشورهای اروپای شرقی و کشورهای جهان سوم کاهش دهد. **آسیای غربی:** تایلند به منظور بسط روابط تجاری با کشورهای جهان روابط اقتصادی با سایر کشورها را به صورت یک نهاد درآورد. معاون روابط اقتصادی وزارت خارجه تایلند از کشورهای مختلف بازدید نموده و در سالهای اخیر به بسیاری کشورهای آسیایی و آفریقایی مسافرت داشته و در زمینه مبادلات تهاتری و فروش برنج تایلند مذاکراتی به عمل آورده است. وزیر خارجه تایلند در ۱۹۸۵ برای نخستین بار از منطقه آسیای غربی بازدید کرد و ابواب جدیدی را در روابط با کشورهای آن منطقه گشود. کشورهای منطقه آسیای غربی برای تایلند اهمیت فراوان داشت؛ زیرا علاوه بر تأمین نفت موردنیاز خود هزاران کارگر تایلندی نیز در کشورهای منطقه مشغول به کار بوده، بازار خوبی برای کالاهای کشاورزی تایلند نیز در آنجا وجود دارد. بسیاری از این کشورها دارای رژیمهای پادشاهی بوده و از طرفی متحدین آمریکا می‌باشند.

اتحادیه اروپا: اتحادیه اروپا نیز یکی دیگر از اهداف مهم تجاری - دیپلماسی تایلند می‌باشد.

در سال ۱۹۸۵ وزیر خارجه تایلند از بسیاری از کشورهای اروپایی نیز بازدید کرد و بسیاری از مقامات اروپای غربی نیز از تایلند بازدید کردند.

روابط تایلند با چهار کشور عمده جهان یعنی چین، آمریکا، روسیه و ژاپن نیز از اهمیت

ویژه‌ای برای این کشور برخوردار است.

چین: روابط تایلند با چین از ۱۹۸۴ به مرحله جدیدی وارد شد. زیرا در آن سال محافل نظامی تایلند روابط خود را با ارتش چین بطور چشمگیری تقویت نمودند و فرمانده عالی ارتش تایلند و فرماندهان نیروهای دریایی و هوایی تایلند نیز بطور جداگانه از پکن بازدید و با هم‌تاهای خود در ارتش آزادی‌بخش خلق چین ملاقات و تبادل نظر نمودند. وزیر خارجه پیشین تایلند در یک مورد اعلام کرده بود که شواهد روشنی وجود دارد که چین اکنون صلح و ثبات را برای تامین علائق خود در آسیای جنوب شرقی حیاتی می‌پندارد، و در مورد دیگری تأکید کرد که چین یکی از عوامل تثبیت کننده در آسیای جنوب شرقی است. در جشنهای پر زرق و برق دهمین سالگرد برقراری روابط بین چین و تایلند در پکن وزیر خارجه، نخست‌وزیر پیشین تایلند و بسیاری دیگر از مقامات ارشد و شخصیت‌های تایلندی از پکن بازدید کردند.

امروزه پکن و بانکوک از «روابط هم‌خونی و پیوندهای والدینی» تاریخی و مشترک سخن می‌گویند و با حل مسئله کامبوج و خروج نیروهای ویتنامی از آن کشور روابط دو کشور رو به گسترش گذاشت.

کشورهای عضو آ.سه. آن امیدوارند بتوانند با توجه به جو تفاهم و صلح‌آمیز منطقه هند و چین همکاری اقتصادهای درحال ظهور آن را جذب کنند، تایلند نیز به عنوان عضو آ.سه. آن تلاشی را در این رابطه شروع کرد.

هندوچین: تایلند که خود را دروازه هندوچین میدانند برای برقراری روابط حق تقدمی را برای خود قائل است. امکانات سرمایه‌گذاری در کشورهای هندوچین به خاطر دستمزدهای پائین، دسترسی بیشتر به مواد خام و وجود بازار مصرف گسترده بسیار است. فدراسیون صنایع تایلند، سرمایه‌گذاران تایلندی را تشویق می‌کند که پایگاه‌های تولید خود را در هندوچین ایجاد کنند.

آمریکا: تایلند از حضور آمریکا در منطقه استقبال نموده و تجدید فعالیت و تقویت مجدد حضور آمریکا در منطقه موجب خشنودی تایلند است.

مقامات مختلف آمریکا بارهای از تایلند بازدید نموده و از تایلند حمایت به عمل آوردند.

وزیر خارجه، رئیس سازمان سیا و وزیر دفاع آمریکا در طی سالهای اخیر از تایلد بازدید کردند. نیروهای ارتش تایلد و آمریکا هر ساله مانورهای وسیعی در زمین، دریا و هوا برگزار می‌نمایند. ولی آمریکا در تایلد پایگاه نظامی ندارد.

ژاپن: علاوه بر تقویت و گسترش روابط با آمریکا و چین تایلد مصمم است روابط اقتصادی با ژاپن نیز برقرار سازد. ژاپن بزرگترین سرمایه‌گذاری‌های خارجی در تایلد را به عمل آورده و روابط سیاسی، تجاری و اقتصادی نزدیکی با این کشور ایجاد کرده است.

شکی نیست که سرمایه‌گذاری‌های عظیم ژاپنی‌ها در تایلد موتور محرکه‌ای برای اقتصاد در حال رشد تایلد بوده و توانسته است مشاغل بی شماری را در سراسر این کشور بوجود آورده و نرخ رشد تولید ناخالص داخلی تایلد را افزایش دهد. علت تمایل ژاپنی‌ها به سرمایه‌گذاری در تایلد و سایر کشورهای آسیا. سه. آن نتیجه دو عامل افزایش ارزش ین و در نتیجه تلاش برای حفظ رقابت از طریق روی آوری به کشورهایی که دستمزدها پائین است و دیگری بالا رفتن قدرت خرید جمعیت ۶۵ میلیونی مصرف‌گرای تایلد است.

در ۱۹۹۰ تعداد سرمایه‌گذاری‌های ژاپنی که توسط شورای سرمایه‌گذاری تایلد به تصویب رسید ۱۲۴ پروژه بود که جمع ارزش آنها به ۳۲۸۱۱ میلیون بات (حدود ۱/۳۱ میلیارد دلار) می‌رسید. در ۱۹۹۱ تعداد ۶۸ تقاضا به ارزش ۳۸۱۲۵ میلیون بات توسط شورای سرمایه‌گذاری به تصویب رسید.

از این رو با هجوم سرمایه‌گذاران ژاپنی به بانکوک به میزان غیرقابل پیش‌بینی، واردات تایلد از ژاپن نیز به نسبت سرسام‌آوری افزایش یافت که منجر به بیشتر شدن شکاف تجاری بین دو کشور گردید.

تایلد پس از اندونزی و چین در ردیف سوم برای دریافت کمک خارجی ژاپن برای توسعه قرار دارد که بصورت کمک یا کمک فنی و وام به این کشور ارائه می‌گردد.

روسیه: در زمینه روابط با روسیه تایلد سعی در برقراری و توسعه مناسبات اقتصادی تجاری با آن کشور داشته است.

همسایگان: تایلد با کلیه همسایگان خود روابط دوستانه و نزدیکی برقرار ساخته است؛ و همراه با کشورهای مالزی، اندونزی، سنگاپور، برونئی، فیلیپین، میانمار، ویتنام، لائوس و کامبوج در آ.سه.آن عضویت دارد که تقویت و گسترش آ.سه.آن از اهداف عمده سیاست خارجی تایلد است. در زمینه روابط با لائوس از کشورهای منطقه هندوچین نیز تایلد روابط عادی با آن کشور برقرار نموده و بازدیدهایی بین مقامات دو کشور صورت گرفته و اجازه استفاده از بندر بانکوک به منظور نقل و انتقال کالاهای وارداتی لائوس را داده است. تایلد همچنین مقداری برق از لائوس خریداری نموده و کالاهایی نیز به آن کشور صادر می‌نماید دو کشور روابط دیپلماتیک در سطح سفیر با یکدیگر برقرار کرده‌اند و به نظر می‌رسد که سیاستهای تاحدی مستقل لائوس موجب دلگرمی بیشتر تایلد می‌باشد. تایلد با ویتنام نیز در حد سفیر روابط دیپلماتیک دارد.

با انعقاد قرارداد صلح و فروکش کردن بحران کامبوج، تایلد سیاست تبدیل میدان جنگ هندوچین به بازار فروش کالا با هدف تأسیس بانکوک به عنوان دروازه ورود به هندوچین را اتخاذ نمود. شورای سرمایه‌گذاری تایلد سیاست تشویق سرمایه‌گذاری تایلدی در خارج از کشور و در مرحله اول ویتنام را به عنوان هدف اصلی به شدت تعقیب می‌کند. از آنجایی که ویتنام تایلد را به عنوان الگوی توسعه خود پذیرفته است، شورای سرمایه‌گذاری تایلد تأکید نموده است که با کمک فعال از سرمایه‌گذاری تایلد در ویتنام از طریق مذاکرات بین‌المللی، مشاوره حقوقی، تشویقهای مالیاتی و تهیه اطلاعات اقتصادی در خصوص ویتنام حمایت خواهد کرد.

کامبوج: تایلد به یکی از پایگاههای مستحکم حکومت ائتلافی در تبعید کمپوچیه دمکراتیک به رهبری پرنس سیهانوک مبدل شده بود و طی چند سال صدها هزار کامبوجی به تایلد پناهنده شده بودند و تایلد اردوگاههایی نیز برای انتقال تعدادی از کامبوجی‌ها که خواستار مهاجرت به کشورهای ثالث بودند نیز دایر کرده بود. لکن در اوایل ۱۹۸۷ آخرین اردوگاه از اردوگاههای مزبور تعطیل و مقرر شد باقی مانده ساکنین اردوگاههای حکومت ائتلافی تا تعیین سرنوشت آینده آنها در تایلد سکونت نماید. متعاقب قرارداد صلح و حل مسئله کامبوج تایلد اعلام کرد که حاضر است در همه زمینه‌ها به کامبوج کمک کند تا این کشور بتواند ناراحتی‌های گذشته را از بین برده و

در جهت رفاه مردم و زندگانی آنها گامهای موثری بردارد.

میانمار: روابط تایلند با میانمار بعد از گذراندن پستی و بلندی‌هایی بهبود نسبی یافته و دو کشور بسیاری از اختلافات خود را حل نموده و در بسیاری موارد جهت حل مشکلات مشترک در نواحی مرزی دست همکاری به یکدیگر داده و بسیاری از مقامات تایلندی در ۱۹۸۶ از میانمار بازدید نمودند. از جمله بازدید یکی از شاهزاده خانمهای تایلندی به میانمار بود که مورد استقبال شایان مقامات آن کشور قرار گرفت.

هند: روابط با هند که در دریای آندامان واقع در خلیج بنگال با تایلند همجوار می‌باشد دوستانه است. روابط با بنگلادش که با آن کشور نیز در خلیج بنگال منافع مشترک و همجواری دارند نیز بسیار حسنه و روابط سودمند تجاری بین دو کشور برقرار است.

کشورهای عربی: تایلند با کشورهای عربی نیز رابطه دوستانه و نزدیک و متضمن منافع متقابل برقرار ساخته و علاوه بر صدور کالاهای کشاورزی خود به ممالک عربی شمار فراوانی نیروی کار نیز به آن کشور اعزام داشته، و مقداری از نفت مورد نیاز خود را نیز از کشورهای عربی تأمین کرده است.

تایلند با رژیم اشغالگر قدس نیز روابطی در حد سفیر برقرار کرده و همکاری‌هایی در زمینه امور دفاعی بین دو کشور صورت می‌گیرد.

تایلند در صحنه بین‌المللی و منطقه‌ای امروز

در سالهای اخیر دولت تایلند کوشیده است که با میزبانی اجلاسهای متعدد بین‌المللی و منطقه‌ای جای خالی دو رقیب پیش منطقه‌ای یعنی اندونزی و مالزی را پر کند. نشست گفتگوهای صلح سری لانکا (سپتامبر ۲۰۰۲)، نشست احزاب آسیایی (نوامبر ۲۰۰۲) و مهمتر از همه برگزاری یازدهمین اجلاس سران آپک در بانکوک به ریاست تایلند و نخست‌وزیر وقت آن تاکسین در اکتبر ۲۰۰۳ در کنار دهها نشست منطقه‌ای و بین‌المللی که هر هفته در بانکوک برگزار می‌شود نشانگر گسترش درگیری این کشور در عرصه بین‌المللی است که به نوبه خود به تثبیت

نقش رهبری منطقه‌ای تایلند کمک می‌کند.

تاکسین در سال ۲۰۰۲ با ارائه ایده تشکیل «گفتگوی همکاری آسیایی» یا Asian Cooperation Diplougue (ACD) و دعوت از ۱۸ کشور آسیایی جهت برگزاری نخستین نشست سران این سازمان در چامام (Cha-am) (از شهرهای ساحلی جنوبی تایلند) گام مهمی در گسترش نقش بین‌المللی تایلند بویژه در قاره آسیا برداشت تا کشورهای مهم این قاره را برای آغاز همکاری در ۱۸ حوزه گوناگون از جمله اقتصاد، انرژی، کشاورزی، محیط زیست و امور بین‌الملل فراهم آورد.

این اجلاس که نمایندگان کشورهای چین، ژاپن، کره جنوبی، مالزی، سنگاپور، بحرین، بنگلادش، برونی، کامبوج، اندونزی، لائوس، میانمار، پاکستان، فیلیپین، قطر، ویتنام و تایلند در آن حضور داشتند به تاکسین فرصت داد که به عنوان هماهنگ‌کننده اعضای ACD ضمن پیگیری یک دیپلماسی فعال منطقه‌ای، طرحها و ابتکارات خود را نیز عنوان کند که یکی از آنها ایده تشکیل صندوق قرضه آسیایی بود که با استقبال کشورهای عضو روبرو شد.

در واقع ایده صندوق قرضه آسیایی در جهت ایجاد سیستم حمایتی برای کاهش آثار شوکهای مالی ناگهانی بر آسیا و بخصوص منطقه جنوب شرقی آن و نیز پیدا کردن سازوکارهای غلبه بر چالشها برای تاکسین فرصتی بود تا تردیدها و انتقادات نسبت به چگونگی فعالیت گفتگوی آسیایی و موضوعیت آن در کنار دیگر نهادها و سازمان منطقه‌ای را کاهش دهد. هرچند در طول سالهای گذشته بازار اوراق قرضه آسیایی در نشستهای مختلف منطقه‌ای همچون نشست وزرای اقتصادی آ.سه.آن، نشست مقامات اجرایی بانکهای مرکزی آسیا - پاسیفیک و اجلاسهای APEC مورد بحث و بررسی قرار گرفته بود، اما تاکسین توانست این ایده را در دستور کار دومین نشست ACD در چیانگ مای قرار داده و نظرات دیگر اعضای ACD را نیز جلب کند. ضمن آنکه با دعوت از قزاقستان، کویت، عمان و سری لانکا، نشان دهد که ACD فرایندی باز و قابل توسعه است. تشکیل صندوق قرضه آسیایی Asian Bond Fund (ABFI) با سرمایه یک میلیارد دلار آمریکا در دوم ژوئن ۲۰۰۳، از سوی بانکهای مرکزی ۱۱ کشور آسیا - پاسیفیک،

متشکل از استرالیا، چین، هنگ کنگ، اندونزی، ژاپن، کره جنوبی، مالزی، زلاندنو، فیلیپین، سنگاپور و تایلند اعلام شد و در دومین نشست ACD در چیانگ مای (۲۲ ژوئن ۲۰۰۳)، به دنبال طرح آن از سوی تایلند، مورد حمایت دیگر کشورها قرار گرفت. هدف از ایجاد صندوق قرضه آسیایی عبارت است از:

- ۱- انتقال سرمایه‌های آسیایی موجود در اروپا و آمریکا به سوی سرمایه‌گذاری در بازار سهام آسیایی و هدایت سرمایه‌های نقدی به سوی سرمایه‌گذاری در آسیا،
- ۲- ایفای نقش سازمان دهنده و سرمایه‌گذار پیشرو در بازار سهام آسیایی و خرید اوراق قرضه با هدف جلب سرمایه‌گذاران بخش خصوصی به مشارکت بیشتر برای سرمایه‌گذاری در آسیا.

این سازوکار به افزایش نقدینگی، رشد بازار سهام، تثبیت بازار مالی آسیا و بهبود نظام وام و قرضه در آسیا کمک می‌کند و ایده تاکسین مبنی بر مشارکت مؤثرتر آسیا در اقتصاد جهان از طریق ACD را عملی می‌ساخت. همچنین ماشین دیپلماسی تاکسین را در حرکت به سوی رهبری منطقه‌ای سرعتی بیشتر می‌بخشید.

با اینهمه در ژانویه ۲۰۰۳ زمانی که سفارت و دارائی‌ها و سرمایه‌های تجاری تایلند در کامبوج توسط کامبوجی‌های خشمگین مورد تهاجم قرار گرفت، بلافاصله گمانه‌زنی در مورد آثار منفی این اقدام بر روابط دوجانبه تایلند و کامبوج، بر آ.سه.آن و بر دیپلماسی منطقه‌ای دولت تاکسین شروع شد. البته تحولات بعدی و موافقت مقامات کامبوجی با جبران خسارات، به بهبود بحران پدید آمده در روابط کامبوج و تایلند انجامید و همکاری‌های موجود در آ.سه.آن نیز دچار خدشه نشد، اما برخی منتقدان داخلی با آنکه موضع قاطع تاکسین در قبال کامبوجی‌ها را مثبت ارزیابی کردند، اما معتقد بودند: دیپلماسی معطوف به منطقه یا منطقه‌گرایی تایلند با وجود توفیق در سطح دولتی نتوانسته در سطح عمومی موفقیتی کسب کند. تداوم تنفر برخی همسایگان همچون کامبوجی‌ها نسبت به تایلند، با وجود سرمایه‌گذاری‌های گسترده در آن کشور و نقشی که در ایجاد آشتی ملی در پنوم پن داشته و نیز تداوم ناراضی‌های بخصوص در سطح

مهاجرین و پناهندگان میانماری در تایلند و اختلافات موجود با میانمار، بیانگر آن است که مشارکتها و اقدامات گسترده دولت تایلند در سطح منطقه با یک استراتژی بلندمدت پیوند نداشته و سازگار نبوده است.

حضور نظامیان تایلند در مناطق بحرانی جهان

از سوی دیگر تایلند که در پی سفر سال ۲۰۰۳ جرج بوش به بانکوک و برگزاری اجلاس سران آپک از متحدان نزدیک آمریکا شده است می‌کوشد که با اعزام نیروهای خود به مناطق بحرانی جهان حضور قوی خود را در روندهای گوناگون بین‌المللی نشان دهد. در اواخر سپتامبر ۲۰۰۳ تایلند در پی درخواست آمریکا حدود ۴۵۰ نفر از نیروهای نظامی خود را در گروههای مهندسی، پزشکی و امور شهری برای یک مأموریت ۶ ماهه و کمک به فرایند بازسازی عراق به شهر کربلا فرستاد و با وجود آنکه دو ماه بعد در ماه دسامبر دو نفر از نیروهای تایلندی در جریان انفجار خودروی دارای مواد منفجره در کربلا کشته شدند، دولت تایلند نه تنها نیروی خود را از عراق خارج نکرد بلکه ۳۰ نفر دیگر از سربازان خود را نیز به عراق فرستاد و مأموریت آنها را تا سپتامبر ۲۰۰۴ که از عراق خارج شد تمدید کرد. همچنین در اکتبر ۲۰۰۷ اعلام شد که دولت تایلند در نظر دارد که ۸۰۰ تن از نیروهای نظامی خود را به منظور پیوستن به نیروهای مشترک صلح‌بانی سازمان ملل متحد و اتحادیه آفریقا در منطقه جنگ زده دارفور به سودان اعزام کند. مدت مأموریت این نیروها یک سال پیش بینی شده و هزینه اعزام آنها برای ۶ ماه اول، ده میلیون و دویست هزار دلار برآورد شده است که پرداخت آن برعهده سازمان ملل متحد خواهد بود. در سال ۱۹۹۹ و در پی اعلام استقلال تیمور نیز تایلند ۱۵۰۰ نفر از نیروهای خود را همراه نیروی چندملیتی حافظ صلح سازمان ملل متحد به آن سرزمین فرستاد.

عضویت در پیمانها و سازمانهای منطقه‌ای و بین‌المللی

تایلند از بنیانگذاران و از اعضای فعال سازمان ملل جنوب شرقی آسیا (ASEAN) و مجمع

منطقه‌ای آ.سه.آن (ARF) است که دبیرخانه آن در جاکارتا است و نیز عضویت کمیسیون اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد برای آسیا و اقیانوسیه (ESCAP) داراست که مقر آن در بانکوک واقع شده است. همچنین تایلند عضو بانک توسعه آسیایی (ADB)، طرح کلمبو، سازمان همکاری اقتصادی آسیا و اقیانوسیه (APEC)، سازمان ملل متحد، جنبش عدم تعهد و سازمان کنفرانس اسلامی (عضو ناظر)، سازمان کشورهای آمریکایی (عضو ناظر)، آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، سازمان جهانی تجارت، سازمان همکاری و امنیت اروپا (شریک)، صندوق بین‌المللی پول و بیشتر سازمانهای وابسته به سازمان ملل متحد به شمار می‌رود. علاوه بر اسکاپ، مقر منطقه‌ای یونسکو نیز در بانکوک است.

روابط اخیر تایلند با آمریکا

بدیهی است که روابط تایلند با آمریکا تا اندازه زیادی می‌تواند بیانگر مواضع بین‌المللی آن کشور و نقشی که در موارد گوناگون بین‌المللی بازی می‌کند باشد.

در فضای جدید سیاسی بین‌المللی که پس از رویداد ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ پدید آمد تایلند که از قبل و در جنگ ویتنام همراه و هم‌پیمان آمریکا بود بیش از پیش به جرگه هواداران این کشور درآمد و بویژه پس از حمله تروریستی در جزیره بالی در اکتبر ۲۰۰۲ همکاری‌های گسترده‌ای را با آمریکا در زمینه مبارزه تروریسم بین‌المللی انجام داد که اوج آن دستگیری «رضوان حسام‌الدین» معروف به «الیاس حنبلی» از اعضای فعال و عالی رتبه حزب جماعت اسلامی اندونزی در ژوئیه ۲۰۰۳ در شهر آیوتایا بود که سپس به آمریکا برده شد. ضمن اینکه در همان سال گروه‌های متعددی توسط پلیس تایلند به اتهام شرکت در عملیات تروریستی و قصد حمله یا بمب‌گذاری در نقاط گوناگون تایلند دستگیر شدند.

بطور کلی از هنگام به قدرت رسیدن تاکسین شیناواترا تمایل تایلند به ایجاد علقه‌های سیاسی و اقتصادی نزدیکتر با آمریکا افزایش یافت. تاکسین در دسامبر ۲۰۰۱ یعنی دو ماه پس از ۱۱ سپتامبر دیداری رسمی از آمریکا به عمل آورد و در گفت‌گو با جرج بوش به وی اطمینان

داد که تایلد در جنگ با تروریسم از متحدان قدرتمند آمریکا باقی خواهد ماند. در ژوئن ۲۰۰۳ تاکسین بار دیگر در واشنگتن با جرج بوش در زمینه راههای مقابله با تروریسم گفتگو کرد و در سپتامبر همان سال نزدیک به ۴۵۰ نظامی خود را همراه بانبروهای ائتلاف بین المللی به رهبری آمریکا به عراق گسیل داشت. یک ماه بعد از آن جرج بوش همراه با دیداری رسمی از تایلد در یازدهمین اجلاس سران آپک در بانکوک شرکت کرد. در این سفر سران دو کشور آمادگی خود را جهت آغاز گفتگوهای دوجانبه برای بستن قرارداد تجارت آزاد میان دو کشور بویژه در زمینه کالاهای مصرفی، فرآورده‌های کشاورزی، خدمات و سرمایه‌گذاری و نیز حقوق مالکیت معنوی اعلام کردند ولی در ژانویه ۲۰۰۶ پس از دور ششم مذاکرات در این زمینه به توافق قطعی نرسیدند تا اینکه موضوع برکناری تاکسین از نخست‌وزیری پیش آمد.

در هنگام دیدار رسمی جرج بوش از تایلد در اکتبر ۲۰۰۳ رئیس جمهوری آمریکا، تایلد را «متحد مهم امنیتی غیر عضو ناتو» نامید و گفته شد آمریکا در صدد داشتن یک پایگاه نظامی در تایلد و فروش موشکهای هوا به هوا به دولت بانکوک است که این خبر سپس تکذیب شد. در ژوئن ۲۰۰۶ دونالد رامسفلد وزیر دفاع آمریکا در دیدار از تایلد برعلاقه واشنگتن در تقویت مناسبات متقابل و همکاریهای جاری با بانکوک تأکید کرد. وی در دیدار با نخست وزیر تایلد در خصوص مسائل دوجانبه و منطقه‌ای از جمله امکان ارتباط ناآرامیهای جنوب تایلد با تروریسم بین المللی گفت‌وگو کرد.

پس از کودتای نظامیان در تایلد در سپتامبر ۲۰۰۶ آمریکا اعلام کرد که کمک ۲۴ میلیون دلاری خود به تایلد شامل کمک‌های خارجی نظامی، آموزش بین‌المللی نظامی و آموزش عملیاتیهای پاسدار صلح را به حالت تعلیق درآورده است. آمریکا این کودتا را محکوم و خواستار برگزاری انتخابات آزاد شد و اعلام کرد که مذاکره با بانکوک بر سر موافقتنامه تجارت آزاد ممکن است که به بازگشت حکومت دموکراتیک به قدرت بستگی داشته باشد زیرا از نظر آمریکا تایلد صدای دموکراسی در آسه‌آن شمرده می‌شود.

با این همه در آغاز ماه مه ۲۰۰۷ درحالی که هنوز نظامیان در تایلد بر سر کار بودند،

مانورهای نظامی سالانه تایلند و آمریکا به نام کبرای طلایی با شرکت نیروهای سنگاپوری، اندونزیایی و ژاپنی در منطقه «چونبوری» واقع در شرق بانکوک انجام شد این رزمایش از ۲۵ سال پیش تاکنون هر ساله با حضور نیروهای آمریکایی و تایلندی برگزار می‌شود و در سالهای اخیر با گسترش آن عملیات آموزش مبارزه با تروریسم را نیز در بر گرفته است.

به هر رو به نظر می‌رسد که در آینده نیز تایلند همچنان به پیوندهای نزدیک خود با آمریکا ادامه دهد. بطور کلی سیاست خارجی دولت تایلند بر محورهای زیر استوار است:

- تلاش جهت حفظ وجهه سیاسی خود و همراه شدن با سازمان ملل و دیگر ارگانهای

بین‌المللی

- حمایت از آسه‌آن و حفظ ثبات منطقه‌ای

- برقراری روابط دوستانه امنیتی با آمریکا

- همکاریهای منطقه‌ای در قالب توسعه روابط اقتصادی، تجاری، مالی، سیاسی و فرهنگی

- همکاری نزدیکتر با قاره آسیا بویژه با چین.

- بهره‌گیری از راه حل منطقه‌ای موسوم به روش آسیایی

- توسعه روابط با کشورهای هندوچین

- حل اختلافات و گسترش همکاریها با کشورهای همسایه بویژه میانمار

الف: روابط با ایران در دوران پیش از انقلاب اسلامی

روابط و مراودات بین ایران و تایلند پیشینه‌ای دراز دارد. در عهد صفویه سفیری به نام حاجی سلیم مازندرانی که ایرانی تبار و مقیم سیام بوده از طرف پادشاه سیام به ایران اعزام گردید. در سال ۱۰۹۷ ق (۱۶۸۶ م) شاه سلیمان صفوی هیئتی را به ریاست محمدحسین بیک ایلچی به سفارت روانه سیام کرده ولی به سبب درگذشت او در سواحل سیام، یکی از اعضای هیأت به نام «ابراهیم بیک» نامه شاه سلیمان را در شهر «لوپ بوری» فعلی به «نارای کبیر» پادشاه سیام تقدیم کرد. شمار ایرانیانی که در آن زمان در پایتخت تایلند به سر می‌برده و در مراسم استقبال از هیئت ایرانی شرکت نموده‌اند بالغ بر صدها نفر می‌گردیده است. شرح این سفر در کتاب «سفینه سلیمانی» آمده است.^۱

یکی از ایرانیان مقیم تایلند در قرن ۱۷ میلادی شیخ احمد قمی بوده که به مقامات بالای سیاسی و اقتصادی رسید و اعضای خاندان و اعقاب وی هنوز در تایلند هستند و اعم از بودایی و مسلمان هر ساله مراسمی در مزار وی در شهر آیوتایا برگزار می‌نمایند و بسیاری از اعقاب وی با نام خانوادگی «بونگ» در دولتهای تایلند به مقاماتی از جمله به نخست وزیری و وزارت

۱- سفینه سلیمانی (سفرنامه سفیر ایران به سیام) / تألیف محمد ربیع بن محمد ابراهیم؛ به کوشش عباس فاروقی. تهران، دانشگاه تهران، موسسه انتشارات و چاپ، ۱۳۷۸.

خارجه نیز رسیده‌اند.

در ۱۳۳۵ شمسی علی اصغر حکمت سفیر ایران در دهلی نو در پایتخت تایلد نیز اکر دیته گردید. در ۱۳۴۰ اولین سفیر ایران به بانکوک اعزام گردید. عهدنامه مودت بین دو کشور مشتمل بر یک مقدمه و شش ماده در ۱۳ بهمن ۱۳۴۵ به امضاء رسیده و اسناد آن در شهریور ۱۳۴۶ در تهران مبادله شد. پادشاه تایلد از ۳ تا ۱۰ اردیبهشت ۱۳۴۶ و شاه سابق ایران از ۲ تا ۹ بهمن همان سال از تایلد و ایران بازدید کردند. در ۱۳۴۷ تایلد سفارت خود را در تهران دایر کرد و در ۱۳۴۸ معاون نخست‌وزیر و وزیر توسعه ملی تایلد جهت تحکیم مناسبات اقتصادی با ایران به تهران سفر و یک موافقتنامه بازرگانی در ۲۱ آبان ۱۳۴۸ بین دو کشور به امضاء رسید.

بسیاری از اعضای دولت در دوره پهلوی از تایلد و مقامات تایلدی نیز از ایران در ۱۷ سال روابط دو کشور در دوران قبل از انقلاب اسلامی بازدید کردند و هر چند مشکلی در روابط بین دو کشور موجود نبود و با وجود یکسانی نظرات طرفین در مسائل بین‌المللی، در زمینه روابط اقتصادی روابط دو کشور پیشرفت چندانی حاصل نشد. صادرات ایران به تایلد در سالهای اولیه برقراری روابط به سالانه ۱۵ هزار دلار و حداکثر واردات ایران از تایلد سالانه دو میلیون دلار بوده است. آخرین گزارشی که در بعضی منابع آمده است حداکثر حجم مبادلات بازرگانی میان دو کشور در سالهای پایانی پیش از انقلاب اسلامی به ۲۳ میلیون دلار بالغ می‌شده است.

ب: روابط دو کشور پس از انقلاب اسلامی

روابط جمهوری اسلامی ایران با تایلد تا ۱۳۶۴ در سطح کاردار باقی ماند. ولی در این سال اولین سفیر جمهوری اسلامی ایران به بانکوک اعزام گردید و روابط بین دو کشور ارتقاء یافت. در مهر ۱۳۶۲ یک هیئت تایلدی به سرپرستی معاون وزیر بازرگانی تایلد به مدت سه روز از تهران بازدید و در مورد فروش برنج، ذرت، مرغ منجمد و تاپیوکا به ایران و خرید نفت مذاکراتی انجام داد. در پی این سفر مسئولین وزارت بازرگانی ایران جهت عقد قرارداد خرید ۲۰۰ الی ۴۰۰ هزار تن برنج و دو میلیون متر پارچه کتان در آبان ۱۳۶۳ دیداری چهار روزه از تایلد به عمل

آوردند. در بهمن ۶۲ یک هیئت سیاسی اقتصادی نیز از مسئولین وزارت امور خارجه از کشورهای آ.سه.آن از جمله تایلند بازدید و ضمن بیان اهداف کلی جمهوری اسلامی در خصوص روابط بازرگانی میان دو کشور نیز تبادل نظر کردند.

در اسفند ماه ۱۳۶۲ معاون وزارت کشاورزی تایلند از تهران دیدار و به دعوت وی معاون وزارت کشاورزی ایران در آذر ۱۳۶۳ از تایلند بازدید و در زمینه همکاریهای کشاورزی و شیلاتی مذاکره داشتند. در دی ماه همین سال یک هیئت نفتی و یک هیئت کشاورزی ایران نیز به تایلند سفر کردند.

در ۱۳۶۴ تایلند مواضع میانه و بعضاً "موافقی در قبال جمهوری اسلامی ایران در صحنه‌های بین‌المللی اتخاذ کرد. در فروردین ۱۳۶۴ معاون وزارت بازرگانی ایران در امور تجارت خارجی ضمن سفر به تایلند مقدمات فروش نفت و خرید برنج بیشتر از تایلند را عنوان کرد. معاون وزیر بازرگانی به همراه مدیرکل نفت تایلند در دیماه ۱۳۶۴ به ایران مسافرت و با وزیر نفت و وزرای بازرگانی و کشاورزی مذاکره به عمل آورده و قرارداد صدور پنج هزار بشکه نفت به تایلند به امضاء رسید. وی همچنین با وزیر امور خارجه نیز ملاقات و در خصوص روابط دوجانبه مذاکره کرد. در سال ۱۳۶۴ ایران به صورت سومین خریدار برنج تایلند درآمد بود.

در مهر ۱۳۶۵ وزیر بازرگانی تایلند از جمهوری اسلامی ایران دیدار کرد و در این سفر با نخست وزیر و وزرای امور خارجه، بازرگانی، نفت و سایر مقامات ایرانی ملاقات و تبادل نظر کرد. وزیر بازرگانی تایلند در این سفر تأکید کرد که سطح روابط دو کشور بعد از پیروزی انقلاب اسلامی از نظر حجم و تعداد اقلام کالاها گسترش یافته و حجم مبادلات تجاری به ده برابر میزان سابق رسیده است. وی اعلام کرد تایلند حاضر است غیراز نفت محصولات دیگر ایران را نیز خریداری نماید و امید میرود کالاهایی نظیر خشکبار، تره‌بار و پنبه نیز به تایلند صادر شود.

در جریان بازدید وزیر بازرگانی تایلند از تهران یک یادداشت تفاهم بین دو کشور به امضاء رسید که براساس آن در مورد فروش میزان توافق شده قبلی نفت به تایلند (۲۴۰ هزار تن) و خرید تا سیصد هزار تن برنج تا پایان ۱۹۸۶ موافقت شده بود و قرار شد که در ۱۹۸۷ روزانه بین

۵ تا ۱۰ هزار بشکه نفت ایران به تایلند صادر شده و در مقابل ایران نیز در همین سال بین ۲۰۰ تا ۴۰۰ هزار تن برنج از تایلند خریداری نماید. طرفین همچنین توافق کردند اساس یک روابط بلندمدت بین دو کشور پایه‌ریزی شود و با توجه به اینکه روابط بازرگانی دو کشور تاکنون به سود تایلند بوده است، توافق شد که هرچه سریعتر توازن تجاری بین دو کشور برقرار گردد. در آذر ۱۳۶۵ نیز وزیر بازرگانی جدید تایلند توافقی انجام شده در یادداشت تفاهم امضاء شده در سفر وزیر بازرگانی تایلند به تهران و روابط تجاری دو جانبه در ۱۹۸۷ میلادی را مورد پیگیری و بررسی قرار دادند. طرفین توافق کردند در نمایشگاههای تجاری بین المللی یکدیگر شرکت نموده و هیأت‌های بازرگانی مبادله نمایند و در خصوص وضعیت کارگران تایلندی در ایران و همکاری در زمینه‌های علوم و تکنولوژی نیز تبادل نظر شد.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی؛ تایلند در محاصره اقتصادی بعضی کشورهای غربی برضد ایران شرکت نکرد و در این سالها همواره برنج موردنیاز را به ایران فروخت.

در خصوص جنگ تحمیلی، تایلند از ابتدای جنگ سعی نمود ضمن اتخاذ مواضع بی‌طرفی هردو کشور را به برقراری صلح از راه مذاکره ترغیب نماید. وزیر خارجه تایلند در نطقهای خود در مجمع عمومی سازمان ملل متحد عراق را به عنوان آغازکننده جنگ شناخته و بمبارانهای شیمیایی توسط عراق را مذمت کرده است. وزیر بازرگانی تایلند نیز در سفر خود به ایران سخنرانی وزیر خارجه کشورش در مجمع عمومی سازمان ملل متحد مبنی بر اینکه ایران آغازگر جنگ و تجاوز نبوده است را مورد تأکید قرار داد. روش جراید تایلندی در انعکاس اخبار جنگ تحمیلی نسبتاً متعادل بوده است و اخبار پیروزی‌های رزمندگان اسلام را منعکس نموده‌اند.

دکتر محمدجواد لاریجانی معاون وقت وزارت امور خارجه به دعوت وزیر بازرگانی تایلند از ۵ تا ۸ بهمن ماه سال ۱۳۶۶ به همراه هیئتی از این کشور دیدار نمود. در این سفر دوطرفه موافقت کردند که کمیته مشترک تجاری و اقتصادی بین دو کشور تأسیس گردیده، و جزئیات امر از مجاری دیپلماتیک بررسی و پیگیری شود. در این سفر همچنین دوطرفه در مورد فروش نفت و خرید برنج موافقت کردند. نخستین سفر در سطح روسای سه قوه، دیدار نور محمد ماتا رئیس

وقت مجلس نمایندگان تایلند از تهران در سال ۱۳۷۶ بود. در پاسخ به این دیدار، حجت الاسلام ناطق نوری رئیس وقت مجلس شورای اسلامی در آذرماه ۱۳۷۷ از تایلند دیدار رسمی به عمل آورد و با پادشاه آن کشور ملاقات کرد. همچنین حجت الاسلام کروی ریاست وقت مجلس شورای اسلامی در آذرماه ۱۳۸۱ از تایلند دیدار رسمی به عمل آورد.

دیدارهای رسمی وزرای امور خارجه تایلند از ایران در آذرماه ۱۳۷۷ و تیرماه ۱۳۷۸ (سورین) و ۱۳۸۳ (سوراکپارت)، سفر خرازی وزیر امور خارجه ایران به تایلند در آبان ۱۳۷۸، سفر رسمی وزیر بازرگانی تایلند به تهران در مهر ماه ۱۳۷۸ و دیدار وزیر انرژی آن کشور از ایران در سالهای ۱۳۸۳ و ۱۳۸۴ از مهم‌ترین تحرکات در روابط دو کشور در سالهای اخیر بوده است.

دیدار رسمی دختر پادشاه تایلند از ایران

در اردیبهشت ۱۳۸۳ شاهدخت ماها چاکری فرزند پادشاه تایلند برای یک دیدار رسمی ۵ روزه و در رأس یک هیئت ۱۲ نفره وارد ایران شد. وی در دیدار با رئیس جمهوری علاقه‌مندی سرمایه‌گذاران تایلندی برای سرمایه‌گذاری مشترک در طرحهای توسعه ایران را یادآور و خواستار فراهم شدن بسترهای لازم در این زمینه شد. شاهدخت ماها چاکری همچنین از تاسیسات شیلاتی استان گیلان و مراکز تولید خاویار دیدار کرد و در بازدید از آسایشگاه سالمندان و معلولان رشت مبلغ ۱۰ هزار دلار به آن آسایشگاه اهداء نمود. وی در دیدار با رئیس سازمان محیط زیست ایران آمادگی کشورش را برای تبادل تجربیات در زمینه گونه‌های ژنتیکی و ایجاد بانک اطلاعات ژنتیکی در ایران اعلام و خواستار گسترش همکاریهای ایران و تایلند در زمینه شیلات و استفاده از تجارب ایران در خصوص حفاظت از جنگلهای «مانگرو» (درخت حرا) و محیط زیست دریایی از جمله گونه‌های دریایی مانند لاک پشت دریایی شد. شاهزاده تایلندی همچنین در مدت اقامت در ایران از شهر تاریخی اصفهان دیدار کرد و به عضویت افتخاری هیأت علمی دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران درآمد.

منوچهر متکی وزیر امور خارجه نیز در دیدار رسمی خود از بانکوک در اسفند ماه ۱۳۸۴ با

معاون نخست وزیر، وزیر امور خارجه و رئیس مجلس نمایندگان تایلند در خصوص روند مذاکرات دوجانبه، همکاریهای منطقه‌ای و تحولات بین‌المللی تبادل نظر کرد و ایران را دروازه خوبی جهت ورود تایلند به کشورهای منطقه معرفی کرد.

همکاریهای اقتصادی

نخستین اجلاس کمیسیون مشترک همکاریهای اقتصادی، بازرگانی، صنعتی، فنی، کشاورزی و علمی بین المللی ج.ا.ایران و تایلند از ۶ تا ۷ آبان ۱۳۷۰ در تهران برگزار شد و طرفین بر افزایش تجارت، دیدار هیأت‌های اقتصادی - تجاری و ارائه اطلاعات تجاری و داده‌های آماری میان یکدیگر تاکید کردند. در این اجلاس ریاست هیأت‌های طرفین برعهده وزرای بازرگانی دو کشور بود.

ششمین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی: ۱۳۸۱

همکاریهای اقتصادی دو کشور با برگزاری ششمین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی در اردیبهشت ۱۳۸۱ در بانکوک با شرکت وزیر پست و تلگراف و تلفن کشورمان و سفر رسمی جهانگیری وزیر صنایع و معادن به تایلند و ملاقات وی با نخست وزیر و وزیر صنایع تایلند و دیدار از شهرکهای صنعتی در نقاط مختلف این کشور رو به گسترش نهاد.

در اجلاس ششم کمیسیون مشترک همکاریهای دو کشور تفاهم‌نامه‌ای جهت همکاری در زمینه‌های انرژی، بانکی، تجاری، سرمایه‌گذاری، کشاورزی، شیلات، امور نفتی، فرهنگ و آموزش، حمل و نقل و ارتباطات، مبارزه با قاچاق مواد مخدر، گمرک و جهانگردی به امضاء رسید. در این اجلاس یادداشت تفاهم همکاریهای جهانگردی و نیز قرارداد حمل و نقل هوایی میان دو کشور امضاء شد. پیش از این نیز یک یادداشت تفاهم در زمینه مبارزه با مواد مخدر میان دو کشور به امضاء رسیده بود. در سال ۱۳۸۲ مسئولیت برگزاری کمیسیون مشترک اقتصادی ایران و تایلند از وزارت پست و تلگراف و تلفن منتزع و به وزارت بازرگانی واگذار شد. از سوی

تایلند وزارت امور خارجه آن کشور مسئول کمیسیون مشترک است.

گسترش روابط بانکی و بخشهای خصوصی

همچنین در سالهای اخیر علاقه‌مندی بخش خصوصی تایلند جهت حضور در بازار ایران و مبادلات تهاتری کالا و سرمایه‌گذاری مشترک در مناطق آزاد اقتصادی رو به گسترش بوده است. در این راستا سفر هیأت نماینده تجاری نخست وزیر تایلند به ایران در مهر ماه ۱۳۸۲ قابل توجه است. یک شرکت تایلندی نیز در مناقصه بازسازی هتل بزرگ آزادی تهران برنده شد. مشاور وزیر بازرگانی تایلند نیز در خرداد ۱۳۸۳ به کشورمان سفر کرد و از آبادان و خرمشهر دیدن نمود. مدیرکل مرکز توسعه صادرات تایلند نیز در مرداد ۸۳ سفر غیر رسمی یک روزه از تهران به عمل آورد و با معاون بین‌الملل اتاق بازرگانی و معاون مدیرعامل شرکت بازرگانی دولتی ایران دیدار و گفتگو کرد. استان کرمان همکاریهای سازنده‌ای را با بخش خصوصی تایلند انجام داده است که در این راستا می‌توان به سفرهای استاندار کرمان به تایلند و هیأت‌های خصوصی تایلندی به کرمان اشاره نمود. آخرین هیأت بخش خصوصی تایلند در تاریخ ۸۲/۷/۲۷ به استان کرمان سفر کرد و در این سفر آمادگی خود را برای سرمایه‌گذاری در زمینه‌های پتروشیمی، لوازم آرایشی، اکتشافات، مواد غذایی و بسته‌بندی اعلام نمودند. یک شرکت تایلندی جهت مشارکت در ساخت خانه‌های پیش ساخته برای نصب در منطقه بم نیز اعلام آمادگی کرد و در آذرماه ۱۳۸۲ چند یادداشت تفاهم در زمینه‌های مختلف اقتصادی و تجاری میان مسئولان استان کرمان و نمایندگان از کشور تایلند به امضاء رسید.

در پی بروز زلزله بم در اوایل دیماه ۱۳۸۲ دولت تایلند اعلام کرد که به زلزله‌زدگان استان کرمان مبلغ ۲۵۰ هزار دلار کمک خواهد کرد و یک هواپیمای سی ۱۳۰ حامل ۳۰ تن از متخصصان نجات و تکنسین‌های پزشکی همراه اقلام مورد نیاز به کشور اعزام می‌کند.

بانک توسعه صادرات ایران و آگزیم بانک تایلند به منظور گسترش روابط تجاری و بانکی بین دو کشور، در خرداد ۱۳۸۳، در بانکوک، قرارداد همکاری امضاء کردند. این قرارداد تسهیل

کننده پرداخت مبالغ اعتبارات اسنادی گشایش شده برای صادرات و واردات هردو کشور است. تسویه حساب این قرارداد در دوره‌های سه ماهه انجام می‌شود. ترتیبات پرداخت با این قرارداد برای صادرات غیرنفتی ایران و صادرات تایلند به جز برنج قابل اجرا است.

اجلاس هفتم کمیسیون مشترک اقتصادی: ۱۳۸۳

هفتمین اجلاس کمیسیون مشترک ایران و تایلند از ۱۴ تا ۱۷ شهریور ۱۳۸۳ (۴ تا ۷ سپتامبر ۲۰۰۴) به ریاست «محمد شریعتمداری» وزیر بازرگانی کشورمان و «سوراکیارت ساتیراتای» وزیر امور خارجه تایلند در تهران برگزار شد.

در این اجلاس، وزیر خارجه تایلند با محمد خاتمی رئیس جمهوری و با وزیران امور خارجه، بازرگانی و نفت نیز دیدار و گفتگو کرد.

در پایان این اجلاس یادداشت تفاهم کمیسیون هفتم به امضای دو طرف رسید. بر اساس این یادداشت تفاهم با تاسیس شورای تجاری ایران و تایلند در دو کشور موافقت شد.

دو طرف همچنین موافقت کردند که در راستای ترتیبات تعرفه ترجیحی بین دو کشور، کارشناسان ظرف دو ماه راههای کاهش موانع تعرفه‌ای و غیرتعرفه‌ای را بررسی کنند.

ایران و تایلند همچنین نهایی شدن موافقتنامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری خارجی را اعلام و توافق کردند که فرآیند تشریفات داخلی خاص هر یک از طرفین در خصوص آماده نمودن این سند برای امضاء را در نخستین فرصت ممکن فراهم کنند.

در خصوص موافقتنامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف، دو طرف به پیشرفتهایی دست یافته و مقدمات امضاء این توافقنامه فراهم شده است.

بانک توسعه صادرات ایران آمادگی خود را برای امضای یک قرارداد اعتبار کوتاه مدت به مبلغ ۵ میلیون یورو برای تأمین مالی صادرات کالا به تایلند اعلام کرده است.

یادداشت تفاهم هفتم همچنین درباره همکاریها در چارچوب موافقتنامه حمل و نقل هوایی تأکید دارد و تایلند از ایران دعوت کرد که از امتیاز فضای آزاد هوایی این کشور استفاده کامل کند.

ایران و تایلند در راستای گسترش روابط دوجانبه اقتصادی، در زمینه کشتیرانی نیز سرگرم گفتگو هستند و درباره پیش نویس یادداشت تفاهم همکاری کشاورزی بطور اصولی موافقت کردند. براساس پیش نویس یادداشت تفاهم کشاورزی، طرفین موافقت کردند تا سازمانهای تحقیقاتی خود را برای انجام مطالعات مشترک در زمینه امکان ایجاد سرمایه‌گذاری مشترک درخصوص صنایع غذایی حلال در تایلند فعال کنند.

برقراری پرواز مستقیم و نخستین نمایشگاه اختصاصی تایلند در تهران

نخستین پرواز مستقیم میان تهران - بانکوک در سال ۱۳۷۸ توسط هواپیمایی ماهان صورت گرفت و در حال حاضر پروازهای منظم روزانه میان تهران - بانکوک و برعکس برقرار است. شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران (هما) نیز از تیرماه ۱۳۸۷ پروازهای منظم خود را از تهران به بانکوک آغاز کرد. در سال ۱۳۷۹ برای اولین بار شرکتهای خصوصی تایلند در نمایشگاه بین‌المللی بازرگانی تهران شرکت کردند و در سال ۱۳۸۰ نمایشگاهی از محصولات غذایی تایلند در ایران برپا شد. در مرداد ۱۳۸۶ نیز نخستین نمایشگاه اختصاصی تایلند به مدت ۳ روز در تهران برگزار شد که با استقبال بخش خصوصی روبرو شد.

مبادلات تجاری ایران و تایلند

حجم مبادلات تجاری فیما بین جمهوری اسلامی ایران و تایلند در سال ۲۰۰۶ به ۶۱۷/۹ میلیون دلار آمریکا رسید که نسبت به ۲۰۰۵ یعنی ۳۵۷/۱ میلیون دلار، به میزان ۷۲/۷۵ درصد رشد داشته است.

براساس آمار و اطلاعات منتشره توسط وزارت بازرگانی تایلند، حجم مبادلات تجاری دو کشور ایران و تایلند در ۱۰ ماهه اول سال ۲۰۰۶ به ۴۸۸/۶ میلیون دلار آمریکا رسید که نسبت به مدت مشابه در سال ۲۰۰۵ یعنی ۳۰۹/۵ میلیون دلار به میزان ۵۷/۸۵ درصد رشد داشته است. تایلند به دلیل استفاده از نفت سبک مشتری نفت ایران نیست و این آمار مربوط به

مبادلات غیرنفتی دو کشور می‌باشد. از میزان یاد شده (۶۱۷ میلیون دلار) ۵۶۱ میلیون دلار مربوط به صادرات تایلد به ایران است که نسبت به سال ۲۰۰۵ که ۳۱۶/۳ میلیون دلار بوده است ۷۷/۴۰ درصد افزایش داشته است. در مقابل سهم صادرات جمهوری اسلامی ایران به تایلد ۵۵/۸ میلیون دلار بوده است که نسبت به میزان صادرات در سال ۲۰۰۵ که ۴۰/۸ میلیون دلار بوده است، ۳۶/۶۹ درصد رشد داشته است.

براساس آمار و اطلاعات منتشره توسط وزارت بازرگانی تایلد، ۱۰ قلم کالای عمده صادراتی تایلد به ایران در مدت مورد بررسی به ترتیب میزان ارزش عبارت از: برنج (۲۰۱/۴ میلیون دلار)، قطعات رادیو و تلویزیون (۶۶/۵ میلیون دلار)، الیاف مصنوعی (۴۰/۹ میلیون دلار)، دستگاه‌های تهویه مطبوع و قطعات (۳۷/۸ میلیون دلار)، کائوچو (۲۵/۴ میلیون دلار)، محصولات آهنی و فولادی (۲۱/۲ میلیون دلار)، تیوپ تلویزیونهای رنگی (۲۱ میلیون دلار)، کاغذ (۱۶ میلیون دلار)، محصولات کائوچویی (۸/۹ میلیون دلار)، مایکرو ویو و محصولات الکترونیک (۸/۵ میلیون دلار) می‌باشند.

همچنین ۵ قلم عمده صادرات ایران به تایلد نیز در مدت مورد بررسی عبارت از مواد شیمیایی (۳۱/۸ میلیون دلار)، فلزات معدنی و قراضه آهن (۸/۷ میلیون دلار)، آهن، فولاد و محصولات مرتبط (۶/۹ میلیون دلار)، آبیان تازه، منجمد و فرآوری شده (۲/۶ میلیون دلار)، ماشین آلات و قطعات آن (۱/۴ میلیون دلار)، بوده‌اند. اگرچه آمار و ارقام مؤید آشنایی بیشتر تجار دو کشور با توانمندی‌ها و نیازمندی‌های یکدیگر و به تبع آن افزایش حجم مبادلات می‌باشد ولی پتانسیل و زمینه همکاری تجاری و همچنین اقلام قابل صدور بیشتری از سوی ایران به تایلد وجود دارد.

حجم مبادلات تجاری فیما بین جمهوری اسلامی ایران و تایلد در نیمه اول سال ۲۰۰۷ به ۴۱۰ میلیون دلار آمریکا رسید که نسبت به مدت مشابه در سال ۲۰۰۶ یعنی ۲۳۴/۶۰ میلیون دلار، به میزان ۷۴/۷۶ درصد رشد داشته است. از میزان یاد شده ۳۹۱/۰۵ میلیون دلار مربوط به صادرات تایلد به ایران می‌باشد و در مقابل سهم صادرات جمهوری اسلامی ایران به تایلد

۱۸/۹۴ میلیون دلار بوده است.

عدم وجود تشکل و کمی تجربه صادر کنندگان در کنار مسائلی نظیر عدم وجود بسته‌بندی مناسب، فقدان خطوط کشتیرانی مستمر و منظم، باعث شده است تا نتوانیم بطور دلخواه در بازارهای منطقه به ویژه در تایلند حضور داشته باشیم. پروازهای روزانه شرکت هواپیمایی ماهان از تهران به بانکوک بستر مناسبی را برای افزایش تعامل میان بازرگانان دو کشور فراهم نموده و این امر می‌تواند به تقویت همکاریهای بازرگانی فیما بین منجر گردد.

اطلاعات منتشره توسط وزارت بازرگانی تایلند نشان می‌دهد که ده قلم کالای عمده صادراتی تایلند به ایران در نیمه اول سال ۲۰۰۷ به ترتیب میزان افزایش عبارتند از: برنج (۹۱/۹ میلیون دلار)، قطعات رادیو و تلویزیون (۶۰/۲ میلیون دلار)، دستگاههای تهویه مطبوع و قطعات (۴۸/۶ میلیون دلار)، شکر (۴۸/۳ میلیون دلار)، محصولات آهنی و فولادی (۲۱/۳ میلیون دلار)، الیاف مصنوعی (۱۸ میلیون دلار)، کائوچو (۱۱/۱ میلیون دلار)، کاغذ (۹/۹ میلیون دلار)، تیوپ تلویزیونهای رنگی (۸/۶ میلیون دلار)، ماشین آلات الکترونیک (۶/۱ میلیون دلار). در حال حاضر برنج بیشترین کالای صادراتی تایلند به ایران است. در سال ۱۳۸۵ ایران ۶۵۰ هزار تن و در سال ۱۳۸۶ نزدیک به ۸۰۰ هزار تن برنج از تایلند خریداری کرده است.

پنج قلم عمده صادرات ایران به تایلند نیز در این مدت عبارت بوده‌اند از مواد شیمیایی (۱۵/۶ میلیون دلار)، آبزیان تازه، منجمد و فرآوری شده (۱/۴ میلیون دلار)، فلزات معدنی و قراضه آهن (۰/۶ میلیون دلار)، سوختها (۰/۴ میلیون دلار)، ماشین آلات و قطعات (۰/۲ میلیون دلار).

اداره کل توسعه صادرات تایلند پیش‌بینی نموده است که مبادلات تجاری تایلند و ایران در سال ۲۰۰۸ به میزان ۲۵ درصد رشد یابد و به ۸۷۶ میلیون دلار برسد. اداره کل یاد شده اعلام نموده است که حجم مبادلات تجاری دو کشور در ۷ ماه اول سال ۲۰۰۷ به میزان ۴۴۱ میلیون دلار بوده است که نسبت به دستیابی به هدف تجاری در سال ۲۰۰۸ یعنی ۷۰۱ میلیون دلار خوش‌بین و مطمئن است. نماینده وزارت بازرگانی تایلند در ایران ضمن اظهار خوش بینی

نسبت به افزایش رشد قابل توجه مبادلات تجاری دو کشور با توجه به پتانسیل‌های بالا برای تجارت اعلام نمود که افزون بر پتانسیل بسیار خوب برای مبادلات تجاری، ظرفیت بسیار خوبی برای سرمایه‌گذاری اتباع تایلدی در ایران بویژه در بخش خدمات وجود دارد.

تشکیل شورای تجاری ایران و تایلد

نخستین جلسه شورای تجاری ایران و تایلد در ۲۴ تیرماه ۱۳۸۴ در بانکوک برگزار شد در این نشست «انیرات» رئیس بخش خاورمیانه اتاق بازرگانی و رئیس اتحادیه تجاری تایلد با کشورهای اسلامی به عنوان نخستین رئیس شورای تجاری تایلد و ایران معرفی شد. وی آمادگی شورای تجاری ایران و تایلد را برای همکاری با بخشهای خصوصی و دولتی ایران و توسعه مبادلات تجاری میان دو کشور اعلام کرد.

همکاریهای گردشگری

همان گونه که گفته شد در ششمین اجلاس کمیسیون همکاریهای اقتصادی میان ایران و تایلد (بانکوک - اردیبهشت ۱۳۸۱) یادداشت تفاهم همکاریهای جهانگردی و نیز قرارداد حمل و نقل هوایی میان دو کشور به امضای نهایی رسید و راه برای گسترش همکاریهای گردشگری میان دو کشور هموار شد. در حال حاضر بیشترین توریستهای ورودی به تایلد از منطقه خاورمیانه را اتباع اسرائیل و کویت تشکیل می‌دهند اما آمار موجود حاکی است که شمار توریستهای ایرانی که در قالب تورهای گردشگری وارد تایلد می‌شوند رو به فزونی است. بر پایه آمار سفارت تایلد در تهران در سال ۲۰۰۵ بالغ بر ۲۸۶۷۷ نفر و در سال ۲۰۰۶ بیش از ۴۳۰۰۰ نفر ایرانی روید و به تایلد دریافت کرده‌اند. به سخن دیگر در عرض یک سال تعداد ایرانیانی که وارد تایلد شده‌اند، بیش از ۵۰ درصد افزایش داشته است و سفارت تایلد در تهران از نظر درآمدهای کنسولی ناشی از صدور رواید، مقام سوم را در میان نمایندگی‌های تایلد در

سراسر جهان به دست آورده است. هر چند از شمار گردشگران تایلندی در ایران اطلاع دقیقی در دست نیست اما می‌دانیم که این تعداد در سالهای اخیر رو به افزایش بوده است. هر چند هنوز از مرز ۱۰۰۰ نفر در سال فراتر نرفته است

در بهمن ماه ۱۳۸۵ سازمان میراث فرهنگی جمهوری اسلامی ایران برای معرفی جاذبه‌های گردشگری ایران به مردم تایلند اقدام به گشایش یک دفتر گردشگری در بانکوک کرد که در مراسم افتتاح آن شخصیت‌های فرهنگی محلی نیز حضور داشتند. در مراسم گشایش این دفتر سفیر وقت جمهوری اسلامی ایران در بانکوک شناخت هر چه بیشتر مردم ایران و تایلند از فرهنگ و مدنیت این دو کشور آسیایی راپشتوانه شایسته‌ای برای گسترش روابط سیاسی میان دو کشور خواند. اعزام تورهای گردشگری از تایلند به ایران، اعزام مسلمانان تایلندی برای تشریف به مکه مکرمه به صورت عمره و تمتع از مسیر ایران، برگزاری نمایشگاه‌های گردشگری در دو کشور و تلاش برای جذب همکاری‌های بخش‌های دولتی و خصوصی دو کشور از اهداف این دفتر عنوان شده است.

از سوی سازمان میراث فرهنگی ایران «انیرات اسموسکورن» رئیس اداره کشورهای اسلامی در اتاق بازرگانی تایلند به سمت نماینده افتخاری صنعت گردشگری ایران در تایلند منصوب شده است.

در اوایل سال ۱۳۸۶ نیز دومین دفتر گردشگری ایران در «چیانگ مای» شهر شمالی و توریستی تایلند افتتاح شد. همچنین ایجاد باغ ایرانی در چیانگ مای بانام «حافظیه» و برپایی نماد تخت جمشید در مجموعه «مینی سیام» واقع در شهر توریستی و ساحلی «پاتایا» از جمله اقدامات اخیر برای معرفی جاذبه‌های گردشگری ایران بوده است. نشانی و شماره تلفن دفتر گردشگری ایران در بانکوک به شرح زیر است:

2084New Petchburi Road, Bangkapi-Huaykwang Bangkok 10310, Thailand

Tel: (662)319-6400-3

Tax: (662)319-2430

ارزش مهمترین اقلام مبادلاتی میان ایران و تایلند از سال ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۶
(میلیون دلار)

ارزش مبادلات	صادرات ایران		صادرات تایلند		سال
	غیر نفتی	نفت خام	شکر	برنج	
۲۲۸/۶	۰/۸	۱۰۵/۲۳	۱۷/۸	۹۲/۲	۱۹۹۰
۲۳۰/۶۳	۱/۴۹	۱۵۰/۷۸	۲۶/۵۹	۳۱	۱۹۹۱
۲۲۷/۷۴	۹/۵۱	۲۱/۱۲	۳۵/۷۱	۱۴۸	۱۹۹۲
۲۰۵	۴۸/۵۳	۱۹/۷۷	۱۲/۲	۱۱۶/۶	۱۹۹۳
۱۶۰/۷۳	۶۰/۷	۳۰/۱	۸/۱۶	۴۵/۳	۱۹۹۴
۴۱۱/۸۴	۱۳۱/۶	۹۱/۱	---	۱۲۷/۶	۱۹۹۵
۸۷۵	۷۰/۸	۵۵۰	۱۰۸/۹۲	۱۲۹/۱	۱۹۹۶
۵۹۸	۶۴/۶	۳۵۸/۷	۲۳/۵	۱۲۲/۵	۱۹۹۷
۱۹۵	۳۰/۹	۲۱/۱	---	۱۲۱/۳	۱۹۹۸
۳۰۶	۸۶/۶	۸/۵	۱۱/۶	۱۷۴	۱۹۹۹
۵۰۰	۸۶/۵۴	۲۳۴/۷۷	---	۱۲۰/۲۸	۲۰۰۰
۲۰۸/۴	۷۵	---	---	۶۳/۷	۲۰۰۱
۲۳۹	۶۱/۷	---	۱۶/۴	۷۰/۱	۲۰۰۲
۶۱۶/۹	۵۵/۸	---	---	۲۰۱/۴	۲۰۰۶

مآخذ: آمار وزارت بازرگانی تایلند

جدول مبادلات ایران و تایلند در سالهای ۱۹۹۶-۲۰۰۷ (میلیون دلار)

سال	حجم کل	صادرات ایران	صادرات تایلند	موازنه تجاری
۱۹۹۶	۸۷۵	۶۲۰/۸	۲۵۴/۲	۳۶۶/۶
۱۹۹۷	۵۹۸	۴۲۳/۳	۱۷۴/۷	۲۴۸/۶
۱۹۹۸	۱۹۵	۵۲	۱۴۳	-۹۱
۱۹۹۹	۳۰۶	۹۵/۱	۲۱۰/۹	-۱۱۵/۸
۲۰۰۰	۵۰۰	۳۲۱/۳	۱۷۸/۷	۱۴۲/۶
۲۰۰۱	۲۰۸/۴	۷۵	۱۳۳	-۵۸
۲۰۰۲	۲۳۹	۶۱/۷	۱۷۷/۳	-۱۱۵/۶
۲۰۰۳	۳۶۸/۳	۷۱/۴	۲۹۶/۹	-۲۲۵/۵
۲۰۰۴	۴۹۲/۹	۴۰	۴۵۲/۹	-۴۱۲/۹
۲۰۰۵	۳۵۸/۲	۴۰/۸	۳۱۷/۴	-۲۷۶/۶
۲۰۰۶	۶۱۶/۹	۵۵/۸	۵۶۱/۱	-۵۰۵/۳
۶ ماهه اول ۲۰۰۷	۴۱۰	۹۱	۳۹۱	-۳۷۲

مأخذ: آمار وزارت بازرگانی تایلند

همکاریهای شیلاتی ایران و تایلد

در سال ۱۳۶۹ با اعزام یک گروه ۲۰ نفره از کارشناسان شیلات ایران به تایلد برای شرکت در دوره آموزشی تکثیر میگو اولین ارتباط شیلاتی میان ایران با منطقه جنوب شرقی آسیا صورت گرفت.

به دنبال اعلام آمادگی طرف تایلدی برای اعزام یک هیأت فنی شیلات به ایران در سال ۱۳۷۵ یک گروه تایلدی بنام گروه جتز (JATS) ضمن انعقاد قراردادی با شرکت شیل گستر زیر نظر اداره کل شیلات نسبت به اعزام ۱۶ کارشناس تایلدی به استانهای بوشهر و هرمزگان جهت تکثیر و پرورش میگو اقدام نمود که نتایج بسیار مثبتی در خصوص انتقال تکنولوژی تکثیر آبزیان به کشورمان از خود نشان داد.

سورین وزیر امور خارجه تایلد در سفر رسمی آذر ماه ۱۳۷۷ خود به تهران پیشنهادی جهت خرید آر تیمیا که ماده اولیه برای تهیه خوراک میگو می باشد ارائه نمود و خواستار همکاری شیلاتی دو کشور برای صید مشترک در آبهای سطحی و عمیق شد.

در پنجمین اجلاس کمیسیون مشترک همکاریهای اقتصادی دو کشور که در تهران و در تیرماه ۱۳۷۸ تشکیل شد طرفین با همکاری در صید و مراحل عملیات بسته بندی و تجارت آر تیمیا و بهره برداری از منابع صیدی ایران مانند دریاچه ارومیه و سایر آبهای داخلی که برای این امر مناسب هستند اعلام آمادگی نمودند. همچنین طرفین به ادامه همکاری در حوزه تخصصی تایلد در پرورش آبزیان بخصوص پرورش میگو در ایران و برگزاری دوره های آموزشی در خصوص پرورش ماهی در زمینه لقاح و باروری تأکید و موافقت نمودند که در جهت گسترش تجارت و تولید ماهی بین دو کشور فعالیت نمایند.

در سال ۱۳۷۹ رفت و آمد و حضور کارشناسان تایلدی شیلات در ایران گسترش یافت و شرکتهای پرورش میگو در بخش خصوصی ایران و نیز مسئولین شیلات ایران از فن آوری و توانایی کارشناسان تایلدی در این زمینه بهره مند شدند. همچنین خرید خوراک میگو از شرکتهای تایلدی برای صنایع پرورش میگوی کشور رو به گسترش گذاشت و برای نخستین بار

صدور آرتمیا از ایران به تایلند تحقق یافت. در همین سال زمینه‌های همکاری بیشتر میان شیلات ایران و شیلات تایلند فراهم شد و در سال ۱۳۸۰ دوره آموزش پرورش میگو در آب شیرین به مدت ۱۵ روز جهت کارشناسان شیلات ایران در بانکوک برگزار گردید. دریافت کمک از سازمان موسوم به «ناکا» در زمینه آموزش و پرورش آبزیان که در تایلند واقع است مورد توجه کامل شیلات ایران قرار دارد و در مجموع همکاری‌های گوناگون با تایلندی‌ها در زمینه استحصال غذای لارو و تولید میگو و مشاوره‌های فنی برای شیلات ایران دارای اولویت است.

همکاریهای نفتی

گرچه تایلند دارای ذخایر اثبات شده نفت به میزان ۳۵۱/۶ میلیون بشکه بوده و روزانه بالغ بر ۱۸۰ هزار بشکه نفت تولید می‌کند اما به سبب مصرف روزانه حدود ۷۶۰ هزار بشکه نیاز به واردات داشته و از کشورهای منطقه خلیج فارس نفت خریداری می‌کند. همچنین منابع گاز خلیج تایلند از مدتی پیش مورد بهره برداری واقع شده و بخش زیادی از سوخت مورد نیاز این کشور را تأمین می‌کند. از این رو مقامات تایلندی در صددند که با افزایش حضور شرکت نفت خود در بازارهای جهانی تجربیات لازم را در این زمینه بدست آورند. در سفر معاون بین الملل وزارت نفت ایران به تایلند در سال ۱۳۸۲ یک تفاهم‌نامه همکاری میان شرکت نفت ایران و شرکت نفت تایلند (PTTEP) در زمینه اکتشاف میدین نفت و گاز در ایران و تأمین گاز مورد نیاز تایلند به امضاء رسید.

سال بعد شرکت نفت تایلند در مناقصه اکتشاف حوزه نفتی ساوه در ایران برنده شد و در اردیبهشت ۱۳۸۴ در تهران قراردادی میان دو کشور در این زمینه بسته شد. بر پایه این قرارداد شرکت نفت تایلند در حوزه نفتی ساوه به وسعت ۲۳/۸ هزار کیلومتر مربع از ۱۴/۵ تا ۳۹ میلیون دلار سرمایه‌گذاری خواهد کرد. مدت اجرای قرارداد ۱۰ سال و مدت بازپرداخت آن ۱۵ سال پیش‌بینی شده است. همکاریهای دو کشور می‌تواند شامل مشارکت و سرمایه‌گذاری در

بخشهای بالا دستی، پائین دستی، حفاری، تصفیه گاز و تولید انواع گاز طبیعی باشد. در تیرماه ۱۳۸۵ در مراسم گشایش دفتر شرکت نفت تایلند در تهران توافقنامه‌ای برای صدور گاز طبیعی مایع (LNG) از ایران به تایلند با شرکت «پارس ال.ان.جی» امضاء شد. بر پایه این قرارداد تایلند تا سال ۲۰۱۱ سالانه ۳ میلیون تن گاز طبیعی مایع از پروژه پارس جنوبی وارد می‌کند و در مرحله دوم این میزان را تا سال ۲۰۱۴ دو میلیون تن دیگر افزایش می‌دهد. افزون بر موارد فوق، ایران و تایلند در اجرای یک پروژه پتروشیمی در عسلویه همراه با ژاپن مشارکت دارند که مجموع سهام طرف تایلندی (PTT و سهام سمنت تایلند) در این پروژه بالغ بر ۵۰ درصد است. همچنین همکاری در تولید گاز طبیعی فشرده (CNG) در دستور کار مذاکرات دو طرف قرار دارد.

روابط فرهنگی

در سالهای اخیر تلاشهای زیادی برای گسترش روابط فرهنگی میان ایران و تایلند صورت گرفته است. برگزاری سمینارهای متعدد راجع به اسلام و بودیسم و ایران‌شناسی، برگزاری هفته‌های فرهنگی ایران در تایلند، تأسیس کلاسهای زبان فارسی در دانشگاههای تایلند و تشکیل دوره‌های آموزش زبان فارسی در این کشور نشانگر روابط خوب فرهنگی دو کشور است. در سال ۲۰۰۵ (۱۳۸۴) به مناسبت فرا رسیدن پنجاهمین سالگرد روابط سیاسی میان دو کشور مراسمی برگزار شد و سفارت تایلند در تهران اقدام به انتشار مجموعه مقالاتی در مورد تاریخ روابط دو کشور کرد.

تاکنون یادداشت تفاهمهای متعددی در میان دانشگاههای دو کشور به شرح زیر به امضاء رسیده است:

- میان دانشگاههای شیراز و سری ناخارین و پروت (بانکوک) در سال ۱۳۸۱.
- میان دانشگاههای هنر اصفهان و سری ناخارین و پروت در سال ۱۳۸۱.
- میان دانشگاههای تهران و چولالانکورن در خرداد ۱۳۸۳.

روابط با جمهوری اسلامی ایران / ۲۰۵

- میان دانشگاه آزاد اسلامی و چولالانکورن در خرداد ۱۳۸۳.
- میان دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) و دانشگاه اسامپشن تایلند در آبان ۱۳۸۵ (در مورد تبادل دانشجو، استفاده از امکانات آموزشی و برنامه‌ریزی در زمینه مطالعات تطبیقی ادیان).

ضمناً در سفر رئیس دانشگاه آزاد اسلامی به تایلند در خرداد ۱۳۸۳ موضوع تأسیس رشته‌های ایران‌شناسی و مطالعات آسیای جنوب شرقی مورد تبادل نظر قرار گرفت.
در دیماه ۱۳۸۶ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ایران آخرین وضعیت ارزشیابی مدارک دانشگاه‌های کشور تایلند را نیز به شرح زیر اعلام کرد:

- ۱- Asian Institute of Technology در کلیه رشته‌ها و مقاطع تحصیلی
- ۲- King Mangkut's University of Technology Thonburi در کلیه رشته‌ها.
- ۳- Assumption University (ABAC) تا مقطع کارشناسی ارشد در کلیه رشته‌ها

مناسبتها و تعطیلات ملی و مذهبی در تایلند

شمسی	میلادی	مناسبت	توضیحات
۱۱ دی	۱ ژانویه	عید سال نو میلادی	
دهه اول اسفند	اواخر فوریه یا اوایل مارچ	روز ماگاپوچا	روزی که هنگام سخنرانی بودا ۱۲۵۰ سال مانک بدون اطلاع قبلی در هتل سخنرانی حضور یافته که همه این افراد را بودابه عنوان روحانی بودائی پذیرفت
۱۷ فروردین	۶ آوریل	روز راماول	شروع حکومت سلطنتی خاندان چاکری
۲۴ فروردین	۱۳ آوریل	روز آب پاشی	آغاز سال نو تایلندی
۲۶ فروردین	۱۵ آوریل	روز آب پاشی	آغاز سال نو تایلندی
۱۱ اردیبهشت	اول مه	روز کارگر	
۱۵ اردیبهشت	۵ مه	روز تاجگذاری	پادشاه رامای ۹
۲۰ اردیبهشت	۱۰ مه	روز کشاورزی	مراسم پادشاهی
۱۰ خرداد	۳۱ مه	روز وی ساکاپوچا	روز تولد، عالم شدن و فوت بودا
۷ مرداد	۲۹ ژوئیه	روز آسانهاپوچا	اولین روز سخن دینی بودا
۸ مرداد	۳۰ ژوئیه	روز کاویان سا	روز اعتکاف مانکها حدود سه ماه در معبد
۲۱ مرداد	۱۲ اوت	روز تولد شهبانو و روز مادر	
۱ آبان	۲۳ اکتبر	روز پی بامهاراتی	روز رامای ۵ (چولالونکورن)
۱۴ آذر	۵ دسامبر	روز تولد شاه و روز پدر	
۱۹ آذر	۱۰ دسامبر	روز قانون اساسی	
۱۰ دی	۳۱ دسامبر	روز تحویل سال میلادی	

برای آگاهی بیشتر در مورد تایلند به پایگاه‌های اینترنتی زیر مراجعه شود:

www.info.thailand.com	اطلاعات فرهنگی - اجتماعی	۱
www.thailand.com	اطلاعات بازرگانی	۲
www.ethailand.com	اطلاعات توریستی و اخبار	۳
www.mfa.go.th	وزارت امور خارجه تایلند	۴
www.mcot.or.th	رسانه‌های گروهی	۵
www.ithailand.com	اطلاعات گوناگون	۶
www.thaigov.go.th/eng	دولت تایلند	۷
www.insidethailand.com	اطلاعات توریستی	۸
www.bot.or.th	بانک مرکزی تایلند	۹
www.customs.go.th	گمرکات تایلند	۱۰
www.nist.ac.th	مدرسه بین‌المللی بانکوک	۱۱
www.thaitrade.com	مرکز توسعه صادرات	۱۲
www.thainetcity.com	فیلم و موسیقی	۱۳
www.thailandgrandfestival.com	توریستی	۱۴
www.prd.go.th		۱۵
www2.mof.go.th	وزارت دارایی	۱۶
www.fisheries.go.th	سازمان شیلات تایلند	۱۷
www.thaiembdc.org	سفارت تایلند - واشنگتن	۱۸
www.thaiembassy-tehran.org	سفارت تایلند - تهران	۱۹

منابع و مأخذ

منابع فارسی:

- ۱- رولاتیشوا. کشورهای جنوب شرقی آسیا، ترجمه و تلخیص غلامعلی سرمد، (تهران: انتشارات شبگیر) ۱۳۵۲.
- ۲- محمود مسائلی. (کتاب سبز) تایلند، تهران، وزارت امور خارجه، دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی، ۱۳۷۲.
- ۳- محمد تمهیدی. تایلند سرزمین طلایی، تهران، انتشارات بین المللی الهدی، ۱۳۷۹.
- ۴- علیرضا خوشرو، «نهادهای دینی - اجتماعی مسلمانان تایلند» از: (www.icro.ir)
- ۵- گزارشهای دریافتی از سفارت جمهوری اسلامی ایران - بانکوک.

منابع انگلیسی:

- 1- **Military Balance** 2005-2006
- 2- **The Far East and Australasia** 2004, Europa Publication Limited, London.
- 3- **Annual Economic Report** 1989. Bank of Thailand.
- 4- **Key Statistics of Thailand, 2002**, National Statistic Office, Office of the Prime Minister, Bangkok, 2002
- 5- **Thailand into The 2000's**. National Identity Board, Kingdom of Thailand, 2000
- 6- **Thailand Executive Diary 2007**, Royal Thai Government.
- 7- **Europa World Yearbook 2006**, Europa Publication Ltd, London.
- 8- **World Encyclopedia of Political Systems and Parties**. 2006
- 9- **The World Almanac**. 2006

10- 2005 **World Development Indicators** (World Bank).

11- **Supervision Report 2000, Bank of Thailand.**

12- **Quarterly Bulltain of Statistics, Vol.55**

Quarter 1&2,2007

13-**[https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/
geos/th.html](https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/th.html)**

«سفارت پادشاهی تایلند - تهران»

بخش های سیاسی - کنسولی - فرهنگی

تهران - بالاتر از میدان بهارستان - کوچه استقلال - شماره ۴

صندوق پستی ۱۱۱-۱۱۴۹۵

تلفن: ۷۷۵۳۷۷۰۸ - ۷۷۵۳۱۴۳۳

نمابر: ۷۷۵۳۲۰۲۲

پست الکترونیک:

info@thaiembassy-tehran.org

آدرس اینترنتی

www.thaiembassy-tehran.org

بخش بازرگانی:

تهران - خیابان آفریقا - خ ارمغان شرقی - شماره ۲۷

صندوق پستی ۱۹۳۹۵/۴۶۵۳

تلفن ۲۲۰۵۷۳۷۸-۹

نمابر ۲۲۰۵۵۱۳۶

پست الکترونیک

thaicomaff@kanoon.net

سفارت جمهوری اسلامی ایران - بانکوک

www.iranembassy.or.th

انجمن دوستی ایران و تایلند - تهران (در دست تاسیس)

تلفن موقت ۰۹۳۲۹۱۸۶۹۲۷

۲۲۲۲۳۷۰۰

www.sonan.blogfa.com

(سایت غیر رسمی)